

EUROOPA KOMISJON

Brüssel, 20.12.2011
KOM(2011) 896 lõplik

2011/0438 (COD)

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV

riigihangete kohta

(EMPs kohaldatav tekst)

{SEK(2011) 1585 lõplik}

{SEK(2011) 1586 lõplik}

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

- **Ettepaneku põhjused ja eesmärgid**

Strateegia „Euroopa 2020” aruka, jätkusuutliku ja kaasava majanduskasvu edendamiseks [KOM(2010) 2020] põhineb kolmel põimunud ja vastastikku tugevdaval prioriteedil: teadmiste- ja innovatsioonipõhise majanduse arendamine; vähese CO₂-heitega, ressursitõhusa ja konkurentsivõimelise majanduse edendamine ning kõrge tööhõivetasemega majanduse tugevdamine, et tagada sotsiaalne ja territoriaalne ühtekuuluvus.

Strateegias „Euroopa 2020” on määrav osa riigihangetel, mis on üheks turupõhiseks vahendiks, mida tuleks kasutada strateegia eesmärkide saavutamiseks, parandades ärikeskkonda ja innovatsiooni toetavaid tingimusi ettevõtjate jaoks ning soodustades keskkonnahoidlike riigihangete senisest ulatuslikumat rakendamist, toetades üleminekut ressursitõhusale ja vähese CO₂-heitega majandusele. Strateegias „Euroopa 2020” rõhutatakse ka, et riigihankepoliitika peab tagama avaliku sektori vahendite kõige tõhusama kasutuse ja hanketurud peavad olema avatud kogu ELi piires.

Arvestades kõnealuseid ülesandeid, on vaja olemasolevad riigihankealased õigusaktid läbi vaadata ja ajakohastada, et need sobituksid paremini poliitilise, sotsiaalse ja majandusliku arenguga.

Komisjoni 13. aprilli 2011. aasta teatises „Ühtse turu akt. Kaksteist vahendit majanduskasvu edendamiseks ja usalduse suurendamiseks” on kaheteistkümne põhimeetme hulka, mille ELi institutsioonid peavad 2012. aasta lõpuks vastu võtma, arvatud ka riigihangete läbivaadatud ja ajakohastatud õigusraamistik, mis muudab lepingute sõlmimise paindlikumaks ning võimaldab muud poliitikat riigihankelepingutega paremini toetada.

Käesoleval ettepanekul on kaks teineteist täiendavat eesmärki:

- tõhustada avaliku sektori kulutusi, et saavutada parim võimalik hanketulemus ehk parim hinna ja kvaliteedi suhe. See tähendab eelkõige olemasolevate riigihanke eeskirjade lihtsustamist ja paindlikumaks muutmist. Sujuvatest ja tõhusamatest menetlustest saavad kasu kõik ettevõtjad ning need hõlbustavad nii VKEde kui ka piiriüleste pakkujate osalemist;
- võimaldada hankijatel kasutada riigihankeid paremini selliste ühiste sotsiaalsete eesmärkide toetamiseks nagu keskkonnakaitse, suurem ressursi- ja energiatõhusus, võitlus kliimamuutuste vastu, innovatsiooni ning tööhõive ja sotsiaalse kaasatuse edendamine ning parimate võimalike tingimuste tagamine kvaliteetsete sotsiaalteenuste osutamiseks.

- **Üldine taust**

Riigihangetel on oluline mõju Euroopa Liidu üldistele majandustulemustele. Euroopa riigiasutused kulutavad ligikaudu 18 % SKPst asjadele, ehitustöödele ja teenustele. Ostude mahtu arvestades võib riigihangetel olla tööhõivet ja majanduskasvu soodustava ühtse turu saavutamisel oluline osa.

Praegu kehtivad riigihankedirektiivid 2004/17/EÜ¹ ja 2004/18/EÜ² on viimased sammud pikast arengust, mis algas 1971. aastal direktiivi 71/305/EMÜ vastuvõtmisega. Läbipaistvate ning mittediskrimineerivate menetluste kehtestamisega on kõnealuste direktiivide eesmärk eelkõige tagada, et ühtse turu ettevõtjad saavad täiel määral kasu riigihanke valdkonna põhivabadustest.

Põhjalik majandusanalüüs on näidanud, et riigihankealased direktiivid on märkimisväärses ulatuses oma eesmärgid saavutanud. Tänu direktiividele on paranenud läbipaistvus ja konkurents, samas kui madalamate hindade kaudu on saavutatud oluline kokkuhoid.

Sidusrühmad on sellest hoolimata taotlenud riigihankealaste direktiivide läbivaatamist, et lihtsustada eeskirju, suurendada nende tõhusust ja tulemuslikkust ning sobitada neid paremini poliitilise, sotsiaalse ja majandusliku arenguga. Sujuvad ja tõhusamad menetlused on avaliku sektori hankijate jaoks paindlikumad, neist saavad kasu kõik ettevõtjad ning need hõlbustavad nii VKEde kui ka piiriüleste pakkujate osalemist. Täiustatud riigihanke-eeskirjad võimaldavad avaliku sektori hankijatel kasutada riigihankeid paremini selliste ühiste sotsiaalsete eesmärkide toetamiseks nagu keskkonnakaitse, suurem ressursi- ja energiatõhusus, võitlus kliimamuutuste vastu, innovatsiooni ja sotsiaalse kaasatuse edendamine ning parimate võimalike tingimuste tagamine kvaliteetsete sotsiaalteenuste osutamiseks. Neid suundi kinnitasid 2011. aasta kevadel komisjoni ja sidusrühmade vahel peetud konsultatsioonide tulemused, kus sidusrühmade valdav enamus toetas ettepanekut vaadata riigihankedirektiivid läbi, et kohendada neid paremini uute probleemidega, mille ees seisavad nii avaliku sektori hankijad kui ka ettevõtjad.

- **Ettepaneku valdkonnas kehtivad õigusnormid**

Koos uue kavandatava võrgustiku sektori direktiiviga asendatakse direktiivid 2004/17/EÜ ja 2004/18/EÜ kui Euroopa Liidu riigihangete õigusraamistiku põhielemendid.

Direktiivi täiendatakse kõnealuse õigusraamistiku elementidega:

- direktiiviga 2009/81/EÜ³ sätestatakse nii kaitsevarustuse kui ka tundliku julgeolekuvarustuse hangete konkreetsed eeskirjad;
- direktiiviga 89/665/EMÜ⁴ kehtestatakse riiklike läbivaatamismenetluste ühised standardid, et tagada kiired ja tõhusad heastamisvõimalused kõikides ELi riikides, kui pakkujad leiavad, et lepingud ei ole sõlmitud õiglaselt.

- **Kooskõla Euroopa Liidu muude põhimõtete ja eesmärkidega**

¹ Direktiiv 2004/17/EÜ, 31. märts 2004, millega kooskõlastatakse vee-, energeetika-, transpordi- ja postiteenuste sektoris tegutsevate ostjate hankemenetlused, ELT L 134, 30.4.2004, lk 1.

² Direktiiv 2004/18/EÜ, 31. märts 2004, ehitustööde riigihankelepingute, asjade riigihankelepingute ja teenuste riigihankelepingute sõlmimise korra kooskõlastamise kohta, ELT L 134, 30.4.2004, lk 114.

³ Direktiiv 2009/81/EÜ, 13. juuli 2009, millega kooskõlastatakse teatavate kaitse- ja julgeolekuvaldkonnas ostjate poolt sõlmitavate ehitustööde ning asjade ja teenuste riigihankelepingute sõlmimise kord ja muudetakse direktiive 2004/17/EÜ ja 2004/18/EÜ, ELT L 216, 20.8.2009, lk 76.

⁴ Direktiiv 89/665/EMÜ, 21. detsember 1989, riiklike tarne- ja ehitustöölepingute sõlmimise läbivaatamise korra kohaldamisega seotud õigus- ja haldusnormide kooskõlastamise kohta, EÜT L 395, 30.12.1989, lk 33.

Käesoleva algatusega rakendatakse strateegiat „Euroopa 2020” aruka, jätkusuutliku ja kaasava majanduskasvu edendamiseks [KOM(2010) 2020] ja strateegiaga seotud juhtalgatuse „Euroopa digitaalne tegevuskava” [KOM(2010) 245], „Innovaatiline liit” [KOM(2010) 546], „Üleilmastumise ajastu terviklik tööstuspoliitika” [KOM(2010) 614], „Energia 2020” [KOM(2010) 639] ning „Ressursitõhus Euroopa” [KOM(2011) 21]. Samuti rakendatakse sellega ühtse turu akti [KOM(2011) 206], eelkõige selle kaheteistkümnendat põhimeedet „Riigihangete õigusraamistiku läbivaatamine ja ajakohastamine”. Tegemist on komisjoni 2011. aasta töökava strateegilise algatusega.

2. KONSULTEERIMINE HUVITATUD ISIKUTEGA JA MÕJU HINDAMINE

• Konsulteerimine huvitatud isikutega

Konsultatsioonimeetodid, peamised sihtvaldkonnad ja vastajate üldiseloostus

Komisjon avaldas 27. jaanuaril 2011. aastal dokumendi „Roheline raamat ELi riigihankepoliitika ajakohastamise kohta – Euroopa hanketuru tõhustamine”⁵, millega algatati laialdane üldsusega konsulteerimine õigusaktide muudatuste üle, eesmärgiga muuta lepingute sõlmimine lihtsamaks ja paindlikumaks ning võimaldada riigihankelepingutega paremini toetada muud poliitikat. Rohelise raamatu eesmärk oli teha kindlaks kõik olulised reformitavad valdkonnad ja küsida sidusrühmade arvamust konkreetsete õigusaktide muudatuste kohta. Muu hulgas käsitleti teemasid, nagu vajadus lihtsustavate ja paindlikumaks muutvate menetluste järele, riigihanke strateegiline kasutamine muude poliitiliste eesmärkide edendamiseks, VKEde juurdepääsu tõhustamine riigihankelepingutele ning võitlus favoritismi, korruptsiooni ja huvide konfliktiga.

Üldsusega konsulteerimine lõppes 18. aprillil 2011 ning sellel oli kõrge vastamismäär. Kokku saadi 623 vastust mitmesugustelt sidusrühmadelt, sealhulgas liikmesriikide keskasutustelt, kohalikest ja piirkondlikest avaliku sektori hankijatelt ja nende ühendustelt, ettevõtjatelt, tööstusliitidelt, teadlastelt, kodanikuühiskonna organisatsioonidelt (sealhulgas ametühingutelt) ja kodanikelt. Enamik vastuseid saadi Ühendkuningriigist, Saksamaalt ja Prantsusmaalt ning vähem Belgiast, Itaaliast, Madalmaadest, Austriast, Rootsi, Hispaaniast ja Taanist.

Konsultatsioonide tulemused avaldati kokkuvõttes dokumendis⁶ ning neid esitleti ja arutati 30. juunil 2011 toimunud avalikul konverentsil⁷.

Vastuste kokkuvõte ja nende arvessevõtmine

Valdav enamik sidusrühmadest tervitas komisjoni algatust vaadata läbi praegu kehtiv riigihankepoliitika. Muude rohelises raamatus käsitletud teemade hulgas rõhutasid sidusrühmad eelkõige vajadust lihtsustada menetlusi ja muuta need paindlikumaks. Näiteks toetas sidusrühmade selge enamik mõtet võtta laiemalt kasutusele konkurentsipõhine

⁵ KOM(2011) 15: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2011:0015:FIN:ET:PDF>.

⁶ http://ec.europa.eu/internal_market/consultations/docs/2011/public_procurement/synthesis_document_en.pdf.

⁷ http://ec.europa.eu/internal_market/publicprocurement/modernising_rules/conferences/index_en.htm.

läbirääkimistega hankemenetlus. Samuti toetati pakkuja väljavalimisega seotud halduskoormuse vähendamise meetmeid.

Riigihangete strateegilise kasutamise suhtes strateegia „Euroopa 2020” sotsiaalsete eesmärkide saavutamisel olid sidusrühmade arvamused erinevad. Paljudele sidusrühmadele, eelkõige ettevõtjatele, oli vastumeelt mõtte toetada riigihankelepingutega muid poliitilisi eesmärke. Muud sidusrühmad, eelkõige kodanikuühiskonna organisatsioonid, pooldasid igati sellist strateegilist kasutamist ning toetasid kaugeleulatuvaid muudatusi kuni Euroopa Liidu riigihankepoliitika põhimõtteni välja.

- **Eksperdiarvamuste kogumine ja kasutamine**

Lisaks rohelist raamatut käsitlevatele konsultatsioonidele viis komisjon aastatel 2010–2011 läbi ulatusliku ELi riigihankealaste õigusaktide mõju ja tõhususe hindamise, toetudes hulgale tõenditele ja uute sõltumatute uuringute tulemustele. Uuringutes hinnati peamiselt hankemenetluste maksumust ja tõhusust, piiriüleste hangetega seotud probleeme, VKEde juurdepääsu riigihanketurgudele ning riigihangete strateegilist kasutamist Euroopas.

Hindamise tulemused näitasid selgelt, et riigihankedirektiivid 2004/17/EÜ ja 2004/18/EÜ on aidanud kaasa läbipaistvuse ja tulemustele suunatud riigihangete tava tekkimisele, mis annab kokkuhoidu ja parandab hanketulemuste kvaliteeti, kaaludes üles nende menetluste järgimisega kaasnevad kulud avaliku sektori hankijatele ja tarnijatele. Samuti leiti hindamisel, et direktiivide erineva rakendamise ja kohaldamise tõttu on ka tulemused liikmesriigiti erinevad. Menetluste läbiviimiseks kulutatud aeg ja avaliku sektori hankijate kulud on liikmesriigiti väga erinevad.

- **Mõju hindamine**

Mõjuhindang ja selle kommenteeritud kokkuvõtte kirjeldavad erinevaid variante kõigi viie probleemiderühma puhul (halduskorraldus, reguleerimisala, menetlused, strateegilised hanked ja juurdepääs hanketurgudele). Erinevate variantide eeliste ja puuduste analüüsi põhjal tehti kindlaks eelistatud variandid, mis võiksid optimeerida erinevate lahenduste vahelist sünergiat, võimaldades kokkuhoidu tänu sellele, et üht liiki meede kompenseerib teise meetmega kaasnevad kulud (nt strateegilise hanketegevusega kaasnevad võimalikud kõrgendatud menetlusnõuded võidakse osaliselt kompenseerida kokkuhoiuga, mis saadakse tänu hankemenetluste paremale ülesehitusele). Kõnealused eelistatud variandid on käesoleva ettepaneku aluseks.

Mõju hindamise aruande kavandi vaatas põhjalikult läbi mõju hindamise komitee, kes palus teha muudatusi, mis käsitlesid eelkõige õigusraamistiku muutmist vajavate sätete kindlakstegemist, arutluse all olevate variantide kirjeldust, valitud peamiste meetmete tasuvuse põhjalikum analüüsi ning sidusrühmade seisukohtade süstemaatilist arvestamist nii probleemide kindlakstegemisel kui ka mõjuanalüüsi täiendamiseks. Need parandusettepanekud kaasati lõplikusse aruandesse. Mõju hindamise komitee aruannet käsitlevad arvamused avaldatakse koos käesoleva ettepanekuga ning lõpliku mõju hindamise aruande ja selle kommenteeritud kokkuvõttega.

3. ETTEPANEKU ÕIGUSLIK KÜLG

- **Õiguslik alus**

Ettepanek põhineb Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 53 lõikel 1 ning artiklitel 62 ja 114.

- **Subsidiaarsuse põhimõte**

Subsidiaarsuse põhimõtet kohaldatakse ettepaneku selles osas, mis ei kuulu Euroopa Liidu ainupädevusse.

Liikmesriigid ei suuda ettepaneku eesmärgi iseseisvalt saavutada järgmistel põhjustel.

Piirmäärasid ületavate riigihangete puhul on menetluste koordineerimine osutunud oluliseks siseturu väljakujunemise vahendiks riigihanke valdkonnas, tagades ühtse turu kõikidele ettevõtjatele tõhusa ja võrdse juurdepääsu hankelepingutele. Kogemused direktiividega 2004/17/EÜ ja 2004/18/EÜ ning varasemate riigihankedirektiividega on näidanud, et üleeuroopalised hankemenetlused parandavad riigihangete läbipaistvust ja objektiivsust, mille tulemusel tekib märkimisväärne kokkuhoid ja paranevad hangete tulemused, millest saavad kasu liikmesriikide ametiasutused ja selle kaudu ka Euroopa maksumaksjad.

Seda eesmärki ei saa vajalikul määral täita liikmesriikide meetmete abil, mis tooks vältimatult kaasa erinevused nõuete vahel ja võimalik, et ka vastuolulised menetluskorrad, mis omakorda suurendavad õiguslikku keerukust ja takistavad põhjendamatult piiriüleseid tegevusi.

Ettepanek on seega kooskõlas subsidiaarsuse põhimõttega.

- **Proportsionaalsuse põhimõte**

Ettepanek on kooskõlas proportsionaalsuse põhimõttega, kuna ei lähe kaugemale sellest, mis on vajalik, et saavutada eesmärk tagada siseturu nõuetekohane toimimine üleeuroopaliste koordineeritud hankemenetluste kaudu. Lisaks sellele põhineb ettepanek „tööriistakasti” kasutamisel, mis annab liikmesriikidele maksimaalse paindlikkuse menetluste ja vahendite kohandamiseks konkreetse olukorraga.

Kehtivate riigihankedirektiividega võrreldes vähendab ettepanek märkimisväärselt menetluste läbiviimisest tulenevat avaliku sektori hankijate ja ettevõtjate halduskoormust; kui nähakse ette uued nõudmised (näiteks strateegiliste hangete kontekstis), kompenseeritakse need piirangute kõrvaldamisega muudes valdkondades.

- **Õigusakti valik**

Kuna ettepanek põhineb Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 53 lõikel 1 ning artiklitel 62 ja 114, ei ole määruse kasutamine asutamislepinguga lubatud, sest kavandatavaid sätteid kohaldatakse nii asjade ostmise kui ka teenuste hankimise suhtes. Seepärast on kavandatav õigusakt direktiiv.

Mõju hindamise käigus heideti mõjuhinnangus üksikasjalikult esitatud põhjustel kõrvale mitu mitteseadusandlikku võimalust.

4. MÕJU EELARVELE

Ettepanek ei mõjuta ühenduse eelarvet.

5. TÄIENDAV TEAVE

- **Olemasolevate õigusaktide kehtetuks tunnistamine**

Ettepaneku vastuvõtmisega kaasneb seniste õigusaktide (direktiiv 2004/18/EMÜ) kehtetuks tunnistamine.

- **Ülevaatamis-/läbivaatamis-/aegumisklausel**

Ettepanek sisaldab ülevaatamisklauslit, milles käsitletakse piirmäärade majanduslikke mõjusid.

- **Ülevõtmismeetmed ja selgitavad dokumendid**

Ettepanek hõlmab valdkonda, kus liidu õigusaktidel on koordineeriv eesmärk, mis mõjutab märkimisväärselt paljusid riiklikke õigussektoreid. Koordineerivast eesmärgist hoolimata on mitmeid sätteid vaja täielikult ühtlustada ning ettepanek hõlmab mitmeid õiguslikke kohustusi. Süsteemi toimimise nimel täiendavad liikmesriigid liidu eeskirju täiendavate siseriiklike sätetega.

Komisjon on selles kontekstis teinud kindlaks mitmed tegurid, mille tõttu on liikmesriikide selgitused vajalikud nii ülevõtmismeetmete õigeks mõistmiseks kui ka riigihangete eeskirjade terviklikuks toimimiseks siseriiklikul tasandil:

- ülevõtmis- ja rakendusmeetmed võetakse vastu erinevatel institutsioonilistel tasanditel (riiklik/föderaalne, piirkondlik, kohalik);
- lisaks erinevatel tasanditel reguleerimisele kehtestatakse paljudes liikmesriikides eeskirju sõltuvalt asjaomasest sektorist või hanke liigist;
- üldist või konkreetset laadi haldusmeetmed täiendavad õigusraamistikku ja mõnel juhul ka kattuvad sellega.

Üksnes liikmesriigid saavad selgitada, kuidas võetakse erinevate meetmetega üle liidu riigihankesektori direktiive ja kuidas need meetmed üksteisega kokku sobivad.

Seepärast tuleks koos ülevõtmismeetmetega edastada käesoleva direktiivi eri osade ja siseriiklike ülevõtmismeetmete vastavate osade vahelist seost selgitavad dokumendid, eelkõige peetakse silmas vastavustabelit, mis on siseriiklike meetmete analüüsimise vahend.

- **Euroopa Majanduspiirkond**

Kavandatavas õigusaktis käsitletakse Euroopa Majanduspiirkonnaga seotud küsimust, mistõttu tuleks selle kohaldamisala laiendada ka Euroopa Majanduspiirkonnale.

- **Ettepaneku üksikasjalik selgitus**

1) Hankemenetluste lihtsustamine ja paindlikumaks muutmine

Kavandatava direktiiviga nähakse ette praegu kehtivate riigihankedirektiividega kehtestatud menetluskorra lihtsustamine ja paindlikumaks muutmine. Seepärast hõlmab see järgmisi meetmeid.

Reguleerimisala täpsustamine. Põhimõiste „hange”, mis on kirjas ka kavandatava direktiivi pealkirjas, on uuesti kasutusele võetud, et paremini määratleda riigihangetealaste õigusaktide reguleerimisala ja eesmärki ning hõlbustada piirmäärade rakendamist. Direktiivi reguleerimisala määratlevate teatavate põhimõistete (nt avalik-õiguslik isik, ehitustööde ja teenuste hankelepingud, segalepingud) määratlused on Euroopa Kohtu kohtupraktikat silmas pidades läbi vaadatud. Samal ajal püütakse ettepanekus kasutada järjepidevalt mõisteid ja kontseptsioone, mis on aastate jooksul Euroopa Kohtu kohtupraktikas välja kujunenud ning praktikutele tuttavad. Selles kontekstis tuleb märkida, et väikesed kõrvalekalded varasemate direktiivide sõnastusest ja esitusviisist ei tähenda tingimata sisulisi muudatusi, vaid on tingitud teksti lihtsustamisest.

Traditsiooniline eristamine nn esmaste ja teiseste teenuste (A- ja B-teenuste) vahel lõpetatakse. Hindamise tulemused on näidanud, et riigihangetealaste õigusaktide täielikul kohaldamisel ei ole õigustatud piirdumine teatava teenusterühmaga. Samas sai ka selgeks, et tavaline riigihangete kord ei sobi sotsiaalteenustele, mille jaoks on tarvis eraldi eeskirju (vt edaspidi).

„Tööriistakastil” põhinev lähenemine. Liikmesriikide süsteemid näevad ette kaks peamist menetlusviisi, avatud ja piiratud menetluse. Lisaks võivad liikmesriigid teatavatel tingimustel ette näha konkurentsipõhise läbirääkimistega hankemenetluse, võistleva dialoogi ja/või innovatsioonipartnerluse, mis on uus menetlusvorm riigihangete innovaatilisemaks muutmiseks (vt edaspidi).

Pealegi on avaliku sektori hankijate käsutuses koond- ja elektroonilise hanke puhul kuus konkreetset hankemeetodit ja -vahendit: raamlepingud, dünaamilised hankesüsteemid, elektroonilised oksjonid, elektroonilised kataloogid, kesksed hankijad ja ühised hanked. Kehtiva direktiiviga võrreldes on neid vahendeid elektroonilisi hankesid silmas pidades parandatud ja täpsustatud.

Leebem kord keskvalitsusest madalama tasandi hankijatele. Koosõlas Maailma Kaubandusorganisatsiooni riigihankelepinguga (WTO riigihankelepinguga) nähakse ettepanekuga keskvalitsusest madalama tasandi hankijatele, nagu kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused, ette lihtsustatud hankekord. Kõnealused avaliku sektori hankijad võivad kasutada hanke väljakuulutamiseks eelteadet. Seda võimalust kasutades ei pea nad avaldama enne hankemenetluse algatamist eraldi hanketeadet. Samuti tohivad nad vastastikusel kokkuleppel osalejatega kehtestada paindlikumalt teatavaid ajalisi piiranguid.

Elektrooniliste hangete edendamine. Avaliku sektori hankijapoolne elektrooniliste sidevahendite kasutamine ja tehingute elektrooniline töötlemine võib anda märkimisväärset kokkuhoidu ja parandada riigihankemenetluste tulemusi, vähendades samal ajal raiskamist ja vigu. Ettepaneku eesmärk on aidata liikmesriikidel minna üle elektroonilistele riigihangetele, võimaldades tarnijatel osaleda hankemenetlustes veebipõhiselt kogu siseturul. Selleks nähakse kavandatavas direktiivis ette kohustus edastada teated elektroonilisel teel, teha hankedokumendid elektrooniliselt kättesaadavaks ning minna kaheaastase üleminekuaja jooksul kõikide hankemenetluste puhul täielikult üle elektrooniliste sidevahendite

kasutamisele, eelkõige dokumentide elektroonilisele esitamisele. Direktiiviga muudetakse sujuvamaks ja parandatakse dünaamilisi hankesüsteeme ja elektroonilisi katalooge – täiesti elektroonilisi hankevahendeid, mis on kohandatud nii, et need sobiksid keskmise avaliku sektori hankijate korraldatud koondhangete läbiviimiseks. Samuti aitavad elektroonilised hanked avaliku sektori hankijatel ära hoida, avastada ning parandada riigihanke-eeskirjade vääritimõistmisest ja valest tõlgendamisest tulenevaid vigu.

Menetluste ajakohastamine. Ettepanekus nähakse ette paindlikum ja kasutajasõbralikum lähenemine teatavatele olulistele hankemenetluse omadustele. Osalemise ja pakkumuste esitamise tähtaegu on lühendatud, mis muudab hanke kiiremaks ja sujuvamaks. Pakkujate vahel valiku tegemise ja lepingu sõlmimise eristamine, mis on sageli vigade ja arusaamatuste allikas, on muudetud paindlikumaks, võimaldades avaliku sektori hankijatel enne valikukriteeriume pakkumuste hindamise kriteeriume uurides otsustada kõige otstarbekama järjestamise üle ning võtta pakkumuste hindamise kriteeriumina arvesse lepingut täitma määratud personali töökorraldust ja kvalifikatsiooni.

Taotlejate ja pakkujate kõrvalejätmise põhjused on läbi vaadatud ja selgemaks muudetud. Avaliku sektori hankijatel on õigus jätta kõrvale ettevõtjad, kelle puhul on varasemate lepingute täitmisega seoses esinenud tõsiseid või pidevaid vigu. Ettepanekus nähakse ette ka võimalus ise olukorda parandada: avaliku sektori hankijad võivad aktsepteerida taotlejaid ja pakkujaid kõrvalejätmise põhjusest hoolimata, kui viimased on võtnud asjakohaseid meetmeid ebaseadusliku käitumise tagajärgede kõrvaldamiseks ning ennetavad tõhusalt sobimatu tegevuse juhtusid.

Lepingute muutmine nende kehtimise ajal on muutunud praktikute jaoks järjest olulisemaks ja problemaatilisemaks. Lepingute muutmist käsitlevas konkreetses sättes võetakse arvesse kohtupraktikas käsitletud peamisi lahendusi ning nähakse ette pragmaatiline lahendus ettenägematute asjaolude puhuks, mis nõuavad hankelepingu kohandamist selle kehtimise ajal.

2) Riigihangete strateegiline kasutamine uute probleemide lahendamisel

Kavandatav direktiiv põhineb *võimaldaval lähenemisel*, mille kohaselt nähakse avaliku sektori hankijatele ette vahendid, mida on vaja Euroopa 2020. aasta strateegia eesmärkide täitmiseks, kasutades oma ostujõudu, et korraldada selliste asjade ja teenuste hankeid, mis soodustavad innovatsiooni, säästavad keskkonda ja võitlevad kliimamuutustega, parandavad tööhõivet, rahvatervist ja sotsiaalseid tingimusi.

Olelusringi kulud. Ettepanekuga antakse avalik-õiguslikele avaliku sektori hankijatele võimalus võtta lepingu sõlmimise otsuste aluseks hangitavate toodete, teenuste või ehitustööde olelusringi kulud. Olelusring hõlmab toote või ehitustöö olemasolu või teenuse osutamise kõiki etappe alates tooraine hankimisest või ressursside loomisest kõrvaldamise ja lõpetamiseni. Arvesse võetavad kulud ei hõlma üksnes otseseid rahalisi kulusi, vaid ka väliseid keskkonnaga seotud kulusid, kui neid on võimalik rahaliselt väljendada ja kontrollida. Kui Euroopa Liidu ühine olelusringi kulude arvutamise meetod on välja töötatud, peavad avaliku sektori hankijad seda ka kasutama.

Tootmisprotsess. Avaliku sektori hankijad võivad tehnilises kirjelduses ja pakkumuste hindamise kriteeriumides osutada kõigile tootmisprotsessiga otseselt seotud teguritele, tingimusel et sellised tegurid on tihedalt seotud konkreetse ostetava toote või teenuse tootmise või osutamisega. See välistab nõuded, mis ei ole seotud hankega hõlmatud toodete tootmise,

ehitustööde tegemise või teenuste osutamise protsessiga, näiteks töövõtja kogu tegevust hõlmavad üldised ettevõtjate sotsiaalse vastutuse nõuded.

Märgised. Avaliku sektori hankijad võivad nõuda, et ehitustööd, asjad või teenused kannaksid keskkonnalaseid, sotsiaalseid ja muid omadusi tõendavaid konkreetseid märgiseid, tingimusel et nad aktsepteerivad ka samaväärseid märgiseid. See kehtib näiteks Euroopa või siseriiklike või riikidevaheliste ökomärgiste kohta või märgiste kohta, mis tõendavad, et toote valmistamisel ei ole kasutatud laste tööd. Kõnealused sertifitseerimiskavad peavad käsitlema lepingu sisuga seotud omadusi ning toetuma teaduslikele andmetele, mis on saadud kõikidele huvitatud isikutele kättesaadava avatud ja läbipaistva menetluse teel.

Sanktsioonide kohaldamine kohustusliku sotsiaal-, töö- ja keskkonnaõiguse rikkumise puhul. Kavandatava direktiivi raames võib avaliku sektori hankija ettevõtjad menetlusest kõrvale jätta, kui tuvastab liidu sotsiaal-, töö- ja keskkonnaõiguse valdkonna õigusaktidega kehtestatud kohustuste või rahvusvahelise tööõiguse sätete rikkumisi. Lisaks sellele on avaliku sektori hankijad kohustatud tagasi lükkama põhjendamatult madalad pakkumused, kui nad on teinud kindlaks, et see on tingitud liidu sotsiaal-, töö- ja keskkonnaõiguse õigusaktide rikkumisest.

Sotsiaalteenused. Riigihankeid käsitlevate ELi õigusaktide mõju ja tõhususe hindamine on näidanud, et sotsiaal-, tervishoiu- ja haridusteenuste eriomaduste tõttu ei ole asjakohane kohaldada nende suhtes teenuste riigihankelepingute sõlmimise tavalist menetlust. Tavaliselt osutatakse neid teenuseid konkreetses kontekstis, mis on haldusalaste, korralduslike ja kultuuriliste tingimuste tõttu liikmesriigiti väga erinev. Neil teenustel on oma olemuse tõttu väga väike piiriülene mõõde. Seepärast peaks liikmesriikidel olema teenuseosutajate valimise korraldamisel suur valikuvabadus. Ettepanekus võetakse seda arvesse selliste teenuste hangete erikorra sätestamisega, millega nähakse ette kõrgem piirmäär 500 000 eurot ning kohustatakse järgima üksnes peamisi läbipaistvuse ja võrdse kohtlemise alaseid põhimõtteid. Kõnealuste teenuste osutamiseks välismaiste ettevõtjatega sõlmitud hankelepingute maksumuse kvantitatiivne analüüs näitas, et nimetatud piirmäärast väiksema maksumusega lepingute puhul piiriülene huvi tavaliselt puudub.

Innovatsioon. Teadustegevusel ja innovatsioonil on strateegias „Euroopa 2020” oluline osa. Avaliku sektori hankijatel tuleks võimaldada osta innovaatilisi tooteid ja teenuseid, mis soodustavad majanduskasvu ja parandavad avalike teenuste tõhusust ja kvaliteeti. Selleks nähakse ettepanekuga ette innovatsioonipartnerlus, mis tähendab uut erimenetlust uute innovaatiliste toodete, ehitustööde ja teenuste väljatöötamiseks ja hankimiseks, tingimusel et peetakse kinni kokkulepitud tulemuslikkuse tasemest ja maksumusest. Lisaks sellele parandab ja lihtsustab ettepanek võistleva dialoogi menetlust ning hõlbustab piiriüleseid ühishankeid, mis on innovaatilise hanketegevuse oluline vahend.

3) Parema juurdepääsu tagamine VKEdele ja alustavatele ettevõtjatele

Väikestel ja keskmise suurusega ettevõtjatel (VKEd) on tohutu potentsiaal töökohtade loomise, majanduskasvu ja innovatsiooni vallas. Lihtne juurdepääs hanketurgudele saab aidata kaasa selle potentsiaali ärakasutamisele, võimaldades avaliku sektori hankijatel laiendada oma tarnijate baasi, millel on positiivne mõju, sest konkurents riigihankelepingutele suureneb. Selleks, et muuta riigihanked VKEdele võimalikult juurdepääsetavateks, avaldas komisjon 2008. aastal dokumendi „Parimate tavade juhend, millega lihtsustatakse VKEde

juurdepääsu riigihankelepingutele”⁸. Käesolev ettepanek põhineb sellel töö ja näeb ette konkreetsed meetmed VKEdel turule juurdepääsu takistavate tegurite kõrvaldamiseks.

Teavitamiskohustuse lihtsustamine. VKEd saavad märkimisväärset kasu teavitamiskohustuse üldisest lihtsustamisest hankemenetluses. Ettepanekus nähakse ette kohustus aktsepteerida valiku tegemise eesmärgil enda kinnitusi esmapilgul usutavate tõenditena. Dokumentaalsete tõendite esitamist lihtsustatakse standarditud dokumendi ehk Euroopa hankepassi kasutuselevõtmisega, mis on hankemenetlusest kõrvalejätmise põhjuste puudumise tõendamise vahend.

Osadeks jagamine. Avaliku sektori hankijaid kutsutakse üles jagama riigihankelepinguid ühesugusteks või erinevateks osadeks, et need oleksid VKEdele paremini kättesaadavad. Kui nad seda ei tee, on nad kohustatud esitama asjakohase selgituse.

Osalemistingimuste piiramine. Selleks, et vältida põhjendamatuid takistusi VKEde osalemisele, hõlmab kavandatav direktiiv hankemenetluses osalemise võimalike tingimuste ammendavat loetelu ning selles sätestatakse selgesõnaliselt, et osalemise tingimused piirduvad üksnes nendega, „millega tagatakse, et taotleja või pakkuja vastab ... hanke nõuetele ning et ta on ... suuteline sõlmitavat lepingut täitma”. Käibenõuded, mis on sageli VKEdele ületamatuks juurdepääsu takistavaks teguriks, piiritletakse selgelt lepingu kolmekordse hinnangulise maksumusega, välja arvatud nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel. Ettevõtjate rühmade osalemise mis tahes tingimused, mis on VKEdele eriti oluliseks vahendiks, peavad olema objektiivselt põhjendatud ning proportsionaalsed.

Otsemaksed alltöövõtjatele. Liikmesriigid võivad ette näha selle, et alltöövõtjatel on õigus taotleda, et avaliku sektori hankijad maksaksid lepingu täitmise kontekstis peatöövõtjale tarnitud asjade, tehtud ehitustööde ja osutatud teenuste eest otse neile. See annab alltöövõtjatele, kes sageli on VKEd, tõhusa võimaluse kaitsta oma huve maksete saamisel.

4) Nõuetekohased menetlused

Kaalulolevate finantshuvide ning avaliku ja erasektori tugeva seotuse tõttu on riigihangete puhul tegemist riskantse valdkonnaga, kus võib esineda sellist ebaseaduslikku tegevust nagu huvide konfliktid, favoritism ja korruptsioon. Ettepanekuga parandatakse olemasolevaid kaitsemeetmeid ning nähakse ette lisakaitse.

Huvide konflikt. Ettepanekus on eraldi säte huvide konflikti kohta, mis hõlmab tegelikke, võimalikke või tajutavaid huvide konflikti olukordi, mis mõjutavad avaliku sektori hankija või menetluse sekkuvate hangete tugiteenuste osutajate personali ning avaliku sektori hankija juhtkonna liikmeid, kes võivad hankemenetluse tulemust mõjutada ka juhul, kui nad selles ametlikult ei osale.

Ebaseaduslik tegevus. Ettepanekus on eraldi säte, mis käsitleb taotlejate ja pakkujate ebaseaduslikku tegevust, nagu katsed sobimatult mõjutada otsustusprotsessi või teiste osalejatega lepingute sõlmimine menetluse tulemusega manipuleerimiseks, mille puhul tuleb nad menetlusest kõrvale jätta. Need ebaseaduslikud tegevused rikuvad Euroopa Liidu aluspõhimõtteid ning võivad märkimisväärselt moonutada konkurentsi.

⁸ Komisjoni talituste töödokument SEK(2008) 2193.

Ebaõiglased eelised. Turukonsultatsioonid on avaliku sektori hankijatele kasulik vahend teabe saamiseks turu struktuuri, suutlikkuse ja mahu kohta, võimaldades samal ajal avaliku sektori hankijatel teavitada turul tegutsejaid oma hankeprojektidest ja nendega seotud nõuetest. Esialgsed kontaktid turul osalejatega ei tohi siiski anda ebaausaid eeliseid ega moonutada konkurentsi. Seepärast on ettepanekus eraldi säte avaliku sektori hankijat nõustanud või menetluse ettevalmistamisega seotud osalejate eelistamise vastaste kaitsemeetmete kohta.

5) Juhtimine

Riiklikud järelevalveasutused. Hindamine on näidanud, et kõik liikmesriigid ei kontrolli järjekindlalt ja süstemaatiliselt riigihanke-eeskirjade rakendamist ja toimimist. See ohustab Euroopa Liidu õiguse tõhusat ja ühetaolist kohaldamist. Seepärast nähakse ettepanekuga ette, et liikmesriigid määravad ühe riikliku asutuse, kes vastutab riigihangete järelevalve, rakendamise ja kontrolli teostamise eest. Üksnes ühel kõikehõlmavate ülesannetega asutusel on ülevaade peamistest rakendamisega seotud raskustest ning struktuursete probleemide korral oskab ta soovitada asjakohaseid meetmeid. Selline asutus suudab anda vahetut tagasisidet poliitika toimimise ning siseriiklike õigusaktide ja tavade võimalike kitsaskohtade kohta, aidates seeläbi kaasa kiirete lahenduste leidmisele ning hankemenetluste täiustamisele.

Teadmiskeskused. Paljudel juhtudel ei ole avaliku sektori hankijatel eksperte, kes tegeleksid keerukate hankeprojektidega. Haldusstruktuuride asjakohane ja sõltumatu professionaalne toetus parandaks märkimisväärselt hanketulemusi, laiendades avaliku sektori hankijate teadmiste baasi ja suurendades professionaalsust ning abistades ettevõtjaid, eelkõige VKEsid. Seepärast kohustatakse ettepanekus liikmesriike looma tugistruktuure, kes annavad õiguslikku ja majandusalast nõu ja suuniseid ning pakuvad koolitust ja abi riigihangete ettevalmistamisel ja korraldamisel. Riiklikul tasandil on tugistruktuurid või -mehhanismid juba olemas, kuigi need on korraldatud erinevatel viisidel ja hõlmavad erinevaid avaliku sektori hankijatele huvi pakkuvaid valdkondi. Seepärast on liikmesriikidel võimalik neid mehhanisme kasutada, tugineda nende eriteadmistele ning edendada nende teenuseid kui asjakohast ja kaasaegset vahendit, mis pakub asjakohast tuge avaliku sektori hankijatele ja ettevõtjatele.

Korruptsiooni ja favoritismi vastase võitluse toetamiseks peavad avaliku sektori hankijad esitada sõlmitud lepingute teksti järelevalveasutusele, et see saaks kahtlaste tegevusmustrite avastamiseks lepinguid tähelepanelikult uurida, ning võimaldama huvitatud isikutele juurdepääsu kõnealustele dokumentidele sellisel määral, mis ei ohustaks õiguspäraseid avalikke ja erahuve. Siiski tuleb vältida ebaoproportsionaalselt suure halduskoormuse tekitamist; sõlmitud lepingute tervikteksti esitamise kohustust tuleks seepärast kohaldada ainult suhteliselt kõrge maksumusega lepingute suhtes. Kavandatavad piirmäärad tagaksid õige tasakaalu halduskoormuse suurendamise ja suurema läbipaistvuse tagamise vahel: kui asjade ja teenuste suhtes kehtib piirmäär 1 000 000 eurot ning ehitustööde suhtes 10 000 000 eurot, tuleks kõnealust nõuet kohaldada kõigist *Euroopa Liidu Teatajas* avaldatud hangetest 10–20 % suhtes.

Seda, et järelevalveasutusi ja teadmiskeskusi hõlmavad nõuded tekitaksid liikmesriikidele üldisi lisakulusid, ei ole ette näha. Kui olemasolevate mehhanismide ja struktuuride tegevuste ümberkorraldamise või täiustamisega peaksid kaasnema mõningad kulutused, siis kompenseeritakse need selliste kulude vähenemisega nagu vaidluste lahendamise kulud (nii avaliku sektori hankijate kui ka ettevõtjate puhul), lepingu sõlmimisel riigihanke-eeskirjade väärist kohaldamisest või hankemenetluste kehvast ettevalmistamisest tekkinud viivitustega seotud kulud ning kulud, mis on tingitud asjaolust, et praegu antakse avaliku sektori hankijatele nõu killustatult ja ebatõhusalt.

Halduskoostöö: Ettepanekuga nähakse ette ka tõhus koostöö, mis võimaldab siseriiklikel järelvalveasutustel jagada teavet ja parimaid tavasid ning teha koostööd siseturu infosüsteemi (IMI) kaudu.

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV

riigihangete kohta

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 53 lõiget 1, artiklit 62 ja artiklit 114,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele⁹,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust¹⁰,

võttes arvesse Regioonide Komitee arvamust¹¹,

järgides seadusandlikku tavamenetlust

ning arvestades järgmist:

- (1) Riigihankelepingute sõlmimine liikmesriikide ametiasutuste poolt või nende nimel peab toimuma Euroopa Liidu toimimise lepingu sätete alusel ning järgides eelkõige kaupade vaba liikumise, asutamisvabaduse ja teenuste osutamise vabaduse põhimõtteid ning nendest tulenevaid põhimõtteid, nagu võrdne kohtlemine, mittediskrimineerimine, vastastikune tunnustamine, proportsionaalsus ja läbipaistvus. Teatavat maksumust ületavate riigihankelepingute puhul oleks siiski vaja riiklikke hankemenetlusi kooskõlastavaid sätteid, mis aitaksid tagada, et kõnealuseid põhimõtteid praktikas järgitakse ning riigihanked oleksid konkurentsile avatud.
- (2) Riigihanked täidavad väga olulist rolli „Euroopa 2020” strateegias¹², kuna see on üks turupõhistest vahenditest aruka, jätkusuutliku ja kaasava majanduskasvu toetamiseks ning aitab samas tagada, et avaliku sektori raha kasutatakse kõige tõhusamalt. Seetõttu tuleb läbi vaadata ja ajakohastada praegu kehtivaid riigihanke-eeskirju, mis on vastu võetud kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu 31. märtsi 2004. aasta direktiiviga 2004/17/EÜ, millega kooskõlastatakse vee-, energeetika-, transpordi- ja postiteenuste

⁹ ELT C...

¹⁰ ELT C...

¹¹ ELT C...

¹² KOM(2010) 2020 lõplik, 3.3.2010.

sektoris tegutsevate ostjate hankemenetlused,¹³ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 31. märtsi 2004. aasta direktiiviga 2004/18/EÜ ehitustööde riigihankelepingute, asjade riigihankelepingute ja teenuste riigihankelepingute sõlmimise korra kooskõlastamise kohta,¹⁴ et suurendada avaliku sektori kulutuste tõhusust, hõlbustades eelkõige väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate riigihangetes osalemist ning võimaldades hankijatel kasutada riigihankeid tulemuslikumalt ühiste ühiskondlike eesmärkide toetamiseks. Samuti tuleb selgitada põhimõisteid, et suurendada õiguskindlust ning võtta arvesse Euroopa Liidu Kohtu väljakujunenud kohtupraktika teatavaid asjakohaseid aspekte.

- (3) Avaliku sektori üha mitmekesisemaks muutuv tegevus on tekitanud hangete mõiste selgema määratlemise vajaduse. Riigihankeid käsitlevad liidu eeskirjad ei hõlma kõiki avaliku sektori rahast tehtavaid väljamakseid, vaid ainult neid, mille eesmärk on hankida tasu eest ehitustöid, asju ja teenuseid. Hankimist tuleks siinkohal mõista laiemas tähenduses ehitustöödest, asjadest ja teenustest tulenevate hüvede saamisena, millega ei kaasne tingimata omandiõiguse üleminekut avaliku sektori hankijale. Lisaks ei kuulu tavaliselt riigihangete eeskirjade reguleerimisalasse ka mõne tegevuse pelk rahastamine, mis on tihti seotud kohustusega hüvitada saadud summad, kui neid ei kasutata eesmärgipäraselt.
- (4) Samuti on vaja selgitada, mida tuleks mõista „üksikhanke” all, mille puhul direktiivis sätestatud piirmäärade järgmisel tuleb arvesse võtta kõigi kõnealuse hanke jaoks sõlmitud lepingute koondmaksumust ning mis tuleb avaldada tervikuna, ehkki selle võib osadeks jaotada. Üksikhanke mõiste hõlmab kõiki teatava projekti elluviimiseks vajalikke asju, ehitustöid ja teenuseid, näiteks ehitustööde projekti või terviklikku projekti, mis hõlmab nii ehitustöid, asju ja/või teenuseid. Üksikprojekti olemasolust võivad märku anda näiteks avaliku sektori hankijapoolne projekti eelnev üldplaneerimine ja käsitamine, asjaolu, et hangitavad elemendid täidavad ühte majanduslikku või tehnilist ülesannet või on muul viisil loogiliselt seotud ning hanked toimuvad lühikese aja jooksul.
- (5) Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 11 kohaselt peab liidu poliitika ja tegevuse määratlemisel ja rakendamisel võtma arvesse keskkonnakaitse nõudeid, eelkõige pidades silmas säästva arengu edendamist. Käesolevas direktiivis selgitatakse, kuidas avaliku sektori hankijad saavad kaasa aidata keskkonnakaitsele ja säästva arengu edendamisele ning samas tagada lepingutega seotud kulutuste parima tasuvuse.
- (6) Tegelikud, võimalikud või tajutavad huvide konfliktid võivad isegi juhul, kui need ei põhjusta korrupsiooni, väga tõenäoliselt mõjutada ebakorrektselt riigihangetega seotud otsuseid, moonutades konkurentsi ja seades ohtu pakkujate võrdse kohtlemise. Seepärast tuleb luua tõhusad mehhanismid huvide konfliktide vältimiseks, tuvastamiseks ja heastamiseks.
- (7) Hankemenetluses osalejate ebaseaduslik tegevus, näiteks katsed mõjutada ebakorrektselt otsustamisprotsessi või sõlmida teiste taotlejatega kokkuleppeid menetluse tulemuse mõjutamiseks, võib viia liidu õiguse aluspõhimõtete rikkumiseni ja tõsiselt moonutada konkurentsi. Ettevõtjatelt tuleks seepärast nõuda ausõnaga

¹³ ELT L 134, 30.4.2004, lk 1.

¹⁴ ELT L 134, 30.4.2004, lk 114.

kinnitust selle kohta, et nad ei tegele sellise ebaseadusliku tegevusega, ning kui see kinnitus osutub valeks, tuleb nad menetlusest kõrvale jätta.

- (8) Nõukogu 22. detsembri 1994. aasta otsusega 94/800/EÜ, mis käsitleb Euroopa Ühenduse nimel sõlmitavaid tema pädevusse kuuluvaid küsimusi puudutavaid kokkuleppeid, mis saavutati mitmepoolsete kaubanduslääbirääkimiste Uruguay voorus (1986–1994),¹⁵ kiideti heaks Maailma Kaubandusorganisatsiooni riigihankeleping (edaspidi „WTO riigihankeleping”). WTO riigihankelepingu eesmärk on luua riigihankelepingute mitmepoolne tasakaalustatud õiguste ja kohustuste raamistik, et liberaliseerida ja laiendada maailmakaubandust. WTO riigihankelepinguga ning samuti teiste asjakohaste, liidu suhtes siduvate rahvusvaheliste kokkulepetega hõlmatud lepingute puhul täidavad avaliku sektori hankijad kõnealuste kokkulepetega sätestatud kohustusi, kohaldades käesolevat direktiivi kokkulepetega ühinenud kolmandate riikide ettevõtjate suhtes.
- (9) WTO riigihankelepingut kohaldatakse teatavat kõnealuses lepingus kindlaks määratud ja Rahvusvahelise Valuutafondi arvestusühikutes väljendatud maksumust ületavate hankelepingute suhtes. Käesoleva direktiiviga sätestatud piirmäärasid tuleks nii kohandada, et need vastaksid WTO riigihankelepingus sätestatud piirmäärade ekvivalendile eurodes. Samuti tuleks ette näha, et eurodes väljendatud piirmäärad vaadatakse teatavate ajavahemike järel läbi ja neid kohandatakse üksnes matemaatikatehte alusel euro väärtuse võimaliku kõikumise võrra Rahvusvahelise Valuutafondi arvestusühiku suhtes.
- (10) ELi riigihangetealaste õigusaktide mõju ja tõhususe hindamise tulemused¹⁶ näitasid, et teatavate teenuste väljajätmine direktiivi täielikust reguleerimisalast tuleks läbi vaadata. Selle tulemusena laiendatakse direktiivi täielikku reguleerimisala mitmele teenusele (nt hotelli- ja õigusteenused, mille puhul esines väga kõrge piiriülese kaubanduse protsent).
- (11) Mõne muu teenuste kategooria puhul on teenuste olemuse tõttu piiriülene mõõde jätkuvalt piiratud; sellised on näiteks nn isikuteenused – teatavad sotsiaal-, tervishoiu- ja haridusteenused. Selliste teenuste osutamise kontekst on erinevate kultuuritraditsioonide tõttu liikmesriigiti väga erinev. Seetõttu tuleks selliste teenuste riigihankelepingute suhtes kehtestada erikord ning kõrgem piirmäär 500 000 eurot. Kui isikuteenuste hanke maksumus jääb alla seda piirmäära, ei paku hange üldjuhul teiste liikmesriikide teenuseosutajatele huvi, kui ei esine konkreetseid tõendeid, mis näitaksid vastupidist, näiteks tõendid piiriüleste projektide ELi-poolse rahastamise kohta. Kõnealust piirmäära ületavate isikuteenuste hankelepingute suhtes tuleks kohaldada kogu liidus kehtivaid läbipaistvusnõudeid. Arvestades kultuurilise konteksti olulisust ja selliste teenuste tundlikkust, tuleks liikmesriikidele anda laialdased volitused teenuseosutajate valimise korraldamiseks viisil, mida nad peavad kõige asjakohasemaks. Direktiivi sätted võtavad seda vajadust arvesse, kehtestades üksnes läbipaistvuse ja võrdse kohtlemise põhimõtete järgmise kohustuse ning tagades, et avaliku sektori hankijad saavad teenuseosutajate valimisel kohaldada teatavaid kvaliteedikriteeriume, näiteks Euroopa Liidu sotsiaalkaitsekomitee välja töötatud

¹⁵ EÜT L 336, 23.12.1994, lk 1.

¹⁶ SEK (2011) 853 (lõplik), 27.6.2011.

vabatahtlikkuse alusel rakendatavat sotsiaalteenuste Euroopa kvaliteediraamistikku¹⁷. Liikmesriikidel ja/või ametiasutustel on vabadus valida, kas osutada neid teenuseid ise või korraldada sotsiaalteenuseid viisil, mis ei näe ette hankelepingute sõlmimist, näiteks neid teenuseid lihtsalt rahastades või andes ilma piirangute või kvootideta litsentsid või load kõigile ettevõtjatele, kes vastavad varem kindlaks määratud tingimustele, eeldusel et selline süsteem tagab piisava avalikustamise ning vastab läbipaistvuse ja mittediskrimineerimise põhimõtetele.

- (12) Vee-, energeetika-, transpordi- ja postiteenuste valdkonnas tegutsevate avaliku sektori hankijate sõlmitud ning vastavate valdkondadega seotud hankelepinguid reguleeritakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu [...] direktiiviga [...], milles käsitletakse vee-, energeetika-, transpordi- ja postiteenuste sektoris tegutsevate üksuste hankeid¹⁸. Hankelepingud, mis avaliku sektori hankijad on sõlminud seoses oma mere-, ranniku- või jõetransporditeenustega seotud tegevusega, jäävad käesoleva direktiivi reguleerimisalasse.
- (13) Direktiiv on adresseeritud liikmesriikidele ning seda ei kohaldata hangete suhtes, mida korraldavad rahvusvahelised organisatsioonid oma nimel ja arvel. Tuleb siiski selgitada, mil määral tuleks direktiivi kohaldada teatavate rahvusvaheliste eeskirjadega hõlmatud hangete suhtes.
- (14) Esineb märkimisväärset õiguskindlusetust seoses sellega, mil määral peaks riigihangete eeskirjad hõlmama koostööd avaliku sektori asutuste vahel. Euroopa Liidu Kohtu asjaomast kohtupraktikat tõlgendavad liikmesriigid ja isegi avaliku sektori hankijad erinevalt. Seepärast tuleb selgitada, millistel juhtudel ei kohaldata riigihanke eeskirju avaliku sektori hankijatevaheliste lepingute suhtes. Seejuures tuleks lähtuda Euroopa Kohtu kohtupraktikaga kehtestatud põhimõtetest. Ainuüksi asjaolu, et mõlemad lepingupooled on ise avaliku sektori hankijad, ei välista hanke-eeskirjade kohaldamist. Riigihanke eeskirjade kohaldamine ei tohiks siiski mõjutada avaliku sektori asutuste vabadust otsustada, kuidas nad avalike teenustega seotud ülesannete täitmist korraldavad. Kontrollitavate üksustega sõlmitud lepingud või osalevate avaliku sektori hankijate koostöö avalike teenustega seotud ülesannete ühiseks täitmiseks peaks seetõttu jääma eeskirjade reguleerimisalast välja, kui direktiivis sätestatud tingimused on täidetud. Direktiivi eesmärk on tagada, et reguleerimisalast välja jääv avaliku sektori koostöö ei moonutaks konkurentsi seoses eraettevõtjatega. Ka avaliku sektori hankija osalemine riigihankemenetluses pakkujana ei tohi konkurentsi moonutada.
- (15) Vaja on paindlikkust suurendada ning eelkõige võimaldada laiemat juurdepääsu läbirääkimistega hankemenetlusele; nii on sõnaselgelt ette nähtud WTO riigihankelepinguga, mis võimaldab läbirääkimisi kõigi menetluste puhul. Kui asjaomase liikmesriigi õigusaktides ei ole sätestatud teisiti, peaksid avaliku sektori hankijad saama kasutada käesoleva direktiiviga ette nähtud konkrentsi põhist läbirääkimistega hankemenetlust olukorras, kus läbirääkimistega avatud või piiratud hankemenetlused ei viiks tõenäoliselt hanke rahuldavate tulemusteni. Kõnealune menetlus peab pakkuma piisavalt tagatise võrdse kohtlemise ja läbipaistvuse põhimõtete järgimiseks. See annab avaliku sektori hankijatele vabamad käed osta

¹⁷ SPC/2010/10/8 lõplik, 6.10.2010.

¹⁸ ...

nende vajadustega kõige paremini sobivaid ehitustöid, asju ja teenuseid. Samas saaks nii suurendada ka piiriülest kaubandust, kuna hindamine on näidanud, et väljakuulutamisega läbirääkimistega hankemenetluse teel sõlmitud lepingute puhul on piiriülesed pakkumused eriti edukad.

- (16) Samadel põhjustel peaksid avaliku sektori hankijad saama vabalt kasutada ka võistlevat dialoogi. Sõlmitud lepingute maksumusest lähtudes on kõnealuse menetluse kasutamine viimastel aastatel märkimisväärselt suurenenud. See on osutunud kasulikuks juhtudel, kus avaliku sektori hankijad ei suuda määratleda nende vajadustele vastavaid vahendeid või hinnata, milliseid tehnilisi, rahalisi või õiguslikke lahendusi võib turg pakkuda. Selline olukord võib tekkida eelkõige innovatiivsete projektide, suurte integreeritud transporditaristuprojektide, suurte arvutivõrkude või keeruka ja struktureeritud finantseerimisega projektide puhul.
- (17) Teadusuuringud ja innovatsioon, sealhulgas ökoinnovatsioon ja sotsiaalne innovatsioon, on tulevase majanduskasvu peamisi mõjutajaid ning seega aruka, jätkusuutliku ja kaasava majanduskasvu strateegias „Euroopa 2020” väga tähtsal kohal. Avaliku sektori asutused peaksid kasutama riigihankeid võimalikult strateegiliselt innovatsiooni edendamiseks. Innovatiivsete toodete ja teenuste ostmisega saab väga oluliselt parandada avalike teenuste tõhusust ja kvaliteeti ning lahendada tõsisemaid sotsiaalseid probleeme. Nii saab avaliku sektori raha kõige tulusamalt kasutada ning lisaks kaasnevad uute ideede loomisega, nende ideede muutmiseks innovatiivseteks toodeteks ja teenusteks ning seeläbi jätkusuutliku majanduskasvu edendamiseks üldisemad majanduse, keskkonna ja ühiskonnaga seotud hüved. Käesolev direktiiv peaks aitama edendada innovaatilisi riigihankeid ning liikmesriikidel saavutada „Innovatiivse liidu” eesmärgid. Seetõttu tuleks ette näha eraldi hankemenetlus, mis võimaldaks avaliku sektori hankijatel luua pikaajalisi innovatsioonipartnerlusi uue innovatiivse toote, teenuse või ehitustöö väljaarendamiseks ja hilisemaks ostmiseks, tingimusel et see tarnitakse kokkulepitud kvaliteedi ja hinnaga. Sellised partnerlused peaksid olema üles ehitatud nii, et innovaatilise lahenduse väljatöötamist motiveeriks turul tekkinud vajadus, põhjustamata seejuures turu sulgemist.
- (18) Et vältida kahjuliku mõju avaldumist konkurentsile, tuleks väljakuulutamiseta läbirääkimistega hankemenetlust kasutada ainult väga erandlikes olukordades. Sellise erandi kohaldamine peaks piirduma ainult juhtudega, kus väljakuulutamine ei ole võimalik Euroopa Liidu Kohtu kohtupraktika kohastel, vääramatust jõust tingitud põhjustel, või kui algusest peale on selge, et väljakuulutamine ei aitaks konkurentsi suurendada, eelkõige seetõttu, et objektiivsetel asjaoludel leidub ainult üks ettevõtja, kes suudab lepingut täita. Ainult objektiivne eksklusiivsus saab õigustada väljakuulutamiseta läbirääkimistega menetluse kasutamist, kui eksklusiivsust ei ole tekitanud tulevast hankemenetlust silmas pidades avaliku sektori hankija ise ning kui ei leidu piisavaid asendusvõimalusi, mille olemasolu tuleb põhjalikult hinnata.
- (19) Elektroonilised teabevahendid võivad lepingute väljakuulutamist oluliselt lihtsustada ning suurendada hankeprotsesside tõhusust ja läbipaistvust. Elektroonilised vahendid tuleks standardsete teavitustahenditena kasutusele võtta kõigis hankemenetlustes. Nende kasutamine võimaldab ka aega säästa. Seetõttu tuleks elektrooniliste vahendite kasutamisel lühendada miinimumtähtaegu, ent seda siiski tingimusel, et need vahendid on kooskõlas teabeedastuse jaoks liidu tasandil ettenähtud konkreetse viisiga. Piisavate funktsioonidega elektroonilised side- ja teabevahendid saavad avaliku sektori

hankijatel aidata hankemenetluste käigus ette tulevaid vigu ennetada, avastada ja parandada.

- (20) Euroopa riigihangete turgudel on avaliku sektori hankijad hakanud järjest rohkem nõudlust koondama, et saavutada mastaabisäästu, sealhulgas vähendada hindu ja tehingukulusid, ning tõhustada ja muuta professionaalsemaks hangete korraldust. Seda saab saavutada kas osalevate avaliku sektori hankijate arvu või lepingute mahu ja maksumuse koondamisega pikema aja jooksul. Hangete koondamist ja keskseks muutmist tuleb siiski hoolikalt jälgida, et vältida ostujõu ülemäärast koondumist ja konkurentsivastast koostööd ning säilitada läbipaistvus ja konkurents, samuti väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate turulepääsu võimalused.
- (21) Laialdast kasutust on leidnud raamlepingud, mida peetakse kogu Euroopas tõhusaks hankemeetodiks. Seetõttu tuleks need jätta suurel määral samaks. Teatavaid mõisteid on vaja siiski selgitada, eelkõige raamlepingute kasutamise tingimusi avaliku sektori hankijate puhul, kes ise ei ole raamlepingu osalised.
- (22) Samuti oleks vaja omandatud kogemusi arvesse võttes kohandada dünaamiliste hankesüsteemide suhtes kohaldatavaid eeskirju, et avaliku sektori hankijad saaksid täielikult ära kasutada kõnealuse vahendiga seotud võimalused. Neid süsteeme tuleb lihtsustada, eelkõige kasutades neid piiratud menetluse kujul, kõrvaldades seega esialgsete pakkumuste vajaduse, mida on kõnealuste süsteemide puhul peetud üheks peamiseks probleemiks. Igal ettevõtjal, kes esitab osalemistaotluse ja vastab valikukriteeriumidele, tuleks lubada dünaamilises hankesüsteemis osaleda. See hankemeetod võimaldab avaliku sektori hankijal saada eriti laias valikus pakkumusi ning tagada seega laialdase konkurentsiga avaliku sektori raha optimaalne kasutamine.
- (23) Lisaks töötatakse pidevalt välja uusi elektroonilisi hankemeetodeid, näiteks elektroonilised kataloogid. Need aitavad konkurentsi suurendada ning riigihankeid tõhustada, eelkõige säästes aega ja raha. Siiski tuleb kehtestada teatavad eeskirjad, mis aitaksid tagada, et uute meetodite kasutamine vastab käesoleva direktiivi sätetele ning võrdse kohtlemise, mittediskrimineerimise ja läbipaistvuse põhimõtetele. Eelkõige raamlepingu alusel uuesti väljakuulutatud hanke või dünaamilise ostusüsteemi kasutamise korral ja kui on piisavalt garanteeritud jälgitavus, võrdne kohtlemine ja prognoositavus, tuleb avaliku sektori hankijatel lubada teatavate hangetega seoses pakkumusi esitada varem edastatud elektroonilise kataloogide alusel. Koosõlas elektroonilisi sidevahendeid käsitlevate eeskirjadega ei tohi avaliku sektori hankijad põhjendamatult takistada ettevõtjate juurdepääsu hankemenetlustele, mille puhul pakkumused esitatakse elektrooniliste kataloogide kujul ja tagatakse koosõla mittediskrimineerimist ja võrdset kohtlemist käsitlevate üldpõhimõtetega.
- (24) Enamikus liikmesriikides kasutatakse üha enam keskseid hankemeetodeid. Kesksed hankijad vastutavad hangete või hankelepingute/raamlepingute sõlmimise eest teiste avaliku sektori hankijate jaoks. Hangete suurte mahtude tõttu aitavad need meetodid suurendada konkurentsi ja muuta riigihankeid professionaalsemaks. Seetõttu tuleks määratleda Euroopa Liidu tasandil kesksed hankijad, välistamata seejuures vähem institutsionaliseeritud ja vähem süstemaatiliste ühishangete jätkumist või sissejuurdunud tavana selliste teenuseosutajate kasutamist, kes valmistavad hankemenetluse ette ja juhivad seda avaliku sektori hankija nimel ja arvel. Samuti tuleks sätestada eeskirjad direktiivijärgsete kohustuste täitmise eest vastutuse jaotamiseks keskse hankija ja keskselt hankijalt või tema kaudu hankeid tegevate

avaliku sektori hankijate vahel, ka parandusmeetmete puhul. Kui keskne hankija vastutab ainuisikuliselt hankemenetluste läbiviimise eest, peaks ta ka ainuisikuliselt ja vahetult vastutama menetluste õiguspärasuse eest. Kui menetluse teatavat osa, näiteks hanke uuesti väljakuulutamist raamlepingu kohaselt või dünaamilise hankesüsteemi alusel individuaalsete lepingute sõlmimist, viib läbi avaliku sektori hankija, peaks avaliku sektori hankija jätkuvalt vastutama menetluse nende osade eest, mida viib läbi tema.

- (25) Kesksete hangete toetamiseks sobivad eriti hästi elektroonilised sidevahendid, kuna need pakuvad võimaluse andmete taaskasutamiseks ja automaatseks töötlemiseks, minimeerides seega teabe- ja tehingukuluseid. Seepärast tuleks esimese sammuna teha elektrooniliste sidevahendite kasutamine kesksete avaliku sektori hankijate jaoks kohustuslikuks ning soodustada ka tavade ühtlustamist kogu liidus. Seejärel tuleks kaheaastase üleminekuperioodi järel muuta elektrooniliste sidevahendite kasutamine kohustuslikuks kõigi hankemenetluste puhul.
- (26) Eri liikmesriikidest pärit avaliku sektori hankijate ühist hankelepingute sõlmimist raskendavad praegu õiguslikud probleemid, eelkõige vastuolud siseriiklike õigusaktide vahel. Vaatamata asjaolule, et direktiiviga 2004/18/EÜ võimaldati kaudselt piiriüleseid ühishankeid, on mitme riigi siseriiklikud õigussüsteemid otseselt või kaudselt muutnud piiriüleseid ühishanked praktikas õiguslikult ebakindlaks või võimatuks. Eri liikmesriikide avaliku sektori hankijad võivad olla huvitatud koostööst ja ühistest hankelepingutest, et siseturu potentsiaali mastaabisäästu ning riski ja kasu jagamise abil maksimaalselt ära kasutada, eelkõige innovatiivsete projektide puhul, mis on seotud suurema riskiga, kui ühel avaliku sektori hankijal oleks mõistlik kanda. Seepärast tuleks sätestada piiriüleste ühishangete uued eeskirjad, millega nähakse ette kohaldatav õigus ja mis lihtsustavad avaliku sektori hankijatevahelist koostööd kogu ühtsel turul. Lisaks võivad eri liikmesriikide avaliku sektori hankijad siseriiklike või liidu sätete alusel asutada ühiseid juriidilisi isikuid. Selliste ühishangete jaoks tuleks kehtestada erisätteid.
- (27) Avaliku sektori hankijate koostatud tehnilised kirjeldused peavad võimaldama avada riigihanked konkurentsile. Seepärast peab piisava konkurentsitaseme saavutamiseks olema võimalik esitada mitmekülgsel tehnilistel lahendustel põhinevaid pakkumusi. Järelikult tuleb tehnilised kirjeldused koostada nii, et need ei vähendaks kunstlikult konkurentsi teatavat ettevõtjat soosivate nõuetega, kirjeldades vastava ettevõtja poolt tavapäraselt pakutavate asjade, teenuste või ehitustööde põhiomadusi. Kõige paremini aitab seda eesmärki saavutada see, kui tehnilise kirjelduse koostamisel lähtutakse funktsionaalsetest nõuetest ja kasutusomadustest, mis soodustab ka innovatsiooni. Kui viidatakse Euroopa standardile või selle puudumisel oma riigi standardile, peaksid avaliku sektori hankijad kaaluma ka teistel samaväärsetel süsteemidel põhinevaid pakkumusi. Samaväärsuse tõendamiseks võib pakkujatelt nõuda kolmandate isikute poolt kontrollitud tõendusmaterjali; samas tuleks siiski aktsepteerida ka muid sobivaid tõendeid, nagu tootja tehniline toimik, kui asjaomasel ettevõtjal puudub juurdepääs sellistele tõenditele või katsearuannetele või tal ei ole võimalik neid asjaomase tähtaja jooksul hankida.
- (28) Avaliku sektori hankijad, kes soovivad osta teatavate keskkonna-, sotsiaalsete või muude näitajatega ehitustöid, asju või teenuseid, peaksid saama viidata teatavatele märgistele, nagu Euroopa ökomärgis, riiklikud või rahvusvahelised ökomärgised või muud märgised, tingimusel, et märgise nõuded on seotud lepingu esemega, näiteks

toote ja selle esitusviisi kirjeldusega, sealhulgas pakendusnõuetega. Samuti on oluline, et need nõuded on koostatud ja kinnitatud objektiivselt kontrollitavate kriteeriumide alusel, kasutades menetlust, milles saavad osaleda sellised sidusrühmad nagu valitsusasutused, tarbijad, tootjad, turustajad ja keskkonnaorganisatsioonid, ning et märgise nõuded on kõigile huvitatud osapooltele kättesaadavad.

- (29) Kui hangete kavandatud kasutajateks on inimesed, olenemata sellest, kas nendeks on üldsus või avaliku sektori hankija töötajad, peavad kõnealused tehnilised kirjeldused olema koostatud nii, et neis võetakse arvesse puuetega inimeste ligipääsu või kõigile kasutajatele sobivuse nõuet, v.a nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel.
- (30) VKEde osalemise toetamiseks riigihangete turul tuleks avaliku sektori hankijaid kutsuda üles lepinguid osadeks jaotama ja neid kohustada osadeks jaotamata jätmist põhjendama. Osadeks jaotatud lepingute puhul võivad avaliku sektori hankijad näiteks konkurentsi säilitamiseks või tarnekindluse tagamiseks piirata nende osade arvu, mille kohta üks ettevõtja võib pakkumuse esitada; samuti võivad nad piirata nende osade arvu, mille suhtes võib ühe pakkujaga lepingu sõlmida.
- (31) Liiga ranged majandus- ja finantssuutlikkuse nõuded on tihti põhjendamatuks takistuseks VKEde osalemisel riigihangetes. Seepärast ei tohiks lubada avaliku sektori hankijatel nõuda, et ettevõtjate miinimumkäive ületaks kolmekordselt lepingu hinnangulist maksumust. Põhjendatud asjaoludel võib siiski kohaldada rangemaid nõudeid. Sellised asjaolud võivad olla seotud lepingu täitmisega seotud kõrge riskitasemega või lepingu õigeaegse ja korrektse täitmise otsustava tähtsusega, kui lepingu täitmine on näiteks muude lepingute täitmise eelduseks.
- (32) Paljud ettevõtjad, eelkõige VKEd, leiavad, et nende osalemist riigihangetes takistab tõsiselt halduskoormus, mis tuleneb vajadusest esitada arvukalt kõrvalejätmise ja valikukriteeriumidega seotud tõendeid ja muid dokumente. Selliste nõuete piiramine näiteks pakkujate endi koostatud avalduste abil võib menetlust märkimisväärselt lihtsustada, millest oleks kasu nii avaliku sektori hankijatel kui ka ettevõtjatel. Pakkujalt, kelle kasuks valik langetatakse, tuleks siiski nõuda vajalike tõendite esitamist ning avaliku sektori hankijad ei tohiks sõlmida lepinguid pakkujatega, kes pole selleks suutelised. Menetlust saab veelgi lihtsustada selliste standarddokumentide kasutamisega nagu Euroopa hankepass, mida kõik avaliku sektori hankijad peaksid tunnustama ning mille kasutamist tuleb laialdaselt edendada ettevõtjate ja eelkõige VKEde hulgas, kelle jaoks sellised dokumendid võivad halduskoormust tunduvalt vähendada.
- (33) Komisjon pakub ja haldab elektroonilist süsteemi e-Certis, mida ajakohastavad ja kontrollivad vabatahtlikult siseriiklikud asutused. e-Certise eesmärk on lihtsustada avaliku sektori hankijate poolt tihti nõutavate tõendite ja muude dokumentide vahetamist. Seni saadud kogemused näitavad, et vabatahtlikust ajakohastamisest ja kontrollimisest ei piisa e-Certise täieliku potentsiaali rakendamiseks dokumentide vahetamise lihtsustamisel, mis tooks kasu eelkõige väikestele ja keskmise suurusega ettevõtjatele. Seetõttu tuleks esimese sammuna teha kohustuslikuks süsteemi hooldamine; süsteemi kasutamine muudetakse kohustuslikuks hiljem.
- (34) Riigihankelepinguid ei tohiks sõlmida ettevõtjatega, kes on osalenud kuritegelikus ühenduses või kes on mõistetud süüdi korruptsioonis, liidu finantshuve kahjustavas pettuses või rahapesus. Ka maksude või sotsiaalkindlustusmaksete tasumata jätmist

tuleks karistada menetlusest kõrvale jätmisega kogu liidus. Lisaks tuleb avaliku sektori hankijatele anda võimalus jätta taotlejaid või pakkujaid menetlusest kõrvale keskkonna- või sotsiaalsete kohustuste täitmata jätmise pärast, sealhulgas puudega inimeste juurdepääsu nõude eiramise pärast, või muu raske eksimuse tõttu ametialaste käitumisreeglite vastu, nagu näiteks konkurentsieeskirjade või intellektuaalomandi õiguste rikkumine.

- (35) Siiski tuleks võimaldada ettevõtjatele vastavusmeetmete võtmist kuriteo või väärteo tagajärgede heastamiseks ning edasiste rikkumiste tõhusaks ärahoidmiseks. Sellised meetmed võivad seisneda eelkõige personali- ja organisatsioonimeetmetes, nagu igasuguste suhete lõpetamine väärteos osalenud isikute või organisatsioonidega, sobivad personali ümberkorraldamise meetmed, aruandlus- ja kontrollisüsteemide rakendamine, sisekontrolliüksuse loomine nõuetele vastavuse jälgimiseks ning organisatsioonisiseste vastutus- ja hüvitamiseeskirjade vastuvõtmine. Kui sellised meetmed pakuvad piisavaid tagatisi, ei tohiks kõnealust ettevõtjat enam eespool kirjeldatud põhjustel menetlusest kõrvale jätta. Ettevõtjatel peaks olema võimalus nõuda, et avaliku sektori hankijad uuriksid võetud vastavusmeetmeid ning lubaksid neil võimaluse korral hankemenetluses osaleda.
- (36) Avaliku sektori hankijad võivad nõuda, et hankelepingu täitmise jooksul järgitaks keskkonnajuhtimismeetmeid ja -kavasid. Olenemata sellest, kas keskkonnajuhtimiskavad on registreeritud liidu mõne õigusakti kohaselt, nagu Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. novembri 2009. aasta määrus (EÜ) nr 1221/2009 organisatsioonide vabatahtliku osalemise kohta ühenduse keskkonnajuhtimis- ja -auditeerimissüsteemis (EMAS),¹⁹ võivad need näidata, et ettevõtjal on lepingu täitmiseks vajalik tehniline suutlikkus. Ettevõtja rakendatavate selliste meetmete kirjeldust, millega tagatakse samaväärne keskkonnakaitse tase, tuleks aktsepteerida keskkonnajuhtimiskavade registreerimise alternatiivina, kui asjaomasel ettevõtjal puudub vajalikuks tähtjaks sellise registreerimise võimalus.
- (37) Lepinguid tuleks sõlmida objektiivsete kriteeriumide alusel, millega tagatakse läbipaistvuse, mittediskrimineerimise ja võrdse kohtlemise põhimõtete täitmine. Sellised kriteeriumid peaksid tagama, et pakkumusi hinnatakse toimiva konkurentsi tingimustes, seda ka juhul, kui avaliku sektori hankijad nõuavad oma vajadustega optimaalselt sobivaid kvaliteetseid ehitustöid, asju ja teenuseid, näiteks kui pakkumuste hindamise kriteeriumid hõlmavad tootmisprotsessiga seotud tegureid. Sellest tulenevalt tuleks avaliku sektori hankijatel lubada pakkumuste hindamise kriteeriumina kasutada kas „majanduslikult soodsaimat pakkumust” või „madalaimat maksumust”, arvestades et viimasel juhul on neil vabadus kehtestada piisavad kvaliteedistandardid, kasutades tehnilisi kirjeldusi või lepingu täitmise tingimusi.
- (38) Kui avaliku sektori hankijad otsustavad sõlmida lepingu majanduslikult soodsaima pakkumuse teinuga, peavad nad kindlaks määrama pakkumuste hindamise kriteeriumid, mille alusel otsustatakse, milline pakkumus on majanduslikult tulusaim. Nende kriteeriumide kindlaksmääramine sõltub lepingu esemest, sest need peavad lubama hinnata iga pakkumuse taset lepingu eseme seisukohast, nagu see on määratletud tehnilistes kirjeldustes, ning mõõta iga pakkumuse majanduslikku tulusust. Lisaks ei tohi valitud hindamiskriteeriumid anda avaliku sektori hankijale

¹⁹ ELT L 342, 22.12.2009, lk 1.

piiramatu valikuvabadust, kriteeriumid peaksid tagama tõhusa konkurentsi võimaluse ning hõlmama nõudeid, mis võimaldavad pakkujate esitatud teavet kontrollida.

- (39) On väga oluline täiel määral ära kasutada riigihangete potentsiaali strateegia „Euroopa 2020” eesmärkide saavutamisel. Pidades silmas üksikute sektorite ja turgude vahelisi olulisi erinevusi, ei oleks siiski otstarbekas kehtestada hangete keskkonnasõbralikumaks, sotsiaalselt vastutustundlikumaks ning innovaatilisemaks muutmiseks üldisi kohustuslikke nõudeid. Liidu seadusandjad on juba kehtestanud kohustuslikud hankenõuded konkreetsete eesmärkide saavutamiseks maantesõidukite (Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. aprilli 2009. aasta direktiiv 2009/33/EÜ keskkonnasõbralike ja energiatõhusate maantesõidukite edendamise kohta²⁰) ja kontoriseadmete (Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. jaanuari 2008. aasta määrus (EÜ) nr 106/2008 ühenduse kontoriseadmete energiatõhususmäärgistuse programmi kohta²¹) sektoris. Lisaks on oluliselt edenenud ühiste meetodite määratlemine olulusringi kulude arvestamiseks. Seetõttu tundub otstarbekas samal viisil jätkata, nähes kohustuslikud eesmärgid ette sektoripõhiste õigusaktidega, mis võtavad arvesse asjaomase sektori suhtes kohaldatavaid poliitikameetmeid ja tingimusi, ning edendades olulusringi kulude arvestamisel üleeuroopalise meetodi väljatöötamist ja kasutamist, mis aitaks riigihangete abil toetada jätkusuutlikku kasvu.
- (40) Sektoripõhiseid meetmeid tuleb täiendada riigihankedirektiividega, millega võimaldatakse avaliku sektori hankijatel järgida oma hankestrateegiates strateegia „Euroopa 2020” eesmärgi. Seega tuleb teha selgeks, et avaliku sektori hankijad saavad majanduslikult soodsaima pakkumuse ja madalaima maksumuse kindlakstegemisel kasutada olulusringi kulude arvestamisel põhinevat meetodit, tingimusel et kasutatav meetod on objektiivne ja mittediskrimineeriv ning kõigile huvitatud isikutele kättesaadav. Olulusringi kulude arvestamise mõiste hõlmab kõiki ehitustööde, asjade või teenuste olulusringiga seotud kulusid, nii sisekulusid (arendus-, tootmis-, kasutus- ja hoolduskulud ning kasutamisejärgse kõrvaldamise kulud) kui ka väliskulusid, kui neid saab rahastada kindlaks määrata ja jälgida. Olulusringi kulude arvutamiseks konkreetsete asjade või teenuste kategooriate puhul tuleks välja töötada liidu tasandil ühised meetodid; alati, kui selline meetod välja töötatakse, tuleks selle kasutamine muuta kohustuslikuks.
- (41) Lisaks tuleks avaliku sektori hankijatel lubada tehnilises kirjelduses ja pakkumuste hindamise kriteeriumides viidata teatavale tootmisprotsessile, teenuse osutamise viisile või mõnele muule protsessile toote või teenuse olulusringi mis tahes järgus, tingimusel et need on seotud riigihanketulepingu esemega. Sotsiaalsete kaalutluste paremaks arvessevõtmiseks riigihankemenetlustes võib hankijatel lubada majanduslikult soodsaima pakkumuse kriteeriumi täiendada kõnealuses tootmisprotsessis või teenuse osutamise protsessis vahetult osalevate isikute töötingimustega seotud omadustega. Sellised omadused võivad olla seotud üksnes tootmisprotsessis osalevate töötajate tervise kaitsega või ebasoodsas olukorras olevate isikute või riskirühmade liikmete sotsiaalse integreerimisega lepingu täitmisega hõivatud töötajate hulka, sealhulgas puuetega inimeste ligipääsu võimalustega. Selliseid omadusi hõlmavad mis tahes hindamiskriteeriumid peaksid igal juhul piirduma omadustega, mis mõjutavad otseselt töötajaid nende töökeskkonnas. Neid tuleks kohaldada kooskõlas Euroopa Parlamendi

²⁰ ELT L 120, 15.5.2009, lk 5.

²¹ ELT L 39, 13.2.2008, lk 1.

ja nõukogu 16. detsembri 1996. aasta direktiiviga 96/71/EÜ töötajate lähetamise kohta seoses teenuste osutamisega²² ja viisil, mis välistab teiste liikmesriikide või selliste kolmandate riikide ettevõtjate otsese või kaudse diskrimineerimise, kes osalevad WTO riigihankelepingus või vabakaubanduslepingutes, mille osaline on Euroopa Liit. Teenuste hankelepingute ja ehitustööde projekteerimist käsitlevate lepingute puhul tuleks avaliku sektori hankijatel samuti lubada kasutada pakkumuste hindamise kriteeriumina kõnealuse lepingu täitmiseks määratud töötajate töökorraldust, kvalifitseeritust ja kogemusi, kuna need võivad mõjutada lepingu täitmise kvaliteeti ning sellest tulenevalt pakkumuse majanduslikku väärtust.

- (42) Pakkumused, mille hind tundub asjaomaste ehitustööde, asjade või teenuste kohta põhjendamatult madal, võivad põhineda tehniliselt, majanduslikult või õiguslikult ebausaldusväärsetel eeldustel või tavadel. Et ära hoida võimalikke raskusi lepingu täitmisel, peaks avaliku sektori hankijatel olema kohustus küsida pakkumuse hinna selgitust, kui see on teiste pakkujate küsitud hinnast märkimisväärselt madalam. Kui pakkuja ei suuda hinda piisavalt põhjendada, peaks avaliku sektori hankijal olema õigus pakkumus tagasi lükata. Tagasilükkamine peaks olema kohustuslik juhul, kui avaliku sektori hankija on teinud kindlaks, et põhjendamatult madal hind tuleneb liidu kohustuslike sotsiaal-, töö- või keskkonnaõiguse sätete või rahvusvahelise tööõiguse sätete täitmata jätmisest.
- (43) Lepingu täitmise tingimused on kooskõlas käesoleva direktiiviga juhul, kui need ei ole otseselt ega kaudselt diskrimineerivad, on seotud lepingu esemega ning on esitatud hanketeates, hanke väljakuulutamiseks kasutatavas eelteates või hankedokumentides. Kõnealused tingimused võivad eelkõige olla ette nähtud selleks, et soodustada kohapealset koolitust, raskesti integreeruvate inimeste tööhõivet, tööpuudusevastast võitlust, keskkonnakaitse või loomade heaolu alast tegevust. Muu hulgas võib mainida näiteks nõudeid, mis kehtivad lepingu täitmise ajal ning mille kohaselt võetakse tööle pikka aega töötuid inimesi, rakendatakse töötute või noorte koolitusmeetmeid, täidetakse sisuliselt Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni (ILO) põhikonventsioonide sätteid, isegi kui neid ei ole rakendatud siseriikliku õigusega, ning võetakse tööle suurem arv ebasoodsas olukorras olevaid isikuid, kui on ette nähtud siseriiklike õigusaktidega.
- (44) Töötingimuste ja tööohutuse valdkonnas nii siseriiklikul kui ka liidu tasandil kehtivaid õigusnorme ja kollektiivlepinguid kohaldatakse hankelepingu täitmise kestel tingimusel, et sellised eeskirjad ja nende kohaldamine on kooskõlas liidu õigusega. Piiriüleste olukordade suhtes, kui ühe liikmesriigi töötajad osutavad riigihankelepingu alusel teenuseid teises liikmesriigis, kehtivad Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 1996. aasta direktiivis 96/71/EÜ (töötajate lähetamise kohta seoses teenuste osutamisega)²³ sätestatud miinimumtingimused, mida vastuvõttev riik peab lähetatud töötajate suhtes täitma. Kui siseriiklikud õigusaktid sisaldavad selliseid sätteid, võib nende kohustuste täitmata jätmist käsitleda asjaomase ettevõtja ranga eksimusena, mille alusel võib kõnealuse ettevõtja hankemenetlusest kõrvale jätta.
- (45) Euroopa Liidu Kohtu asjaomast kohtupraktikat arvesse võttes on vaja selgitada tingimusi, mille puhul lepingu muutmine täitmise ajal nõuab uut hankemenetlust. Uut

²² EÜT L 18, 21.1.1997, lk 1.

²³ EÜT L 18, 21.1.1997, lk 1.

hankemenetlust on vaja juhul, kui esialgsesse lepingusse tehakse olulisi muudatusi, eelkõige seoses lepingupoolte vastastikuste õiguste ja kohustustega, sealhulgas intellektuaalomandi õiguste jaotumisega. Sellised muudatused näitavad lepingupoolte kavatsust lepingu olulised tingimused uuesti läbi rääkida. Eelkõige tuleb seda teha juhul, kui muudetud tingimused oleksid menetluse tulemusi mõjutanud, kui need oleksid esialgse menetluse ajal kehtinud.

- (46) Avaliku sektori hankijaid võivad mõjutada välised asjaolud, mida nad lepingu sõlmimise ajal ei osanud ette näha. Sellisel juhul on vaja teatavat paindlikkust, mis võimaldaks lepingut selliste asjaoludega kohandada ilma uue hankemenetluseta. Ettenägematute asjaolude all mõistetakse asjaolusid, mida avaliku sektori hankija ei saanud hoolimata esialgse lepingu sõlmimisele eelnenud põhjalikust ettevalmistustööst ette näha, võttes arvesse olemasolevaid vahendeid, konkreetse projekti olemust ja omadusi, vastava valdkonna häid tavasid ning vajadust tagada mõistlik tasakaal lepingu sõlmimisele kulunud ressursside ja lepingu eeldatava maksumuse vahel. Selle all ei mõisteta siiski olukorda, kus lepingu muudatuse tulemusena muutub kogu hanke olemus – kui näiteks hanke esemeks olevad ehitustööd, asjad või teenused asendatakse millegi muuga või hanke liiki oluliselt muudetakse –, sest sellisel juhul võib eeldada hüpoteetilist mõju esialgse hankemenetluse tulemusele.
- (47) Kooskõlas võrdse kohtlemise ja läbipaistvuse põhimõtetega ei tohiks hanget uuesti välja kuulutamata asendada edukat pakkujat teise ettevõtjaga. Siiski võib lepingut täitev edukas pakkuja lepingu täitmise ajal sisemiste ümberkorralduste, ühinemiste ja ülevõtmiste või maksejõuetuse tulemusel läbida teatavaid struktuurimuutusi. Selliste muutuste puhul ei peaks automaatselt nõudma uusi hankemenetlusi kõigi asjaomase äriühingu täidetavate hankelepingute suhtes.
- (48) Avaliku sektori hankijatel peaks olema võimalus individuaalsetes lepingutes ette näha lepingu muutmist läbivaatamisklauslite alusel, kuid sellised klauslid ei tohiks anda neile piiramatut kaalutusõigust. Seepärast tuleks direktiivis sätestada, mil määral võib esialgse lepinguga ette näha muudatusi.
- (49) Hindamine on näidanud, et liikmesriigid ei jälgi pidevalt ja süstemaatiliselt riigihanke-eeskirjade rakendamist ja toimimist. See mõjutab negatiivselt direktiivide sätete korrektset rakendamist, mis põhjustab suuri kulusid ja palju ebakindlust. Mitu liikmesriiki on määranud riigihankeküsimustega tegeleva riikliku keskasutuse, kuid sellistele asutustele antud ülesanded on liikmesriigiti väga erinevad. Selgemad, järjepidevamad ja autoriteetsemad jälgimis- ja kontrollimehhanismid aitaksid paremini mõista riigihanke-eeskirjade toimimist, parandaksid ettevõtjate ja avaliku sektori hankijate õiguskindlust ning aitaksid luua võrdseid võimalusi. Sellised mehhanismid võiksid aidata probleeme kindlaks teha ja varakult lahendada, eelkõige liidu kaasrahastatavate projektide puhul, ning tuvastada struktuurseid puudusi. Riigihankepoliitika järjepidevaks rakendamiseks, järelevalveks ja jälgimiseks ning hankepoliitika tulemuste süstemaatiliseks hindamiseks kogu liidus on eriti oluline selliste mehhanismide kooskõlastamine.
- (50) Liikmesriigid peaksid määrama üheainsa ametiasutuse riigihankepoliitika jälgimiseks, rakendamiseks ja järelevalveks. Selline keskasutus peaks saama otseselt ja õigeaegset teavet, eelkõige seoses riigihankealaste õigusaktide rakendamist mõjutavate probleemidega. See asutus peaks suutma anda kohest tagasisidet poliitika toimimise ja siseriiklike õigusaktide ja tavade võimalike puuduste kohta ning aidata leida kiireid

lahendusi. Et korrupsiooni ja pettusega tõhusalt võidelda, peaks sellisel keskasutusel ja üldsusel olema võimalus uurida ka sõlmitud lepingute teksti. Seepärast tuleb esitada kõrge maksumusega lepingute tekst järelevalveasutusele ning võimaldada huvitatud isikutele juurdepääs kõnealustele dokumentidele sellisel määral, mis ei ohustaks õiguspäraseid avalikke ja erahuve.

- (51) Kõigil avaliku sektori hankijatel ei ole piisavalt sisemisi eksperditeadmisi majanduslikult või tehniliselt keerukate lepingute sõlmimiseks. Seda silmas pidades oleks jälgimis- ja järelevalvetegevust otstarbekas täiendada professionaalse abiga. Seda eesmärki saab saavutada teabejagamisvahenditega, mis pakuvad avaliku sektori hankijatele tehnilist abi (teadmiskeskused); samas vajaks ettevõtjad, eelkõige VKEd, ka haldusabi, eelkõige juhul, kui nad osalevad piiriülestes hankemenetlustes.
- (52) Jälgimis-, järelevalve- ja tugistruktuure või -mehhanisme on riikide tasandil juba loodud ning neid saab mõistagi kasutada, et tagada riigihangete korrektne jälgimine, rakendamine ja kontroll ja pakkuda avaliku sektori hankijatele ja ettevõtjatele vajalikku tuge.
- (53) Järjepideva nõustamise tagamiseks liikmesriikides ja kogu liidus on vaja teha tõhusat koostööd. Jälgimiseks, rakendamiseks, järelevalveks ja tehniliseks abiks määratud asutused peaksid vahetama teavet ja tegema koostööd; samuti peaks iga liikmesriigi määratud ametiasutus toimima eelistatud kontaktpunktina suhtluses komisjoni talitustega andmete kogumise, teabevahetuse ja liidu riigihankeõiguse rakendamise jälgimise eesmärgil.
- (54) Kiirete tehniliste, majanduslike ja õiguslike muutuste arvessevõtmiseks tuleks komisjonile anda volitused võtta kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingu artikliga 290 vastu õigusakte seoses käesoleva direktiivi vähem oluliste elementidega. Rahvusvaheliste kokkulepete järgimiseks tuleks komisjonile anda volitused muuta piirmäärade arvutamise tehnilist menetlust, vaadata piirmäärad regulaarselt läbi ning kohandada V ja XI lisa; keskvalitsusasutuste nimekiri võib muutuda seoses liikmesriikide haldussüsteemide muutustega. Sellistest muudatustes teatatakse komisjonile, kellele tuleks anda volitused I lisa kohandamiseks; Viited CPV nomenklatuurile võivad muutuda ELi tasandi õigusaktide muutmise tõttu ning sellised muutused peavad kajastuma ka käesoleva direktiivi tekstis; elektrooniliste vastuvõtuseadmete tehnilisi üksikasju ja omadusi tuleb ajakohastada, võttes arvesse tehnoloogia arengut ning haldusvajadusi; samuti tuleb anda komisjonile volitused muuta kohustuslikuks elektroonilise teabevahetuse tehnilised standardid, et tagada elektrooniliste sidevahendite abil läbi viidavates hankemenetlustes kasutatavate tehniliste vormingute, protsesside ja teadete koostalitlusvõime, võttes arvesse tehnoloogia arengut ning haldusvajadusi; kohandada Euroopa hankepassi sisu haldus- ja õiguslike muudatustega nii riigi kui ka ELi tasandil; loetelu liidu õigusaktidest, millega kehtestatakse olulusringi kulude arvutamise ühised meetodid, tuleb kiiresti kohandada, võttes arvesse sektoripõhiselt võetud meetmeid. Nende vajaduste rahuldamiseks tuleb anda komisjonile volitused ajakohastada olulusringi kulude arvutamise meetodeid käsitlevate õigusaktide loetelu.
- (55) Eriti tähtis on, et komisjon peaks ettevalmistustööde ajal asjakohaseid konsultatsioone, sealhulgas ekspertide tasandil. Delegeeritud õigusaktide ettevalmistamisel ja koostamisel peaks komisjon tagama asjaomaste dokumentide sama- ja õigeaegse ning nõuetekohase edastamise Euroopa Parlamendile ja nõukogule.

- (56) Käesoleva direktiivi ühetaoliste rakendamistingimuste tagamiseks tuleks komisjonile anda rakendusvolitused seoses teadete avaldamise standardvormide koostamisega, Euroopa hankepassi standardvormiga ja järelevalveasutuste rakendus- ja statistilise aruande koostamiseks kasutatava ühise vormiga. Kõnealuseid volitusi tuleks kasutada vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määrusele (EL) nr 182/2011, millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisolituste teostamise suhtes²⁴. Kõnealuste rakendusaktide vastuvõtmisel tuleks kasutada nõuandemenetlust, sest nendel aktidel puudub finantsmõju ning need ei mõjuta direktiivijärgsete kohustuste olemust ega ulatust. Kõnealused aktid täidavad üksnes halduseesmärke ning aitavad kaasa direktiivi sätete kohaldamisele.
- (57) Kuna käesoleva direktiivi eesmärki, nimelt teatavate riigihankemenetluste suhtes kohaldatavate liikmesriikide õigus- ja haldusnormide kooskõlastamist, ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada ning seetõttu on seda parem saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev direktiiv nimetatud eesmärgi saavutamiseks vajalikust kaugemale.
- (58) Direktiiv 2004/18/EÜ tuleks seetõttu kehtetuks tunnistada.
- (59) Kooskõlas liikmesriikide ja komisjoni [kuupäev] ühise poliitilise avaldusega selgitavate dokumentide kohta kohustuvad liikmesriigid põhjendatud juhtudel esitama ülevõtmismeetmetest teatamisel ühe või mitu dokumenti, milles selgitatakse seoseid direktiivi komponentide ja ülevõtvate siseriiklike õigusaktide vastavate osade vahel. Seoses käesoleva direktiiviga peab seadusandja selliste dokumentide esitamist õigustatuks,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA DIREKTIIVI:

I JAOTIS: REGULEERIMISALA, MÕISTED JA ÜLDPÕHIMÕTTED

I PEATÜKK: Reguleerimisala ja mõisted

1. JAGU: Reguleerimisala ja mõisted

Artikkel 1: Reguleerimisala

Artikkel 2: Mõisted

Artikkel 3: Segahanked

2. JAGU: Piirmäärad

Artikkel 4: Piirsummad

Artikkel 5: Hanke hinnangulise maksumuse arvutamise meetodid

²⁴ ELT L 55, 28.2.2011, lk 13.

Artikkel 6: Piirmäärade läbivaatamine

3. JAGU: Erandid

Artikkel 7: Vee-, energeetika- ja transpordisektoris ning postiteenuste sektori lepingud

Artikkel 8: Erandid telekommunikatsiooni valdkonnas

Artikkel 9: Rahvusvaheliste eeskirjade kohaselt sõlmitud lepingud ja korraldatud ideekonkursid

Artikkel 10: Erandid teenuste hankelepingute puhul

Artikkel 11: Avaliku sektori asutuste vahelised suhted

4. JAGU: ERIOLUKORRAD

Artikkel 12: Lepingud, mida rohkem kui 50 % ulatuses rahastab avaliku sektori hankija

Artikkel 13: Teadus- ja arendusteenused

Artikkel 14: Kaitse ja julgeolek

II PEATÜKK: Üldised eeskirjad

Artikkel 15: Hankepõhimõtted

Artikkel 16: Ettevõtjad

Artikkel 17: Reserveeritud hankelepingud

Artikkel 18: Konfidentsiaalsus

Artikkel 19: Teabevahetuse suhtes kohaldatavad eeskirjad

Artikkel 20: Nomenklatuurid

Artikkel 21: Huvide konflikt

Artikkel 22: Ebaseaduslik tegevus

II JAOTIS: RIIGIHANKELEPINGUTE SUHTES KOHALDATAVAD EESKIRJAD

I PEATÜKK: Menetlused

Artikkel 23: WTO riigihankelepingu ja muude rahvusvaheliste kokkulepetega seotud tingimused

Artikkel 24: Menetluse valik

Artikkel 25: Avatud hankemenetlus

Artikkel 26: Piiratud hankemenetlus

Artikkel 27: Konkurentsipõhine läbirääkimistega menetlus

Artikkel 28: Võistlev dialoog

Artikkel 29: Innovatsioonipartnerlus

Artikkel 30: Väljakuulutamiseta läbirääkimistega hankemenetluse kasutamine

II PEATÜKK: Elektrooniliste ja koondhangete puhul kasutatavad meetodid ja vahendid

Artikkel 31: Raamlepingud

Artikkel 32: Dünaamilised hankesüsteemid

Artikkel 33: Elektrooniline oksjon

Artikkel 34: Elektroonilised kataloogid

Artikkel 35: Keskne hankimine ja kesksed hankijad

Artikkel 36: Hangete tugiteenused

Artikkel 37: Ajutised ühishanked

Artikkel 38: Eri liikmesriikide avaliku sektori hankijate ühishanked

III PEATÜKK: Menetluse läbiviimine

1. JAGU: ETTEVALMISTAMINE

Artikkel 39: Esialgsed turu-uuringud

Artikkel 40: Tehniline kirjeldus

Artikkel 41: Märgised

Artikkel 42: Katsearuanded, sertifitseerimine ja muu tõendusmaterjal

Artikkel 43: Alternatiivsed lahendused

Artikkel 44: Lepingute osadeks jaotamine

Artikkel 45: Tähtaegade kehtestamine

2. JAGU: AVALDAMINE JA LÄBIPAISTVUS

Artikkel 46: Eelteated

Artikkel 47: Hanketeated

Artikkel 48: Lepingu sõlmimise teated

Artikkel 49: Teadete avaldamise vorm ja viis

Artikkel 50: Avaldamine riigi tasandil

Artikkel 51: Hankedokumentide elektrooniline kättesaadavus

Artikkel 52: Pakkumuse esitamise või dialoogis osalemise ettepanek; huvi kinnitamise ettepanek

Artikkel 53: Taotlejate ja pakkujate teavitamine

3. JAGU: OSALEJATE VALIMINE JA LEPINGUTE SÕLMIMINE

Artikkel 54: Üldpõhimõtted

1. alajagu: Kvalitatiivse valiku kriteeriumid

Artikkel 55: Kõrvalejätmise põhjused

Artikkel 56: Valikukriteeriumid

Artikkel 57: Ettevõtja enda kinnitused ja muu tõendusmaterjal

Artikkel 58: Elektrooniline tõendite andmebaas (e-Certis)

Artikkel 59: Euroopa hankepass

Artikkel 60: Tõendid

Artikkel 61: Kvaliteeditagamis- ja keskkonnajuhtimisstandardid

Artikkel 62: Teiste üksuste suutlikkusele toetumine

Artikkel 63: Heakskiidetud ettevõtjate ametlikud nimekirjad ja sertifitseerimine avalik-õiguslike või eraõiguslike asutuste poolt

2. alajagu: Taotlejate, pakkumuste ja lahenduste arvu vähendamine

Artikkel 64: Nõuetele vastavate taotlejate arvu piiramine osalemiskutse esitamisel

Artikkel 65: Pakkumuste ja lahenduste arvu piiramine

3. alajagu: Hankelepingu sõlmimine

Artikkel 66: Pakkumuste hindamise kriteeriumid

Artikkel 67: Olelusring ja olelusringi kulude arvestamine

Artikkel 68: Lepingu sõlmimise takistused

Artikkel 69: Põhjendamatult madala hinnaga pakkumused

IV PEATÜKK: Lepingu täitmine

Artikkel 70: Lepingute täitmise tingimused

Artikkel 71: Allhanked

Artikkel 72: Lepingute muudatused nende kehtivusajal

Artikkel 73: Lepingute lõpetamine

III JAOTIS ERIHANGETE KORD

I PEATÜKK: Sotsiaalteenused ja muud eriteenused

Artikkel 74: Sotsiaalteenuste ja muude eriteenuste hankelepingute sõlmimine

Artikkel 75: Teadete avaldamine

Artikkel 76: Lepingute sõlmimise põhimõtted

II peatükk: Ideekonkursside reguleerivad eeskirjad

Artikkel 77: Üldsätted

Artikkel 78: Reguleerimisala

Artikkel 79: Teated

Artikkel 80: Ideekonkursside korraldamise ja osalejate valimise eeskirjad

Artikkel 81: Žürii koosseis

Artikkel 82: Žürii otsused

IV JAOTIS: JUHTIMINE

Artikkel 83: Jõustamine

Artikkel 84: Avalik järelevalve

Artikkel 85: Üksikaruanded lepingute sõlmimise menetluse kohta

Artikkel 86: Riikide aruanded

Artikkel 87: Abi avaliku sektori hankijatele ja ettevõtjatele

Artikkel 88: Halduskoostöö

V JAOTIS: DELEGEERITUD VOLITUSED, RAKENDUSVOLITUSED JA LÕPPSÄTTED

Artikkel 89: Volituste delegeerimine

Artikkel 90: Kiirmenetlus

Artikkel 91: Komiteemenetlus

Artikkel 92: Ülevõtmine

Artikkel 93: Kehtetuks tunnistamine

Artikkel 94: Läbivaatamine

Artikkel 95: Jõustumine

Artikkel 96: Adressaadid

LISAD

I LISA KESKVALITSUSASUTUSED

II LISA ARTIKLI 2 LÕIKE 8 PUNKTIS a VIIDATUD TEGEVUSTE LOETELU

III LISA ARTIKLI 4 PUNKTIS b OSUTATUD TOODETE LOETELU SEoses RIIGIKAITSE VALDKONNAS SÕLMITUD LEPINGUTEGA

IV LISA PAKKUMUSTE, OSALEMISTAOTLUSTE NING IDEEKONKURSSIDE KAVADE JA PROJEKTIDE ELEKTROONILISEKS VASTUVÕTMISEKS VAJALIKE SEADMETEGA SEOTUD NÕUDED

V LISA ARTIKLIS 23 OSUTATUD RAHVUSVAHELISTE KOKKULEPETE LOETELU

VI LISA TEAVE, MIS PEAB SISALDUMA TEADETES

VII LISA TEAVE, MIS PEAB SISALDUMA ELEKTROONILISTE OKSJONITE KIRJELDUSTES (ARTIKLI 33 LÕIGE 4)

VIII LISA TEATAVATE TEHNILISTE KIRJELDUSTE MÄÄRATLUSED

IX LISA AVALDAMISEGA SEOTUD TINGIMUSED

X LISA ARTIKLI 52 KOHASTE PAKKUMUSE ESITAMISE, DIALOOGIS OSALEMISE VÕI HUVI KINNITAMISE ETTEPANEKUTE SISU

XI LISA ARTIKLI 54 LÕIKES 2, ARTIKLI 55 LÕIKE 3 PUNKTIS a ja ARTIKLI 69 LÕIKES 4 OSUTATUD RAHVUSVAHELISTE SOTSIAALSETE JA KESKKONNAALASTE KONVENTSIOONIDE LOEND

XII LISA REGISTRID

XIII LISA EUROOPA HANKEPASSI SISU

XIV LISA TÕENDID VALIKUKRITEERIUMIDE PUHUL

XV LISA ARTIKLI 67 LÕIKES 4 OSUTATUD ELI ÕIGUSAKTIDE LOEND

XVI LISA ARTIKLIS 74 OSUTATUD TEENUSED

XVII LISA VASTAVUSTABEL

I JAOTIS REGULEERIMISALA, MÕISTED JA ÜLDPÕHIMÕTTED

I PEATÜKK *Reguleerimisala ja mõisted*

1. JAGU REGULEERIMISESE JA MÕISTED

Artikkel 1 Reguleerimisese- ja -ala

1. Käesoleva direktiiviga kehtestatakse eeskirjad avaliku sektori hankijate menetluste kohta selliste riigihankelepingute sõlmimiseks, mille hinnanguline maksumus ületab artiklis 4 sätestatud piirmäärasid, samuti kõnealuseid määrasid ületavate ideekonkursside kohta.
2. Hangete all mõeldakse käesolevas direktiivis ehitustööde, asjade või teenuste ostmist või muul viisil hankimist avaliku sektori hankijate valitud ettevõtjatelt, olenemata sellest, kas kõnealused ehitustööd, asjad või teenused teenivad avalikke huve.

Kõik ühe projektiga hõlmatud lepingute raames hangitud ehitustööd, asjad ja/või teenused moodustavad käesoleva direktiivi mõistes üksikhanke, isegi kui need hangitakse eri lepingute alusel.

Artikkel 2 Mõisted

Käesolevas direktiivis kasutatakse järgmisi mõisteid:

- (1) „avaliku sektori hankijad” – riik, piirkondlikud või kohalikud omavalitsused, avalik-õiguslikud isikud, ühe või mitme sellise omavalitsuse või avalik-õigusliku isiku moodustatud ühendused;
- (2) „keskvalitsusasutused” – I lisas loetletud avaliku sektori hankijad ning nende õigusjärglased, kui riiklikul tasandil on tehtud vastavaid parandusi ja muudatusi;
- (3) „keskvalitsusest madalama tasandi hankijad” – kõik avaliku sektori hankijad, kes ei ole keskvalitsusasutused;

- (4) „piirkondlikud omavalitsused” – kõik Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EÜ) nr 1059/2003²⁵ osutatud statistiliste territoriaalüksuste nomenklatuuri (NUTS) 1. ja 2. tasandile kuuluvate haldusüksuste omavalitsusorganid;
- (5) „kohalikud omavalitsused” – kõik määruses (EÜ) nr 1059/2003 osutatud NUTSi 3. tasandile kuuluvate haldusüksuste ja väiksemate haldusüksuste omavalitsusorganid;
- (6) „avalik-õiguslik isik” – asutus, mis vastab kõigile järgmistele tingimustele:
- (a) see on moodustatud eesmärgiga rahuldada vajadusi üldistes huvides ning sellel ei ole tööstuslikku ega ärilist iseloomu; tavapärastes turutingimustes tegutsev asutus püüab teenida kasumit ja kannab oma tegevusega seotud kahju ning tema eesmärk ei ole rahuldada vajadusi üldistes huvides ilma tööstusliku või ärilise iseloomuta;
 - (b) see on juriidiline isik;
 - (c) seda rahastavad põhiliselt riik, piirkondlikud või kohalikud omavalitsused või muud avalik-õiguslikud isikud; selle juhtimine toimub kõnealuste avalik-õiguslike isikute järelevalve all; selle haldus-, juhtimis- või järelevalveorgani liikmetest üle poole on määranud riik, piirkondlik või kohalik omavalitsus või muud avalik-õiguslikud isikud.
- (7) „riigihankelepingud” — ühe või mitme ettevõtja ning ühe või mitme avaliku sektori hankija vahel kirjalikult sõlmitud rahaliste huvidega seotud lepingud, mille eesmärgiks on ehitustööd, asjade tarnimine või teenuste osutamine käesoleva direktiivi tähenduses;
- (8) „ehitustööde riigihankelepingud” – riigihankelepingud, mille ese on üks järgmistest:
- (a) II lisas loetletud ehitustööde tegemine või ehitustööde tegemine koos projekteerimisega;
 - (b) ehitustöö tegemine või ehitustöö tegemine koos projekteerimisega;
 - (c) ehitustöö tegemine mis tahes vahenditega vastavalt ehitise liigile ja projektile otsustavat mõju avaldava avaliku sektori hankija esitatud nõuetele;
- (9) „ehitustöö” – ehitus- või tsiviilehitustööde tulemused tervikuna, mis võimaldavad täita majanduslikke või tehnilisi ülesandeid;
- (10) „asjade riigihankelepingud” – riigihankelepingud, mille ese on asjade ostmine, üürimine, rentimine või liisimine koos väljaostuvõimalusega või ilma. Asjade hankeleping võib kaasneva tööna hõlmata ka kohaletoomis- ja paigaldustöid;
- (11) „teenuste riigihankelepingud” – riigihankelepingud, mille ese on selliste teenuste osutamine, millele ei ole viidatud punktis 8;

²⁵ ELT L 154, 21.6.2003, lk 1.

- (12) „ettevõtja” – füüsiline või juriidiline isik või avaliku sektori üksus või selliste isikute ja/või üksuste rühm, kes pakub turul ehitustööde ja/või ehitustöö teostamist, asju või teenuseid;
- (13) „pakkuja” – ettevõtja, kes on esitanud pakkumuse;
- (14) „taotleja” – ettevõtja, kes taotleb osalemist või keda on kutsutud osalema piiratud hankemenetluses, konkurentsipõhises läbirääkimistega hankemenetluses, väljakuulutamiseteta läbirääkimistega hankemenetluses, võistlevas dialoogis või innovatsioonipartnerluses;
- (15) „hankedokumendid” – kõik avaliku sektori hankija esitatud või osutatud dokumendid, milles kirjeldatakse hanke või menetluse elemente või määratakse need kindlaks, sh hanketeade, eelteade, kui seda kasutatakse hanke väljakuulutamiseks, tehniline kirjeldus, kirjeldav dokument, lepingu kavandatavad tingimused, taotlejate ja pakkujate esitatavate dokumentide vormingud, teave üldiste kohaldatavate kohustuste kohta ja mis tahes täiendavad dokumendid;
- (16) „kesksed hanked” – pidevad hanked ühel järgmisel kujul:
- (a) avaliku sektori hankijate jaoks ettenähtud asjade ja/või teenuste hankimine;
 - (b) avaliku sektori hankijate jaoks ettenähtud ehitustööde, asjade või teenuste riigihankelepingute või raamlepingute sõlmimine;
- (17) „hangete tugiteenused” – hankemenetlust toetav tegevus, eelkõige järgmisel kujul:
- (a) tehniline taristu, et võimaldada avaliku sektori hankijatel sõlmida ehitustööde, asjade või teenuste hanke- või raamlepinguid;
 - (b) riigihankemenetluse läbiviimise või korraldamise alane nõustamine või
 - (c) hankemenetluse ettevalmistamine ja juhtimine asjaomase avaliku sektori hankija nimel;
- (18) „keskne hankija” – avaliku sektori hankija, kes korraldab keskseid hankeid ning võib pakkuda ka hangete tugiteenuseid;
- (19) „tugiteenuse osutaja” – avalik-õiguslik või eraõiguslik isik, kes pakub turul hangete tugiteenuseid;
- (20) „kirjalik” või „kirjalikult” – sõnadest või numbritest koosnev avaldus, mida on võimalik lugeda, paljundada ja seejärel edastada, sh elektrooniliste vahendite abil edastatav ja salvestatav teave;
- (21) „elektroonilised vahendid” – elektroonilised seadmed, mida kasutatakse kaablite, raadio, optiliste vahendite või muude elektromagnetiliste vahendite kaudu saadetud, edastatud ja vastu võetud andmete töötlemiseks (sealhulgas digitaalseks pakkimiseks) ja salvestamiseks;

- (22) „olelusring” – kõik asjade või ehitiste olemasolu või teenuste osutamise järjestikused ja/või omavahel seotud etapid, sh tootmine, transport, kasutamine ja hooldus, alates tooraine hankimisest või ressursside loomisest kuni kõrvaldamise ja lõpetamiseni;
- (23) „ideekonkurss” — menetlus, mille kaudu avaliku sektori hankija peamiselt maa- ja linnaplaneeringute, arhitektuuri ja inseneritöö või andmetöötluse valdkonnas omandab kavandi või projekti, mille valib välja žürii auhinnalisel või auhindadeta konkursil.

Artikkel 3 *Segahanked*

1. Lepingud, mille esemeks on kaks või enam liiki hankeid (ehitustööd, teenused või asjad) sõlmitakse kooskõlas lepingu põhiesemeks oleva hanke liigi suhtes kohaldatavate sätetega.

Selliste segahangete lepingute puhul, mis hõlmavad teenuseid III jaotise I peatüki tähenduses ja muid teenuseid või teenuseid ja asju, määratakse lepingu põhiese kindlaks asjaomaste teenuste või asjade maksumuse võrdluse alusel.

2. Selliste lepingute puhul, mille ese hõlmab nii käesoleva direktiiviga reguleeritavaid hankeid kui ka hankeid või muid elemente, mida käesolev direktiiv või direktiivid [direktiivi 2004/17/EÜ asendav direktiiv] ega 2009/81/EÜ²⁶ ei hõlma, sõlmitakse lepingu käesoleva direktiiviga reguleeritavat hanget käsitlev osa käesoleva direktiivi sätete kohaselt.

Riigihankelepingute ja kontsessioonide elemente sisaldavate segalepingute puhul sõlmitakse lepingu käesoleva direktiiviga hõlmatud riigihanget käsitlev osa käesoleva direktiivi sätete kohaselt.

Kui kõnealuse lepingu eri osasid ei ole objektiivselt võimalik lahutada, lähtutakse käesoleva direktiivi kohaldamise üle otsustamisel lepingu põhiesemest.

2. JAGU **PIIRMÄÄRAD**

Artikkel 4 *Piirsummad*

Käesolevat direktiivi kohaldatakse selliste hangete suhtes, mille hinnanguline maksumus käibemaksuta vastab vähemalt järgmistele piirmääradele:

- (a) 5 000 000 eurot ehitustööde riigihankelepingute puhul;
- (b) 130 000 eurot keskvalitsusasutuste sõlmitavate asjade ja teenuste riigihankelepingute puhul ja selliste asutuste korraldatavate ideekonkursside puhul; riigikaitse valdkonna

²⁶ ELT L 217, 20.8.2009, lk 76.

avaliku sektori hankijate sõlmitud asjade riigihankelepingute puhul kohaldatakse seda üksnes selliste lepingute suhtes, mis hõlmavad III lisas loetletud tooteid;

- (c) 200 000 eurot keskvalitsusest madalama tasandi hankijate sõlmitavate asjade ja teenuste riigihankelepingute puhul ja selliste avaliku sektori hankijate korraldatavate ideekonkursside puhul.
- (d) 500 000 eurot XVI lisas loetletud sotsiaalteenuste ja muude eriteenuste riigihankelepingute puhul.

Artikkel 5

Hanke hinnangulise maksumuse arvutamise meetodid

1. Hanke hinnangulise maksumuse arvutamisel võetakse aluseks avaliku sektori hankija hinnangu kohaselt väljamakstav kogusumma käibemaksuta, arvestades sealhulgas lepinguga seotud mis tahes valikuvõimalusi ja uuendamisi.

Kui avaliku sektori hankija näeb ette auhinnad või maksed taotlejatele või pakkujatele, võtab ta neid lepingu hinnangulise maksumuse arvutamisel arvesse.
2. Hanke hinnangulise maksumuse arvutamise meetodi valik ei tohi olla seotud kavatsusega jätta hankeleping käesoleva direktiivi reguleerimisalast välja. Üksikhanget ei jaotata seega osadeks selliselt, et hoida ära selle kuulumine käesoleva direktiivi reguleerimisalasse, kui see ei ole objektiivsetel põhjustel õigustatud.
3. Kõnealune hinnang peab kehtima hanke väljakuulutamise teate saatmise hetkel või kui teate saatmist ei ole ette nähtud, siis hetkel, kui avaliku sektori hankija alustab hankemenetlust, määrates kindlaks kavandatava hanke põhiomadused.
4. Raamlepingute ja dünaamiliste hankesüsteemide puhul on arvessevõetav maksumus kõigi raamlepingu või dünaamilise hankesüsteemi kehtivusaja jooksul kavandatavate lepingute maksimaalne hinnanguline maksumus käibemaksuta.
5. Innovatsioonipartnerluste puhul vastab arvessevõetav maksumus kavandatava partnerluse kõigis etappides aset leidva teadus- ja arendustegevuse ning samuti välja arendatavate ja kavandatava partnerluse lõpus tarnitavate asjade, teenuste või ehitustööde maksimaalsele hinnangulisele maksumusele käibemaksuta.
6. Ehitustööde riigihankelepingute puhul võetakse hinnangulise maksumuse arvutamisel arvesse nii ehitustööde maksumust kui ka avaliku sektori hankijate poolt ehitustööde teostamiseks töövõtja käsutusse antud asjade ja teenuste hinnangulist kogumaksumust, kui sellised asjad või teenused on ehitustööde tegemiseks vajalikud.
7. Kui kavandatava ehitustööde või teenuste hanke tulemusena sõlmitakse hankelepingud samaaegselt eraldi osadena, võetakse arvesse kõigi osade hinnanguline kogumaksumus.

Kui osade kogumaksumus vastab vähemalt artiklis 4 sätestatud piirmäärale, kohaldatakse käesolevat direktiivi iga osa suhtes.

8. Kui samalaadsete asjade hankeettepaneku tulemusena sõlmitakse hankelepingud samaaegselt eraldi osadena, võetakse artikli 4 punktide b ja c kohaldamisel arvesse kõigi selliste osade hinnanguline kogumaksumus.

Kui osade kogumaksumus vastab vähemalt artiklis 4 sätestatud piirmääradele, kohaldatakse käesolevat direktiivi iga osa suhtes.

9. Avaliku sektori hankijad võivad üksikute osade suhtes lepinguid sõlmides jätta käesolevas direktiivis sätestatud menetlused kohaldamata, kui asjaomase osa hinnanguline maksumus käibemaksuta jääb asjade või teenuste puhul alla 80 000 euro ja ehitustööde puhul alla 1 miljoni euro. Selliste osade kogumaksumus, mille jaoks sõlmitud lepingute suhtes ei kohaldata käesolevat direktiivi, ei tohi siiski ületada 20 % kavandatava ehitustöö, samalaadsete asjade või teenuste hanke kõikide osade kogumaksumusest.

10. Selliste asjade või teenuste riigihankelepingute puhul, mis on olemuselt regulaarsed või mida kavatakse teatava aja jooksul uuendada, võetakse lepingu hinnangulise maksumuse arvutamisel aluseks:

(a) eelnenud 12 kuu või ühe finantsaasta jooksul sõlmitud samalaadsete järjestikuste lepingute tegelik kogumaksumus, mida on võimaluse korral kohandatud esialgse lepingu sõlmimisele järgneva 12 kuu jooksul toimunud muutustega koguses või maksumuses

(b) või esimesele tarnele järgnenud kaheteistkümne kuu või finantsaasta jooksul, kui see on pikem kui kaksteist kuud, sõlmitud järjestikuste lepingute eeldatav kogumaksumus.

11. Asjade üürimise, rentimise või liisimisega seotud asjade riigihankelepingute puhul tuleb lepingu hinnangulise maksumuse arvutamisel võtta aluseks järgmine maksumus:

(a) tähtajaliste riigihankelepingute puhul, kui tähtaeg on 12 kuud või lühem, hankelepingu hinnanguline kogumaksumus selle kehtivusaja jooksul või kui hankelepingu tähtaeg on pikem kui 12 kuud, selle kogumaksumus, sealhulgas hinnanguline jääkväärtus;

(b) tähtajatute riigihankelepingute puhul või lepingute puhul, mille kehtivusaega ei ole võimalik kindlaks määrata, igakuine maksumus, mis on korrutatud 48ga.

12. Teenuste riigihankelepingute puhul tuleb lepingu hinnangulise maksumuse arvutamisel vajaduse korral aluseks võtta järgmine väärtus:

(a) kindlustusteenused: makstav kindlustusmaks ja muud tasud;

(b) panga- ja muud finantsteenused: teenustasud, vahendustasud, intress ja muud tasud;

(c) projekteerimislepingud: teenustasud, vahendustasud ja muud tasud.

13. Teenuste riigihankelepingute puhul, milles ei täpsustata koguhinda, võetakse lepingu hinnangulise maksumuse arvutamisel aluseks:

- (a) Selliste tähtajaliste hankelepingute puhul, mille kehtivusaeg on 48 kuud või lühem: kogumaksumus hankelepingu kehtivusaja jooksul;
- (b) tähtajatute hankelepingute või selliste hankelepingute puhul, mille kehtivusaeg on üle 48 kuu: kuumakse korrutatuna 48ga.

Artikkel 6
Piirmäärade läbivaatamine

1. Komisjon kontrollib iga kahe aasta tagant alates 30. juunist 2014, kas artikli 4 punktides a, b ja c kehtestatud piirmäärad vastavad WTO riigihankelepingus sätestatud piirmääradele, ja vaatab need vajaduse korral läbi.

Vastavalt WTO riigihankelepingu kohasele arvutamismeetodile võtab komisjon kõnealuste piirmäärade väärtuste arvutamisel aluseks Rahvusvahelise Valuutafondi arvestusühikutes (SDR) väljendatud euro keskmise päevakursi 24 kuu pikkuse ajavahemiku jooksul, mis lõpeb 1. jaanuaril jõustuvale läbivaatamisele eelneva augustikuu viimasel päeval. Sel viisil läbivaadatud piirmäärade väärtus ümardatakse vajaduse korral lähima tuhande euroni allapoole, et tagada WTO riigihankelepingus sätestatud kehtivate, SDRides väljendatud piirmäärade järgimine.

2. Käesoleva artikli lõike 1 kohasel läbivaatamisel vaatab komisjon lisaks läbi ka:
 - (a) artikli 12 esimese lõigu punktis a kehtestatud piirmäära, kohandades seda ehitustööde riigihankelepingute suhtes kohaldatava läbivaadatud piirmääraga;
 - (b) artikli 12 esimese lõigu punktis b kehtestatud piirmäära, kohandades seda keskvalitsusest madalama tasandi hankijate sõlmitavate teenuste riigihankelepingute suhtes kohaldatava läbivaadatud piirmääraga.

3. Iga kahe aasta tagant alates 1. jaanuarist 2014 määrab komisjon kindlaks artikli 4 punktides a, b ja c osutatud ja käesoleva artikli lõike 1 kohaselt läbivaadatud piirmäärade väärtused rahaliidus mitteosalevate liikmesriikide omavääringus.

Samal ajal määrab komisjon kindlaks artikli 4 punktis d osutatud piirmäära väärtuse rahaliidus mitteosalevate liikmesriikide omavääringus.

Vastavalt WTO riigihankelepingu kohasele arvutusmeetodile võetakse nende väärtuste arvutamisel aluseks kõnealuste omavääringute keskmine päevakurss, mis vastab eurodes väljendatud kohaldatavate piirmääradele 24 kuu pikkuse ajavahemiku jooksul, mis lõpeb 1. jaanuaril toimuvale piirmäärade muutmisele eelneva augustikuu viimasel päeval.

4. Komisjon avaldab lõikes 1 osutatud läbivaadatud piirmäärad ja nende vastavad väärtused lõikes 3 osutatud riikide vääringus *Euroopa Liidu Teatajas* nende läbivaatamisele järgneva novembrikuu alguses.
5. Komisjonile antakse volitused võtta vastu delegeeritud õigusakte kooskõlas artikliga 89, et kohandada lõike 1 teises lõigus osutatud meetodit WTO riigihankelepingus sätestatud meetodi muudatustega seoses artikli 4 punktides a, b ja c osutatud piirmäärade läbivaatamisega ning rahaliidus mitteosalevate liikmesriikide

omavääringus esitatud piirmäärade kindlaksmääramisega, millele on osutatud käesoleva artikli lõikes 3.

Samuti antakse komisjonile volitused võtta vastu delegeeritud õigusakte kooskõlas artikliga 89, et käesoleva artikli lõike 1 kohaselt vaadata läbi artikli 4 punktides a, b ja c osutatud piirmäärad. Samuti antakse komisjonile volitused võtta vastu delegeeritud õigusakte kooskõlas artikliga 89, et käesoleva artikli lõike 2 kohaselt vaadata läbi artikli 12 esimese lõigu punktides a ja b osutatud piirmäärad.

6. Kui artikli 4 punktides a, b ja c ning artikli 12 esimese lõigu punktides a ja b osutatud piirmäärad vajavad läbivaatamist ning ajalised piirangud ei võimalda kasutada artikliga 89 ette nähtud menetlust ja seega on tungiv vajadus, kohaldatakse käesoleva artikli lõike 5 teise lõigu kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktide suhtes artiklis 90 sätestatud menetlust.

3. JAGU ERANDID

Artikkel 7

Vee-, energeetika- ja transpordisektoris ning postiteenuste sektori lepingud

Käesolevat direktiivi ei kohaldata riigihankelepingute ja ideekonkursside suhtes, mis on sõlmitud või korraldatud [direktiivi 2004/17/EÜ asendava direktiivi] alusel ühe või mitme kõnealuse direktiivi artiklites [5–11] nimetatud tegevusalaga tegelevate avaliku sektori hankijate poolt ja kõnealuste tegevuste sooritamiseks, ega riigihankelepingute suhtes, mis on kõnealuse direktiivi [artiklite 15, 20 ja 27] alusel selle direktiivi reguleerimisalast välja jäetud.

Artikkel 8

Erandid elektroonilise side valdkonnas

Käesolevat direktiivi ei kohaldata riigihankelepingute ega ideekonkursside suhtes, mille põhieesmärk on võimaldada avaliku sektori hankijatel pakkuda või kasutada sidevõrke või pakkuda üldsusele üht või mitut elektroonilist sideteenust.

Käesolevas artiklis kasutatakse järgmisi mõisteid:

- (a) „üldkasutatav sidevõrk” — elektrooniline sidevõrk, mida kasutatakse ainult või peamiselt üldkasutatavate elektrooniliste sideteenuste osutamiseks ning mis võimaldab andmete edastamist võrgu lõpp-punktide vahel;
- (b) „elektrooniline sidevõrk” – ülekandesüsteemid ja vajaduse korral lülitus- ja marsruutimiseadmed ning muud vahendid, sealhulgas võrguelemendid, mis ei ole aktiivsed, mis võimaldavad edastada signaale traadi, raadio teel, optiliselt või muude elektromagnetiliste vahendite abil, kasutades sealhulgas satelliitvõrke, paik- (ahel- ja pakettkommuteeritud, k.a internet) ja liikuva maaside võrku, elektrikaabelsüsteeme, kui neid kasutatakse signaalide edastamiseks, raadio- ja teleringhäälinguvõrke ja kaabeltelevisioonivõrke, olenemata sellest, millist teavet nende kaudu edastatakse;

- (c) „võrgu lõpp-punkt” — füüsiline koht, kus abonendile pakutakse juurdepääsu üldkasutatavale sidevõrgule; kui võrgus kasutatakse kommuteerimist ja marsruutimist, identifitseeritakse võrgu lõpp-punkt konkreetse võrguaadressi abil, mis võib olla seotud abonendi numbriga või nimega;
- (d) „elektrooniline sideteenus” – tavaliselt tasu eest osutatav teenus, mis seisneb tervikuna või peamiselt signaalide edastamises elektrooniliste sidevõrkude kaudu, kaasa arvatud telekommunikatsiooniteenused ja edastusteenused ringhäälinguks kasutatavates võrkudes, ning välja arvatud teenused, mis pakuvad või mille abil teostatakse elektrooniliste sidevõrkude ja -teenuste abil edastatava sisu redigeerimist; elektrooniliste sideteenuste hulka ei kuulu direktiivi 98/34/EÜ artiklis 1 määratletud infoühiskonna teenused, mis ei seisne tervikuna või peamiselt signaalide edastamises elektrooniliste sidevõrkude kaudu.

Artikkel 9

Rahvusvaheliste eeskirjade kohaselt sõlmitud lepingud ja korraldatud ideekonkurssid

Käesolevat direktiivi ei kohaldata selliste riigihankelepingute ja ideekonkursside suhtes, mille sõlmimisel või korraldamisel avaliku sektori hankija peab kohaldama käesolevast direktiivist sätestatust erinevat hankemenetlust, mis on kehtestatud mõnel järgmisel alusel:

- (a) kooskõlas rahvusvahelise lepinguga, mis on sõlmitud aluslepingu alusel liikmesriigi ja ühe või mitme kolmanda riigi vahel ja mis käsitleb ehitustöid, asju või teenuseid, mille eesmärk on teatava projekti ühine rakendamine või kasutamine allakirjutanud riikide poolt;
- (b) sõjaväeüksuste paigutamist käsitlev rahvusvaheline leping, mis on seotud liikmesriigi või kolmanda riigi äriühingutega;
- (c) rahvusvahelise organisatsiooni teatav menetlus;
- (d) hankelepingute ja ideekonkursside puhul, mida rahastab täielikult rahvusvaheline organisatsioon või rahvusvaheline finantseerimisasutus, sellise organisatsiooni või asutuse hanke-eeskirjad; hankelepingute ja ideekonkursside puhul, mida olulisel määral kaasrahastab rahvusvaheline organisatsioon või rahvusvaheline finantseerimisasutus, otsustavad lepingupooled, milliseid hankemenetlusi kohaldada; menetlused peavad olema kooskõlas aluslepinguga.

Kõigist esimese lõigu punktis a osutatud lepingutest teatatakse komisjonile, kes võib konsulteerida artiklis 91 viidatud riigihankelepingute nõuandekomiteega.

Artikkel 10

Erandid teenuste hankelepingute puhul

Käesolevat direktiivi ei kohaldata:

- (a) teenuste riigihankelepingute suhtes, mis käsitlevad maa, olemasolevate ehitiste või muu kinnisvara omandamist või rentimist mis tahes rahalise vahenditega või sellise kinnisvaraga seotud õigusi; käesolev direktiiv hõlmab siiski finantsteenustega seotud

lepinguid, mis sõlmitakse mis tahes vormis ostu- või rendilepinguga samal ajal, enne või pärast seda;

- (b) ringhäälinguorganisatsiooni poolt sõlmitavate hankelepingute suhtes, mis käsitlevad audiovisuaalmeedia teenuste jaoks mõeldud saatematerjali ostmist, arendamist, tootmist või ühistootmist, või audiovisuaalmeedia teenuste pakkujatega sõlmitavate hankelepingute suhtes, mis käsitlevad saateaga;
- (c) vahekohtu- ja lepitamisteenuseid käsitlevate teenuste hankelepingute suhtes;
- (d) finantsteenuste hankelepingute suhtes, mis on seotud väärtpaberite või muude finantsinstrumentide emiteerimise, müügi, ostu või võõrandamisega Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2004/39/EÜ mõistes,²⁷ keskpankade teenuste ning Euroopa Finantsstabiilsuse Fondiga seotud toimingute suhtes;
- (e) töölepinguid käsitlevate teenuste hankelepingute suhtes;
- (f) teenuste hankelepingute suhtes, mis käsitlevad avalikku reisijateveoteenust raudteel või metros;

Esimese lõigu punktis b osutatud audiovisuaalmeedia teenused hõlmavad mis tahes elektroonilise võrgu kaudu toimuvat edastamist ja levitamist.

Artikkel 11

Avaliku sektori asutuste vahelised suhted

1. Leping, mille avaliku sektori hankija on sõlminud mõne teise juriidilise isikuga, jääb käesoleva direktiivi reguleerimisalast välja, kui on täidetud kõik järgmised tingimused:
 - (a) avaliku sektori hankija teostab asjaomase juriidilise isiku üle kontrolli, mis sarnaneb kontrolliga, mida ta teostab oma osakondade üle;
 - (b) vähemalt 90 % asjaomase juriidilise isiku tegevusest toimub kontrolliva avaliku sektori hankija või sama avaliku sektori hankija kontrollitavate muude juriidiliste isikute alluvuses;
 - (c) kontrollitaval juriidilisel isikul puudub erasektori osalus.

Esimese lõigu punkti a mõistes teostab avaliku sektori hankija juriidilise isiku üle kontrolli, mis sarnaneb kontrolliga, mida ta teostab oma osakondade üle, kui ta avaldab otsustavat mõju kontrollitava juriidilise isiku strateegilistele eesmärkidele ja olulistele otsustele.

2. Lõiget 1 kohaldatakse ka siis, kui avaliku sektori hankijast kontrollitav üksus sõlmib lepingu teda kontrolliva üksusega või muu sama avaliku sektori hankija kontrollitava juriidilise isikuga, tingimusel et sellel juriidilisel isikul, kellega sõlmitakse riigihankeleping, puudub erasektori osalus.

²⁷ ELT L 145, 30.4.2004, lk 1.

3. Avaliku sektori hankija, kes ei kontrolli juriidilist isikut lõike 1 tähenduses, võib siiski käesolevat direktiivi kohaldamata sõlmida lepingu juriidilise isikuga, keda ta kontrollib ühiselt teiste avaliku sektori hankijatega, kui järgmised tingimused on täidetud:

- (a) avaliku sektori hankijad ühiselt teostavad asjaomase juriidilise isiku üle kontrolli, mis sarnaneb kontrolliga, mida nad teostavad oma osakondade üle;
- (b) vähemalt 90 % asjaomase juriidilise isiku tegevusest toimub kontrollivate avaliku sektori hankijate või samade avaliku sektori hankijate kontrollitavate muude juriidiliste isikute alluvuses;
- (c) kontrollitaval juriidilisel isikul puudub erasektori osalus.

Lõike a mõistes kontrollivad avaliku sektori hankijad juriidilist isikut ühiselt juhul, kui on täidetud kõik järgmised tingimused:

- (a) kontrollitava juriidilise isiku otsuseid tegevad organid koosnevad kõigi osalevate avaliku sektori hankijate esindajatest;
- (b) kõnealused avaliku sektori hankijad saavad ühiselt avaldada otsustavat mõju kontrollitava juriidilise isiku strateegilistele eesmärkidele ja olulistele otsustele;
- (c) kontrollitav juriidiline isik ei lähtu huvidest, mis erinevad temaga seotud avaliku sektori asutuste huvidest;
- (d) kontrollitav juriidiline isik ei saa avaliku sektori hankijatega sõlmitud riigihankelepingutest muud kasu lisaks tegelike kulude hüvitamisele.

4. Kahe või enama avaliku sektori hankija vahel sõlmitud kokkulepet ei peeta riigihankelepinguks käesoleva direktiivi artikli 2 lõike 6 tähenduses, kui on täidetud kõik järgmised tingimused:

- (a) kokkulepe põhineb osalevate avaliku sektori hankijate lojaalsel koostööl, mille eesmärk on täita ühiselt avalike teenustega seotud ülesandeid ning mis hõlmab lepingupoolte vastastikuseid õigusi ja kohustusi;
- (b) kokkuleppes juhindutakse üksnes avaliku huviga seotud kaalutlustest;
- (c) osalevad avaliku sektori hankijad ei tegutse avatud turul suuremal määral kui 10 % kokkuleppe seisukohast oluliste tegevuste käibest;
- (d) kokkulepe ei hõlma osalevate avaliku sektori hankijate vahelisi rahalisi ülekandeid, v.a ülekanded, mis vastavad ehitustööde, teenuste või asjade tegelike kulude hüvitamisele;
- (e) kõigil osalevatel avaliku sektori hankijatel puudub erasektori osalus.

5. Lõigetes 1–4 osutatud erasektori osaluse puudumist kontrollitakse lepingu või kokkuleppe sõlmimise ajal.

Artiklites 1–4 sätestatud erandid kaotavad kehtivuse alates hetkest, mil tekib erasektori osalus, kusjuures kehtivate lepingute suhtes tuleb korraldada hange tavapäraste hankemenetluste alusel.

4. JAGU

ERIOLOUKORRAD

Artikkel 12

Avaliku sektori hankijate subsideeritavad lepingud

Käesolevat direktiivi kohaldatakse järgmiste lepingute sõlmimise suhtes:

- (a) ehitustööde lepingud, mida avaliku sektori hankijad subsideerivad vahetult rohkem kui 50 % ulatuses ning mille hinnanguline maksumus käibemaksuta on vähemalt 5 000 000 eurot, kui need hõlmavad üht järgmistest tegevustest:
 - i) tsiviilehitustööd II lisa tähenduses;
 - ii) haiglate, spordi-, puhke- ja vaba aja veetmise rajatiste, kooli- ja ülikoolihoonete ning haldushoonete ehitustööd;
- (b) teenuste hankelepingud, mida avaliku sektori hankijad subsideerivad vahetult rohkem kui 50 % ulatuses ning mille hinnanguline maksumus käibemaksuta on vähemalt 200 000 eurot ja mis on seotud ehitustööde hankelepinguga punkti a tähenduses.

Esimese lõigu punktides a ja b osutatud subsiidiume maksvad avaliku sektori hankijad toimivad kooskõlas käesoleva direktiiviga, kui nad ei sõlmi subsideeritud lepinguid ise või kui nad sõlmivad selliseid lepinguid teiste üksuste nimel.

Artikkel 13

Teadus- ja arendusteenused

- 1. Käesolevat direktiivi kohaldatakse selliste teenuste riigihankelepingute suhtes, millega tellitakse teadus- ja arendusteenuseid CPV viitenumbritega 73000000-2 – 73436000-7, v.a 73200000-4, 73210000-7 ja 73220000-0, tingimusel et mõlemad järgmised tingimused on täidetud:
 - (a) lepingust tuleneb kasu üksnes avaliku sektori hankijale tema enda tegevuse läbiviimiseks;
 - (b) teenuse eest tasub täielikult avaliku sektori hankija.

Kui esimese lõigu punktides a ja b osutatud tingimustest üks ei ole täidetud, ei kohaldata käesolevat direktiivi selliste teenuste riigihankelepingute suhtes, millega tellitakse teadus- ja arendusteenuseid CPV viitenumbritega 73000000-2 – 73436000-7, v.a 73200000-4, 73210000-7 ja 73220000-0.

2. Komisjonile antakse volitused võtta vastu delegeeritud õigusakte vastavalt artiklile 89, et muuta lõikes 1 osutatud CPV viitenumbreid, kajastamaks CPV nomenklatuuri muudatusi, tingimusel et selliste muudatustega ei kaasne käesoleva direktiivi reguleerimisala muutmist.

Artikkel 14
Kaitse ja julgeolek

1. Kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingu artikliga 346 kohaldatakse käesolevat direktiivi hankelepingute ja ideekonkursside suhtes kaitse ja julgeoleku valdkonnas, v.a järgmiste lepingute puhul:
 - (a) direktiivi 2009/81/EÜ reguleerimisalasse kuuluvad lepingud;
 - (b) direktiiviga 2009/81/EÜ selle artiklite 8, 12 ja 13 kohaselt mittehõlmatud lepingute suhtes.
2. Käesolevat direktiivi ei kohaldata muude kui lõikes 1 osutatud riigihankelepingute ja ideekonkursside suhtes, kui direktiiviga ette nähtud hankemenetlus ei võimalda tagada liikmesriigi oluliste julgeolekuhuvide kaitset.

II PEATÜKK
Üldised eeskirjad

Artikkel 15
Hankepõhimõtted

Avaliku sektori hankijad kohtlevad ettevõtjaid võrdselt ja mittediskrimineerivalt ning tegutsevad läbipaistvalt ja proportsionaalselt.

Hanke kavandamisel ei tohi lähtuda eesmärgist jätta see käesoleva direktiivi reguleerimisalast välja või konkurentsi kunstlikult piirata.

Artikkel 16
Ettevõtjad

1. Ettevõtjaid, kellel on oma asukohaliikmesriigi õigusaktide alusel õigus asjakohast teenust osutada, ei tohi kõrvale jätta üksnes seetõttu, et selle liikmesriigi õiguse alusel, kus hankeleping sõlmitakse, peaksid nad olema kas füüsilised või juriidilised isikud.

Teenuste riigihankelepingute ja ehitustööde riigihankelepingute puhul ning selliste asjade riigihankelepingute puhul, mis hõlmavad lisateenuseid ja/või kohaletoomis- ja paigaldustöid, võib juriidilistelt isikutelt siiski nõuda, et nad märgiksid pakkumuses või osalemistaotluses kõnealuse lepingu täitmise eest vastutavate töötajate nimed ja asjakohase kutsekvalifikatsiooni.

2. Pakkumusi teha või end taotlejaks seada võivad ka ettevõtjate rühmad. Avaliku sektori hankijad ei kehtesta selliste rühmade hankemenetluses osalemise suhtes eritingimusi, mille täitmist üksikutelt taotlejatelt ei nõuta. Avaliku sektori hankijad ei või nõuda, et need rühmad võtaksid pakkumuse või osalemistaotluse esitamiseks mingi konkreetse juriidilise vormi.

Avaliku sektori hankijad võivad kehtestada eritingimusi, mis hõlmavad lepingu täitmist rühma poolt, kui kõnealuseid tingimusi on võimalik objektiivselt põhjendada ning need on proportsionaalsed. Kõnealuste tingimuste kohaselt võib olla nõutav, et rühm võtaks teatava juriidilise vormi, kui temaga on leping sõlmitud, kuivõrd seda muudatust on vaja lepingu nõuetekohaseks täitmiseks.

Artikkel 17 *Reserveeritud hankelepingud*

Liikmesriigid võivad jätta riigihankemenetluses osalemise õiguse kaitstud töökohtadele ja ettevõtjatele, kelle peamine eesmärk on puuetega või ebasoodsas olukorras olevate töötajate sotsiaalne ja kutsealane integreerimine või sätestada selliste lepingute täitmise kaitstud töökohtade programmi raames, tingimusel et üle 30 % sellises töökohas, sellise ettevõtja alluvuses või selliste programmidega hõivatud töötajatest on puuetega või ebasoodsas olukorras olevad isikud.

Hanke väljakuulutamise teates viidatakse sellele tingimusele.

Artikkel 18 *Konfidentsiaalsus*

1. Kui käesoleva direktiivi või teabele juurdepääsu käsitlevate siseriiklike õigusaktidega ei ole teisiti ette nähtud ning ilma et see piiraks kohustusi seoses sõlmitud lepingute avalikustamisega ning taotlejatele ja pakkujatele käesoleva direktiivi artiklite 48 ja 53 kohase teabe andmisega, ei avalikusta avaliku sektori hankija talle ettevõtjate poolt edastatud konfidentsiaalsena märgitud teavet, sh tehnika- või ärialaseid saladusi ja pakkumuste konfidentsiaalseid aspekte.
2. Avaliku sektori hankijad võivad kehtestada ettevõtjate suhtes nõudeid eesmärgiga kaitsta sellise teabe konfidentsiaalsust, mille avaliku sektori hankijad hankemenetluse jooksul kättesaadavaks teevad.

Artikkel 19 *Teabevahetuse suhtes kohaldatavad eeskirjad*

1. Avaliku sektori hankijad võivad igasuguse teabevahetuse puhul valida järgmiste sidevahendite vahel, v.a juhul, kui käesoleva direktiivi artiklite 32, 33, 34, artikli 35 lõike 4, artikli 49 lõike 2 või artikli 51 kohaselt on kohustuslik elektrooniliste vahendite kasutamine:
 - (a) elektroonilised vahendid kooskõlas lõigetega 3, 4 ja 5;
 - (b) post või faks;

- (c) telefon lõikes 6 osutatud juhtudel ja asjaoludel;
- (d) eelnimetatud vahendite kombinatsioon.

Liikmesriigid võivad teha elektrooniliste sidevahendite kasutamise kohustuslikuks muudes kui käesoleva direktiivi artiklites 32, 33, 34, artikli 35 lõikes 2, artikli 49 lõikes 2 või artiklis 51 sätestatud olukordades.

2. Valitud sidevahendid peavad olema üldiselt kättesaadavad ega tohi seega piirata ettevõtjate juurdepääsu hankemenetlusele.

Teabe vahetamisel ning salvestamisel tagavad avaliku sektori hankijad andmete tervikluse ning pakkumuste ja osalemistaotluste konfidentsiaalsuse säilimise. Nad tutvuvad pakkumuste ja osalemistaotluste sisuga alles pärast laekumistähtaja möödumist.

3. Elektroonilised teabevahetusvahendid, samuti nende tehnilised omadused, on mittediskrimineerivad, üldiselt kättesaadavad ja koostalitlusvõimelised üldkasutatavate info- ja kommunikatsioonitehnoloogia toodetega ning need ei piira ettevõtjate võimalusi hankemenetluses osalemiseks. Käesoleva lõike esimesele lõigule vastavate elektrooniliste vastuvõtuseadmete tehnilised üksikasjad ja omadused on esitatud IV lisas.

Komisjonile antakse volitused võtta vastu delegeeritud õigusakte kooskõlas artikliga 89, et muuta IV lisas osutatud tehnilisi üksikasju ja omadusi tuleneval tehnika arengust või halduslikest põhjustest.

Eelkõige piiriülesel suhtlemisel tehniliste vormingute ning protsesside ja sõnumiedastusstandardite koostalitlusvõime tagamiseks antakse komisjonile volitused võtta vastu delegeeritud õigusakte kooskõlas artikliga 89 teatavate tehniliste standardite kasutamise kohustuslikuks muutmiseks vähemalt seoses pakkumuste ja taotluste elektroonilise esitamise ja elektrooniliste kataloogide kasutamisega ning elektroonilise autentimise vahenditega.

4. Avaliku sektori hankijad võivad vajaduse korral nõuda ka selliste vahendite kasutamist, mis ei ole üldiselt kättesaadavad, tingimusel et nad pakuvad alternatiivseid juurdepääsuvõimalusi.

Sobivate alternatiivsete juurdepääsuvõimaluste pakkumiseks loetakse järgmist:

- (a) avaliku sektori hankijad pakuvad kõnealustele vahenditele piiramatut ja täielikku elektroonilist juurdepääsu alates teate IX lisa kohase avaldamise kuupäevast või huvi kinnitamise ettepaneku saatmise kuupäevast; teates või huvi kinnitamise ettepanekus esitatakse Interneti-aadress, kus kõnealused vahendid on kättesaadavad;
- (b) avaliku sektori hankijad tagavad, et pakkujad, kes asuvad muus liikmesriigis kui avaliku sektori hankija, pääsevad hankemenetlusega seotud teabele juurde ajutiste lubadega, mis tehakse veebis lisakuludeta kättesaadavaks;
- (c) avaliku sektori hankijad toetavad alternatiivset kanalit pakkumuste elektrooniliseks esitamiseks.

5. Pakkumuste elektroonilise edastamise ja vastuvõtu seadmete ning osalemistaotluste elektroonilise vastuvõtu seadmete suhtes kehtivad järgmised eeskirjad:
- (a) huvitatud isikutele tehakse kättesaadavaks teave pakkumuste ja osalemistaotluste elektroonilise esitamise, sealhulgas krüpteerimise ja ajatempli kasutamise kirjelduste kohta;
 - (b) seadmed, autentimismeetodid ja elektroonilised allkirjad vastavad IV lisas sätestatud nõuetele;
 - (c) avaliku sektori hankijad täpsustavad teatava hankemenetluse iga etapi puhul elektroonilistelt sidevahenditelt nõutava turvalisuse taseme; tase peab olema proportsionaalne kaasnevate riskidega;
 - (d) Kui nõutakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis 1999/93/EÜ²⁸ määratletud täiustatud elektroonilisi allkirju, aktsepteerivad avaliku sektori hankijad komisjoni otsuses 2009/767/EÜ²⁹ sätestatud usaldusnimekirjas osutatud kvalifitseeritud elektroonilise sertifikaadi toetatavaid allkirju, kui allkiri on kehtiv, olenemata sellest, kas see on loodud turvalise allkirja andmise vahendiga või ilma selleta, kui on täidetud järgmised tingimused:
 - (a) avaliku sektori hankijad peavad komisjoni otsusega 2011/130/EL³⁰ ette nähtud vormingute alusel kehtestama nõutava täiustatud allkirja vormingu ning vajalikud meetmed selliste vormingute tehniliseks töötlemiseks;
 - (b) kui pakkumus allkirjastatakse usaldusnimekirjas osutatud kvalifitseeritud elektroonilise sertifikaadi toetusel, ei tohi avaliku sektori hankijad kohaldada täiendavaid nõudeid, mis võivad takistada pakkujaid selliseid allkirju kasutamast.
6. Osalemistaotluste edastamise suhtes kehtivad järgmised eeskirjad:
- (a) riigihankelepingute sõlmimise menetluses osalemise taotlused võib esitada kirjalikult või telefoni teel; viimasel juhul tuleb taotluste laekumise tähtjaks saata kirjalik kinnitus;
 - (b) avaliku sektori hankijad võivad nõuda faksitud osalemistaotluste kinnitamist elektrooniliselt või posti teel, kui see on vajalik juriidiliseks tõendamiseks.
- Punkti b kohaldamisel märgib avaliku sektori hankija hanketeates või huvi kinnitamise ettepanekus, et faksitud osalemistaotlused tuleb posti teel või elektrooniliselt kinnitada, ning esitab sellise kinnituse saatmise tähtaja.
7. Liikmesriigid tagavad, et hiljemalt kaks aastat pärast artikli 92 lõikes 1 sätestatud tähtaega korraldatakse kõik käesoleva direktiivi kohased hankemenetlused käesoleva

²⁸ EÜT L 13, 19.1.2000, lk 12.

²⁹ ELT L 274, 20.10.2009, lk 36.

³⁰ ELT L 53, 26.2.2011, lk 66.

artikli nõuete kohaselt elektrooniliste sidevahendite abil, eelkõige seoses pakkumuste ja osalemistaotluste elektroonilise esitamisega.

Seda kohustust ei kohaldata, kui elektrooniliste vahendite kasutamine nõuaks erivahendeid või failivorminguid, mis ei ole kõigis liikmesriikides lõike 3 tähenduses üldiselt kättesaadavad. Pakkumuste esitamiseks muid sidevahendeid kasutavad avaliku sektori hankijad peavad hankedokumentides näitama, et elektrooniliste vahendite kasutamine nõuaks ettevõtjatega vahetatava teabe olemuse tõttu erivahendeid või failivorminguid, mis ei ole kõigis liikmesriikides üldiselt kättesaadavad.

Avaliku sektori hankijatel on õigustatud põhjus mitte nõuda esitamisprotsessi käigus elektrooniliste sidevahendite kasutamist järgmistel juhtudel:

- (a) tehnilisi kirjeldusi ei saa hanke olemuse tõttu edastada failivormingutega, mida toetavad üldiselt kasutatavad rakendused;
 - (b) tehnilise kirjelduse jaoks sobivaid failivorminguid toetavad rakendused kuuluvad omandiõigustega kaitstud litsentsi alla ja neid ei saa teha avaliku sektori hankijale allalaadimiseks või kaugkasutamiseks kättesaadavaks;
 - (c) tehnilise kirjelduse esitamiseks sobivaid failivorminguid toetavad rakendused kasutavad failivorminguid, mida ei ole võimalik töödelda ühegi teise avatud või allalaaditava rakendusega.
8. Avaliku sektori hankijad võivad hankemenetlustes kasutada elektrooniliselt töödeldud andmeid menetluse igas etapis ette tulevate vigade ennetamiseks, avastamiseks ja parandamiseks, töötades selleks välja sobivad vahendid.

Artikkel 20 *Nomenklatuurid*

1. Kõik viited nomenklatuuridele riigihangete kontekstis peavad põhinema määrusega (EÜ) nr 2195/2002³¹ vastu võetud ühtsel riigihangete klassifikaatoril (CPV).
2. Komisjonile antakse volitused delegeeritud õigusaktide vastuvõtmiseks kooskõlas artikliga 89, et kohandada II ja XVI lisas kasutatud viitenumbreid, kui CPV nomenklatuuri tehakse muudatusi, mis peavad kajastuma käesolevas direktiivis ning millega ei kaasne direktiivi reguleerimisala muutust.

Artikkel 21 *Huvide konfliktid*

1. Liikmesriigid kehtestavad mehhanismid selliste huvide konfliktide tõhusaks ärahoidmiseks, kindlakstegemiseks ja kiireks heastamiseks, mis võivad tekkida käesoleva direktiivi kohaste hankemenetluste läbiviimisel, sealhulgas menetluse kavandamisel ja ettevalmistamisel, hankedokumentide koostamisel, pakkujate ja

³¹ EÜT L 340, 16.12.2002, lk 1.

taotlejate valikul ning lepingu sõlmimisel, eesmärgiga vältida konkurentsi moonutamist ja tagada kõigi pakkujate võrdne kohtlemine.

Huvide konflikti mõiste hõlmab vähemalt olukordi, kus lõikes 2 mainitud kategooriatesse kuuluvad isikud tunnevad otseselt või kaudselt erahuvi hankemenetluse tulemuste vastu, mis võib ohustada nende ülesannete erapooletut ja objektiivset täitmist.

Erahuvide all mõistetakse siin perekondlikke, emotsionaalseid, majanduslikke, poliitilisi või muid ühishuve taotlejate või pakkujatega, sealhulgas vastukäivaid kutsealaseid huve.

2. Lõikega 1 ette nähtud eeskirjad hõlmavad vähemalt järgmisi isikute kategooriaid mõjutavaid huvide konflikte:

- (a) avaliku sektori hankija, tugiteenuste pakkujate või muude teenusepakkujate töötajad, kes osalevad hankemenetluse läbiviimisel;
- (b) avaliku sektori hankija juhtorgani esimees ja otsuseid tegevate organite liikmed, kes ei tarvitse küll osaleda hankemenetluse läbiviimisel, kuid võivad menetluse tulemust siiski mõjutada.

3. Eelkõige tagavad liikmesriigid, et

- (a) lõike 2 punktis a osutatud töötajad peavad avalikustama mis tahes huvide konflikti seoses taotlejate või pakkujatega, niipea kui nad sellisest konfliktist teada saavad, et avaliku sektori hankija saaks võtta heastavaid meetmeid;
- (b) taotlejad ja pakkujad esitavad hankemenetluse algul avalduse mis tahes eelissidemete olemasolu kohta lõike 2 punktis b osutatud isikutega, mis põhjustavad selliste isikute jaoks tõenäoliselt huvide konflikti; avaliku sektori hankija näitab artiklis 85 osutatud üksikaruandes ära, kas taotleja või pakkuja on avalduse esitanud.

Huvide konflikti korral võtab avaliku sektori hankija asjakohaseid meetmeid. Sellised meetmed võivad hõlmata kõnealuse töötaja kõrvaldamist mõjutatud hankemenetlusest või tema tööülesannete ümberjagamist. Kui huvide konflikti ei ole võimalik muul viisil tõhusalt heastada, jäetakse asjaomane taotleja või pakkuja menetlusest kõrvale.

Eelissidemete kindlakstegemise korral teavitab avaliku sektori hankija nendest viivitamata artikli 84 kohaselt määratud järelevalveorganit ning võtab vajalikke meetmeid, et vältida lubamatut mõju hankemenetlusele ning tagada taotlejate ja pakkujate võrdne kohtlemine. Kui huvide konflikti ei ole võimalik muul viisil tõhusalt heastada, jäetakse asjaomane taotleja või pakkuja menetlusest kõrvale.

4. Kõiki käesoleva artikli kohaselt võetud meetmed dokumenteeritakse artiklis 85 osutatud individuaalses aruandes.

Artikkel 22
Ebaseaduslik tegevus

Taotlejatelt nõutakse menetluse alguses ausõnalist kinnitust selle kohta, et nad ei ole teinud ega tee edaspidi järgmist:

- (a) avaliku sektori hankija otsustamisprotsessi lubamatult mõjutanud või omandanud konfidentsiaalset teavet, mis võib neile hankemenetluses anda põhjendamatud eelised;
- (b) sõlminud konkurentsi moonutamise eesmärgil kokkuleppeid teiste taotlejate ja pakkujatega;
- (c) sihilikult esitanud eksitavat teavet, mis võib oluliselt mõjutada menetlusest kõrvalejätmise, valiku tegemise ja lepingu sõlmimisega seotud otsuseid.

II JAOTIS

RIIGIHANKELEPINGUTE SUHTES

KOHALDATAVAD EESKIRJAD

I PEATÜKK

Menetlused

Artikkel 23

WTO riigihankelepingu ja muude rahvusvaheliste kokkulepetega seotud tingimused

1. WTO riigihankelepingu Euroopa Liitu käsitleva 1. liite I, II, IV ja V lisa ning üldiste märkuste ja teiste liidu poolt alla kirjutatud, käesoleva direktiivi V lisas loetletud rahvusvaheliste kokkulepete reguleerimisala piires kohtlevad avaliku sektori hankijad kõnealuste kokkulepete osaliste ehitustöid, asju, teenuseid ja ettevõtjaid sama soodsatel tingimustel kui liidu ehitustöid, asju, teenuseid ja ettevõtjaid. Avaliku sektori hankijad täidavad kõnealuseid kokkuleppeid, kohaldades käesolevat direktiivi kokkulepete osaliste ettevõtjate suhtes.
2. Komisjonile antakse volitused võtta vastu delegeeritud õigusakte vastavalt artiklile 89, et ajakohastada V lisas esitatud loetelu, kui sellised muudatused on vajalikud uute rahvusvaheliste kokkulepete sõlmimise või kokkulepete muutmise tõttu.

Artikkel 24

Menetluse valik

1. Hankelepinguid sõlmides kohaldavad avaliku sektori hankijad siseriiklikku menetlust, mida on kohandatud käesoleva direktiivi sätetega, tingimusel et hange on käesoleva direktiivi kohaselt välja kuulutatud, ilma et see mõjutaks artikli 30 sätteid.

Liikmesriigid näevad ette, et avaliku sektori hankijad võivad kasutada avatud või piiratud hankemenetlust, lähtudes käesoleva direktiivi sätetest.

Liikmesriigid võivad sätestada, et avaliku sektori hankijad võivad kohaldada innovatsioonipartnerlusi, lähtudes käesoleva direktiivi sätetest.

Samuti võivad nad ette näha, et avaliku sektori hankijad võivad kasutada konkurentsipõhist läbirääkimistega hankemenetlust või võistlevat dialoogi järgmistel juhtudel:

- (a) ehitustööde puhul, kui ehitustööde lepingu ese hõlmab nii ehitustööde projekteerimist kui ka tegemist artikli lõike 8 tähenduses või kui projekti õiguslike või rahaliste aspektide kindlaksmääramiseks on vaja läbirääkimisi;
- (b) ehitustööde riigihankelepingute puhul, kui ehitustööd tehakse üksnes teadus-, innovatsiooni-, katse- või arendustegevuse eesmärkidel ning neil ei ole kasumi tagamise või teadus- ja arenduskulude tagasiteenimise eesmärki;

- (c) teenuste või asjade puhul, kui puudub piisavalt täpne tehniline kirjeldus, milles viidataks mis tahes standarditele, Euroopa tehnilistele tunnustustele, ühistele tehnilistele kirjeldustele või tehnilistele määratlustele VIII lisa punktide 2–5 tähenduses;
- (d) avatud või piiratud menetluse ebakorreksete või vastuvõetamatute pakkumuste puhul artikli 30 lõike 2 punkti a tähenduses;
- (e) kui ehitustööde, asjade või teenuste olemuse või keerukuse või nendega kaasnevate riskidega seotud teatavate asjaolude tõttu ei ole lepingut võimalik sõlmida ilma eelnevate läbirääkimisteta.

Liikmesriigid võivad otsustada jätta konkurentsipõhise läbirääkimistega menetluse, võistleva dialoogi ja innovatsioonipartnerluse menetluse siseriiklikusse õigusesse üle võtmata.

2. Hanke võib välja kuulutada ühe järgmise teatega:

- (a) artikli 47 kohane hanketeade;
- (b) artikli 46 lõike 2 kohane eelteade, kui lepingu sõlmib keskvalitsusest madalama tasandi hankija piiratud või konkurentsipõhise läbirääkimistega menetluse alusel.

Punktis b osutatud juhul kutsutakse pärast eelteate avaldamist huvi avaldanud ettevõtjad artikli 52 kohase „huvi kinnitamise ettepanekuga” oma huvi kirjalikult kinnitama.

3. Liikmesriigid võivad sätestada, et avaliku sektori hankijad võivad kasutada väljakuulutamisetähtaegade läbirääkimistega hankemenetlust ainult artiklis 30 selgelt osutatud juhtudel ja asjaoludel.

Artikkel 25 *Avatud hankemenetlus*

1. Avatud hankemenetluse puhul võib iga huvitatud ettevõtja esitada hanke väljakuulutamise teate peale pakkumuse.

Pakkumuste laekumise miinimumtähtaeg on 40 päeva alates hanketeate saatmise kuupäevast.

Pakkumusele lisatakse kvalitatiivse valiku tegemiseks nõutud teave.

2. Kui avaliku sektori hankijad on esitanud eelteate, mida ei kasutata hanke väljakuulutamise vahendina, võib käesoleva artikli lõike 1 teises lõigus sätestatud pakkumuste laekumise miinimumtähtaega lühendada 20 päevani, kui on täidetud mõlemad järgmised tingimused:

- (a) eelteade sisaldab kogu teavet, mis on VI lisa B osa I jao kohaselt nõutav hanketeate puhul, kui selline teave on eelteate avaldamise ajal kättesaadav;

- (b) see on avaldamiseks saadetud 45 päeva kuni 12 kuud enne hanketeate saatmiskuupäeva.
3. Kui asjaolude kiireloomulisus, mida avaliku sektori hankijad nõuetekohaselt põhjendavad, muudab lõike 1 teises lõigus sätestatud tähtaja kasutamise võimatuks, võivad avaliku sektori hankijad määrata tähtaja, mis on vähemalt 20 päeva alates hanketeate saatmise kuupäevast.
4. Lõike 1 teises lõigus sätestatud pakkumuste laekumise tähtaega võib lühendada viie päeva võrra, kui avaliku sektori hankija nõustub pakkumuste elektroonilise esitamisega artikli 19 lõigete 3, 4 ja 5 kohaselt.

Artikkel 26
Piiratud hankemenetlus

1. Piiratud hankemenetluse puhul võib iga ettevõtja esitada hanke väljakuulutamise teate peale hankemenetluses osalemise taotluse, esitades kvalitatiivse valiku tegemiseks nõutud teabe.
- Osalemistaotluse esitamise miinimumtähtaeg on 30 päeva alates hanketeate saatmisest või alates huvi kinnitamise ettepaneku saatmisest, kui hange kuulutatakse välja eelteatega.
2. Pakkumuse võivad esitada ainult need ettevõtjad, kellele avaliku sektori hankija teeb nõutud teabe hindamise põhjal vastava ettepaneku. Avaliku sektori hankijad võivad piirata menetluses osalema kutsutavate vastavaks tunnistatud taotlejate arvu artikli 64 kohaselt.
- Pakkumuste laekumise miinimumtähtaeg on 35 päeva alates pakkumuse esitamise ettepaneku saatmise kuupäevast.
3. Kui avaliku sektori hankijad on esitanud eelteate, mida ei kasutata hanke väljakuulutamise vahendina, võib käesoleva artikli lõike 2 teises lõigus sätestatud pakkumuste laekumise miinimumtähtaega lühendada 15 päevani, kui on täidetud mõlemad järgmised tingimused:
- (a) eelteade sisaldab kogu teavet, mis on VI lisa B osa I jao kohaselt nõutav hanketeate puhul, kui selline teave on eelteate avaldamise ajal kättesaadav;
- (b) see on avaldamiseks saadetud 45 päeva kuni 12 kuud enne hanketeate saatmiskuupäeva.
4. Keskvalitsusest madalama tasandi hankijad võivad pakkumuste esitamise tähtaja määrata avaliku sektori hankija ja väljavalitud taotlejate vastastikusel kokkuleppel tingimusel, et kõikidele taotlejatele antakse pakkumuste ettevalmistamiseks ja esitamiseks võrdselt aega. Kui pakkumuste esitamise tähtaja suhtes kokkuleppele jõudmine ei ole võimalik, määrab avaliku sektori hankija tähtaja, mis on vähemalt 10 päeva alates pakkumuse esitamise ettepaneku kuupäevast.

5. Lõikes 2 sätestatud pakkumuste laekumise tähtaega võib vähendada viie päeva võrra, kui avaliku sektori hankija nõustub pakkumuste elektroonilise esitamisega artikli 19 lõigete 3, 4 ja 5 kohaselt.
6. Kui asjaolude kiireloomulisus, mida avaliku sektori hankijad nõuetekohaselt põhjendavad, muudab käesolevas artiklis sätestatud tähtaegade kasutamise võimatuks, võivad nad määrata:
 - (a) osalemistaotluste laekumise tähtaja, mis on vähemalt 15 päeva alates hanketeate saatmise kuupäevast;
 - (b) pakkumuste laekumise tähtaja, mis on vähemalt 10 päeva alates pakkumuse esitamise ettepaneku kuupäevast.

Artikkel 27

Konkurentsipõhine läbirääkimistega menetlus

1. Konkurentsipõhise läbirääkimistega menetluse puhul võib iga ettevõtja esitada hanke väljakuulutamise teate peale hankemenetluses osalemise taotluse, esitades kvalitatiivse valiku tegemiseks nõutud teabe.

Hanketeates, huvi kinnitamise ettepanekus kirjeldavad avaliku sektori hankijad hanget ja miinimumnõudeid ning esitavad pakkumuste hindamise kriteeriumid, et võimaldada ettevõtjatel teha kindlaks hanke olemus ja ulatus ning otsustada, kas nad soovivad taotleda läbirääkimistel osalemist. Tehnilistes kirjeldustes näitavad avaliku sektori hankijad ära, millises kirjelduse osas määratletakse miinimumnõuded.

Osalemistaotluste laekumise miinimumtähtaeg on 30 päeva alates hanketeate saatmisest või alates huvi kinnitamise ettepaneku saatmisest, kui hange kuulutatakse välja eelteatega; pakkumuste laekumise miinimumtähtaeg on 30 päeva alates kutse saatmise kuupäevast. Kohaldatakse artikli 26 lõikeid 3–6.

2. Ainult need ettevõtjad, kellele avaliku sektori hankija teeb nõutud teabe hindamise põhjal vastava ettepaneku, võivad esitada kirjaliku pakkumuse, mille alusel toimuvad edasised läbirääkimised. Avaliku sektori hankijad võivad piirata menetluses osalema kutsutavate vastavaks tunnistatud taotlejate arvu artikli 64 kohaselt.
3. Avaliku sektori hankijad peavad pakkujatega läbirääkimisi pakkumuste üle eesmärgiga parandada pakkumuste sisu, et need vastaksid paremini lõike 1 teises lõigus osutatud pakkumuste hindamise kriteeriumidele ja miinimumnõuetele.

Läbirääkimiste käigus ei muudeta järgmist:

- (a) hanke kirjeldus;
 - (b) tehnilise kirjelduse see osa, kus määratletakse miinimumnõuded;
 - (c) pakkumuste hindamise kriteeriumid.
4. Läbirääkimiste ajal tagavad avaliku sektori hankijad kõigi pakkujate võrdse kohtlemise. Seetõttu ei avalda nad teavet diskrimineerival viisil, mis võib anda

mõnele pakkujale teiste ees eelise. Nad tagavad, et kõigile pakkujatele, kelle pakkumusi ei ole lõike 5 kohaselt kõrvale jäetud, teatatakse kirjalikult mis tahes muudatustest tehnilise kirjelduse muudes osades piisavalt kiiresti, et võimaldada sellistel pakkujatel pärast selliste muudatuste tegemist pakkumusi muuta ja need uuesti esitada.

Avaliku sektori hankijad ei tohi avaldada läbirääkimistel osaleva taotleja pakutud lahendusi või muud tema poolt edastatud konfidentsiaalset teavet teistele osalejatele ilma kõnealuse taotleja nõusolekuta. Sellist nõusolekut ei saa anda üldise loobumisena, vaid selle andmisel tuleb osutada konkreetsete lahenduste või muu konfidentsiaalse teabe kavandatavale edastamisele.

5. Konkurentsipõhine läbirääkimistega menetlus võib toimuda järjestikuste etappidena, et vähendada läbirääkimistel arutatavate pakkumuste arvu, kohaldades hanketeates, huvi kinnitamise ettepanekus või hankedokumentides esitatud pakkumuste hindamise kriteeriume. Avaliku sektori hankija näitab hanketeates, huvi kinnitamise ettepanekus või hankedokumentides ära, kas ta kavatseb seda võimalust kasutada.
6. Kui avaliku sektori hankija kavatseb läbirääkimised lõpetada, teavitab ta sellest alles jäänud pakkujaid ning määrab ühise tähtaja uute või läbi vaadatud pakkumuste esitamiseks. Avaliku sektori hankijad hindavad pakkumusi pärast läbirääkimisi esialgsete lepingu sõlmimise kriteeriumide alusel ning sõlmivad lepingu kooskõlas artiklitega 66–69.

Artikkel 28 *Võistlev dialoog*

1. Võistleva dialoogi puhul võib iga ettevõtja esitada hanke väljakuulutamise teate peale hankemenetluses osalemise taotluse, esitades kvalitatiivse valiku tegemiseks nõutud teabe.

Osalemistaotluste laekumise miinimumtähtaeg on 30 päeva alates hanketeate saatmise kuupäevast.

Dialoogis võivad osaleda ainult need ettevõtjad, kellele avaliku sektori hankija teeb nõutud teabe hindamise põhjal vastava ettepaneku. Avaliku sektori hankijad võivad piirata menetluses osalema kutsutavate vastavaks tunnistatud taotlejate arvu artikli 64 kohaselt. Hankeleping sõlmitakse majanduslikult soodsaima pakkumuse alusel kooskõlas artikli 66 lõike 1 punktiga a, mis on pakkumuste hindamise ainus kriteerium.

2. Avaliku sektori hankijad esitavad oma vajadused ja nõuded hanketeates ning määratlevad kõnealused vajadused ja nõuded hanketeates ja/või kirjeldavas dokumendis. Samal ajal ja samades dokumentides esitavad ja määratlevad nad pakkumuste hindamise kriteeriumid.
3. Avaliku sektori hankijad alustavad artiklite 54–65 asjakohaste sätete kohaselt valitud taotlejatega dialoogi, mille eesmärk on tuvastada ja määratleda avaliku sektori hankijate vajadusi kõige paremini rahuldavad vahendid. Dialoogi ajal võivad avaliku sektori hankijad väljavalitud taotlejatega arutada kõiki hankelepingu tahke.

Avaliku sektori hankijad tagavad kõigi pakkujate võrdse kohtlemise dialoogi ajal. Seetõttu ei avalda nad teavet diskrimineerival viisil, mis võib anda mõnele pakkujale teiste ees eelise.

Avaliku sektori hankijad ei tohi avaldada dialoogis osaleva taotleja pakutud lahendusi või muud tema poolt edastatud konfidentsiaalset teavet teistele osalejatele ilma kõnealuse taotleja nõusolekuta. Sellist nõusolekut ei saa anda üldise loobumisena, vaid selle andmisel tuleb osutada konkreetsete lahenduste või muu konfidentsiaalse teabe kavandatavale edastamisele.

4. Võistlev dialoog võib toimuda järjestikuste etappidena, et hanketeates või kirjeldavas dokumendis määratletud pakkumuste hindamise kriteeriume kohaldades vähendada dialoogietapis arutatavate lahenduste arvu. Avaliku sektori hankija näitab hanketeates või kirjeldavas dokumendis ära, kas ta kavatseb seda võimalust kasutada.
5. Avaliku sektori hankija jätkab dialoogi, kuni on kindlaks määranud oma vajadustele vastava(d) lahenduse(d).
6. Kui avaliku sektori hankija on teatanud dialoogi lõpetamisest ja osalejaid sellest teavitanud, palub ta neil esitada lõplikud pakkumused dialoogi käigus esitatud ja täpsustatud lahenduse või lahenduste põhjal. Pakkumused sisaldavad kõiki ettenähtud ja projekti elluviimiseks vajalikke elemente.
7. Avaliku sektori hankijad hindavad laekunud pakkumusi hanketeates või kirjeldavas dokumendis esitatud pakkumuste hindamise kriteeriumide alusel.

Vajaduse korral ja rahaliste kohustuste või muude lepingutingimuste lõplikuks kinnitamiseks võib avaliku sektori hankija pidada artikli 66 lõike 1 punkti a kohaselt majanduslikult soodsaima pakkumuse teinud pakkujaga läbirääkimisi lepingu lõplike tingimuste üle, tingimusel et see ei mõjuta oluliselt pakkumuse või hanke sisu, eelkõige hanketeates ja/või kirjeldavas dokumendis esitatud vajadusi ja nõudeid, ning sellega ei kaasne konkurentsi moonutamise või diskrimineerimise ohtu.

8. Avaliku sektori hankijad võivad kindlaks määrata preemiad või maksed dialoogis osalejatele.

Artikkel 29

Innovatsioonipartnerlus

1. Innovatsioonipartnerluse puhul võib iga ettevõtja esitada hanketeate peale hankemenetluses osalemise taotluse eesmärgiga luua struktureeritud partnerlus innovatiivsete asjade, teenuste või ehitustööde väljatöötamiseks ning hilisemaks müügiks, tingimusel et ettevõtja täidab kokkulepitud tingimusi seoses lepingu täitmise kvaliteedi ja kuludega.
2. Partnerlus ehitatakse üles järjestikuste etappidena, lähtudes teadusuuringute ja innovatsiooniprotsessi osadest, ning see võib hõlmata ka asjade tootmist või teenuste osutamist. Partnerite jaoks kehtestatakse vahe-eesmärgid ning tasu makstakse sobivate osamaksetena. Nende vahe-eesmärkide alusel võib avaliku sektori hankija iga etapi järel otsustada partnerluse lõpetada ning algatada ülejäänud etappide jaoks

uue hankemenetluse, tingimusel et avaliku sektori hankija on omandanud asjaomased intellektuaalomandi õigused.

3. Leping sõlmitakse kooskõlas artikliga 27 ette nähtud konkurentsipõhise läbirääkimistega hankemenetluse eeskirjadega.

Taotlejate vahel valikut tehes pööravad avaliku sektori hankijad erilist tähelepanu kriteeriumidele, mis käsitlevad pakujate suutlikkust ja kogemusi teadus- ja arendustegevuse ja innovatiivsete lahenduste väljatöötamise valdkonnas. Nad võivad piirata menetluses osalema kutsutavate vastavaks tunnistatud taotlejate arvu artikli 64 kohaselt.

Ainult sellised ettevõtjad, kellele avaliku sektori hankija on nõutud teabe hindamise põhjal teinud vastava ettepaneku, võivad esitada teadus- ja arendusprojekte eesmärgiga katta avaliku sektori hankija kindlaks tehtud vajadusi, mille jaoks olemasolevad lahendused ei sobi. Hankeleping sõlmitakse majanduslikult soodsaima pakkumuse alusel kooskõlas artikli 66 lõike 1 punktiga a, mis on pakkumuste hindamise ainus kriteerium.

4. Partnerluse struktuur ning eelkõige selle eri etappide kestus ja maksumus peegeldavad kavandatava lahenduse uuenduslikkust ning turul seni kättesaamatu innovatiivse lahenduse väljatöötamiseks vajalikke teadus- ja innovatsioonitegevuse etappe. Innovatsioonitegevuse tulemuseks oleva asja, teenuse või ehitustöö ostmist käsitleva lepingu maksumus ja kestus peaks jääma mõistlikkuse piiridesse, võttes arvesse kulude, sealhulgas innovatiivse lahenduse väljatöötamisega kaasnevate kulude hüvitamise ning piisava kasumi teenimise vajadust.

Avaliku sektori hankijad peavad innovatsioonipartnerlusi kasutama viisil, mis ei tõkesta, piira ega moonuta konkurentsi.

Artikkel 30

Väljakuulutamisetä läbirääkimistega hankemenetluse kasutamine

1. Liikmesriigid võivad ette näha, et avaliku sektori hankijad sõlmivad riigihanketinguid väljakuulutamisetä läbirääkimistega hankemenetluse alusel üksnes lõigetes 2–5 osutatud juhtudel.
2. Väljakuulutamisetä läbirääkimistega menetluse võib ehitustööde, asjade ja teenuste riigihanketingute sõlmimiseks ette näha järgmistel juhtudel:
 - (a) kui avatud või piiratud hankemenetluse käigus ei ole esitatud ühtki pakkumust või nõuetele vastavat pakkumust või ühtki osalemistaotlust, kui lepingu algtingimusi sellega oluliselt ei muudeta ja kui komisjoni või artikli 84 kohaselt määratud riikliku järelevalveorgani taotlusel esitatakse komisjonile või kõnealusele organile asjakohane aruanne.
 - (b) kui hanke eesmärgiks on kunstiteose loomine või tellimine;
 - (c) kui järgmistel põhjustel saab ehitusöid, asju või teenuseid pakkuda ainult teatav ettevõtja:

- i) konkurentsi puudumine tehnilistel põhjustel;
- ii) patentide, autoriõiguste või muude intellektuaalomandi õiguste kaitse;
- kii) muude ainuõiguste kaitse.

Seda erandit kohaldatakse ainult juhul, kui puudub mõistlik alternatiiv ning konkurentsi puudumine ei tulene hankekriteeriumide kunstlikust kitsendamisest;

- (d) kui see on tingimata vajalik, sest vääramatust jõust tingitud kiireloomulisuse tõttu ei ole avatud, piiratud või konkurentsipõhise läbirääkimistega hankemenetluste tähtaegade täitmine võimalik; kiireloomulisuse põhjendamiseks esitatavad asjaolud ei tohi mingil juhul johtuda avaliku sektori hankijast;

Punkti a kohaldamisel ei peeta nõuetele vastavaks pakkumust, mis

- on ebakorrekne või vastuvõetamatu või
- ei ole lepingu täitmiseks üldse asjakohane, kuna ei vasta avaliku sektori hankija hankedokumentides täpsustatud vajadustele.

Pakkumusi peetakse ebakorrektselt juhul, kui need ei vasta hankedokumentidele või kui pakkumuses olevad hinnad on tavapärase konkurentsijõudude eest kaitstud.

Pakkumusi peetakse vastuvõetamatuteks järgmistel juhtudel:

- (a) need on laekunud hilinemisega;
- (b) need esitanud pakkujatel puudub nõutud kvalifikatsioon;
- (c) nende hind ületab avaliku sektori hankija enne hankemenetluse algust kindlaks määratud eelarvet; eelarve eelnev kindlaksmääramine tuleb kirjalikult dokumenteerida;
- (d) pakkumuste hind on artikli 69 kohaselt põhjendamatult madal.

3. Väljakuulutamisetähtaegaga läbirääkimistega menetluse võib asjade riigihankelepingute puhul ette näha järgmistel juhtudel:

- (a) kui asjaomaseid tooteid valmistatakse üksnes teadus-, katse-, õppe- või arendustegevuse eesmärgil; seda sätet ei kohaldata kaubandusliku tasuvuse loomiseks mõeldud masstoodangu suhtes ega teadus- või arendustegevusega seotud kulude hüvitamiseks;
- (b) kui lepingud käsitlevad esialgse tarnija lisatarneid, mis on mõeldud tavaliste toodete või seadmete osaliseks asendamiseks või olemasolevate toodete või seadmete täiendamiseks, kui tarnija vahetamine sunniks avaliku sektori hankijat hankima teistsuguste tehniliste omadustega materjali, mis tooks kaasa ühildamatuse või ebaproportsionaalsed tehnilised raskused käitamisel ja

hooldamisel; selliste lepingute ja samuti uuendatavate lepingute kehtivusaeg ei tohi üldreeglina olla pikem kui kolm aastat;

- (c) kaubabörsil või sarnastel turgudel, nagu elektribörsid, noteeritavate ja ostetavate asjade puhul;
 - (d) Kui ostud tehakse erakordselt soodsatel tingimustel tarnijatelt, kes on oma äritegevust lõpetamas, või likvideerijatelt maksejõuetusmenetluse käigus, võlausaldajatega sõlmitud kokkuleppe või muu samalaadse menetluse alusel vastavalt siseriiklikele õigusnormidele.
4. Väljakuulutamiseta läbirääkimistega hankemenetluse võib ette näha teenuste riigihankel lepingute puhul: kui asjaomase lepingu aluseks on käesoleva direktiivi sätete kohaselt korraldatud ideekonkurss ning kohaldatavate eeskirjade järgi tuleb leping sõlmida ideekonkursi võitjaga või ühega võitjatest; viimasel juhul peetakse läbirääkimisi konkursi kõigi võitjatega.
5. Väljakuulutamiseta läbirääkimistega hankemenetluse võib ette näha selliste uute ehitustööde või teenuste puhul, mis seisnevad samalaadsete ehitustööde või teenuste kordamises, mille kohta samad avaliku sektori hankijad on ettevõtjaga esialgse lepingu sõlminud, tingimusel, et need ehitustööd või teenused vastavad artikli 24 lõike 1 kohaselt valitud menetluse alusel sõlmitud esialgse lepingu esemeks olevale põhiprojektile. Põhiprojektis mainitakse võimalike täiendavate ehitustööde või teenuste ulatust ning nende suhtes lepingu sõlmimise tingimusi.

Niipea, kui esialgse projekti kohta on hankemenetlus välja kuulutatud, teatatakse kõnealuse menetluse kasutamise võimalusest ning avaliku sektori hankijad võtavad artikli 4 kohaldamisel arvesse järgnevate ehitustööde või teenuste hinnangulist kogumaksumust.

Seda menetlust võib kasutada üksnes kolme aasta jooksul pärast esialgse lepingu sõlmimist.

II PEATÜKK

Elektrooniliste ja koondhangete puhul kasutatavad meetodid ja vahendid

Artikkel 31 *Raamlepingud*

1. Avaliku sektori hankijad võivad sõlmida raamlepinguid, tingimusel et kohaldatakse käesolevas direktiivis sätestatud menetlusi.

Raamleping on ühe või mitme avaliku sektori hankija ning ühe või mitme ettevõtja vaheline leping, mille eesmärk on kehtestada teatava aja jooksul sõlmitavaid lepinguid reguleerivad tingimused, eelkõige hinna ja vajaduse korral kavandatava koguse osas.

Raamlepingu kehtivusaeg ei ületa nelja aastat, välja arvatud nõuetekohaselt põhjendatud erandjuhtudel, mis on eelkõige seotud raamlepingu esemega.

2. Raamlepingul põhinevad hankelepingud sõlmitakse käesolevas lõikes ning lõigetes 3 ja 4 sätestatud menetluste kohaselt.

Kõnealuseid menetlusi võib kohaldada ainult hanke väljakuulutamise teates või huvi kinnitamise ettepanekus vastaval eesmärgil kindlaks määratud avaliku sektori hankijate ja algselt raamlepingu pooleks olnud ettevõtjate vaheliste lepingute puhul.

Raamlepingul põhinevates lepingutes ei tohi ühelgi juhul asjaomasel raamlepingus sätestatud tingimusi oluliselt muuta, eriti lõikes 3 osutatud juhul.

Avaliku sektori hankijad peavad raamlepinguid kasutama nõuetekohasel viisil, mis ei tõkesta, piira ega moonuta konkurentsi.

3. Raamlepingu sõlmimise korral ühe ettevõtjaga võetakse sellel raamlepingul põhinevate hankelepingute sõlmimise aluseks raamlepingus sätestatud tingimused.

Kõnealuste lepingute sõlmimisel võivad avaliku sektori hankijad raamlepingu ettevõtjast osapoolega kirjalikult nõu pidada, paludes tal vajaduse korral oma pakkumust täiendada.

4. Kui raamleping sõlmitakse enam kui ühe ettevõtjaga, võib seda täita ühel järgmisel viisil:

- (a) raamlepingu tingimuste alusel ilma hanget uuesti välja kuulutamata, kui lepingus on sätestatud kõik asjaomaste ehitustööde tegemise, teenuste osutamise ja asjade tarnimise tingimused ning objektiivsed tingimused, mille alusel on võimalik otsustada, milline raamlepingu pooleks olev ettevõtja vastavat lepingut täidab; Viimasena osutatud tingimused esitatakse hankedokumentides;

- (b) kui raamlepingus ei ole sätestatud ehitustööde tegemise, teenuste osutamise ja asjade tarnimise kõiki tingimusi, raamlepingu poolteks olevate ettevõtjate seas uue hanke väljakuulutamisega.

5. Lõike 4 punktis b osutatud hange lähtub samadest tingimustest, mida kohaldatakse raamlepingu sõlmimise puhul, ning vajaduse korral täpsemalt määratletud tingimustest ning asjakohasuse korral ka muudest raamlepingu kirjeldustes nimetatud tingimustest kooskõlas järgmise menetlusega:

- (a) iga sõlmitava lepingu puhul peavad avaliku sektori hankijad kirjalikult nõu lepingut täita suutvate ettevõtjatega;

- (b) avaliku sektori hankijad määravad piisavalt pika tähtaja, mis võimaldab iga konkreetse lepinguga seoses pakkumusi esitada, ning arvestavad seejuures selliste teguritega, nagu lepingu eseme keerukus ja pakkumuste saatmiseks vajalik aeg;

- (c) pakkumused esitatakse kirjalikult ning neid ei avata kuni ettenähtud tähtaja möödumiseni;

- (d) avaliku sektori hankijad sõlmivad lepingu pakkujaga, kes on raamlepingu kirjeldustes kehtestatud hindamiskriteeriumide põhjal esitanud parima pakkumuse.

Artikkel 32

Dünaamilised hankesüsteemid

1. Tavapäraste hangete puhul, mis sellisel kujul, nagu neid üldiselt turul pakutakse, vastavad avaliku sektori hankijate nõuetele, võivad avaliku sektori hankijad kasutada dünaamilist hankesüsteemi. Dünaamiline hankesüsteem on täielikult elektrooniline protsess, mis on algusest lõpuni avatud kõigile valikukriteeriumidele vastavatele ettevõtjatele.
2. Lepingute sõlmimiseks dünaamilise hankesüsteemi alusel järgivad avaliku sektori hankijad piiratud hankemenetluse eeskirju. Süsteemiga võivad liituda kõik valikukriteeriumidele vastavad taotlejad; süsteemiga liituvate taotlejate arvu artikli 64 alusel ei piirata. Kogu dünaamilise hankesüsteemiga seotud teabevahetus toimub ainult elektrooniliste vahendite abil kooskõlas artikli 19 lõigetega 2–6.
3. Dünaamilise hankesüsteemi alusel lepinguid sõlmides peavad avaliku sektori hankijad:
 - (a) hanget välja kuulutades selgelt märkima, et kasutusel on dünaamiline hankesüsteem;
 - (b) osutama kirjeldustes vähemalt kõnealuse süsteemi alusel kavandatavate hangete olemusele ning hinnangulisele kogusele, samuti vajalikule teabele hankesüsteemi, kasutatavate elektrooniliste seadmete ning tehniliste ühenduste ja kirjelduste kohta;
 - (c) võimaldama kooskõlas artikliga 51 kirjeldustele ja kõigile täiendavatele dokumentidele piiramatut ja täielikku otsest juurdepääsu kogu süsteemi kasutusaja jooksul.
4. Avaliku sektori hankijad võimaldavad kõigil ettevõtjatel kogu dünaamilise hankesüsteemi kasutusaja jooksul esitada taotlusi süsteemiga liitumiseks lõikes 2 nimetatud tingimuste kohaselt. Avaliku sektori hankijad annavad taotlustele valikukriteeriumide alusel hinnangu 10 tööpäeva jooksul alates taotluste laekumisest.

Avaliku sektori hankija annab esimeses lõigus osutatud ettevõtjale esimesel võimalusel teada, kas tal lubatakse dünaamilise hankesüsteemiga liituda.
5. Avaliku sektori hankijad kutsuvad artikli 52 kohaselt kõiki kvalifitseeritud taotlejaid üles esitama pakkumust dünaamilise hankesüsteemi alusel toimuva iga konkreetse hanke puhul.

Leping sõlmitakse pakkujaga, kes on esitanud dünaamilise hankesüsteemi hanketeates või eelteate kasutamise korral huvi kinnitamise ettepanekus esitatud hindamiskriteeriumide alusel parima pakkumuse. Kõnealuseid kriteeriume võib vajaduse korral pakkumuse esitamise ettepanekus täpsustada.

6. Avaliku sektori hankijad näitavad hanget välja kuulutades ära dünaamilise hankesüsteemi kasutusaja. Nad teavitavad komisjoni kasutusaja mis tahes muutusest, kasutades järgmisi standardvorme:
 - (a) dünaamilise hankesüsteemi esialgseks väljakuulutamiseks kasutatud vorm, kui kasutusaega muudetakse süsteemi kehtivust lõpetamata;
 - (b) artiklis 48 osutatud lepingu sõlmimise teade, kui süsteemi kehtivus lõpetatakse.
7. Huvitatud ettevõtjatelt või dünaamilise hankesüsteemi osapooltelt ei tohi nõuda tasu.

Artikkel 33
Elektrooniline oksjon

1. Avaliku sektori hankijad võivad kasutada elektroonilisi oksjoneid, mis põhinevad uute, madalamate hindu ja/või pakkumuse teatavate osadega seotud uute väärtuste esitamisel.

Selleks kasutavad avaliku sektori hankijad elektroonilist korduvmenetlust (elektroonilist oksjonit), mis toimub pärast pakkumuste esialgset täielikku hindamist, mille tulemusena saab neid automaatsete hindamismeetodite abil järjestada.
2. Avatud, piiratud ja konkurentsipõhisel läbirääkimistega hankemenetluse korral võivad avaliku sektori hankijad otsustada, et kui pakkumuse eset on võimalik täpselt kirjeldada, eelneb hankelepingu sõlmimisele elektrooniline oksjon.

Samadel asjaoludel võib elektroonilise oksjoni korraldada raamlepingu poolte seas uue hanke väljakuulutamisel vastavalt artikli 31 lõike 4 punktile b, ning hanke väljakuulutamisel selliste lepingute puhul, mis sõlmitakse artiklis 32 osutatud dünaamilise hankesüsteemi põhjal.
3. Elektrooniline oksjon toimub ühe järgmise kriteeriumi alusel:
 - (a) üksnes hinnad, kui leping sõlmitakse madalaima maksumusega pakkumuse alusel;
 - (b) hinnad ja/või elektroonilise oksjoni kirjelduses viidatud pakkumuse osade uued väärtused, kui leping sõlmitakse majanduslikult soodsaima pakkumuse alusel.
4. Avaliku sektori hankijad, kes otsustavad pidada elektroonilise oksjoni, teatavad sellest hanketeates või huvi kinnitamise ettepanekus. Elektroonilise oksjoni kirjeldus sisaldab vähemalt VII lisas esitatud andmeid.
5. Enne elektroonilise oksjoni alustamist annavad avaliku sektori hankijad pakkumustele täieliku esialgse hinnangu vastavalt pakkumuste hindamise kriteeriumidele ja neile määratud suhtelisele osakaalule.

Pakkumust peetakse vastuvõetavaks, kui selle on esitanud kvalifitseeritud pakkuja ja see vastab tehnilisele kirjeldusele.

Kõik vastuvõetavad pakkumused esitanud pakkujad kutsutakse seejärel samaaegselt elektrooniliste vahendite teel elektroonilisel oksjonil osalema kindlal kuupäeval ja kellaajal, kasutades kutses esitatud juhiste kohaseid ühendusi. Elektrooniline oksjon võib toimuda mitme järjestikuse etapina. Elektrooniline oksjon ei tohi alata varem kui kaks tööpäeva pärast kutsete väljasaatmise kuupäeva.

6. Kui hankeleping sõlmitakse majanduslikult soodsaima pakkumuse alusel, lisatakse kutsele asjakohase pakkuja pakkumuse täieliku hindamise tulemused, mis on saadud artikli 66 lõike 5 esimeses lõigus sätestatud osakaalu põhjal.

Kutses esitatakse ka elektroonilisel oksjonil esitatud uute hindade ja/või väärtuste põhjal automaatselt toimuva ümberjärjestuse määramiseks kasutatav matemaatiline valem. See valem väljendab kõigi majanduslikult soodsaima pakkumuse kindlaksmääramiseks kasutatud, hanketeates või kirjelduses näidatud kriteeriumide osakaalu. Selleks vähendatakse eelnevalt kõiki vahemikke kindlaksmääratud väärtuseni.

Kui on lubatud alternatiivsed lahendused, esitatakse iga lahenduse kohta eraldi valem.

7. Elektroonilise oksjoni igas etapis edastavad avaliku sektori hankijad kõigile pakkujatele viivitamata vähemalt piisavat teavet selleks, et pakkujad saaksid igal ajal teha kindlaks oma koha pakkumuste järjestuses, ning kui eelnevalt on nii teatatud, võivad nad edastada ka muud teavet esitatud hindade või väärtuste kohta ning osalejate arvu kohta oksjoni igas etapis. Ent ühelgi juhul ega üheski oksjoni etapis ei tohi nad avalikustada pakkujate isikuid.
8. Avaliku sektori hankijad lõpetavad elektroonilise oksjoni ühel või mitmel järgmisel viisil:
 - (a) eelnevalt ära näidatud kuupäeval ja kellaajal;
 - (b) kui pakkujad ei esita enam minimaalsete erinevuste nõuetele vastavaid uusi hindu ega uusi väärtusi, tingimusel et avaliku sektori hankijad on eelnevalt ära näidanud aja, mille möödumisel viimasest hinna või väärtuse esitamisest nad elektroonilise oksjoni sulgevad;
 - (c) kui on läbitud eelnevalt ära näidatud arv oksjoni etappe.

Kui avaliku sektori hankijad on otsustanud sulgeda elektroonilise oksjoni punkti c kohaselt, mida nad võivad kombineerida punktis b sätestatud korraga, tuleb oksjonil osalemise kutses märkida oksjoni kõikide etappide ajakava.

9. Pärast elektroonilise oksjoni lõpetamist sõlmivad avaliku sektori hankijad elektroonilise oksjoni tulemuste põhjal lepingu vastavalt artiklile 66.

Artikkel 34 *Elektroonilised kataloogid*

1. Kui avaliku sektori hankijad nõuavad artikli 19 kohaselt elektrooniliste sidevahendite kasutamist, võivad nad nõuda pakkumuste esitamist elektroonilise kataloogi kujul.

Liikmesriigid võivad teha elektrooniliste kataloogide kasutamise teatavat liiki hangete puhul kohustuslikuks.

Elektroonilise kataloogi kujul esitatud pakkumustele võib lisada pakkumuse täiendamiseks muid dokumente.

2. Elektroonilised kataloogid koostavad taotlejad või pakkujad teatavas hankemenetluses osalemiseks vastavalt avaliku sektori hankija esitatud tehnilisele kirjeldusele ja vormingule.

Elektroonilised kataloogid peavad vastama elektroonilise sidevahendite suhtes kohaldatavatele nõuetele ning mis tahes täiendavatele nõuetele, mis avaliku sektori hankija on kooskõlas artikliga 19 kehtestanud.

3. Kui avaliku sektori hankijad aktsepteerivad või nõuavad pakkumuste esitamist elektrooniliste kataloogide kujul, peavad nad:

- (a) teatama sellest hanketeates või eelteate kasutamise korral huvi kinnitamise ettepanekus ja
- (b) esitama artikli 19 lõike 5 kohaselt tehnilises kirjelduses kogu vajaliku teabe vormingu, kasutatavate elektrooniliste seadmete, tehniliste ühenduste ning kataloogi tehnilise kirjelduse kohta.

4. Kui pärast pakkumuste esitamist elektrooniliste kataloogide kujul sõlmitakse raamleping mitme ettevõtjaga, võivad avaliku sektori hankijad ette näha, et konkreetsete lepingute puhul kuulutatakse uuesti välja hange ajakohastatud kataloogide alusel. Sellisel juhul kasutavad avaliku sektori hankijad üht järgmistest meetoditest:

- (a) esitavad pakkujatele kutse esitada uuesti elektrooniline kataloog, mida on kohandatud konkreetse lepingu nõuetele;
- (b) teatavad pakkujatele, et nad kavatsevad koguda juba esitatud kataloogidest vajaliku teabe, mida on vaja konkreetse lepingu nõuetele kohandatud pakkumuse koostamiseks (edaspidi „andmete kogumine”); sel juhul peab kõnealuse meetodi kasutamisest olema teatatud raamlepingu hankedokumentides.

5. Kui avaliku sektori hankijad kuulutavad hanke uuesti välja lõike 4 punkti b alusel, täpsustavad nad kuupäeva ja kellaaja, millal nad kavatsevad koguda konkreetse lepingu nõuetele kohandatud pakkumuste koostamiseks vajalikku teavet, ning annavad pakkujatele võimaluse teabe kogumisest keelduda.

Avaliku sektori hankijad jätavad teatamise ja teabekogumise vahele piisavalt aega.

Enne lepingu sõlmimist esitavad avaliku sektori hankijad kogutud teabe asjaomasele pakkujale andes talle võimaluse nii koostatud pakkumuse õigsust eitada või kinnitada.

6. Avaliku sektori hankijad võivad dünaamilisel hankesüsteemil põhinevate lepingute sõlmimisel andmete kogumise meetodit kasutada, kui koos dünaamilise

hankesüsteemiga liitumise taotlusega esitatakse avaliku sektori hankija ette nähtud tehnilisele kirjeldusele ja vormingule vastav elektrooniline kataloog. Kui avaliku sektori hankija teatab taotlejatele oma kavatsusest koostada pakkumused andmete kogumise teel, täidavad taotlejad kataloogi. Andmete kogumisel lähtutakse lõike 4 punkti b ja lõike 5 sätetest.

Artikkel 35

Keskne hankimine ja kesksed hankijad

1. Avaliku sektori hankijad võivad osta ehitustöid, asju ja/või teenuseid keskselt hankijalt või keskse hankija kaudu.
2. Liikmesriigid näevad avaliku sektori hankijatele ette võimaluse kasutada muus liikmesriigis asutatud kesksete avaliku sektori hankijate pakutavat kesksel hankimist.
3. Avaliku sektori hankija täidab oma käesoleva direktiivi kohaseid kohustusi, kui ta kasutab keskseid hankeid nii, et asjaomaste hankemenetluste kõik etapid alates hanke väljakuulutamise kuni lepingu või lepingute täitmise lõpuni viib läbi keskne hankija üksi.

Kui hankemenetluse teatavaid etappe viib läbi või sõlmitavat lepingut täidab asjaomane avaliku sektori hankija, vastutab avaliku sektori hankija aga jätkuvalt käesoleva direktiivi kohaste kohustuste täitmise eest seoses tema läbiviidavate etappidega.

4. Kõigi keskse hankija läbi viidavate hankemenetluste puhul kasutatakse elektroonilisi sidevahendeid vastavalt artiklis 19 sätestatud nõuetele.
5. Avaliku sektori hankijad võivad valida keskse hankija ka käesoleva direktiiviga ette nähtud menetlusi kohaldamata, sealhulgas juhul, kui kesksel hankijal tema tegevuse eest tasustatakse.
6. Kesksed hankijad tagavad kõigi keskse hankimise käigus sõlmitud lepingute ja raamlepingute täitmise või dunaamiliste hankesüsteemide kasutamise jooksul tehtud tehingute dokumenteerimise.

Artikkel 36

Hangete tugiteenused

Hangete tugiteenuste osutajad valitakse kooskõlas käesolevas direktiivis sätestatud hankemenetlustega.

Artikkel 37

Ajutised ühishanked

1. Avaliku sektori hankijad võivad otsustada viia teatavad hanked läbi ühiselt.
2. Kui üks avaliku sektori hankija viib üksi läbi kõik asjaomase hankemenetluse etapid alates hanke väljakuulutamise kuni sõlmitava(te) lepingu(te) täitmise lõpuni, on

asjaomasel avaliku sektori hankijal ainuvastutus käesoleva direktiivi kohaste kohustuste täitmisel.

Kui hankemenetluse viivad läbi ja sõlmitavaid lepinguid täidavad mitu osalevat avaliku sektori hankijat, vastutab jätkuvalt igäüks neist käesoleva direktiivi kohaste kohustuste täitmise eest seoses tema läbiviidavate etappidega.

Artikkel 38

Eri liikmesriikide avaliku sektori hankijate ühishanked

1. Ilma et see piiraks artikli 11 kohaldamist, võivad eri liikmesriikide avaliku sektori hankijad sõlmida ühiselt hankelepinguid, kasutades selleks ühte käesolevas artiklis kirjeldatud võimalustest.
2. Mitu avaliku sektori hankijat võivad hankida ehitustöid, asju ja/või teenuseid teises liikmesriigis asuvalt keskselt hankijalt või selle kaudu. Sel juhul viiakse hankemenetlus läbi kooskõlas selle liikmesriigi siseriiklike sätetega, kus keskne hankija asub.
3. Mitu eri liikmesriikide avaliku sektori hankijat võivad sõlmida hankelepingu ühiselt. Sel juhul sõlmivad osalevad avaliku sektori hankijad lepingu, milles määratakse kindlaks:
 - (a) millise riigi eeskirju hankemenetluse suhtes kohaldatakse;
 - (b) hankemenetluse sisemine korraldus, sh menetluse haldamine, kohustuste jagamine, hangitavate ehitustööde, asjade või teenuste jaotamine ning lepingute sõlmimine.

Punkti a kohaselt kohaldatava siseriikliku õiguse kindlaksmääramisel võivad avaliku sektori hankijad valida mis tahes sellise liikmesriigi siseriiklikud sätted, kus asub vähemalt üks osalev avaliku sektori hankija.
4. Kui mitu eri liikmesriikide avaliku sektori hankijat on moodustanud ühise juriidilise isiku, näiteks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1082/2006³² kohase Euroopa territoriaalse koostöö rühmituse või muu liidu õigusaktide kohaselt asutatud üksuse, lepivad osalevad avaliku sektori hankijad ühise juriidilise isiku pädeva organi otsusega kokku kohaldada ühe järgmise liikmesriigi siseriiklikke hanke-eeskirju:
 - (a) selle liikmesriigi siseriiklikud sätted, kus on ühise juriidilise isiku registrijärgne asukoht;
 - (b) selle liikmesriigi siseriiklikud sätted, kus ühine juriidiline isik oma tegevust ellu viib.

³² ELT L 210, 31.7.2006, lk 19.

Sellist kokkulepet võib kohaldada tähtajatult, kui nii on sätestatud ühise juriidilise isiku asutamiskorras, või teatava ajavahemiku jooksul või teatavat tüüpi lepingute suhtes või ühe või mitme sõlmitud üksiklepingu suhtes.

5. Kui puudub kokkulepe hankeid käsitleva kohaldatava õiguse kohta, määratakse lepingu sõlmimist reguleeriv siseriiklik õigus kindlaks allpool osutatud sätete alusel:
 - (a) kui hankemenetlust korraldab või seda haldab üks osalev avaliku sektori hankija teiste nimel, kohaldatakse kõnealuse avaliku sektori hankija liikmesriigi siseriiklikke sätteid;
 - (b) kui hankemenetlust ei korralda või seda ei halda üks osalev avaliku sektori hankija teiste nimel ning
 - (a) kui see hõlmab ehitustööde lepingut, kohaldavad avaliku sektori hankijad selle liikmesriigi siseriiklikke sätteid, kus toimub enamik ehitustöödest;
 - (b) kui see hõlmab teenuste või asjade lepingut, kohaldavad avaliku sektori hankijad selle liikmesriigi siseriiklikke sätteid, kus enamik teenuseid osutatakse või enamik asju tarnitakse;
 - (c) kui punktide a või b kohaselt ei ole võimalik kohaldatavat siseriiklikku õigust kindlaks määrata, kohaldavad avaliku sektori hankijad selle avaliku sektori hankija liikmesriigi siseriiklikke sätteid, kelle kanda on suurim osa kuludest.
6. Kui puudub lõike 4 kohane kokkulepe riigihankeid käsitleva kohaldatava õiguse kohta, määratakse eri liikmesriikide mitme avaliku sektori hankija ühiselt moodustatud juriidiliste isikute läbiviidavat hankemenetlust reguleeriv siseriiklik õigus kindlaks järgmistele sätete alusel:
 - (a) kui menetlust viib läbi või seda haldab ühise juriidilise isiku pädev organ, kohaldatakse selle liikmesriigi siseriiklikke sätteid, kus on juriidilise isiku registrijärgne asukoht;
 - (b) kui menetlust viib läbi või seda haldab juriidilise isiku liige asjaomase juriidilise isiku nimel, kohaldatakse lõike 5 punktide a ja b sätteid;
 - (c) kui lõike 5 punktide a või b kohaselt ei ole võimalik kohaldatavat siseriiklikku õigust kindlaks määrata, kohaldavad avaliku sektori hankijad selle liikmesriigi siseriiklikke sätteid, kus on juriidilise isiku registrijärgne asukoht.
7. Üks või mitu avaliku sektori hankijat võivad sõlmida üksiklepinguid sellise raamlepingu raames, mille on sõlminud teises liikmesriigis asuv avaliku sektori hankija või mis on temaga ühiselt sõlmitud, tingimusel et raamleping sisaldab sätteid, mis võimaldavad vastava(te)l avaliku sektori hankija(te)l üksiklepingud sõlmida.
8. Piiriüleste hangete puhul kohaldatakse lepingute sõlmimise otsuste suhtes kohaldatava siseriikliku õigusega ette nähtud tavapäraseid läbivaatamismehhanisme.

9. Selleks et läbivaatamismehhanismid oleksid tõhusad, tagavad liikmesriigid nõukogu direktiivi 89/665/EMÜ³³ kohaste teises liikmesriigis asuvate järelevalveasutuste otsuste täielikku täitmist oma siseriikliku õiguskorra raames, kui sellised otsused hõlmavad asjaomasel piiriülese riigihankemenetluses osalevaid nende territooriumil asuvaid avaliku sektori hankijaid.

III PEATÜKK

Menetluse läbiviimine

1. JAGU

ETTEVALMISTAMINE

Artikkel 39

Esialgused turu-uuringud

1. Enne hankemenetluse käivitamist võivad avaliku sektori hankijad läbi viia turu-uuringud, et hinnata turu struktuuri ja suutlikkust ning teavitada ettevõtjaid oma hankeplaanidest ja nõuetest.

Selleks võivad avaliku sektori hankijad küsida või vastu võtta nõuandeid halduslikelt tugistruktuuridelt või kolmandatelt osapooltelt või turuosalistelt, tingimusel et selliste nõuannete järgimine ei piira konkurentsi ning et sellega ei rikuta mittediskrimineerimise ja läbipaistvuse põhimõtteid.

2. Kui taotleja või pakkuja või taotleja või pakkujaga seotud ettevõtja on andnud avaliku sektori hankijale nõu või on muul viisil olnud kaasatud hankemenetluse ettevalmistamisse, võtab avaliku sektori hankija asjakohased meetmed tagamaks, et kõnealuse taotleja või pakkuja osalemine ei moonuta konkurentsi.

Selliste meetmetega nähakse ette, et teistele taotlejatele ja pakkujatele edastatakse mis tahes oluline teave, mida on vahetatud seoses sellise taotleja või pakkuja hankemenetluses ettevalmistamises osalemisega või selle tulemusena, ning et pakkumuste laekumiseks kehtestatakse piisavad tähtajad. Asjaomane taotleja või pakkuja jäetakse menetlusest kõrvale üksnes siis, kui ei ole muid võimalusi tagamaks, et võrdse kohtlemise põhimõtet järgitakse.

Enne sellist kõrvalejätmist tuleb taotlejatele või pakkujatele anda võimalus tõendada, et nende kaasatus hankemenetluse ettevalmistamisse ei mõjuta konkurentsi. Võetavad meetmed dokumenteeritakse artikli 85 kohases üksikaruandes.

³³ EÜT L 395, 30.12.1989, lk 33.

Artikkel 40
Tehniline kirjeldus

1. VIII lisa punktis 1 kindlaks määratud tehniline kirjeldus esitatakse hankedokumentides. Tehnilises kirjelduses määratakse kindlaks ehitustöö, teenuse või asja nõutavad omadused.

Sellised omadused võivad olla seotud ka tellitavate ehitustööde tegemise, asjade tootmise või teenuste osutamise teatava protsessiga või artikli 2 punktis 22 osutatud olelusringi mõne muu etapiga.

Tehnilises kirjelduses täpsustatakse lisaks see, kas nõutakse intellektuaalomandi õiguste üleandmist.

Kõigi selliste hangete puhul, mille eseme kavandatud kasutajateks on inimesed, olenemata sellest, kas kasutajaks on üldsus või avaliku sektori hankija töötajad, peavad kõnealused tehnilised kirjeldused olema koostatud nii, et neis võetakse arvesse puuetega inimeste või kõigi kasutajate ligipääsemise nõuet, v.a nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel.

Kui kohustuslikud ligipääsunõuded võetakse vastu liidu õigusaktiga, määratletakse ligipääsukriteeriumid tehnilistes kirjeldustes, viidates kõnealusele õigusaktile.

2. Tehniline kirjeldus peab võimaldama kõigile ettevõtjatele võrdse juurdepääsu hankemenetlusele ega tohi tekitada põhjendamatuid takistusi riigihangete avamisel konkurentstile.
3. Ilma et see piiraks kohustuslike siseriiklike tehniliste eeskirjade kohaldamist, kuivõrd need on liidu õigusega kooskõlas, sõnastatakse tehniline kirjeldus ühel järgmisel viisil:
 - (a) kirjeldades kasutusomadusi või funktsionaalseid nõudeid, sh keskkonnanäitajaid, tingimusel et parameetrid on piisavalt täpsed, et pakkujad saaksid kindlaks teha lepingu reguleerimiseseme ning et avaliku sektori hankijad saaksid lepingu sõlmida;
 - (b) viidates tehnilistele kirjeldustele ja tähtsuse järjekorras: Euroopa standardeid ülevõtvatele riiklikele standarditele, Euroopa tehnilistele tunnustustele, ühistele tehnilistele kirjeldustele, rahvusvahelistele standarditele, muudele Euroopa standardimisorganite kehtestatud tehnilistele etalonsüsteemidele või nende puudumisel riiklikele standarditele, riiklikele tehnilistele tunnustustele või riiklikele tehnilistele kirjeldustele ehitustööde projekteerimise, arvutuste ja tööde teostamise ning asjade kasutamise kohta; igale viitele peavad järgnema sõnad „või samaväärne”;
 - (c) kirjeldades punktis a osutatud kasutusomadusi või funktsionaalseid nõudeid, viidates punktis b osutatud tehnilistele kirjeldustele kui kasutusomadustele või funktsionaalsetele nõuetele vastavuse tagamise vahendile või
 - (d) viidates teatavate näitajate puhul punktis b osutatud tehnilistele kirjeldustele ja muude näitajate puhul punktis a osutatud kasutusomadustele või funktsionaalsetele nõuetele.

4. Tehnilistes kirjeldustes ei nimetata kindlat marki ega allikat, konkreetset protsessi ega kaubamärke, patente, liike, kindlat päritolu ega teatavat tootmisviisi, mis võiks teatavaid ettevõtjaid või tooteid soosida või need välistada, välja arvatud juhul, kui see on hankelepingu reguleerimiseseme seisukohast põhjendatud. Erandkorras lubatakse sellist nimetamist, kui lepingu reguleerimiseset ei ole lõike 3 kohaselt võimalik piisavalt täpselt ja arusaadavalt kirjeldada. Sellisele viitele peavad järgnema sõnad "või samaväärne".
5. Kui avaliku sektori hankija kasutab lõike 3 punktis b osutatud kirjeldustele viitamise võimalust, ei saa ta pakumust tagasi lükata põhjusel, et pakutavad ehitustööd, asjad või teenused ei vasta tema poolt viidatud kirjeldustele, kui pakkuja tõendab oma pakumuses mis tahes asjakohasel viisil, sealhulgas kasutades artikli 42 kohast tõendusmaterjali, et tema pakutavad lahendused rahuldavad tehnilistes kirjeldustes määratletud nõudeid samaväärsel viisil.
6. Kui avaliku sektori hankija kasutab lõike 3 punkti a kohast võimalust sõnastada tehniline kirjeldus kasutusomaduste või funktsionaalsete nõuete kirjeldamise teel, ei saa ta lükata tagasi asjade, teenuste või ehitustööde pakumust, mis vastab Euroopa standardit ülevõtvale riiklikule standardile, Euroopa tehnilisele tunnustusele, ühtsele tehnilisele kirjeldusele, rahvusvahelisele standardile või Euroopa standardimisorgani kehtestatud tehnilisele etalonsüsteemile, kui nendes kirjeldustes käsitletakse tema poolt kindlaks määratud kasutusomadusi või funktsionaalseid nõudeid.

Oma pakumuses tõendab pakkuja mis tahes asjakohasel viisil, sealhulgas artiklis 42 osutatud tõendeid kasutades, et standardile vastav asi, teenus või ehitustöö vastavad avaliku sektori hankija ette nähtud kasutusomadustele või funktsionaalsetele nõuetele.

Artikkel 41 *Märgised*

1. Kui avaliku sektori hankijad määravad kindlaks artikli 40 lõike 3 punkti a kohased ehitustööde, teenuste või asjade kasutusomadused või funktsionaalsed nõuded seoses keskkonnanäitajate või sotsiaalsete näitajate või muude näitajatega, võivad nad nõuda, et kõnealustel ehitustöödel, asjadel või teenustel on konkreetne märgis, tingimusel et
 - (a) märgisenõuded hõlmavad üksnes lepingu reguleerimisesemega seotud näitajaid ning need sobivad lepingu esemeks olevate ehitustööde, asjade või teenuste omaduste kindlaksmääramiseks;
 - (b) märgisenõuded koostatakse teadusliku teabe või muude objektiivselt kontrollitavate mittediskrimineerivate kriteeriumide alusel;
 - (c) märgised on vastu võetud avatud ja läbipaistva menetlusega, milles saavad osaleda kõik sidusrühmad, näiteks valitsusasutused, tarbijad, tootjad, turustajad ja keskkonnaorganisatsioonid;
 - (d) märgised on kättesaadavad kõikidele huvitatud isikutele;

- (e) märgise kriteeriumid määrab kindlaks märgist taotlevast ettevõtjast sõltumatu kolmas isik.

Teatavat märgist nõudvad avaliku sektori hankijad aktsepteerivad kõiki sellega samaväärseid märgiseid, mis vastavad avaliku sektori hankija osutatud märgise nõuetele. Toodete puhul, millel märgis puudub, aktsepteerivad avaliku sektori hankijad ka tootja tehnilist toimikut või muid asjakohaseid tõendeid.

2. Kui märgis vastab lõike 1 punktides b, c, d ja e esitatud nõuetele, kuid hõlmab ka nõudeid, mis ei ole seotud lepingu reguleerimiseselega, võivad avaliku sektori hankijad tehnilises kirjelduses viidata märgise või vajaduse korral selle osade sellistele nõuetele, mis on seotud lepingu reguleerimiseselega ja mis sobivad reguleerimisese näitajate kindlaksmääramiseks.

Artikkel 42

Katsearuanded, sertifitseerimine ja muu tõendusmaterjal

1. Avaliku sektori hankijad võivad nõuda, et ettevõtjad esitaksid tunnustatud asutuse katsearuande või sellise asutuse välja antud tõendi tehnilistele kirjeldustele vastavuse kohta.

Kui avaliku sektori hankijad nõuavad tunnustatud organite koostatud sertifikaatide esitamist tõendamaks vastavust konkreetsele tehnilisele kirjeldusele, aktsepteerivad avaliku sektori hankijad ka samaväärsete muude tunnustatud organite sertifikaate.

2. Avaliku sektori hankijad aktsepteerivad lisaks lõikes 1 osutatud tõenditele ka muid asjakohaseid tõendeid, nagu tootja tehniline toimik, kui asjaomasel ettevõtjal puudub juurdepääs lõike 1 kohastele sertifikaatidele või katsearuannetele või tal ei ole võimalik neid ettenähtud tähtaja jooksul hankida.
3. Käesoleva artikli lõike 1 kohased tunnustatud organid on katse- ja kalibreerimislaborid ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 765/2008³⁴ kohaselt akrediteeritud mis tahes sertifitseerimis- ja kontrolliasutused.
4. Liikmesriigid esitavad teistele liikmesriikidele nende taotlusel mis tahes teabe, mis on seotud artikli 40 lõike 6, artikli 41 ning käesoleva artikli lõigete 1, 2 ja 3 kohaselt tehnilistele nõuetele vastamise tõendamiseks esitatud tõendite ja dokumentidega. Asukohaliikmesriigi pädevad asutused annavad sellist teavet kooskõlas artikliga 88.

Artikkel 43

Alternatiivsed lahendused

1. Avaliku sektori hankijad võivad pakkujatele lubada esitada alternatiivseid lahendusi. Nad teatavad alternatiivsete lahenduste lubamisest hanketeates või eelteate kasutamise korral huvi kinnitamise ettepanekus. Sellise teabe puudumisel ei ole alternatiivseid lahendusi lubatud esitada.

³⁴ ELT L 218, 13.8.2008, lk 30.

2. Alternatiivseid lahendusi lubavad avaliku sektori hankijad esitavad hankedokumentides miinimumnõuded, millele lahendused peavad vastama, ning alternatiivsete lahenduste esitamise eritingimused. Avaliku sektori hankijad tagavad ka, et pakkumuste hindamise kriteeriume on võimalik edukalt kohaldada kõnealustele miinimumnõuetele vastavate lahenduste suhtes ja ka selliste nõuetele vastavate pakkumuste suhtes, mis ei sisalda alternatiivseid lahendusi.
3. Arvesse võetakse ainult need alternatiivsed lahendused, mis vastavad avaliku sektori hankija kehtestatud miinimumnõuetele.

Asjade või teenuste riigihankelepingute sõlmimisel ei tohi alternatiivsete lahendustega pakkumuste esitamist lubanud avaliku sektori hankijad alternatiivset lahendust tagasi lükata üksnes seetõttu, et selle valimine tooks kaasa teenuste hankelepingu sõlmimise asjade riigihankelepingu asemel või asjade hankelepingu sõlmimise teenuste riigihankelepingu asemel.

Artikkel 44 *Lepingute osadeks jaotamine*

1. Riigihankelepinguid võib jaotada ühesugusteks või erinevateks osadeks. Lepingute puhul, mille maksumus võrdub vähemalt artiklis 4 sätestatud piirmääradega ning on artikli 5 kohaselt arvestatuna vähemalt 500 000 eurot, peab avaliku sektori hankija, kui ta ei pea otstarbekaks lepingut osadeks jaotada, esitama selleks hanketeates või huvi kinnitamise ettepanekus asjakohased põhjendused.

Avaliku sektori hankijad näitavad hanketeates või huvi kinnitamise ettepanekus ära, kas pakkumused piirduvad ühe või teatava arvu osadega.

2. Avaliku sektori hankijad võivad isegi juhul, kui on märgitud võimalus esitada pakkumus kõigi osade kohta, piirata ühe pakkujaga sõlmitavate lepingu osade arvu, tingimusel et maksimaalne arv on märgitud hanketeates või huvi kinnitamise ettepanekus. Avaliku sektori hankijad määravad hankedokumentides kindlaks ja märgivad ära eri osade suhtes lepingute sõlmimise objektiivsed ja mittediskrimineerivad kriteeriumid või eeskirjad, kui pakkumuste hindamiseks kasutatavate kriteeriumide kohaldamise tulemusel sõlmitaks ühe pakkujaga leping maksimaalset arvu ületavate osade suhtes.

3. Kui sama pakkujaga võidakse sõlmida leping mitme osa suhtes, võivad avaliku sektori hankijad ette näha, et nad sõlmivad kas lepingu iga üksiku osa suhtes või nad sõlmivad ühe või mitu lepingut, mis võivad hõlmata mitut osa või kõiki osasid.

Avaliku sektori hankijad märgivad hankedokumentides, kas neil on õigus sellist valikut teha, ja kui on, siis millised osad võib ühte lepingusse koondada.

Avaliku sektori hankijad määravad kõigepealt kindlaks pakkumused, mis iga üksiku osa puhul vastavad kõige paremini artikli 66 kohastele pakkumuste hindamise kriteeriumidele. Nad võivad sõlmida mitme osa suhtes lepingu pakkujaga, kes ei ole asjaomase lepinguga hõlmatud kõigi üksikute osade puhul esikohal, tingimusel et artikli 66 kohased pakkumuste hindamise kriteeriumid on kõigi asjaomase lepinguga hõlmatud osade puhul paremini täidetud. Avaliku sektori hankijad määravad hankedokumentides kindlaks meetodid, mida nad kavatsevad sellise võrdluse puhul

kasutada. Need kriteeriumid peavad olema läbipaistvad, objektiivsed ja mittediskrimineerivad.

4. Avaliku sektori hankijad võivad nõuda, et kõik töövõtjad kooskõlastavad tegevuse selle ettevõtja juhtimisel, kellega on sõlmitud leping sellise osa suhtes, mis hõlmab kogu projekti või selle asjaomaste osade kooskõlastamist.

Artikkel 45
Tähtaegade kehtestamine

1. Pakkumuste ja osalemistaotluste laekumise tähtaegu kindlaks määrates võtavad avaliku sektori hankijad arvesse konkreetse lepingu keerukust ja pakkumuste koostamiseks vajalikku aega, ilma et see piiraks artiklites 24–30 sätestatud miinimumtähtaegade kohaldamist.
2. Kui pakkumusi saab esitada üksnes pärast kohaga tutvumist või hankedokumente täiendavate dokumentide kontrollimist kohapeal, pikendatakse pakkumuste laekumise tähtaegu nii, et kõik asjaomased ettevõtjad oleksid teadlikud kogu pakkumuste esitamiseks vajalikust teabest.

2. JAGU
AVALDAMINE JA LÄBIPAISTVUS

Artikkel 46
Eelteated

1. Avaliku sektori hankijad võivad kavandatavast hankest teavitamiseks avaldada eelteate võimalikult kiiresti pärast eelarveaasta algust. Sellised teated sisaldavad VI lisa B osa I jaos kohast teavet. Teated avaldab kas komisjon või avaliku sektori hankijad oma IX lisa punkti 2 alapunkti b kohases avaliku sektori hankijaprofiilis. Kui avaliku sektori hankijad avaldavad teate avaliku sektori hankijaprofiilis, saadavad nad avaliku sektori hankijaprofiilis avaldamise teate kooskõlas IX lisa punktiga 3.
2. Piiratud menetluse ja läbirääkimistega menetluse puhul võivad keskvalitsusest madalama tasandi hankijad artikli 24 lõike 2 kohaselt kasutada eelteadet hanke väljakuulutamiseks, kui teade vastab kõigile järgmistele tingimustele:
 - (a) selles nimetatakse konkreetselt need asjad, ehitustööd või teenused, mis on sõlmitava lepingu esemeks;
 - (b) selles märgitakse, et leping sõlmitakse piiratud või konkurentsipõhise läbirääkimistega hankemenetluse teel, ilma et edaspidi avaldataks hanke väljakuulutamise teadet, ja et huvitatud ettevõtjatel palutakse oma huvist kirjalikult teatada;
 - (c) lisaks VI lisa B osa I jaos esitatud teabele sisaldab see VI lisa B osa II jaos esitatud teavet;

- (d) see on avaldatud mitte rohkem kui 12 kuud enne kuupäeva, mil saadetakse artikli 52 lõikes 1 osutatud huvi kinnitamise ettepanek.

Selliseid teateid ei avaldata avaliku sektori hankijaprofiilis.

Artikkel 47
Hanketeated

Hanketeateid võivad hanke väljakuulutamiseks kasutada kõik avaliku sektori hankijad mis tahes menetluse puhul. Kõnealused teated sisaldavad VI lisa C osas esitatud teavet ja need avaldatakse kooskõlas artikliga 49.

Artikkel 48
Lepingu sõlmimise teated

1. Hiljemalt 48 päeva pärast lepingu või raamlepingu sõlmimist saadavad avaliku sektori hankijad lepingu sõlmimise teate hankemenetluse tulemuste kohta.

Kõnealused teated sisaldavad VI lisa D osas esitatud teavet ja need avaldatakse kooskõlas artikliga 49.

2. Kui asjaomase lepingu puhul on hanke väljakuulutamiseks kasutatud eelteadet ning avaliku sektori hankija ei kavatse eelteatega hõlmatud 12 kuu jooksul sõlmida edasisi lepinguid, sisaldab hanketeade vastavat märkust.

Artikli 31 kohaselt sõlmitud raamlepingu puhul ei ole avaliku sektori hankijad kohustatud saatma hankemenetluse tulemusi sisaldavat teadet iga kõnealusel raamlepingul põhineva lepingu kohta.

3. Avaliku sektori hankijad saadavad teate dünaamilisel hankesüsteemil põhineva lepingute sõlmimise menetluse tulemuste kohta 48 päeva jooksul alates iga lepingu sõlmimisest. Nad võivad sellised teated kvartalite kaupa rühmitada. Sel juhul edastavad nad selliselt rühmitatud teated 48 päeva jooksul pärast iga kvartali lõppu.
4. Teatavad andmed lepingu või raamlepingu sõlmimise kohta võib jätta avaldamata, kui selliste andmete avaldamine takistaks õigusaktide rakendamist või oleks muul viisil vastuolus avalike huvidega või riivaks teatavate avalik-õiguslike või eraõiguslike ettevõtjate õigustatud ärihuve või võiks kahjustada ausat konkurentsi nende vahel.

Artikkel 49
Teadete avaldamise vorm ja viis

1. Artiklites 46, 47 ja 48 osutatud teated sisaldavad VI lisa mainitud teavet standardvormide, sh paranduste standardvormide kujul.

Kõnealused standardvormid kehtestab komisjon. Rakendusaktid võetakse vastu artiklis 91 osutatud nõuandemenetluse kohaselt.

2. Artiklites 46, 47 ja 48 osutatud teated koostatakse, edastatakse elektrooniliselt komisjonile ja avaldatakse kooskõlas IX lisaga. Teated avaldatakse hiljemalt viis päeva pärast nende saatmist. Komisjoni kulud seoses teadete avaldamisega kannab Euroopa Liit.
3. Artikli 46 lõikes 2 ja artiklis 47 osutatud teated avaldatakse tervikuna liidu ühes ametlikus keeles, mille valib avaliku sektori hankija. Kõnealune keeleversioon on ainus autentne tekst. Igas teates sisalduvatest olulistest elementidest avaldatakse kokkuvõtte teistes ametlikes keeltes.
4. Komisjon tagab, et terviktekst, artikli 46 lõikes 2 osutatud eelteate kokkuvõtte ning hanke väljakuulutamiseks kasutatava, artikli 32 lõike 3 punktis a osutatud dünaamilise hankesüsteemi loomise teade avaldatakse jätkuvalt:
 - (a) eelteadete puhul 12 kuud või seni, kuni saadakse artikli 48 kohane lepingu sõlmimise teade, milles märgitakse, et hanke väljakuulutamise teatega hõlmatud 12 kuu pikkuse ajavahemiku jooksul täiendavaid lepinguid ei sõlmita;
 - (b) dünaamilise hankesüsteemi loomist hõlmavate hanke väljakuulutamise teadete puhul dünaamilise hankesüsteemi kehtivusaja lõpuni.
5. Avaliku sektori hankijatel peab olema võimalik esitada tõendeid teadete saatmise kuupäevade kohta.

Komisjon annab avaliku sektori hankijatele kinnituse teate kättesaamise ja saadud teabe avaldamise kohta, märkides ära avaldamise kuupäeva. Kõnealune kinnitus on tõend avaldamise kohta.
6. Avaliku sektori hankijad võivad avaldada hanketeateid, mille suhtes ei kohaldata käesoleva direktiivi kohaseid avaldamisnõudeid, tingimusel et sellised teated saadetakse komisjonile elektrooniliselt vastavalt IX lisas esitatud vormingule ja edastamiskorrale.

Artikkel 50
Avaldamine riigi tasandil

1. Artiklites 46, 47 ja 48 osutatud teateid ja nende sisu ei avaldata riigi tasandil enne artikli 49 kohast avaldamist.
2. Riigi tasandil avaldatavad teated ei sisalda muud teavet kui see, mis sisaldub komisjonile saadetud teadetes või mis avaldati avaliku sektori hankijaprofiilis, kuid seal näidatakse ära kuupäev, mil teade saadeti komisjonile või avaldati avaliku sektori hankijaprofiilis.
3. Avaliku sektori hankijaprofiilis ei avaldata eelteateid enne, kui komisjonile on saadetud teade nende kõnealuses vormis avaldamise kohta; Teates märgitakse saatmise kuupäev.

Artikkel 51
Hankedokumentide elektrooniline kättesaadavus

1. Avaliku sektori hankijad võimaldavad elektrooniliste vahendite abil hankedokumentidele piiramatut ja täielikku tasuta juurdepääsu alates teate avaldamise kuupäevast kooskõlas artikliga 49 või alates kuupäevast, mil saadeti huvi kinnitamise ettepanek. Teate või huvi kinnitamise ettepaneku tekstis märgitakse interneti-aadress, kus kõnealused dokumendid on kättesaadavad.
2. Avaliku sektori hankijad või pädevad osakonnad edastavad kirjeldustega seotud lisateabe ja täiendavad dokumendid vähemalt kuus päeva enne pakkumuste laekumise tähtaega, tingimusel et seda on aegsasti taotletud. Artikli 25 lõikes 3 ja artikli 26 lõikes 5 osutatud kiirendatud menetluse puhul on see ajavahemik neli päeva.

Artikkel 52
Pakkumuse esitamise või dialoogis osalemise ettepanek; huvi kinnitamise ettepanek

1. Piiratud hankemenetluse, võistleva dialoogi, innovatsioonipartnerluse ja konkurentsipõhise läbirääkimistega hankemenetluse puhul esitavad avaliku sektori hankijad kõigile väljavalitud taotlejatele üheaegselt ja kirjalikult ettepaneku esitada oma pakkumused või osaleda võistlevas dialoogis, kui seda kasutatakse.

Kui hanke väljakuulutamise teatena kasutatakse artikli 46 lõike 2 kohaselt eelteadet, esitavad avaliku sektori hankijad oma huvist teatanud ettevõtjatele üheaegselt kirjaliku ettepaneku kinnitada oma jätkuvat huvi.

2. Lõikes 1 osutatud ettepanekud sisaldavad viidet elektroonilisele aadressile, kus kirjeldused või kirjeldav dokument ja mis tahes muud täiendavad dokumendid on elektrooniliste vahendite abil vahetult kättesaadavad. Lisaks sisaldavad need X lisas sätestatud teavet.

Artikkel 53
Taotlejate ja pakkujate teavitamine

1. Avaliku sektori hankijad teavitavad iga taotlejat ja pakkujat võimalikult kiiresti raamlepingu või lepingu sõlmimise või dünaamilise hankesüsteemiga liitumise lubamise kohta tehtud otsustest, sh ka põhjustest, miks otsustati mitte sõlmida raamlepingut või lepingut, mille kohta on hange välja kuulutatud, või miks otsustati menetlust uuesti alustada või dünaamilist hankesüsteemi mitte luua.
2. Asjaomase osapoole taotlusel teavitavad avaliku sektori hankijad võimalikult kiiresti ja igal juhul 15 päeva jooksul alates kirjaliku taotluse saamisest:
 - (a) iga kõrvalejäetud taotlejat osalemistaotluse tagasilükkamise põhjustest;
 - (b) iga pakkujat, kelle pakkumus tagasi lükati, pakkumuse tagasilükkamise põhjustest, sealjuures artikli 40 lõigetes 5 ja 6 viidatud juhtudel põhjustest, miks otsustati, et tegemist pole samaväärsusega või et ehitustööd, asjad või teenused ei vasta kasutusomadustele või funktsionaalsetele nõuetele;

- (c) iga nõuetele vastava pakkumuse teinud pakkujat väljavalitud pakkumuse omadustest ja suhtelistest eelistest ning talle teatatakse ka väljavalitud pakkuja nimi või osapooled, kellega raamleping sõlmiti;
 - (d) iga nõuetele vastava pakkumuse teinud pakkujat pakkujatega läbiviidavate läbirääkimiste ja dialoogi korraldamisest ja edenemisest.
3. Avaliku sektori hankijad võivad siiski otsustada jätta avaldamata teatavad lõikes 1 nimetatud andmed seoses lepingu või raamlepingu sõlmimise või dünaamilise hankesüsteemiga liitumisega, kui selliste andmete avaldamine takistaks õigusaktide rakendamist, oleks muul viisil vastuolus üldiste huvidega või kahjustaks era- või avalik-õiguslike ettevõtjate õigustatud ärihuve või nendevahelist ausat konkurentsi.

3. JAGU

OSALEJATE VALIMINE JA LEPINGUTE SÕLMIMINE

Artikkel 54 *Üldpõhimõtted*

1. Lepingud sõlmitakse artiklites 66–69 sätestatud kriteeriumide alusel, tingimusel et on täidetud kõik järgmised tingimused:
 - (a) pakkumus vastab hanketeates, huvi kinnitamise ettepanekus ja hankedokumentides esitatud nõuetele, tingimustele ja kriteeriumidele;
 - (b) pakkumuse on teinud pakkuja, keda ei ole artiklite 21 ja 55 alusel kõrvale jäetud ning kes vastab avaliku sektori hankija poolt kooskõlas artikliga 56 kehtestatud valikukriteeriumidele ja artiklis 64 osutatud mittediskrimineerimise eeskirjadele ja kriteeriumidele.
2. Avaliku sektori hankijad võivad otsustada mitte sõlmida lepingut pakkujaga, kes esitas parima pakkumuse, kui nad on kindlaks teinud, et kõnealune pakkumus ei vasta vähemalt samaväärsel tasemel kohustustele, mis on kehtestatud liidu sotsiaal-, töö- või keskkonnaõiguse sätete või rahvusvahelise sotsiaal- või keskkonnaõiguste sätetega, mis on loetletud XI lisas.
3. Avatud hankemenetluste puhul on avaliku sektori hankijatel õigus otsustada pakkumusi enne valikukriteeriumide täitmise kontrollimist uurida, tingimusel et järgitakse käesoleva jao asjakohaseid sätteid, seahulgas nõuet, et lepingut ei sõlmita pakkujaga, kes oleks tulnud artikli 55 kohaselt kõrvale jätta või kes ei vasta avaliku sektori hankija käesoleva jao 1. alajao kohaselt kehtestatud valikukriteeriumidele.
4. Komisjonile antakse volitused võtta vastu delegeeritud õigusakte vastavalt artiklile 89 seoses XI lisas esitatud loetelu ajakohastamisega, kui sellised muudatused on vajalikud uute rahvusvaheliste kokkulepete sõlmimise või kokkulepete muutmise tõttu.

1. ALAJAGU

KVALITATIIVSE VALIKU KRITEERIUMID

Artikkel 55 *Kõrvalejätmise põhjused*

1. Hankemenetluses osalemisest jäetakse kõrvale kõik taotlejad või pakkujad, kelle suhtes on langetatud lõplik kohtuotsus ühel järgmistest põhjustest:
 - (a) osalemine nõukogu raamotsuse 2008/841/JSK³⁵ artikli 2 lõikes 1 määratletud kuritegelikus organisatsioonis;
 - (b) Euroopa ühenduste ametnike või Euroopa Liidu liikmesriikide ametnikega seotud korruptsiooni vastu võitlemise konventsiooni³⁶ artiklis 3 ning nõukogu raamotsuse 2003/568/JSK³⁷ artiklis 2 määratletud korruptsioon ning avaliku sektori hankija või ettevõtja siseriiklikus õiguses määratletud korruptsioon;
 - (c) pettus Euroopa ühenduste finantshuvide kaitse konventsiooni³⁸ artikli 1 tähenduses;
 - (d) terroriaktid või terroristliku tegevusega seotud õigusrikkumised, mis on määratletud raamotsuse 2002/475/JSK³⁹ artiklites 1 ja 3, või kõnealuse raamotsuse artiklis 4 osutatud õigusrikkumisele kihutamine, sellele kaasaaitamine ning selle katse;
 - (e) rahapesu vastavalt nõukogu direktiivi 91/308/EMÜ⁴⁰ artiklis 1 esitatud määratlusele.

Taotleja või pakkuja hankelepingus osalemisest kõrvalejätmise kohustust kohaldatakse ka juhul, kui lõpliku kohtuotsusega on mõistetud süüdi äriühingute juhid või mis tahes muud isikud, kellel on õigus taotlejat või pakkujat esindada, tema nimel otsuseid teha või teda kontrollida.

2. Ettevõtjad jäetakse lepingus osalemisest kõrvale, kui avaliku sektori hankija on teadlik res judicata jõudu omavast otsusest, mille kohaselt ettevõtja ei ole täitnud maksude või sotsiaalkindlustusmaksete maksmisega seotud kohustusi oma asukohariigi või avaliku sektori hankija riigi õigusaktide kohaselt.
3. Avaliku sektori hankija võib jätta hankelepingus osalemisest kõrvale mis tahes ettevõtja, kui on täidetud üks järgmistest tingimustest:
 - (a) avaliku sektori hankija on teadlik selliste kohustuste rikkumisest, mis on kehtestatud liidu sotsiaal-, töö- või keskkonnaõiguse sätete või rahvusvahelise

³⁵ ELT L 300, 11.11.2008, lk 42.

³⁶ EÜT C 195, 25.6.1997, lk 1.

³⁷ ELT L 192, 31.7.2003, lk 54.

³⁸ EÜT C 316, 27.11.1995, lk 48.

³⁹ EÜT L 164, 22.6.2002, lk 3.

⁴⁰ EÜT L 166, 28.6.1991, lk 77.

sotsiaal- ja keskkonnaõiguse sätetega, mis on loetletud XI lisas. Vastavus liidu õigusaktidele või rahvusvahelistele sätetele hõlmab ka vastavust samaväärsel tasemel.

- (b) ettevõtja suhtes on algatatud maksujõuetus- või likvideerimismenetlus, tema vara haldab likvideerija, ta on sõlminud kokkuleppe võlausaldajatega, peatanud äritegevuse või on siseriiklike õigusnormide alusel toimuva samalaadse menetluse tõttu analoogilises olukorras;
- (c) avaliku sektori hankija suudab mis tahes vahenditega tõendada, et ettevõtja on raskelt eksinud muude ametialaste käitumisreeglite vastu;
- (d) ettevõtja sama avaliku sektori hankijaga sõlmitud varasema hankelepingu või mõne samalaadse lepingu järgse olulise nõude täitmises on esinenud ettevõtjapoolseid märkimisväärseid või pidevaid puudusi.

Esimese lõigu punkti d alusel kõrvalejätmiseks peavad avaliku sektori hankijad esitama lepingu täitmise hindamise meetodi, mis põhineb objektiivsetel ja mõõdetavatel kriteeriumidel ja mida kohaldatakse süstemaatiliselt, järjepidevalt ja läbipaistvalt. Lepingu täitmise hindamisest tuleb teavitada asjaomast töövõtjat, kellele tuleb anda võimalus tulemused vaidlustada ja saada kohtulikku kaitset.

- 4. Taotleja või pakkuja, kes on lõigetes 1, 2 või 3 osutatud olukorras, võib esitada avaliku sektori hankijale tõendid, mis vaatamata kõrvalejätmist õigustavate asjaoludele näitavad tema usaldusväarsust.

Selleks peab taotleja või pakkuja tõendama, et on hüvitanud kuriteo või väärteoga põhjustatud mis tahes kahju, selgitanud põhjalikult asjaolusid, tehes uurimisorganitega aktiivset koostööd, ning võtnud konkreetseid tehnilisi ning organisatsiooni ja isikutega seotud meetmeid, mis võimaldavad vältida edasisi kuritegusid või väärtegusid. Avaliku sektori hankijad võtavad taotlejate ja pakkujate võetud meetmeid hinnates arvesse kuriteo või väärteo raskust ja asjaolusid. Kui avaliku sektori hankija leiab, et võetud meetmetest ei piisa, põhjendab ta oma otsust.

- 5. Liikmesriigid tagavad, et avaliku sektori hankijad ja ettevõtjad saavad artikliga 88 ette nähtud kontaktpunkti kaudu hõlpsasti teavet ja abi seoses käesoleva artikli kohaldamisega.
- 6. Liikmesriigid esitavad teistele liikmesriikidele vastava taotluse korral mis tahes teabe, mis on seotud käesolevas artiklis loetletud kõrvalejätmise põhjustega. Asukohaliikmesriigi pädevad asutused annavad sellist teavet kooskõlas artikliga 88.

Artikkel 56 *Valikukriteeriumid*

- 1. Avaliku sektori hankijad võivad kehtestada osalemise tingimused, lähtudes järgmistest teguritest:
 - (a) sobivus tegeleda kutsetöoga;
 - (b) majanduslik ja finantsseisund;

(c) tehniline ja kutsealane suutlikkus.

Nad ei ole kohustatud kehtestama kõiki lõigetes 2, 3 ja 4 loetletud tingimusi, kuid nad ei esita lisaks kõnealustele tingimustele muid nõudmisi.

Avaliku sektori hankijad piirduvad osalemistingimusi kehtestades selliste tingimustega, mis aitavad tagada, et taotleja või pakkuja vastab õiguslikult ja finantsiliselt hanke nõuetele ning on äriiselt ja tehniliselt suuteline asjaomast hanget täitma. Kõik nõuded peavad olema lepingu esemega seotud ja sellega proportsionaalsed, võttes arvesse tõelise konkurentsi tagamise vajadust.

2. Seoses kutsetöoga tegelemise sobivusega võivad avaliku sektori hankijad nõuda, et ettevõtjad on kantud mõnda nende asukohaliikmesriigi kutse- või äriregistrisse vastavalt XII lisale.

Teenuste riigihankelepingute sõlmimise menetluses võib avaliku sektori hankija juhul, kui taotlejatel või pakkujatel peab oma päritoluriigis asjaomase teenuse osutamiseks olema luba või kui nad peavad kuuluma teatavasse organisatsiooni, nõuda neilt loa olemasolu või organisatsiooni kuulumise tõendamist.

3. Avaliku sektori hankijad võivad nõuda ettevõtjalt piisavat majanduslikku ja finantsuutlikkust. Selleks võivad nad nõuda ettevõtjalt teatavat minimaalset aastakäivet, sh teatavat miinimumkäivet lepinguga hõlmatud valdkonnas, ning piisavat ametialast vastutuskindlustust.

Minimaalne aastakäive võib lepingu hinnangulist maksumust ületada maksimaalselt kolmekordselt, välja arvatud nõuetekohaselt põhjendatud asjaoludel, mis on seotud ehitustööde, teenuste või asjade olemusest tulenevate eririskidega. Avaliku sektori hankija näitab kõnealused erakorralised asjaolud ära hankedokumentides.

Osadeks jaotatud lepingute puhul kohaldatakse käesolevat artiklit iga üksiku osa suhtes. Avaliku sektori hankija võib siiski kehtestada minimaalse aastakäibe nõude seoses lepingu osade rühmadega juhuks, kui eduka pakkujaga sõlmitakse lepingud mitme sellise osa kohta, mida tuleb täita samaaegselt.

Kui raamlepingul põhinevate lepingute sõlmimiseks kuulutatakse uuesti välja hange, arvutatakse käesoleva lõike teises lõigus osutatud maksimaalselt nõutav aastakäive konkreetsete samaaegselt täidetavate lepingute hinnangulise maksimaalse maksumuse alusel või kui seda ei teata, siis raamlepingu hinnangulise maksumuse alusel.

4. Seoses tehnilise ja kutsealase suutlikkusega võivad avaliku sektori hankijad nõuda, et ettevõtjatel on olemas vajalikud inim- ja tehnilised ressursid ning kogemused lepingu täitmiseks nõutaval kvaliteeditasemel. Avaliku sektori hankijad võivad leida, et ettevõtjad ei saa lepingut täida nõutaval kvaliteeditasemel, kui avaliku sektori hankija on teinud kindlaks, et ettevõtjatel on vastuolulised huvid, mis võivad lepingu täitmist negatiivselt mõjutada.

Kui riigihankelepingu esemeks on asjad, millega kaasneb kohaletoomine ja paigaldamine, või teenused või ehitustööd, võib hinnata ettevõtjate suutlikkust teenust osutada või paigaldus- või ehitustööd teha, võttes arvesse nende oskusi, efektiivsust, kogemusi ja usaldusväarsust.

5. Avaliku sektori hankijad esitavad hanketeates või huvi kinnitamise ettepanekus nõutavad osalemistingimused, mida võib väljendada suutlikkuse miinimumtasemena, koos asjakohase tõendusviisiga.

Artikkel 57

Ettevõtja enda kinnitused ja muud tõendusviisid

1. Avaliku sektori hankijad aktsepteerivad ettevõtjate endi kinnitusi esialgse tõendina selle kohta, et taotlejad ja pakkujad täidavad järgmisi tingimusi:
 - (a) nad ei ole üheski artiklis 55 osutatud olukorras, mille puhul nad jäetakse või neid võidakse jätta menetlusest kõrvale;
 - (b) nad vastavad artikli 56 kohaselt kehtestatud valikukriteeriumidele;
 - (c) nad vastavad vajaduse korral artikli 64 kohaselt kehtestatud objektiivsetele eeskirjadele ja kriteeriumidele;
 - (d) nad esitavad taotluse korral viivitamata kinnitavad dokumendid, mida avaliku sektori hankijad on artiklite 59 ja 60 ning vajaduse korral artiklite 61 ja 63 alusel nõudnud.

2. Avaliku sektori hankija võib taotlejalt või pakkujalt igal ajal hankemenetluse käigus nõuda vajalike dokumentide täielikku või osalist esitamist, kui seda on vaja menetluse korrektseks läbiviimiseks.

Enne lepingu sõlmimist nõuab avaliku sektori hankija pakkujalt, kellega ta on otsustanud lepingu sõlmida, artiklite 59 ja 60 ning vajaduse korral artikli 61 kohaste dokumentide esitamist. Avaliku sektori hankijad võivad paluda ettevõtjatel artiklite 59, 60 ja 61 kohaselt esitatud tõendeid ja dokumente täiendada või selgitada.

3. Avaliku sektori hankijad ei nõua muid tõendeid lisaks artiklites 60 ja 61 osutatutele; artikli 62 kohaldamisel võivad ettevõtjad avaliku sektori hankijale tõendada mis tahes sobivate vahenditega vajalike ressursside olemasolu.

Avaliku sektori hankijatelt ja taotlejatelt ei nõuta tõendite või muude dokumentide uuesti esitamist, kui need on samale avaliku sektori hankijale viimase nelja aasta jooksul varasema menetluse käigus esitatud ning veel kehtivad.

4. Liikmesriigid esitavad teistele liikmesriikidele taotluse korral kooskõlas artikliga 88 mis tahes teabe, mis on seotud artiklis 55 loetletud kõrvalejätmise põhjustega, pakkujate artiklis 56 kirjeldatud vastavusega ning finants- ja tehnilise suutlikkusega ning käesolevas artiklis osutatud tõendite sisu või olemusega.

Artikkel 58

Elektrooniline tõendite andmebaas (e-Certis)

1. Piiriüleselt tehtavate pakkumuste lihtsustamiseks tagavad liikmesriigid, et e-Certises olevat teavet tõendite ja muude dokumentide kohta ajakohastatakse pidevalt.

2. Hiljemalt kaks aastat pärast artikli 92 lõikega 1 ette nähtud kuupäeva muudetakse e-Certise kasutamine kohustuslikuks ning avaliku sektori hankijad peavad nõudma ainult sellist liiki tõendeid või muid dokumente, mis on e-Certises kättesaadavad.

Artikkel 59
Euroopa hankepass

1. Liikmesriikide ametiasutused annavad asjaomases liikmesriigis registreeritud ja vajalikele tingimustele vastava ettevõtja taotlusel välja Euroopa hankepassi. Euroopa hankepass sisaldab XIII lisas esitatud andmeid ning see koostatakse standardvormi järgi.

Komisjonile antakse volitused võtta kooskõlas artikliga 89 vastu delegeeritud õigusakte, et muuta XIII lisa tulenevalt tehnika arengust või halduslikest põhjustest. Samuti kehtestab komisjon Euroopa hankepassi standardvormi. Rakendusaktid võetakse vastu artiklis 91 osutatud nõuandemenetluse kohaselt.

2. Hiljemalt alates kahe aasta möödumisest artikli 92 lõikega 1 ette nähtud kuupäevast tuleb hakata kõnealuseid passe välja andma üksnes elektroonilisel kujul.
3. Passi välja andev asutus küsib vajalikku teavet vahetult pädevatelt asutustelt, välja arvatud juhul, kui seda keelavad siseriiklikud sätted isikuandmete kaitse kohta.
4. Euroopa hankepassi tunnistavad kõik avaliku sektori hankijad sellega hõlmatud osalemistingimuste täitmise tõendusena ning seda ei seata põhjendamatult kahtluse alla. Kahtluse alla seadmist võib põhjendada asjaoluga, et passi väljaandmisest on möödunud üle kuue kuu.
5. Liikmesriigid esitavad teistele liikmesriikidele vastava taotluse korral mis tahes teabe, mis on seotud Euroopa hankepassi autentsuse ja sisuga. Asukohaliikmesriigi pädevad asutused annavad sellist teavet kooskõlas artikliga 88.

Artikkel 60
Tõendid

1. Avaliku sektori hankijad aktsepteerivad järgmisi dokumente piisava tõendusena, et ettevõtja kohta ei kehti ükski artiklis 55 sätestatud asjaoludest:
 - (a) kõnealuse artikli lõike 1 puhul väljavõte karistusregistrist või selle puudumisel samaväärne dokument, mille on väljastanud ettevõtja päritolu- või asukohariigi pädev kohtuorgan või haldusasutus ning mis tõendab, et need nõuded on täidetud;
 - (b) lõike 2 ja lõike 3 punkti b puhul asjaomase liikmesriigi pädeva ametiasutuse väljastatud tõend;
 - (c) kui asjaomane riik ei anna välja selliseid dokumente või tõendeid või kui sellised dokumendid või tõendid ei hõlma kõiki kõnealuse artikli lõigetes 1, 2 ja lõike 3 punktis b nimetatud juhtumeid, võib need asendada artikli 88 kohaselt määratud kontaktpunkti vastavasisulise ametliku avaldusega.

2. Ettevõtja majanduslikku ja finantsseisundit võib üldjuhul tõendada ühe või mitme XIV lisa 1. osas loetletud dokumendiga.

Kui ettevõtja ei saa avaliku sektori hankija nõutud dokumente mõjuval põhjusel esitada, võib ta oma majanduslikku ja finantsseisundit tõendada avaliku sektori hankija poolt asjakohaseks peetud muude dokumentidega.

3. Ettevõtja tehnilist suutlikkust võib vastavalt ehitustööde, asjade või teenuste laadile, kogusele või tähtsusele ja kasutusviisile tõendada XIV lisa 2. osas loetletud ühe või mitme dokumendiga.
4. Liikmesriigid esitavad teistele liikmesriikidele taotluse korral kooskõlas artikliga 88 mis tahes teabe, mis on seotud kõrvalejätmise põhjuste tõendamise, dokumendid, mis tõendavad pakkujate sobivust kutsetöoga tegelemiseks ning nende finants- ja tehnilist suutlikkust, ning muud käesoleva artikli lõigetes 1, 2 ja 3 osutatud tõendid.

Artikkel 61

Kvaliteeditagamis- ja keskkonnajuhtimisstandardid

1. Kui avaliku sektori hankijad nõuavad sõltumatute asutuste koostatud tõendeid selle kohta, et ettevõtja järgib teatavaid kvaliteeditagamisstandardeid ja sealhulgas puudega inimeste ligipääsu tagamise nõuet, viitavad avaliku sektori hankijad asjakohastele kvaliteeditagamissüsteemidele, mis põhinevad Euroopa standardite seerialtel, mille on kinnitanud akrediteeritud asutused. Nad tunnustavad teiste liikmesriikide asutuste samaväärseid tõendeid. Samuti aktsepteerivad nad muid tõendeid samaväärsete kvaliteeditagamismeetmete kohta, kui need esitavad ettevõtjad, kellele sellised tõendid ei ole kättesaadavad või kes ei saa neid ettenähtud tähtaja jooksul hankida.
2. Kui avaliku sektori hankijad nõuavad sõltumatute asutuste koostatud tõendeid selle kohta, et ettevõtja järgib teatavaid keskkonnajuhtimissüsteeme või -standardeid, osutavad nad Euroopa Liidu keskkonnajuhtimis- ja auditeerimissüsteemile (EMAS) või Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1221/2009⁴¹ artikli 45 alusel tunnustatud muudele keskkonnajuhtimissüsteemidele või akrediteeritud asutuste koostatud asjakohastel Euroopa või rahvusvahelistel standarditel põhinevatele muudele keskkonnajuhtimisstandarditele. Nad tunnustavad teiste liikmesriikide asutuste samaväärseid tõendeid. Samuti aktsepteerivad nad muud tõendusmaterjali samaväärsete keskkonnajuhtimismeetmete järgimise kohta, kui need esitavad ettevõtjad, kellele sellised tõendid ei ole kättesaadavad või kes ei saa neid ettenähtud tähtaja jooksul hankida.
3. Liikmesriigid teevad teistele liikmesriikidele taotluse korral kättesaadavaks artikli 88 kohaselt mis tahes teabe seoses dokumentidega, mis esitatakse tõendina käesoleva artikli lõikes 1 ja 2 osutatud kvaliteeditagamis- ja keskkonnajuhtimisstandardite järgimise kohta.

⁴¹ ELT L 342, 22.12.2009, lk 1.

Artikkel 62
Teiste üksuste suutlikkusele toetumine

1. Artikli 56 lõike 3 kohaste majandusliku ja finantsseisundi kriteeriumide ning artikli 56 lõike 4 kohaste tehnilise ja kutsealase suutlikkuse kriteeriumide täitmisel võib ettevõtja vajaduse korral ja konkreetse lepingu puhul toetuda teiste üksuste suutlikkusele, olenemata nendevaheliste suhete õiguslikust laadist. Sel juhul peab ta avaliku sektori hankijale tõendama, et tal on võimalus vajalikke vahendeid käsutada, esitades selleks näiteks kõnealuste üksuste poolt võetud vastava kohustuse. Seoses majandusliku ja finantsseisundiga võivad avaliku sektori hankijad nõuda, et ettevõtja ja kõnealused üksused vastutaksid ühiselt lepingu täitmise eest.

Samadel tingimustel võib artiklis 16 viidatud ettevõtjate rühm toetuda sama rühma teiste osaliste või teiste üksuste suutlikkusele.

2. Seoses ehitustööde ja teenuste hankelepingutega ning asjade hankelepingute puhul asjade kohaletoomise ja paigaldamistöödega võivad avaliku sektori hankijad nõuda, et teatavaid olulisi ülesandeid teostaks pakkuja ise või kui pakkumuse esitab artikli 6 kohane ettevõtjate rühm, siis selle rühma liige.

Artikkel 63
Heakskiidetud ettevõtjate ametlikud nimekirjad ja sertifitseerimine avalik-õiguslike või eraõiguslike asutuste poolt

1. Liikmesriigid võivad kehtestada heakskiidetud töövõtjate, tarnijate või teenuseosutajate ametlikud nimekirjad või nende sertifitseerimise VIII lisa kohastele Euroopa sertifitseerimisstandarditele vastavate sertifitseerimisasutuste poolt.

Nad teatavad komisjonile ja teistele liikmesriikidele sertifitseerimisasutuse või ametlike nimekirjade eest vastutava asutuse aadressi, kuhu taotlused saata.

2. Liikmesriigid kohandavad lõikes 1 osutatud nimekirjadesse kandmise ja sertifitseerimisasutuste tõendite väljaandmise tingimusi käesoleva alajao sätetega.

Seoses nimekirja kandmise taotlustega, mille esitavad ettevõtjate rühmadesse kuuluvad ettevõtjad, kes väidetavalt saavad kasutada teiste rühma kuuluvate ettevõtjate vahendeid, kohandavad liikmesriigid neid tingimusi ka artikliga 62. Sel juhul peavad ettevõtjad ametlikku nimekirja koostavale asutusele tõendama, et vahendid on nende käsutuses kogu ametlikus nimekirjas registreerimist kinnitava tõendi kehtivusaja jooksul ning et sama aja jooksul vastavad kõnealused ettevõtjad jätkuvalt kvalitatiivsetele kriteeriumidele või tõendile, millele ettevõtjate registreerimine tugineb.

3. Ametlikesse nimekirjadesse kantud või tõendit omavad ettevõtjad võivad iga lepingu puhul avaliku sektori hankijale esitada pädeva asutuse väljaantud tõendi nimekirja kandmise kohta või pädeva sertifitseerimisasutuse väljaantud tõendi. Tõendites märgitakse dokumendid, mille alusel nad nimekirja kanti või neile tõend väljastati, ning nimekirjas sisalduv klassifikatsioon.

4. Ettevõtjate kandmine ametlikesse nimekirjadesse pädevate asutuste poolt või sertifitseerimisasutuse väljastatud tõend on ettevõtja vastavuse eelduseks seoses nimekirja või tõendi aluseks olevate kvalitatiivse valiku kriteeriumidega.
5. Ametlikesse nimekirjadesse kandmisest või sertifitseerimisest tulenevat teavet ei tohi põhjusetu kahtluse alla seada. Igalt registreeritud ettevõtjalt võib hankelepingu sõlmimisel siiski nõuda täiendavat tõendit sotsiaalkindlustusmaksete ja maksude tasumise kohta.

Muude liikmesriikide avaliku sektori hankijad kohaldavad lõiget 3 ja käesoleva lõike esimest lõiku üksnes selliste ettevõtjate suhtes, kes asuvad ametliku nimekirja koostanud liikmesriigis.

6. Nimekirja kandmise või tõendi väljaandmise aluseks oleva kvalitatiivse valiku kriteeriumide täitmise tõendamise nõuded peavad olema kooskõlas artiklitega 59, 60 ja vajaduse korral artikliga 61. Teiste liikmesriikide ettevõtjate kandmiseks ametlikku nimekirja või neile tõendite väljaandmiseks ei nõuta muid tõendeid ega avaldusi kui need, mida nõutakse oma riigi ettevõtjatelt.

Ettevõtjad võivad igal ajal nõuda enda registreerimist ametlikus nimekirjas või tõendi väljaandmist. Nimekirja koostava ametiasutuse või pädeva sertifitseerimisasutuse otsusest tuleb neile teatada piisavalt lühikese aja jooksul.

7. Teiste liikmesriikide ettevõtjatel ei ole kohustust lasta end hankemenetluses osalemiseks nimekirja kanda või sertifitseerida. Avaliku sektori hankijad tunnustavad teiste liikmesriikide asutuste samaväärseid tõendeid. Samuti aktsepteerivad nad muid samaväärseid tõendeid.
8. Liikmesriigid esitavad teistele liikmesriikidele taotluse korral kooskõlas artikliga 88 mis tahes teabe, mis on seotud tõenditega selle kohta, et ettevõtjad vastavad heakskiidetud ettevõtjate nimekirja kandmise nõuetele, või selle kohta, et teise liikmesriigi ettevõtjatel on olemas samaväärsed tõendid. .

2. ALAJAGU

TAOTLEJATE, PAKKUMUSTE JA LAHENDUSTE ARVU VÄHENDAMINE

Artikkel 64

Nõuetele vastavate taotlejate arvu piiramine osalemiskutse esitamisel

1. Piiratud hankemenetluse, konkurentsipõhise läbirääkimistega hankemenetluse, võistleva dialoogi ja innovatsioonipartnerluste puhul võivad avaliku sektori hankijad piirata valikukriteeriumidele vastavate nende taotlejate arvu, kellele nad teevad ettepaneku esitada pakkumus või osaleda dialoogis, kui on olemas piisav arv kvalifitseeritud taotlejaid.

Avaliku sektori hankijad esitavad hanketeates või huvi kinnitamise ettepanekus objektiivsed ja mittediskrimineerivad eeskirjad või kriteeriumid, mida nad kavatses kohaldada, ja menetlusel osalema kutsutavate kandidaatide minimaalse ja vajaduse korral maksimaalse arvu.

2. Piiratud hankemenetluse puhul on minimaalseks taotlejate arvuks viis. Konkurentsipõhise läbirääkimistega hankemenetluse, võistleva dialoogi ja innovatsioonipartnerluse puhul on minimaalseks arvuks kolm. Igal juhul peab osalema kutsutud taotlejate arv olema piisav, et tagada tõeline konkurents.

Avaliku sektori hankijad kutsuvad osalema miinimumarvuga vähemalt võrdse arvu taotlejaid. Kui valikukriteeriumidele ja artikli 56 lõikes 5 osutatud minimaalsele suutlikkuse tasemele vastavate taotlejate arv on miinimumarvust väiksem, võib avaliku sektori hankija menetlust jätkata, kutsudes osalema nõutava suutlikkusega taotlejad. Sama menetlusega seoses ei tohi avaliku sektori hankija kaasata ettevõtjaid, kes ei taotlenud osalemist, ega taotlejaid, kellel puudub nõutav suutlikkus.

Artikkel 65

Pakkumuste ja lahenduste arvu piiramine

Avaliku sektori hankijad, kes otsustavad vähendada läbirääkimismenetlusse võetavate pakkumuste arvu artikli 27 lõike 5 kohaselt ja arutlusele võetavate lahenduste arvu artikli 28 lõike 4 kohaselt, kohaldavad hanketeates, kirjeldustes või kirjeldavas dokumendis märgitud hindamiskriteeriume. Lõppetapis alles jääv arv peab tagama tõelise konkurentsi, kui on olemas piisav arv lahendusi või nõuetele vastavaid taotlejaid.

3. ALAJAGU

HANKELEPINGU SÕLMIMINE

Artikkel 66

Pakkumuste hindamise kriteeriumid

1. Ilma et see piiraks teatavate teenuste tasustamist käsitlevate siseriiklike õigusnormide kohaldamist, tuginevad avaliku sektori hankijad pakkumuste hindamisel ühele järgmisele kriteeriumile:

- (a) majanduslikult soodsaim pakkumus;
- (b) madalaimad kulud.

Kulude hindamisel võib avaliku sektori hankija omal valikul tugineda üksnes hinnale või kasutada kulutõhususe põhimõtet, näiteks artiklis 67 sätestatud olelusringi kulude arvestamist.

2. Avaliku sektori hankija seisukohast majanduslikult soodsaim pakkumus lõike 1 punkti a tähenduses tehakse kindlaks asjaomase hankelepingu esemega seotud kriteeriumide alusel. Kõnealused kriteeriumid hõlmavad lisaks lõike 1 punktis b osutatud hinnale või kuludele muid asjaomase hankelepingu esemega seotud selliseid kriteeriume nagu:

- (a) kvaliteet, sh tehniline väärtus, esteetilised ja funktsionaalsed omadused, ligipääsetavus, kõiki kasutajaid arvestav projekt, keskkonnanäitajad ja innovatiivsus;

- (b) teenuste hankelepingute ja ehitustööde projekteerimise puhul võidakse arvesse võtta asjaomast lepingut täitma määratud töötajate töökorraldust, kvalifitseeritust ja kogemusi ning sellest tulenevalt võib kõnealused töötajad pärast lepingu sõlmimist asendada üksnes avaliku sektori hankija nõusolekul, kes peab kontrollima, et asendamistega tagatakse samaväärne töökorraldus ja kvaliteet;
 - (c) müügijärgsed teenused ja tehniline abi, tarnekuupäev ja tarneperiood või valmimise aeg;
 - (d) tootmisprotsess või tellitud ehitustööde tegemise, asjade tarnimise või teenuste osutamise viis või mõni muu olulusringi etapp, nagu on osutatud artikli 2 punktis 22, kui need kriteeriumid on kindlaks määratud lõike 4 kohaselt, hõlmavad kõnealuste protsessidega vahetult seotud tegureid ning iseloomustavad konkreetset tootmisprotsessi või tellitud ehitustööde tegemise, asjade tarnimise või teenuste osutamise viisi.
3. Liikmesriigid võivad ette näha, et teatavat liiki lepingute sõlmimisel lähtutakse majanduslikult soodsaimast pakkumusest, nagu on märgitud lõike 1 punktis a ja lõikes 2.
4. Pakkumuste hindamise kriteeriumidega ei anta avaliku sektori hankijatele piiramatut valikuvabadust. Hindamiskriteeriumidega võimaldatakse tõhusat konkurentsi ja nendega kaasnevad nõuded, mis lubavad pakkujate esitatud teavet tegelikkuses kontrollida. Avaliku sektori hankijad kontrollivad tegelikkuses pakkujate esitatud teabe ja tõendite alusel, kas pakkujad vastavad hindamiskriteeriumidele.
5. Lõike 1 punktis a osutatud juhul täpsustab avaliku sektori hankija hanketeates, huvi kinnitamise ettepanekus, hankedokumentides või võistleva dialoogi puhul kirjeldavas dokumendis igale valitud kriteeriumile majanduslikult soodsaima pakkumuse kindlaksmääramisel antud suhtelise osakaalu.

Nimetatud osakaalusid võib väljendada asjakohase maksimaalse väärtusega vahemikuna.

Kui osakaalude kasutamine ei ole objektiivsetel põhjustel võimalik, esitab avaliku sektori hankija kriteeriumid tähtsuse vähenemise järjekorras.

Artikkel 67 *Olelusringi kulude arvestamine*

1. Olelusringi kulude arvestamine hõlmab vajalikul määral artikli 2 punktis 22 määratletud asja, teenuse või ehitustööde olelusringi jooksul tekkivaid järgmisi kulusid:
- (a) sisekulud, sh hankimisega, nt tootmiskulud, kasutamise, nt energiatarbimine, hoolduskulud, ja kõrvaldamisega seotud kulud, nt kogumise ja ringlussevõtu kulud ning
 - (b) olelusringiga otseselt seotud välised keskkonnakulud, tingimusel et nende rahalise väärtuse saab kindlaks määrata ja et seda saab kontrollida; need võivad

hõlmata kasvuhoonegaaside ja muude saasteainete heite kulusid ning muid kliimamuutuste mõju leevendamiseks seotud kulusid.

2. Kui avaliku sektori hankijad hindavad kulusid olelusringi kulude arvestamise alusel, märgivad nad hankedokumentides ära olelusringi kulude arvutamiseks kasutatava meetodi. Kasutatav meetod peab vastama kõigile järgmistele tingimustele:
 - (a) see on koostatud teadusteabe või muude objektiivselt kontrollitavate mittediskrimineerivate kriteeriumide alusel;
 - (b) seda kavatakse kohaldada korduvalt või pidevalt;
 - (c) see on kõigile huvitatud isikutele kättesaadav.

Avaliku sektori hankijad lubavad ettevõtjatel, sealhulgas kolmandate riikide ettevõtjatel, kohaldada oma pakkumuses olelusringi kulude arvestamiseks erinevat meetodit, tingimusel et nad tõendavad kõnealuse meetodi vastavust punktides a, b ja c sätestatud nõuetele ning selle samaväärsust avaliku sektori hankija osutatud meetodiga.

3. Kui liidu õigusakti osana, sealhulgas sektoripõhiste õigusaktide kohaste delegeeritud õigusaktidega, võetakse vastu ühine olelusringi kulude arvutamise meetod, kohaldatakse seda juhul, kui olelusringi kulude arvutamine kuulub artikli 66 lõikes 1 osutatud pakkumuste hindamise kriteeriumide hulka.

Selliste õigusaktide ja delegeeritud õigusaktide loetelu on esitatud XV lisas. Komisjonile antakse volitused võtta vastu delegeeritud õigusakte vastavalt artiklile 89 seoses kõnealuse loetelu ajakohastamisega, kui uute õigusaktide vastuvõtmise, kehtetuks tunnistamise või muutmise tõttu on sellised muudatused vajalikud.

Artikkel 68

Lepingu sõlmimise takistused

Avaliku sektori hankijad ei sõlmi lepingut parima pakkumuse teinud pakkujaga, kui kehtib üks järgmistest tingimustest:

- (a) pakkujal ei ole võimalik esitada artiklite 59, 60 ja 61 kohaselt nõutavaid tõendeid ja dokumente;
- (b) pakkuja artikli 22 kohaselt antud kinnitus osutub valeks;
- (c) pakkuja artikli 21 lõike 3 punkti b kohaselt antud kinnitus osutub valeks.

Artikkel 69

Põhjendamatult madala hinnaga pakkumused

1. Avaliku sektori hankija palub ettevõtjatel selgitada küsitud hindu või maksumust, kui kõik järgmised tingimused on täidetud:

- (a) küsitud hind või maksumus jäävad rohkem kui 50 % alla muude pakkujate küsitud keskmisest hinnast või maksumusest;
 - (b) küsitud hind või maksumus jäävad rohkem kui 20 % alla paremuselt teises pakkumuses küsitud hinnast või kuludest;
 - (c) esitatud on vähemalt viis pakkumust.
2. Avaliku sektori hankijad võivad nõuda selliseid selgitusi ka muudel põhjustel, kui pakkumused tunduvad olevat põhjendamatult madala hinnaga.
3. Lõigetes 1 ja 2 osutatud selgitused võivad eelkõige olla seotud järgnevaga:
 - (a) ehitusmeetodi, tootmisprotsessi või osutatavate teenuste säästlikkusega;
 - (b) valitud tehniliste lahendustega või erakordselt soodsate tingimustega, mis on pakkujale ehitustööde teostamiseks, kaupade tarnimiseks või teenuste osutamiseks kättesaadavad;
 - (c) pakkuja väljapakutud ehitustööde, asjade või teenuste originaalsusega;
 - (d) vastavusega liidu sotsiaal-, töö- või keskkonnaõiguse valdkonna õigusaktidele või XI lisas loetletud rahvusvahelise sotsiaal- ja keskkonnaõiguse sätetele, vähemalt samaväärsetel tasemel, või muudele samaväärset kaitset tagavatele sätetele;
 - (e) pakkuja võimalusega saada riigiabi.
4. Avaliku sektori hankija kontrollib esitatud teavet, konsulteerides pakkujaga. Ta võib pakkumuse tagasi lükata üksnes siis, kui tõendid ei õigusta küsitavat madalat hinda või maksumust, võttes arvesse lõikes 3 osutatud tegureid.

Avaliku sektori hankijad võivad pakkumuse tagasi lükata, kui nad on kindlaks teinud, et pakkumus on põhjendamatult madala hinnaga, sest see ei vasta kohustustele, mis on kehtestatud liidu sotsiaal-, töö- või keskkonnaõiguse valdkonna õigusaktidega või rahvusvahelise sotsiaal- ja keskkonnaõiguse sätetega, mis on loetletud XI lisas.
5. Kui avaliku sektori hankija teeb kindlaks, et pakkumus on põhjendamatult madala hinnaga, kuna pakkuja on saanud riigiabi, võib sellise pakkumuse üksnes kõnealusel põhjusel tagasi lükata ainult pärast pakkujaga konsulteerimist, kui pakkuja ei suuda avaliku sektori hankija määratud piisava ajavahemiku jooksul tõendada, et kõnealune abi sobib kokku siseturuga aluslepingu artikli 107 tähenduses. Kui avaliku sektori hankija pakkumuse sellistel asjaoludel tagasi lükkab, teatab ta sellest komisjonile.
6. Liikmesriigid teevad teistele liikmesriikidele taotluse korral artikli 88 kohaselt kättesaadavaks mis tahes teabe seoses tõendite ja dokumentidega, mis esitatakse seoses lõikes 3 osutatud üksikasjadega.

IV PEATÜKK

Lepingu täitmine

Artikkel 70

Lepingute täitmise tingimused

Avaliku sektori hankijad võivad sätestada lepingu täitmise eritingimused, kui need esitatakse hanke väljakuulutamise teates või kirjeldustes. Eelkõige võivad need tingimused olla seotud sotsiaalsete ja keskkonnaalaste kaalutlustega. Samuti võivad need sisaldada nõuet, et ettevõtjad näevad ette kaitse hinnakõikumistest tuleneva hinnatõusu eest (riskide maandamine), mis võib oluliselt mõjutada lepingu täitmist.

Artikkel 71

Allhanked

1. Avaliku sektori hankija võib hankedokumentides paluda või liikmesriik võib nõuda, et pakkuja näitaks oma pakumuses ära lepingu kõik osad, mis ta kavatses lasta teha allhankena kolmandatel isikutel, ja kõik allhangete väljapakutud täitjad.
2. Liikmesriigid võivad allavaliku sektori hankija taotluse korral ja kui lepingu olemus seda lubab, ette näha, et avaliku sektori hankija kannab põhitöövõtjale osutatavate teenuste, tarnitavate asjade või teostatavate ehitustööde eest tasumisele kuuluvad maksed üle otse alltöövõtjale. Sel juhul kehtestavad liikmesriigid asjakohased mehhanismid, mis võimaldavad põhitöövõtjal vaidlustada alusetud maksed. Kõnealust makseviisi hõlmav kord nähakse ette hankedokumentides.
3. Lõigete 1 ja 2 kohaldamine ei piira peamise ettevõtja vastutust.

Artikkel 72

Lepingute muudatused nende kehtivusajal

1. Riigihankelepingu sätete olulisi muudatusi selle kehtivusajal käsitatakse käesoleva direktiivi kohaselt uue lepingu sõlmimisena ning see eeldab uut hankemenetlust käesoleva direktiivi alusel.
2. Lepingu kehtivusajal tehtud muudatust käsitatakse lõike 1 kohaselt olulisena, kui sellega muutub leping oluliselt võrreldes algselt sõlmitud lepinguga. Ilma et see piiraks lõigete 3 ja 4 kohaldamist, käsitatakse muudatust igal juhul olulisena, kui on täidetud üks järgmistest tingimustest:
 - (a) muudatusega kehtestatakse tingimused, mis algse hankemenetluse osana oleksid võimaldanud valida välja muid kui algselt väljavalitud taotlejaid või oleksid võimaldanud lepingu sõlmimist teise pakkujaga;
 - (b) muudatusega muudetakse lepingu majanduslikku tasakaalu töövõtja kasuks.
 - (c) muudatusega laiendatakse lepingu reguleerimisala märkimisväärselt, et hõlmata lepinguga algselt hõlmamata asju, teenuseid või ehitustöid.

3. Lepingupartneri asendamist käsitatakse olulise muudatusena lõike 1 tähenduses.

Esimest lõiku ei kohaldata aga algse töövõtja täieliku või osalise asendamise korral pärast ettevõtte restruktureerimist või maksejõuetust teise algseid kvalitatiivseid valikukriteeriume täitva ettevõtjaga, kui sellega ei kaasne muid olulisi lepingu muudatusi ning selle eesmärk ei ole käesoleva direktiivi kohaldamisest kõrvale hoida.

4. Kui muudatuse väärtust saab rahaliselt väljendada, ei käsitata muudatust olulisena lõike 1 tähenduses, kui selle väärtus ei ületa artiklis 4 sätestatud piirmäärasid ja jääb alla 5 % algse lepingu maksumusest, kui muudatus ei muuda lepingu üldist olemust. Kui tehakse mitu järjestikust muudatust, hinnatakse kõnealust väärtust järjestikuste muudatuste kumulatiivse väärtuse alusel.
5. Lepingu muudatusi ei käsitata lõike 1 tähenduses olulistena, kui need on hankedokumentides ette nähtud selgete, täpsete ja ühemõtteliste läbivaatamisklauslite või -võimalustega. Sellistes klauslites märgitakse võimalike muudatuste või võimaluste ulatus ja olemus ning ka tingimused, mille korral neid võib kasutada. Nendega ei nähta ette muudatusi, millega muudetakse lepingu üldist olemust.
6. Erandina lõikest 1 ei eelda oluline muudatus uut hankemenetlust, kui on täidetud kõik järgmised tingimused:
- (a) muudatused tulenevad olukorrast, mida hoolas avaliku sektori hankija ei saanud ette näha;
 - (b) muudatusega ei muudeta lepingu üldist olemust;
 - (c) mis tahes hinnatõus ei ületa 50 % esialgse lepingu maksumusest.

Avaliku sektori hankijad avaldavad *Euroopa Liidu Teatajas* teate selliste muudatuste kohta. Kõnealused teated sisaldavad VI lisa D osas esitatud teavet ja need avaldatakse kooskõlas artikliga 49.

7. Avaliku sektori hankijad ei saa kasutada lepingu muudatusi järgmistel juhtudel:
- (a) kui muudatuse eesmärk on heastada töövõtja tegevuses esinevaid või selle tagajärjel tekkinud puudusi, mida saab heastada lepinguliste kohustuste jõustamisega;
 - (b) kui muudatuse eesmärk on hüvitada hinnatõusu riski, mis töövõtja on maandanud.

Artikkel 73 *Lepingute lõpetamine*

Liikmesriigid tagavad, et avaliku sektori hankijatel on võimalik kehtiva siseriikliku lepinguõigusega ettenähtud tingimuste kohaselt lõpetada hankeleping selle kehtivusaja jooksul, kui on täidetud üks järgmistest tingimustest:

- (a) artikliga 11 ette nähtud erandeid ei kohaldata tulenevalt erasektori partneri osalemisest lepingu sõlminud juriidilises isikus vastavalt artikli 11 lõikele 4;
- (b) lepingu muudatust käsitatakse uue lepingu sõlmimisena artikli 72 tähenduses;
- (c) Euroopa Liidu Kohus leiab aluslepingu artikli 258 kohase menetluse alusel, et liikmesriik on jätnud aluslepingute kohased kohustused täitmata, kuna kõnealuse liikmesriigi avaliku sektori hankija on sõlminud kõnesoleva lepingu, jättes aluslepingutest ja käesolevast direktiivist tulenevad kohustused täitmata.

III jaotis **Erihangete kord**

I PEATÜKK ***Sotsiaalteenused ja muud eriteenused***

Artikkel 74

Sotsiaalteenuste ja muude eriteenuste hankelepingute sõlmimine

XVI lisa loetletud sotsiaalteenuste ja muude eriteenuste hankelepingud sõlmitakse vastavalt käesolevale peatükile, kui lepingute maksumus vastab vähemalt artikli 4 punktis d sätestatud piirmäärale.

Artikkel 75

Teadete avaldamine

1. Avaliku sektori hankijad, kes soovivad sõlmida artiklis 74 osutatud teenuste riigihankelepingu, teatavad oma kavatsusest hanketeatega.
2. Avaliku sektori hankijad, kes on sõlminud artiklis 74 osutatud teenuste riigihankelepingu, teatavad tulemustest lepingu sõlmimise teatega.
3. Lõigetes 1 ja 2 osutatud teated sisaldavad vähemalt VI lisa H ja I osas osutatud teavet kooskõlas standardvormidega.

Kõnealused standardvormid kehtestab komisjon. Rakendusaktid võetakse vastu artiklis 91 osutatud nõuandemenetluse kohaselt.

4. Lõigetes 1 ja 2 osutatud teated avaldatakse artikliga 49 ettenähtud korras.

Artikkel 76

Lepingute sõlmimise põhimõtted

1. Liikmesriigid kehtestavad asjakohase menetluse käesoleva peatüki kohaste lepingute sõlmimiseks, tagades läbipaistvuse ja ettevõtjate võrdse kohtlemise põhimõtte järgimise täiel määral ning võimaldades avaliku sektori hankijatel arvesse võtta kõnealuste teenuste eripärasid.
2. Liikmesriigid tagavad, et avaliku sektori hankijad saavad arvesse võtta vajadust tagada teenuste kvaliteet, katkematus, ligipääsetavus, kättesaadavus ja terviklikkus, erinevate kasutajakategooriate erivajaduste arvessevõtmine, kasutajate kaasamine ja neile suuremate õiguste andmine ning innovatsioon. Liikmesriigid võivad ka ette näha, et teenuseosutaja väljavalimine ei põhine üksnes teenuse osutamise hinnal.

II PEATÜKK

IDEEKONKURSSE REGULEERIVAD EESKIRJAD

Artikkel 77

Üldsätted

1. Ideekonkursi korraldamise eeskirjad vastavad käesolevale peatükile ja tehakse kättesaadavaks ideekonkursil osalemisest huvitatud isikutele.
2. Ideekonkursil osalemist ei piirata:
 - (a) liikmesriigi territooriumi või territooriumi osaga;
 - (b) põhjendusega, et vastavalt selle liikmesriigi õigusele, kus konkurs korraldatakse, peavad osalejad olema kas füüsilised või juriidilised isikud.

Artikkel 78

Reguleerimisala

Käesolevat peatükki kohaldatakse:

- (a) selliste ideekonkursside suhtes, mis korraldatakse osana menetlusest, mille tulemusel sõlmitakse teenuste riigihankeleping;
- (b) selliste ideekonkursside suhtes, millega kaasneb osalejate premeerimine või rahaline tasustamine.

Punktis a osutatud juhtudel viitab artiklis 4 osutatud piirmäär teenuste hankelepingu hinnangulisele kogumaksumusele käibemaksuta, mis sisaldab ka võimalikke auhindu või osalejatele makstavaid summasid.

Artikkel 79

Teated

1. Avaliku sektori hankijad, kes kavatsevad korraldada ideekonkursi, teatavad sellest ideekonkursi teatega.

Kui nad kavatsevad sõlmida hiljem teenuse hankelepingu artikli 30 lõike 3 kohaselt, märgitakse see ära ideekonkursi teates.

2. Ideekonkursi korraldanud avaliku sektori hankijad saavad teate konkursi tulemuste kohta vastavalt artiklile 49 ja peavad suutma saatmiskuupäeva tõendada.

Kui konkursi tulemustega seotud teabe avaldamine võib takistada seaduste kohaldamist, olla vastuolus üldiste huvidega või kahjustada konkreetse era- või avalik-õigusliku ettevõtja õigustatud ärihuve või ausat konkurentsi teenuseosutajate vahel, võib sellise teabe avaldamata jätta.

3. Käesoleva artikli lõigetes 1 ja 2 osutatud teated avaldatakse kooskõlas artikli 49 lõigetega 2–6 ja artikliga 50. Teated sisaldavad VI lisa G osas esitatud teavet standardvormi kujul.

Kõnealused standardvormid kehtestab komisjon. Rakendusaktid võetakse vastu artiklis 91 osutatud nõuandemenetluse kohaselt.

Artikkel 80

Ideekonkursside korraldamise ja osalejate valimise eeskirjad

1. Ideekonkursside korraldamisel kohaldavad avaliku sektori hankijad käesoleva direktiivi sätetele kohandatud menetlust.
2. Kui ideekonkursist saab osa võtta vaid piiratud arv osalejaid, kehtestavad avaliku sektori hankijad selged ja mittediskrimineerivad valikukriteeriumid. Igal juhul peab osalema kutsutud taotlejate arv olema piisav tegeliku konkurentsi tagamiseks.

Artikkel 81

Žürii koosseis

Žürii koosneb üksnes füüsilistest isikutest, kes on ideekonkursil osalejatest sõltumatud. Kui konkursil osalejatelt nõutakse teatavat kutsekvalifikatsiooni, peab vähemalt kolmandikul žüriiliikmetest olema sama või sellega samaväärne kvalifikatsioon.

Artikkel 82

Žürii otsused

1. Žürii on oma otsustes ja arvamustes sõltumatu.
2. Žürii tutvub kandidaatide anonüümselt esitatud plaanide ja projektidega ning teeb otsuse ainult konkursiteates märgitud kriteeriumide alusel.
3. Žürii märgib žüriiliikmete allkirjastatud aruandes ära projektide paremusjärjestuse, milles võetakse arvesse kõigi projektide eelseid, ning lisab märkused ja kõik selgitamist vajavad punktid.
4. Anonüümsust säilitatakse niikaua, kuni žürii on kokku leppinud oma arvamuse või otsuse suhtes.
5. Vajaduse korral võib kutsuda taotlejaid vastama žürii poolt protokollis märgitud küsimustele, et selgitada projektide mis tahes tahke.
6. Žürii liikmete ja taotlejate vahelise dialoogi kohta koostatakse täiemahuline protokoll.

IV JAOTIS JUHTIMINE

Artikkel 83 Jõustamine

Nõukogu direktiivi 89/665/EMÜ kohaselt tagavad liikmesriigid käesoleva direktiivi korrektse kohaldamise tõhusate, olemasolevate ja läbipaistvate mehhanismidega, mis täiendavad avaliku sektori hankijate tehtud otsuste läbivaatamiseks kasutatavat kehtivat süsteemi.

Artikkel 84 Avalik järelevalve

1. Liikmesriigid määravad ühe sõltumatu asutuse, kes vastutab rakendusmeetmete järelevalve ja kooskõlastamise eest (edaspidi „järelevalveasutus”). Liikmesriigid teavitavad määramisest ka komisjoni.

Kõnealust järelevalvet kohaldatakse kõigi avaliku sektori hankijate suhtes.

2. Rakendusmeetmetesse kaasatud pädevate ametiasutuste tegevus korraldatakse selliselt, et vältitakse huvide konflikte. Avaliku järelevalve süsteem peab olema läbipaistev. Seepärast avaldatakse kõik suunised ja arvamusedokumentid ning samuti aastaaruanded, milles kirjeldatakse käesolevas direktiivis sätestatud eeskirjade rakendamist ja kohaldamist.

Aastaaruanne sisaldab järgmist:

- (a) märget hankes osalevate väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate edukuse määra kohta; kui väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjatega sõlmitud lepingute edukuse määr jääb lepingute maksumust arvestades alla 50 %, analüüsitakse aruandes põhjuseid;
 - (b) ülevaade sellest, kuidas on rakendatud säästvat hankepoliitikat, sh menetlusi, millega võetakse arvesse keskkonnakaitset, sotsiaalse kaasatuse ja puudega inimeste ligipääsu tagamise või innovatsiooni soodustamisega seotud kaalutlusi;
 - (c) teave liidu eelarvet mõjutavate hanke-eeskirjade rikkumise jälgimise ja rikkumise järel võetud meetmete kohta käesoleva artikli lõigete 3–5 kohaselt;
 - (d) kesksed andmed pettuse, korrupsiooni, huvide konflikti ja muude tõsiste rikkumiste kohta riigihangete valdkonnas, sealhulgas selliste rikkumiste kohta, mis mõjutavad liidu eelarvest kaasrahastatavaid projekte.
3. Järelevalveasutus vastutab järgmiste ülesannete eest:
 - (a) riigihangete eeskirjade kohaldamise ning avaliku sektori hankijate ja eelkõige kesksete avaliku sektori hankijate järgitavate tavade jälgimine;

- (b) avaliku sektori hankijatele õigusabi andmine riigihangete eeskirjade ja põhimõtete tõlgendamise kohta ning riigihangete eeskirjade kohaldamise kohta erijuhtudel;
- (c) omaalgatuslike arvamuste ja suuniste esitamine üldist huvi pakkuvates küsimustes seoses riigihangete eeskirjade tõlgendamise ja kohaldamisega, korduvate küsimustega ja riigihanke-eeskirjade kohaldamisega seotud süsteemsete raskustega, ohtude märkamise ja muude teadlikkuse tõstmise meetoditega, võttes arvesse käesoleva direktiivi sätteid ja Euroopa Liidu Kohtu kohtupraktikat;
- (d) ***laiaulatuslike ja toimivate „hoiatusmärkide” süsteemide loomine ja kohaldamine, mis aitaks riigihangetega seotud pettust, korrupsiooni, huvide konflikte ja muid tõsiseid rikkumisi ennetada, avastada ja neist piisavalt teavitada;***
- (e) siseriiklike pädevate asutuste ja sealhulgas auditiasutuste tähelepanu juhtimine konkreetsetele avastatud rikkumistele ja süsteemsetele probleemidele;
- (f) elanike ja ettevõtjate kaebuste uurimine seoses riigihanke-eeskirjade kohaldamisega konkreetsetel juhtudel ja analüüsitulemuste edastamine pädevatele avaliku sektori hankijatele, kes peavad võtma neid oma otsustes arvesse või kui nad seda ei tee, põhjendada selle tähelepanuta jätmist;
- (g) siseriiklike kohtute ja ametiasutuste tehtavate otsuste jälgimine seoses aluslepingu artikli 267 alusel tehtud Euroopa Liidu Kohtu otsuste või Euroopa Kontrollikoja auditileidudega, mis näitavad liidu riigihanke-eeskirjade rikkumist liidu kaasrahastatavate projektide puhul; järelevalveasutus teatab Euroopa Pettustevastasele Ametile ELi menetluskorra mis tahes rikkumisest, kui see on seotud otseselt või kaudselt ELi poolt rahastatavate lepingutega.

Punktis e osutatud ülesanded ei piira õigust esitada kaebus siseriiklike õigusaktide või direktiivi 89/665/EMÜ alusel loodud süsteemi alusel.

Liikmesriigid annavad järelevalveasutusele volitused vaadata asjakohaste siseriiklike õigusaktide alusel läbi avaliku sektori hankijate otsused selliste rikkumiste kohta, mis on avastatud jälgimise ja õigusabi andmise käigus.

4. Ilma et see piiraks üldist korda ja töömeetodeid, mida komisjon järgib liikmesriikidega suhtlemisel, toimib järelevalveasutus komisjoni jaoks kontaktpunktina, kui ta jälgib liidu õiguse kohaldamist ja liidu eelarve täitmist Euroopa Liidu lepingu artikli 17 ja Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 317 alusel. Ta teavitab komisjoni käesoleva direktiivi mis tahes rikkumisest seoses hankemenetlusega, mida kasutatakse otseselt või kaudselt liidu rahastatavate lepingute sõlmimiseks.

Komisjon võib eelkõige anda järelevalveasutusele lahendada üksikjuhtumid, kui lepingut ei ole veel sõlmitud või läbivaatamist on veel võimalik teostada. Samuti võib ta teha järelevalveasutusele ülesandeks jälgida selliste meetmete rakendamist, mis liikmesriigid võtavad komisjoni poolt kindlaks tehtud liidu riigihanke-eeskirjade ja põhimõtete rikkumise heastamiseks.

Komisjon võib nõuda, et järelevalveasutus analüüsiks liidu hanke-eeskirjade väidetavaid rikkumisi, kui need mõjutavad liidu eelarvest kaasrahastatavaid projekte. Komisjon võib usaldada järelevalveasutusele teatavatel juhtudel järelkontrolli ja tagamise, et pädevad riiklikud asutused, kes on kohustatud tema juhiseid järgima, võtavad kaasrahastatavaid projekte mõjutavate liidu riigihanke-eeskirjade rikkumiste korral asjakohaseid meetmeid.

5. Järelevalveasutuse teostatav uurimis- ja täitevtegevus, mille eesmärk on tagada, et avaliku sektori hankijate otsused vastavad käesolevale direktiivile ja Euroopa Liidu toimimise lepingu üldtingimustele, ei asenda ega mõjuta komisjoni institutsionaalset rolli aluslepingu järelevalvajana. Kui komisjon otsustab anda üksikjuhtumi lõike 4 kohaselt lahendada, jätab ta endale ka õiguse sekkuda aluslepinguga antud volituste alusel.
6. Avaliku sektori hankijad edastavad riiklikule järelevalveasutusele kõigi sõlmitud lepingute tervikteksti, kui lepingu maksumus on vähemalt
 - (a) 1 000 000 eurot asjade ja teenuste riigihankelepingute puhul;
 - (b) 10 000 000 eurot ehitustööde riigihankelepingute puhul.
7. Ilma et see mõjutaks siseriiklike õigusakte, mis käsitlevad juurdepääsu teabele, ning koosõlas siseriiklike ja ELi andmekaitsealaste õigusaktidega võimaldab järelevalveasutus kirjaliku taotluse korral piiramatut ja täielikku otsest tasuta juurdepääsu lõikes 6 osutatud sõlmitud lepingutele. Lepingute teatavate osade puhul või juurdepääsu andmisest keelduda, kui nende avaldamine takistaks õigusaktide rakendamist või oleks muul viisil vastuolus avalike huvidega või riivaks teatavate avalik-õiguslike või eraõiguslike ettevõtjate õigustatud ärihuve või võiks kahjustada ausat konkurentsi nende vahel.

Juurdepääs sellistele osadele, mida võib avaldada, antakse mõistliku aja jooksul ja mitte hiljem kui 45 päeva möödudes taotluse esitamise päevast.

Lepingule juurdepääsu soovivad taotlejad ei pea näitama, et neil on asjaomase lepingu suhtes otsene või kaudne huvi. Teabe saajal tuleb lubada selline teave avalikustada.
8. Lõikes 2 osutatud aastaaruandele lisatakse kokkuvõtte kõigist tegevustest, mis järelevalveasutus teostab vastavalt lõigetele 1–7.

Artikkel 85

Üksikaruanded lepingute sõlmimise menetluse kohta

Avaliku sektori hankijad koostavad iga lepingu, raamlepingu ja loodava dünaamilise hankesüsteemi kohta kirjaliku aruande, mis sisaldab vähemalt järgmist:

- (a) avaliku sektori hankija nimi ja aadress, lepingu, raamlepingu või dünaamilise hankesüsteemi ese ja maksumus;
- (b) edukate taotlejate või pakkujate nimed ning nende valimise põhjused;

- (c) tagasilükatud taotlejate või pakkujate nimed ning nende tagasilükkamise põhjused;
- (d) põhjendamatult madalate hindadega pakkumuste tagasilükkamise põhjused;
- (e) eduka pakkuja nimi ja põhjused, miks tema pakkumus välja valiti, ning juhul kui see on teada, ka lepingu või raamlepingu sellise osa suurus, mille suhtes edukas pakkuja kavatseb sõlmida allhankelepinguid kolmandate isikutega;
- (f) väljakuulutamisetähtaajaga läbirääkimistega hankemenetluse puhul artiklis 30 osutatud asjaolud, millega selle menetluse kasutamist põhjendatakse;
- (g) vajaduse korral põhjused, miks avaliku sektori hankija otsustas lepingut või raamlepingut mitte sõlmida või dünaamilist hankesüsteemi mitte luua;
- (h) vajaduse korral tuvastatud huvide konfliktid ja võetud meetmed.

Avaliku sektori hankijad dokumenteerivad kõigi hankemenetluste kulgemise, olenemata sellest, kas nende läbiviimiseks kasutatakse elektroonilisi vahendeid. Selleks dokumenteerivad nad hankemenetluse kõik etapid, sealhulgas kogu teabevahetuse ettevõtjatega ja sisemised arutelud, pakkumuste ettevalmistamise, dialoogi ja vajaduse korral läbirääkimised, pakkumuste vahel valiku tegemise ja lepingu sõlmimise.

Kõnealune aruanne või selle peamised osad esitatakse taotluse korral komisjonile või riiklikule järelevalveasutusele.

Artikkel 86

Liikmesriikide aruandlus ja avaliku sektori hankijate nimekirjad

1. Artikli 84 kohaselt asutatud või määratud asutused edastavad komisjonile iga aasta kohta ühe standardvormil põhineva rakendamise- ja statistikaaruande hiljemalt järgneva aasta 31. oktoobril.
2. Lõikes 1 osutatud aruanne sisaldab vähemalt järgmist teavet:
 - (a) kõigi hankelepinguid või raamlepinguid sõlmivate keskvalitsusasutuste, keskvalitsusest madalama tasandi hankijate ja avalik-õiguslike isikute, sealhulgas keskvalitsusest madalama tasandi asutuste ning samuti avaliku sektori hankijate ühenduste täielik ja ajakohastatud nimekiri, mis sisaldab ka iga asutuse unikaalset identifitseerimisnumbrit, kui see on siseriiklike õigusaktidega ette nähtud; nimekiri koostatakse asutuste liikide järgi;
 - (b) kõigi kesksete avaliku sektori hankijate täielik ja ajakohastatud nimekiri;
 - (c) kõigi käesoleva direktiivi artiklis 4 sätestatud piirmäärasid ületavate lepingute puhul:
 - (a) sõlmitud lepingute arv ja maksumus asutuste liikide lõikes menetluste kaupa ning ehitustööde, asjade ja teenuste kaupa CPV nomenklatuuri jaotuse järgi;

- (b) kui lepingud on sõlmitud väljakuulutamiseta läbirääkimistega menetluse teel, esitatakse punktis i osutatud andmed ka artiklis 30 osutatud asjaolude kaupa ning täpsustatakse sõlmitud lepingute arv ja maksumus edukate pakkujate liikmesriikide ja kolmandate riikide lõikes;
 - (d) kõigi selliste lepingute puhul, mis jäävad käesoleva direktiivi artiklis 4 sätestatud piirmääradest allapoole, aga mis kuuluksid käesoleva direktiivi reguleerimisalasse, kui nende maksumus ületaks piirmäära, sõlmitud lepingute arv ja maksumus asutuste liikide lõikes.
3. Komisjonile antakse volitused võtta vastu delegeeritud õigusakte vastavalt artiklile 89 I lisa muutmiseks, et ajakohastada avaliku sektori hankijate loetelu liikmesriikide asjakohaste teadete põhjal, kui selliseid muudatusi on vaja avaliku sektori hankijate korrektseks identifitseerimiseks.

Komisjon võib regulaarselt avaldada lõike 2 punkti a kohaselt edastatud avalik-õiguslike isikute nimekirja *Euroopa Liidu Teatajas*.

4. Liikmesriigid esitavad komisjonile teabe oma institutsioonilise korralduse kohta käesoleva direktiivi rakendamiseks, järelevalveks ja jõustamiseks, samuti siseriiklike algatuste kohta, millega antakse suuniseid ning abi liidu riigihanke-eeskirjade rakendamisel või millega lahendatakse kõnealuste eeskirjade rakendamisel tekkivaid probleeme.
5. Komisjon kehtestab lõikes 1 osutatud iga-aastaste rakendus- ja statistikaaruannete standardvormi. Rakendusaktid võetakse vastu artiklis 91 osutatud nõuandemenetluse kohaselt.

Artikkel 87

Abi avaliku sektori hankijatele ja ettevõtjatele

1. Liikmesriigid tagavad tehnilised tugistruktuurid, et anda avaliku sektori hankijatele õiguslikku ja majanduslikku nõu, suuniseid ja abi hankemenetluse ettevalmistamisel ja läbiviimisel. Ka tagavad liikmesriigid, et igal avaliku sektori hankijal on võimalik saada pädevat abi ja nõu üksikküsimustes.
2. Selleks et ettevõtjatel ning eelkõige väikestel ja keskmise suurusega ettevõtjatel oleks parem juurdepääs riigihangetele ja et käesolevast direktiivist saadaks korrektselt aru, tagavad liikmesriigid asjakohase abi kättesaadavuse, sh elektrooniliselt või ettevõtjate abistamisele keskenduvate olemasolevate võrgustike kaudu.
3. Mõnes teises liikmesriigis hankemenetluses osaleda kavatsevatele ettevõtjatele osutatakse spetsiifilist haldusabi. Kõnealune abi hõlmab vähemalt asjaomase liikmesriigi haldusnõudeid ja ka elektroonilise hankega seotud võimalikke kohustusi.

Liikmesriigid tagavad, et huvitatud ettevõtjatel on hõlbus pääseda juurde asjakohasele teabele, mis hõlmab maksude, keskkonnakaitse, sotsiaal- ja tööõiguse valdkonna kohustusi käsitlevaid sätteid, mida jõustatakse selles liikmesriigis, piirkonnas või kohas, kus hakatakse ehitustöid teostama või teenuseid osutama ning

mida kohaldatakse lepingu täitmise ajal kohapeal teostatavate ehitustööde või osutatavate teenuste suhtes.

4. Lõigete 1, 2 ja 3 kohaldamiseks võivad liikmesriigid määrata ühe asutuse või mitu asutust või haldusstruktuuri. Liikmesriigid tagavad kõnealuste asutuste ja struktuuride tegevuse nõuetekohase kooskõlastamise.

Artikkel 88
Halduskoostöö

1. Liikmesriigid annavad üksteisele vastastikust abi ja kehtestavad omavahelise tõhusa koostöö meetmed, et tagada teabe vahetamine artiklites 40, 41, 42, 55, 57, 59, 60, 61, 63 ja 69 osutatud küsimustes. Nad tagavad vahetatava teabe konfidentsiaalsuse.
2. Kõigi asjaomaste liikmesriikide pädevad ametiasutused vahetavad teavet kooskõlas õigusaktidega, mis käsitlevad üksikisikute kaitset isikuandmete töötlemisel ning mis on ette nähtud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 95/46/EÜ⁴² ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2002/58/EÜ⁴³.
3. Käesoleva artikli kohaldamiseks määravad liikmesriigid vähemalt ühe kontaktpunkti, mille kontaktandmed edastatakse teistele liikmesriikidele, järelevalveasutustele ja komisjonile. Liikmesriigid avaldavad kontaktpunktide loetelu ja ajakohastavad seda regulaarselt. Kontaktpunktide töö kooskõlastamise eest vastutab järelevalveasutus.
4. Teabe vahetamiseks kasutatakse siseturu infosüsteemi, mis on kehtestatud kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr XXX/XXXX⁴⁴ [ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus siseturu infosüsteemi kaudu tehtava halduskoostöö kohta („IMI määrus”) KOM(2011) 522]. Liikmesriigid esitavad teiste liikmesriikide taotletava teabe võimalikult lühikese ajavahemiku jooksul.

⁴² EÜT L 281, 23.11.1995, lk 31.

⁴³ EÜT L 201, 31.7.2002, lk 37.

⁴⁴ ELT L [...]

V JAOTIS

DELEGEERITUD VOLITUSED, RAKENDUSVOLITUSED JA LÕPPSÄTTED

Artikkel 89

Volituste delegeerimine

1. Komisjonile antakse volitused võtta vastu delegeeritud õigusakte käesolevas artiklis sätestatud tingimustel.
2. Komisjonile antakse alates [käesoleva direktiivi jõustumise kuupäevast] määramata ajaks artiklites 6, 13, 19, 20, 23, 54, 59, 67 ja 86 osutatud volitused.
3. Euroopa Parlament ja nõukogu võivad artiklites 6, 13, 19, 20, 23, 54, 59, 67 ja 86 osutatud volituste delegeerimise igal ajal tagasi võtta. Tagasivõtmise otsusega lõpetatakse otsuses nimetatud volituste delegeerimine. Otsus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas* või otsuses nimetatud hilisemal kuupäeval. See ei mõjuta juba jõustunud delegeeritud õigusaktide kehtivust.
4. Niipea kui komisjon on delegeeritud õigusakti vastu võtnud, teeb ta selle korraga teatavaks Euroopa Parlamendile ja nõukogule.
5. Käesoleva artikli kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusakt jõustub ainult siis, kui Euroopa Parlament ega nõukogu ei ole esitanud sellele vastuväiteid kahe kuu jooksul alates sellest, kui õigusakt Euroopa Parlamendile ja nõukogule teatavaks tehti, või kui Euroopa Parlament ja nõukogu on enne nimetatud ajavahemiku möödumist teatanud, et ei kavatsenud vastuväiteid esitada. Euroopa Parlamendi või nõukogu algatusel pikendatakse seda tähtaega kahe kuu võrra.

Artikkel 90

Kiirmenetlus

1. Käesoleva artikli alusel vastu võetud delegeeritud õigusaktid jõustuvad viivitamata ja neid kohaldatakse seni, kuni nende suhtes ei esitata lõike 2 kohaselt vastuväiteid. Kui delegeeritud õigusakt Euroopa Parlamendile ja nõukogule teatavaks tehakse, esitatakse ühtlasi põhjendused kiirmenetluse kasutamise kohta.
2. Euroopa Parlament ja nõukogu võivad delegeeritud õigusakti suhtes esitada vastuväiteid kooskõlas artikli 89 lõikes 5 osutatud menetlusega. Sellisel juhul tunnistab komisjon õigusakti kehtetuks kohe, kui talle on teatatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsusest esitada vastuväiteid.

Artikkel 91
Komiteemenetlus

1. Komisjoni abistab riigihankelepingute nõuandekomitee, mis on loodud nõukogu otsusega 71/306/EMÜ⁴⁵. Kõnealune komitee on komitee määruse (EL) nr 182/2011 tähenduses.
2. Käesolevale artiklile viitamisel kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 4.

Artikkel 92
Ülevõtmine

1. Liikmesriigid jõustavad käesoleva direktiivi järgimiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid hiljemalt 30. juuniks 2014. Nad edastavad nimetatud normide teksti komisjonile.

Kui liikmesriigid need normid vastu võtavad, lisavad nad nendesse normidesse või nende normide ametliku avaldamise korral nende juurde viite käesolevale direktiivile. Sellise viitamise viisi näevad ette liikmesriigid.

2. Liikmesriigid edastavad komisjonile nende poolt käesoleva direktiiviga reguleeritavas valdkonnas vastuvõetud põhiliste siseriiklike õigusnormide teksti.

Artikkel 93
Kehtetuks tunnistamine

Direktiiv 2004/18/EÜ tunnistatakse kehtetuks alates 30. juunist 2014.

Viiteid kehtetuks tunnistatud direktiivile tõlgendatakse viidetena käesolevale direktiivile ja loetakse vastavalt XVII lisa vastavustabelile.

Artikkel 94
Läbivaatamine

Komisjon vaatab läbi artiklis 4 sätestatud piirmäärade kohaldamisest tuleneva mõju siseturule ja esitab selle kohta Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande 30. juuniks 2017.

WTO riigihankelepingu alusel kohaldatavate piirmäärade muutmise korral järgneb aruandele vajaduse korral õigusakti ettepanek, millega muudetakse käesolevas direktiivis sätestatud piirmäärasid.

Artikkel 95
Jõustumine

Käesolev direktiiv jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

⁴⁵ EÜT L 185, 16.8.1971, lk 15.

Artikkel 96
Adressaadid

Käesolev direktiiv on adresseeritud liikmesriikidele.

Brüsselis,

Euroopa Parlamendi nimel
President

Nõukogu nimel
Eesistuja

ILISA
KESKVALITSUSASUTUSED

Belgia

1. Services publics fédéraux (Ministries):	1. Federale Overheidsdiensten (Ministries):
SPF Chancellerie du Premier Ministre;	FOD Kanselarij van de Eerste Minister;
SPF Personnel et Organisation;	FOD Kanselarij Personeel en Organisatie;
SPF Budget et Contrôle de la Gestion;	FOD Budget en Beheerscontrole;
SPF Technologie de l'Information et de la Communication (Fedict);	FOD Informatie- en Communicatietechnologie (Fedict);
SPF Affaires étrangères, Commerce extérieur et Coopération au Développement;	FOD Buitenlandse Zaken, Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking;
SPF Intérieur;	FOD Binnenlandse Zaken;
SPF Finances;	FOD Financiën;
SPF Mobilité et Transports;	FOD Mobiliteit en Vervoer;
SPF Emploi, Travail et Concertation sociale;	FOD Werkgelegenheid, Arbeid en sociaal overleg
SPF Sécurité Sociale et Institutions publiques de Sécurité Sociale;	FOD Sociale Zekerheid en Openbare Instellingen van sociale Zekerheid
SPF Santé publique, Sécurité de la Chaîne alimentaire et Environnement;	FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu;
SPF Justice;	FOD Justitie;
SPF Economie, PME, Classes moyennes et Energie;	FOD Economie, KMO, Middenstand en Energie;
Ministère de la Défense;	Ministerie van Landsverdediging;
Service public de programmation Intégration sociale, Lutte contre la pauvreté et Economie sociale;	Programmatorische Overheidsdienst Maatschappelijke Integratie, Armoedsbestrijding en sociale Economie;
Service public fédéral de Programmation Développement durable;	Programmatorische federale Overheidsdienst Duurzame Ontwikkeling;
Service public fédéral de Programmation Politique scientifique;	Programmatorische federale Overheidsdienst Wetenschapsbeleid;
2. Régie des Bâtiments;	2. Regie der Gebouwen;

Office national de Sécurité sociale;	Rijksdienst voor sociale Zekerheid;
Institut national d'Assurance sociales pour travailleurs indépendants	Rijksinstituut voor de sociale Verzekeringen der Zelfstandigen;
Institut national d'Assurance Maladie-Invalidité;	Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering;
Office national des Pensions;	Rijksdienst voor Pensioenen;
Caisse auxiliaire d'Assurance Maladie-Invalidité;	Hulpkas voor Ziekte-en Invaliditeitsverzekering;
Fond des Maladies professionnelles;	Fonds voor Beroepsziekten;
Office national de l'Emploi;	Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening

Bulgaaria

- Администрация на Народното събрание
- Администрация на Президента
- Администрация на Министерския съвет
- Конституционен съд
- Българска народна банка
- Министерство на външните работи
- Министерство на вътрешните работи
- Министерство на държавната администрация и административната реформа
- Министерство на извънредните ситуации
- Министерство на земеделието и храните
- Министерство на здравеопазването
- Министерство на икономиката и енергетиката
- Министерство на културата
- Министерство на образованието и науката
- Министерство на околната среда и водите
- Министерство на отбраната
- Министерство на правосъдието

- Министерство на регионалното развитие и благоустройството
- Министерство на транспорта
- Министерство на труда и социалната политика
- Министерство на финансите

Seaduse või ministrite nõukogu määrusega asutatud riiklikud ametid, riiklikud komisjonid, täitevasutused ja muud riigiasutused, mille ülesanded on seotud täidesaatva võimu teostamisega:

- Агенция за ядрено регулиране
- Висшата атестационна комисия
- Държавна комисия за енергийно и водно регулиране
- Държавна комисия по сигурността на информацията
- Комисия за защита на конкуренцията
- Комисия за защита на личните данни
- Комисия за защита от дискриминация
- Комисия за регулиране на съобщенията
- Комисия за финансов надзор
- Патентно ведомство на Република България
- Сметна палата на Република България
- Агенция за приватизация
- Агенция за следприватизационен контрол
- Български институт по метрология
- Държавна агенция ‘Архиви’
- Държавна агенция ‘Държавен резерв и военновременни запаси’
- Държавна агенция ‘Национална сигурност’
- Държавна агенция за бежанците
- Държавна агенция за българите в чужбина
- Държавна агенция за закрила на детето
- Държавна агенция за информационни технологии и съобщения

- Държавна агенция за метрологичен и технически надзор
- Държавна агенция за младежта и спорта
- Държавна агенция по горите
- Държавна агенция по туризма
- Държавна комисия по стоковите борси и тържища
- Институт по публична администрация и европейска интеграция
- Национален статистически институт
- Национална агенция за оценяване и акредитация
- Националната агенция за професионално образование и обучение
- Национална комисия за борба с трафика на хора
- Агенция ‘Митници’
- Агенция за държавна и финансова инспекция
- Агенция за държавни вземания
- Агенция за социално подпомагане
- Агенция за хората с увреждания
- Агенция по вписванията
- Агенция по геодезия, картография и кадастър
- Агенция по енергийна ефективност
- Агенция по заетостта
- Агенция по обществени поръчки
- Българска агенция за инвестиции
- Главна дирекция ‘Гражданска въздухоплавателна администрация’
- Дирекция ‘Материално-техническо осигуряване и социално обслужване’ на Министерство на вътрешните работи
- Дирекция ‘Оперативно издирване’ на Министерство на вътрешните работи
- Дирекция ‘Финансово-ресурсно осигуряване’ на Министерство на вътрешните работи
- Дирекция за национален строителен контрол

- Държавна комисия по хазарта
- Изпълнителна агенция ‘Автомобилна администрация’
- Изпълнителна агенция ‘Борба с градушките’
- Изпълнителна агенция ‘Българска служба за акредитация’
- Изпълнителна агенция ‘Военни клубове и информация’
- Изпълнителна агенция ‘Главна инспекция по труда’
- Изпълнителна агенция ‘Държавна собственост на Министерството на отбраната’
- Изпълнителна агенция ‘Железопътна администрация’
- Изпълнителна агенция ‘Изпитвания и контролни измервания на въоръжение, техника и имущества’
- Изпълнителна агенция ‘Морска администрация’
- Изпълнителна агенция ‘Национален филмов център’
- Изпълнителна агенция ‘Пристанищна администрация’
- Изпълнителна агенция ‘Проучване и поддържане на река Дунав’
- Изпълнителна агенция ‘Социални дейности на Министерството на отбраната’
- Изпълнителна агенция за икономически анализи и прогнози
- Изпълнителна агенция за насърчаване на малките и средни предприятия
- Изпълнителна агенция по лекарствата
- Изпълнителна агенция по лозата и виното
- Изпълнителна агенция по околна среда
- Изпълнителна агенция по почвените ресурси
- Изпълнителна агенция по рибарство и аквакултури
- Изпълнителна агенция по селекция и репродукция в животновъдството
- Изпълнителна агенция по сортоизпитване, апробация и семеконтрол
- Изпълнителна агенция по трансплантация
- Изпълнителна агенция по хидромелиорации
- Комисията за защита на потребителите
- Контролно-техническата инспекция

- Национален център за информация и документация
- Национален център по радиобиология и радиационна защита
- Национална агенция за приходите
- Национална ветеринарномедицинска служба
- Национална служба ‘Полиция’
- Национална служба ‘Пожарна безопасност и защита на населението’
- Национална служба за растителна защита
- Национална служба за съвети в земеделието
- Национална служба по зърното и фуражите
- Служба ‘Военна информация’
- Служба ‘Военна полиция’
- Фонд ‘Републиканска пътна инфраструктура’
- Авиоотряд 28

Tšehhi Vabariik

- Ministerstvo dopravy
- Ministerstvo financí
- Ministerstvo kultury
- Ministerstvo obrany
- Ministerstvo pro místní rozvoj
- Ministerstvo práce a sociálních věcí
- Ministerstvo průmyslu a obchodu
- Ministerstvo spravedlnosti
- Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
- Ministerstvo vnitra
- Ministerstvo zahraničních věcí
- Ministerstvo zdravotnictví
- Ministerstvo zemědělství

- Ministerstvo životního prostředí
- Poslanecká sněmovna PČR
- Senát PČR
- Kancelář prezidenta
- Český statistický úřad
- Český úřad zeměměřičský a katastrální
- Úřad průmyslového vlastnictví
- Úřad pro ochranu osobních údajů
- Bezpečnostní informační služba
- Národní bezpečnostní úřad
- Česká akademie věd
- Vězeňská služba
- Český báňský úřad
- Úřad pro ochranu hospodářské soutěže
- Správa státních hmotných rezerv
- Státní úřad pro jadernou bezpečnost
- Česká národní banka
- Energetický regulační úřad
- Úřad vlády České republiky
- Ústavní soud
- Nejvyšší soud
- Nejvyšší správní soud
- Nejvyšší státní zastupitelství
- Nejvyšší kontrolní úřad
- Kancelář Veřejného ochránce práv
- Grantová agentura České republiky
- Státní úřad inspekce práce

- Český telekomunikační úřad

Taani

- Folketinget

Rigsrevisionen

- Statsministeriet
- Udenrigsministeriet

- Beskæftigelsesministeriet

5 styrelser og institutioner (5 ametit ja institutsiooni)

- Domstolsstyrelsen

- Finansministeriet

5 styrelser og institutioner (5 ametit ja institutsiooni)

- Forsvarsministeriet

5 styrelser og institutioner (5 ametit ja institutsiooni)

- Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse

Adskillige styrelser og institutioner, herunder Statens Serum Institut (mitu ametit ja institutsiooni, sealhulgas Statens Serum Institut)

- Justitsministeriet

Rigspolitiichefen, anklagemyndigheden samt 1 direktorat og et antal styrelser (politseiülem, prokurör, 1 direktoraat ja mitu ametit)

- Kirkeministeriet

10 stiftsøvrigheder (10 piiskopkonda)

- Kulturministeriet – Kulturiministeerium

4 styrelser samt et antal statsinstitutioner (4 osakonda ja mitu institutsiooni)

- Miljøministeriet

5 styrelser (5 ametit)

- Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration

1 styrelser (1 amet)

- Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

4 direktorater og institutioner (4 direktoraati ja institutsiooni)

- Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling

Adskillige styrelser og institutioner, Forskningscenter Risø og Statens uddannelsesbygninger (mitu ametit ja institutsiooni, sealhulgas Riiklik Risø Laboratoorium ja Taani Riiklik Teadus- ja Hariduskeskus)

- Skatteministeriet

1 styrelser og institutioner (1 amet ja mitu institutsiooni)

- Velfærdsministeriet

3 styrelser og institutioner (3 ametit ja mitu institutsiooni)

- Transportministeriet

7 styrelser og institutioner, herunder Øresundsbrosortiet (7 ametit ja institutsiooni, sealhulgas Øresundsbrosortiet)

- Undervisningsministeriet

3 styrelser, 4 undervisningsinstitutioner og 5 andre institutioner (3 ametit, 4 haridusasutust, 5 muud institutsiooni)

- Økonomi- og Erhvervsministeriet

Adskilligestyrelser og institutioner (mitu ametit ja institutsiooni)

- Klima- og Energiministeriet

3 styrelser og institutioner (3 ametit ja institutsiooni)

Saksamaa

- Auswärtiges Amt

- Bundeskanzleramt

- Bundesministerium für Arbeit und Soziales

- Bundesministerium für Bildung und Forschung

- Bundesministerium für Ernährung, Landwirtschaft und Verbraucherschutz

- Bundesministerium der Finanzen

- Bundesministerium des Innern (ainult tsiviilkaubad)

- Bundesministerium für Gesundheit

- Bundesministerium für Familie, Senioren, Frauen und Jugend

- Bundesministerium der Justiz
- Bundesministerium für Verkehr, Bau und Stadtentwicklung
- Bundesministerium für Wirtschaft und Technologie
- Bundesministerium für wirtschaftliche Zusammenarbeit und Entwicklung
- Bundesministerium der Verteidigung (mittesõjalise otstarbega kaubad)
- Bundesministerium für Umwelt, Naturschutz und Reaktorsicherheit

Eesti

- Vabariigi Presidendi Kantselei;
- Eesti Vabariigi Riigikogu;
- Eesti Vabariigi Riigikohus;
- Riigikontroll;
- Õiguskantsler;
- Riigikantselei;
- Rahvusrhhiiv;
- Haridus- ja Teadusministeerium;
- Justiitsministeerium;
- Kaitseministeerium;
- Keskkonnaministeerium;
- Kultuuriministeerium;
- Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium;
- Põllumajandusministeerium;
- Rahandusministeerium;
- Siseministeerium;
- Sotsiaalministeerium;
- Välisministeerium;
- Keeleinspektsioon;
- Riigiprokuratuur;

- Teabeamet;
- Maa-amet;
- Keskkonnainspeksioon;
- Metsakaitse- ja Metsauuenduskeskus;
- Muinsuskaitseamet;
- Patendiamet;
- Tarbijakaitseamet;
- Riigihangete Amet;
- Taimetoodangu Inspeksioon;
- Põllumajanduse Registrite ja Informatsiooni Amet;
- Veterinaar- ja Toiduamet
- Konkurentsiamet;
- Maksu –ja Tolliamet;
- Statistikaamet;
- Kaitsepolitseiamet;
- Kodakondsus- ja Migratsiooniamet;
- Piirivalveamet;
- Politseiamet;
- Eesti Kohtuekspertiisi Instituut;
- Keskkriminaalpolitsei;
- Päästeamet;
- Andmekaitse Inspeksioon;
- Raviamet;
- Sotsiaalkindlustusamet;
- Tööturuamet;
- Tervishoiuamet;
- Tervisekaitseinspeksioon;

- Tööinspektsioon;
- Lennuamet;
- Maanteeamet;
- Veeteede Amet;
- Julgestuspolitsei;
- Kaitseressursside Amet;
- Kaitseväe Logistikakeskus;
- Tehnilise Järelevalve Amet.

Iirimaa

- President's Establishment
- Houses of the Oireachtas — [Parliament]
- Department of the Taoiseach — [Prime Minister]
- Central Statistics Office
- Department of Finance
- Office of the Comptroller and Auditor General
- Office of the Revenue Commissioners
- Office of Public Works
- State Laboratory
- Office of the Attorney General
- Office of the Director of Public Prosecutions
- Valuation Office
- Office of the Commission for Public Service Appointments
- Public Appointments Service
- Office of the Ombudsman
- Chief State Solicitor's Office
- Department of Justice, Equality and Law Reform
- Courts Service

- Prisons Service
- Office of the Commissioners of Charitable Donations and Bequests
- Department of the Environment, Heritage and Local Government
- Department of Education and Science
- Department of Communications, Energy and Natural Resources
- Department of Agriculture, Fisheries and Food
- Department of Transport
- Department of Health and Children
- Department of Enterprise, Trade and Employment
- Department of Arts, Sports and Tourism
- Department of Defence
- Department of Foreign Affairs
- Department of Social and Family Affairs
- Department of Community, Rural and Gaeltacht — [gaelikeelsed piirkonnad] Affairs
- Arts Council
- National Gallery.

Kreeka

- Υπουργείο Εσωτερικών;
- Υπουργείο Εξωτερικών;
- Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών;
- Υπουργείο Ανάπτυξης;
- Υπουργείο Δικαιοσύνης;
- Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων;
- Υπουργείο Πολιτισμού;
- Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης;
- Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων;
- Υπουργείο Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας;

- Υπουργείο Μεταφορών και Επικοινωνιών;
- Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων;
- Υπουργείο Εμπορικής Ναυτιλίας, Αιγαίου και Νησιωτικής Πολιτικής;
- Υπουργείο Μακεδονίας- Θράκης;
- Γενική Γραμματεία Επικοινωνίας;
- Γενική Γραμματεία Ενημέρωσης;
- Γενική Γραμματεία Νέας Γενιάς;
- Γενική Γραμματεία Ισότητας;
- Γενική Γραμματεία Κοινωνικών Ασφαλίσεων;
- Γενική Γραμματεία Απόδημου Ελληνισμού;
- Γενική Γραμματεία Βιομηχανίας;
- Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας;
- Γενική Γραμματεία Αθλητισμού;
- Γενική Γραμματεία Δημοσίων Έργων;
- Γενική Γραμματεία Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας Ελλάδος;
- Εθνικό Συμβούλιο Κοινωνικής Φροντίδας;
- Οργανισμός Εργατικής Κατοικίας;
- Εθνικό Τυπογραφείο;
- Γενικό Χημείο του Κράτους;
- Ταμείο Εθνικής Οδοποιίας;
- Εθνικό Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών;
- Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης;
- Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης;
- Πανεπιστήμιο Αιγαίου;
- Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων;
- Πανεπιστήμιο Πατρών;
- Πανεπιστήμιο Μακεδονίας;

- Πολυτεχνείο Κρήτης;
- Σιβιτανίδειος Δημόσια Σχολή Τεχνών και Επαγγελμάτων;
- Αιγινήτειο Νοσοκομείο;
- Αρεταίειο Νοσοκομείο;
- Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης;
- Οργανισμός Διαχείρισης Δημοσίου Υλικού;
- Οργανισμός Γεωργικών Ασφαλίσεων;
- Οργανισμός Σχολικών Κτιρίων;
- Γενικό Επιτελείο Στρατού;
- Γενικό Επιτελείο Ναυτικού;
- Γενικό Επιτελείο Αεροπορίας;
- Ελληνική Επιτροπή Ατομικής Ενέργειας;
- Γενική Γραμματεία Εκπαίδευσης Ενηλίκων;
- Υπουργείο Εθνικής Άμυνας;
- Γενική Γραμματεία Εμπορίου.

Hispaania

- Presidencia de Gobierno
- Ministerio de Asuntos Exteriores y de Cooperación
- Ministerio de Justicia
- Ministerio de Defensa
- Ministerio de Economía y Hacienda
- Ministerio del Interior
- Ministerio de Fomento
- Ministerio de Educación, Política Social y Deportes
- Ministerio de Industria, Turismo y Comercio
- Ministerio de Trabajo e Inmigración
- Ministerio de la Presidencia

- Ministerio de Administraciones Públicas
- Ministerio de Cultura
- Ministerio de Sanidad y Consumo
- Ministerio de Medio Ambiente y Medio Rural y Marino
- Ministerio de Vivienda
- Ministerio de Ciencia e Innovación
- Ministerio de Igualdad

Prantsusmaa

3. Ministeeriumid

- Services du Premier ministre
- Ministère chargé de la santé, de la jeunesse et des sports
- Ministère chargé de l'intérieur, de l'outre-mer et des collectivités territoriales
- Ministère chargé de la justice
- Ministère chargé de la défense
- Ministère chargé des affaires étrangères et européennes
- Ministère chargé de l'éducation nationale
- Ministère chargé de l'économie, des finances et de l'emploi
- Secrétariat d'Etat aux transports
- Secrétariat d'Etat aux entreprises et au commerce extérieur
- Ministère chargé du travail, des relations sociales et de la solidarité
- Ministère chargé de la culture et de la communication
- Ministère chargé du budget, des comptes publics et de la fonction publique
- Ministère chargé de l'agriculture et de la pêche
- Ministère chargé de l'enseignement supérieur et de la recherche
- Ministère chargé de l'écologie, du développement et de l'aménagement durables
- Secrétariat d'Etat à la fonction publique
- Ministère chargé du logement et de la ville

- Secrétariat d’Etat à la coopération et à la francophonie
 - Secrétariat d’Etat à l’outre-mer
 - Secrétariat d’Etat à la jeunesse, des sports et de la vie associative
 - Secrétariat d’Etat aux anciens combattants
 - Ministère chargé de l’immigration, de l’intégration, de l’identité nationale et du co-développement
 - Secrétariat d’Etat en charge de la prospective et de l’évaluation des politiques publiques
 - Secrétariat d’Etat aux affaires européennes,
 - Secrétariat d’Etat aux affaires étrangères et aux droits de l’homme
 - Secrétariat d’Etat à la consommation et au tourisme
 - Secrétariat d’Etat à la politique de la ville
 - Secrétariat d’Etat à la solidarité
 - Secrétariat d’Etat en charge de l’industrie et de la consommation
 - Secrétariat d’Etat en charge de l’emploi
 - Secrétariat d’Etat en charge du commerce, de l’artisanat, des PME, du tourisme et des services
 - Secrétariat d’Etat en charge de l’écologie
 - Secrétariat d’Etat en charge du développement de la région-capitale
 - Secrétariat d’Etat en charge de l’aménagement du territoire
4. Institutsioonid, sõltumatud asutused ja kohtualluvus

- Présidence de la République
- Assemblée Nationale
- Sénat
- Conseil constitutionnel
- Conseil économique et social
- Conseil supérieur de la magistrature
- Agence française contre le dopage
- Autorité de contrôle des assurances et des mutuelles

- Autorité de contrôle des nuisances sonores aéroportuaires
- Autorité de régulation des communications électroniques et des postes
- Autorité de sûreté nucléaire
- Autorité indépendante des marchés financiers
- Comité national d'évaluation des établissements publics à caractère scientifique, culturel et professionnel
- Commission d'accès aux documents administratifs
- Commission consultative du secret de la défense nationale
- Commission nationale des comptes de campagne et des financements politiques
- Commission nationale de contrôle des interceptions de sécurité
- Commission nationale de déontologie de la sécurité
- Commission nationale du débat public
- Commission nationale de l'informatique et des libertés
- Commission des participations et des transferts
- Commission de régulation de l'énergie
- Commission de la sécurité des consommateurs
- Commission des sondages
- Commission de la transparence financière de la vie politique
- Conseil de la concurrence
- Conseil des ventes volontaires de meubles aux enchères publiques
- Conseil supérieur de l'audiovisuel
- Défenseur des enfants
- Haute autorité de lutte contre les discriminations et pour l'égalité
- Haute autorité de santé
- Médiateur de la République
- Cour de justice de la République
- Tribunal des Conflits
- Conseil d'Etat

- Cours administratives d'appel
- Tribunaux administratifs
- Cour des Comptes
- Chambres régionales des Comptes
- Cours et tribunaux de l'ordre judiciaire (Cour de Cassation, Cours d'Appel, Tribunaux d'instance et Tribunaux de grande instance)

5. Riigiasutused

- Académie de France à Rome
- Académie de marine
- Académie des sciences d'outre-mer
- Académie des technologies
- Agence centrale des organismes de sécurité sociale (ACOSS)
- Agence de biomédecine
- Agence pour l'enseignement du français à l'étranger
- Agence française de sécurité sanitaire des aliments
- Agence française de sécurité sanitaire de l'environnement et du travail
- Agence Nationale pour la cohésion sociale et l'égalité des chances
- Agence nationale pour la garantie des droits des mineurs
- Agences de l'eau
- Agence Nationale de l'Accueil des Etrangers et des migrations
- Agence nationale pour l'amélioration des conditions de travail (ANACT)
- Agence nationale pour l'amélioration de l'habitat (ANAH)
- Agence Nationale pour la Cohésion Sociale et l'Egalité des Chances
- Agence nationale pour l'indemnisation des français d'outre-mer (ANIFOM)
- Assemblée permanente des chambres d'agriculture (APCA)
- Bibliothèque publique d'information
- Bibliothèque nationale de France
- Bibliothèque nationale et universitaire de Strasbourg

- Caisse des Dépôts et Consignations
- Caisse nationale des autoroutes (CNA)
- Caisse nationale militaire de sécurité sociale (CNMSS)
- Caisse de garantie du logement locatif social
- Casa de Velasquez
- Centre d'enseignement zootechnique
- Centre d'études de l'emploi
- Centre d'études supérieures de la sécurité sociale
- Centres de formation professionnelle et de promotion agricole
- Centre hospitalier des Quinze-Vingts
- Centre international d'études supérieures en sciences agronomiques (Montpellier Sup Agro)
- Centre des liaisons européennes et internationales de sécurité sociale
- Centre des Monuments Nationaux
- Centre national d'art et de culture Georges Pompidou
- Centre national des arts plastiques
- Centre national de la cinématographie
- Centre National d'Etudes et d'expérimentation du machinisme agricole, du génie rural, des eaux et des forêts (CEMAGREF)
- Centre national du livre
- Centre national de documentation pédagogique
- Centre national des œuvres universitaires et scolaires (CNOUS)
- Centre national professionnel de la propriété forestière
- Centre National de la Recherche Scientifique (C.N.R.S)
- Centres d'éducation populaire et de sport (CREPS)
- Centres régionaux des œuvres universitaires (CROUS)
- Collège de France
- Conservatoire de l'espace littoral et des rivages lacustres

- Conservatoire National des Arts et Métiers
- Conservatoire national supérieur de musique et de danse de Paris
- Conservatoire national supérieur de musique et de danse de Lyon
- Conservatoire national supérieur d'art dramatique
- Ecole centrale de Lille
- Ecole centrale de Lyon
- École centrale des arts et manufactures
- École française d'archéologie d'Athènes
- École française d'Extrême-Orient
- École française de Rome
- École des hautes études en sciences sociales
- Ecole du Louvre
- École nationale d'administration
- École nationale de l'aviation civile (ENAC)
- École nationale des Chartes
- École nationale d'équitation
- Ecole Nationale du Génie de l'Eau et de l'environnement de Strasbourg
- Écoles nationales d'ingénieurs
- Ecole nationale d'ingénieurs des industries des techniques agricoles et alimentaires de Nantes
- Écoles nationales d'ingénieurs des travaux agricoles
- École nationale de la magistrature
- Écoles nationales de la marine marchande
- École nationale de la santé publique (ENSP)
- École nationale de ski et d'alpinisme
- École nationale supérieure des arts décoratifs
- École nationale supérieure des arts et techniques du théâtre
- École nationale supérieure des arts et industries textiles Roubaix

- Écoles nationales supérieures d'arts et métiers
- École nationale supérieure des beaux-arts
- École nationale supérieure de céramique industrielle
- École nationale supérieure de l'électronique et de ses applications (ENSEA)
- Ecole nationale supérieure du paysage de Versailles
- Ecole Nationale Supérieure des Sciences de l'information et des bibliothécaires
- Ecole nationale supérieure de la sécurité sociale
- Écoles nationales vétérinaires
- École nationale de voile
- Écoles normales supérieures
- École polytechnique
- École technique professionnelle agricole et forestière de Meymac (Corrèze)
- École de sylviculture Croigny (Aube)
- École de viticulture et d'œnologie de la Tour- Blanche (Gironde)
- École de viticulture — Avize (Marne)
- Etablissement national d'enseignement agronomique de Dijon
- Établissement national des invalides de la marine (ENIM)
- Établissement national de bienfaisance Koenigswarter
- Établissement public du musée et du domaine national de Versailles
- Fondation Carnegie
- Fondation Singer-Polignac
- Haras nationaux
- Hôpital national de Saint-Maurice
- Institut des hautes études pour la science et la technologie
- Institut français d'archéologie orientale du Caire
- Institut géographique national
- Institut National de l'origine et de la qualité

- Institut national des hautes études de sécurité
- Institut de veille sanitaire
- Institut National d’enseignement supérieur et de recherche agronomique et agroalimentaire de Rennes
- Institut National d’Etudes Démographiques (I.N.E.D)
- Institut National d’Horticulture
- Institut National de la jeunesse et de l’éducation populaire
- Institut national des jeunes aveugles — Paris
- Institut national des jeunes sourds — Bordeaux
- Institut national des jeunes sourds — Chambéry
- Institut national des jeunes sourds — Metz
- Institut national des jeunes sourds — Paris
- Institut national de physique nucléaire et de physique des particules (I.N.P.N.P.P)
- Institut national de la propriété industrielle
- Institut National de la Recherche Agronomique (I.N.R.A)
- Institut National de la Recherche Pédagogique (I.N.R.P)
- Institut National de la Santé et de la Recherche Médicale (I.N.S.E.R.M)
- Institut national d’histoire de l’art (I.N.H.A.)
- Institut national de recherches archéologiques préventives
- Institut National des Sciences de l’Univers
- Institut National des Sports et de l’Education Physique
- Institut national supérieur de formation et de recherche pour l’éducation des jeunes handicapés et les enseignements inadaptés
- Instituts nationaux polytechniques
- Instituts nationaux des sciences appliquées
- Institut national de recherche en informatique et en automatique (INRIA)
- Institut national de recherche sur les transports et leur sécurité (INRETS)
- Institut de Recherche pour le Développement

- Instituts régionaux d’administration
 - Institut des Sciences et des Industries du vivant et de l’environnement (Agro Paris Tech)
 - Institut supérieur de mécanique de Paris
 - Institut Universitaires de Formation des Maîtres
 - Musée de l’armée
 - Musée Gustave-Moreau
 - Musée national de la marine
 - Musée national J.-J.-Henner
 - Musée du Louvre
 - Musée du Quai Branly
 - Muséum National d’Histoire Naturelle
 - Musée Auguste-Rodin
 - Observatoire de Paris
 - Office français de protection des réfugiés et apatrides
 - Office National des Anciens Combattants et des Victimes de Guerre (ONAC)
 - Office national de la chasse et de la faune sauvage
 - Office National de l’eau et des milieux aquatiques
 - Office national d’information sur les enseignements et les professions (ONISEP)
 - Office universitaire et culturel français pour l’Algérie
 - Ordre national de la Légion d’honneur
 - Palais de la découverte
 - Parcs nationaux
 - Universités
6. Muud riigiasutused
- Union des groupements d’achats publics (UGAP)
 - Agence Nationale pour l’emploi (A.N.P.E)
 - Caisse Nationale des Allocations Familiales (CNAF)

- Caisse Nationale d'Assurance Maladie des Travailleurs Salariés (CNAMS)
- Caisse Nationale d'Assurance-Vieillesse des Travailleurs Salariés (CNAVTS)

Italia

- Hankeid korraldavad asutused
- Presidenza del Consiglio dei Ministri
- Ministero degli Affari Esteri
- Ministero dell'Interno
- Ministero della Giustizia e Uffici giudiziari (esclusi i giudici di pace)
- Ministero della Difesa
- Ministero dell'Economia e delle Finanze
- Ministero dello Sviluppo Economico
- Ministero delle Politiche Agricole, Alimentari e Forestali
- Ministero dell'Ambiente — Tutela del Territorio e del Mare
- Ministero delle Infrastrutture e dei Trasporti
- Ministero del Lavoro, della Salute e delle Politiche Sociali
- Ministero dell' Istruzione, Università e Ricerca
- Ministero per i Beni e le Attività culturali, comprensivo delle sue articolazioni periferiche
- Muud riigiasutused:
- CONSIP (Concessionaria Servizi Informatici Pubblici)

Küpros

- Προεδρία και Προεδρικό Μέγαρο
 - Γραφείο Συντονιστή Εναρμόνισης
- Υπουργικό Συμβούλιο
- Βουλή των Αντιπροσώπων
- Δικαστική Υπηρεσία
- Νομική Υπηρεσία της Δημοκρατίας
- Ελεγκτική Υπηρεσία της Δημοκρατίας

- Επιτροπή Δημόσιας Υπηρεσίας
- Επιτροπή Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας
- Γραφείο Επιτρόπου Διοικήσεως
- Επιτροπή Προστασίας Ανταγωνισμού
- Υπηρεσία Εσωτερικού Ελέγχου
- Γραφείο Προγραμματισμού
- Γενικό Λογιστήριο της Δημοκρατίας
- Γραφείο Επιτρόπου Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα
- Γραφείο Εφόρου Δημοσίων Ενισχύσεων
- Αναθεωρητική Αρχή Προσφορών
- Υπηρεσία Εποπτείας και Ανάπτυξης Συνεργατικών Εταιρειών
- Αναθεωρητική Αρχή Προσφύγων
- Υπουργείο Άμυνας
- Υπουργείο Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος
 - Τμήμα Γεωργίας
 - Κτηνιατρικές Υπηρεσίες
 - Τμήμα Δασών
 - Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων
 - Τμήμα Γεωλογικής Επισκόπησης
 - Μετεωρολογική Υπηρεσία
 - Τμήμα Αναδασμού
 - Υπηρεσία Μεταλλείων
 - Ινστιτούτο Γεωργικών Ερευνών
 - Τμήμα Αλιείας και Θαλάσσιων Ερευνών
- Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως
 - Αστυνομία
 - Πυροσβεστική Υπηρεσία Κύπρου

- Τμήμα Φυλακών
- Υπουργείο Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού
 - Τμήμα Εφόρου Εταιρειών και Επίσημου Παραλήπτη
- Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων
 - Τμήμα Εργασίας
 - Τμήμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων
 - Τμήμα Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας
 - Κέντρο Παραγωγικότητας Κύπρου
 - Ανώτερο Ξενοδοχειακό Ινστιτούτο Κύπρου
 - Ανώτερο Τεχνολογικό Ινστιτούτο
 - Τμήμα Επιθεώρησης Εργασίας
 - Τμήμα Εργασιακών Σχέσεων
- Υπουργείο Εσωτερικών
 - Επαρχιακές Διοικήσεις
 - Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως
 - Τμήμα Αρχείου Πληθυσμού και Μεταναστεύσεως
 - Τμήμα Κτηματολογίου και Χωρομετρίας
 - Γραφείο Τύπου και Πληροφοριών
 - Πολιτική Άμυνα
 - Υπηρεσία Μέριμνας και Αποκαταστάσεων Εκτοπισθέντων
 - Υπηρεσία Ασύλου
- Υπουργείο Εξωτερικών
- Υπουργείο Οικονομικών
 - Τελωνεία
 - Τμήμα Εσωτερικών Προσόδων
 - Στατιστική Υπηρεσία
 - Τμήμα Κρατικών Αγορών και Προμηθειών

- Τμήμα Δημόσιας Διοίκησης και Προσωπικού
- Κυβερνητικό Τυπογραφείο
- Τμήμα Υπηρεσιών Πληροφορικής
- Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού
- Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων
 - Τμήμα Δημοσίων Έργων
 - Τμήμα Αρχαιοτήτων
 - Τμήμα Πολιτικής Αεροπορίας
 - Τμήμα Εμπορικής Ναυτιλίας
 - Τμήμα Οδικών Μεταφορών
 - Τμήμα Ηλεκτρομηχανολογικών Υπηρεσιών
 - Τμήμα Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών
- Υπουργείο Υγείας
 - Φαρμακευτικές Υπηρεσίες
 - Γενικό Χημείο
 - Ιατρικές Υπηρεσίες και Υπηρεσίες Δημόσιας Υγείας
 - Οδοντιατρικές Υπηρεσίες
 - Υπηρεσίες Ψυχικής Υγείας

Läti

- Ministeeriumid, eriülesannetega ministeeriumide sekretariaadid ja nende allasutused
 - Aizsardzības ministrija un tās padotībā esošās iestādes
 - Ārlietu ministrija un tas padotībā esošās iestādes
 - Bērnu un ģimenes lietu ministrija un tās padotībā esošās iestādes
 - Ekonomikas ministrija un tās padotībā esošās iestādes
 - Finanšu ministrija un tās padotībā esošās iestādes
 - Iekšlietu ministrija un tās padotībā esošās iestādes
 - Izglītības un zinātnes ministrija un tās padotībā esošās iestādes

- Kultūras ministrija un tās padotībā esošās iestādes
- Labklājības ministrija un tās padotībā esošās iestādes
- Reģionālās attīstības un pašvaldības lietu ministrija un tās padotībā esošās iestādes
- Satiksmes ministrija un tās padotībā esošās iestādes
- Tieslietu ministrija un tās padotībā esošās iestādes
- Veselības ministrija un tās padotībā esošās iestādes
- Vides ministrija un tās padotībā esošās iestādes
- Zemkopības ministrija un tās padotībā esošās iestādes
- Īpašu uzdevumu ministra sekretariāti un to padotībā esošās iestādes
- Satversmes aizsardzības birojs
- Muud riigiasutused
 - Augstākā tiesa
 - Centrālā vēlēšanu komisija
 - Finanšu un kapitāla tirgus komisija
 - Latvijas Banka
 - Prokuratūra un tās pārraudzībā esošās iestādes
 - Saeimas kanceleja un tās padotībā esošās iestādes
 - Satversmes tiesa
 - Valsts kanceleja un tās padotībā esošās iestādes
 - Valsts kontrole
 - Valsts prezidenta kanceleja
 - Tiesībsarga birojs
 - Nacionālā radio un televīzijas padome
 - Citas valsts iestādes, kuras nav ministriju padotībā (Ministeriumide alluvusse mittekuuluvad muud riigiasutused)

Leedu

- Prezidentūros kanceleliarija
- Seimo kanceleliarija

- Institutsioonid, millel on aruandekohustus parlamendi (Seimas) ees:
 - Lietuvos mokslo taryba;
 - Seimo kontrolierių įstaiga;
 - Valstybės kontrolė;
 - Specialiųjų tyrimų tarnyba;
 - Valstybės saugumo departamentas;
 - Konkurencijos taryba;
 - Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centras;
 - Vertybinių popierių komisija;
 - Ryšių reguliavimo tarnyba;
 - Nacionalinė sveikatos taryba;
 - Etninės kultūros globos taryba;
 - Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyba;
 - Valstybinė kultūros paveldo komisija;
 - Vaiko teisių apsaugos kontrolieriaus įstaiga;
 - Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija;
 - Valstybinė lietuvių kalbos komisija;
 - Vyriausioji rinkimų komisija;
 - Vyriausioji tarnybinės etikos komisija;
 - Žurnalistų etikos inspektorius tarnyba.
- Vyriausybės kanceliarija
- Institutsioonid, millel on aruandekohustus valitsuse (Vyriausybė) ees:
 - Ginklų fondas;
 - Informacinės visuomenės plėtros komitetas;
 - Kūno kultūros ir sporto departamentas;
 - Lietuvos archyvų departamentas;
 - Mokestinių ginčų komisija;

- Statistikos departamentas;
 - Tautinių mažumų ir išeivijos departamentas;
 - Valstybinė tabako ir alkoholio kontrolės tarnyba;
 - Viešųjų pirkimų tarnyba;
 - Narkotikų kontrolės departamentas;
 - Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija;
 - Valstybinė duomenų apsaugos inspekcija;
 - Valstybinė lošimų priežiūros komisija;
 - Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba;
 - Vyriausioji administracinių ginčų komisija;
 - Draudimo priežiūros komisija;
 - Lietuvos valstybinis mokslo ir studijų fondas;
 - Lietuvių grįžimo į Tėvynę informacijos centras
- Konstitucinis Teismas
 - Lietuvos bankas
 - Aplinkos ministerija
 - Keskonnaministeeriumi (Aplinkos ministerija) allasutused:
 - Generalinė miškų urėdija;
 - Lietuvos geologijos tarnyba;
 - Lietuvos hidrometeorologijos tarnyba;
 - Lietuvos standartizacijos departamentas;
 - Nacionalinis akreditacijos biuras;
 - Valstybinė metrologijos tarnyba;
 - Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba;
 - Valstybinė teritorijų planavimo ir statybos inspekcija.
 - Finansų ministerija
 - Rahandusministeeriumi (Finansų ministerija) allasutused:

- Muitinės departamentas;
- Valstybės dokumentų technologinės apsaugos tarnyba;
- Valstybinė mokesčių inspekcija;
- Finansų ministerijos mokymo centras.
- Krašto apsaugos ministerija
- Kaitseministeriumi (Krašto apsaugos ministerija) allasutused:
 - Antrasis operatyvinių tarnybų departamentas;
 - Centralizuota finansų ir turto tarnyba;
 - Karo prievolės administravimo tarnyba;
 - Krašto apsaugos archyvas;
 - Krizių valdymo centras;
 - Mobilizacijos departamentas;
 - Ryšių ir informacinių sistemų tarnyba;
 - Infrastruktūros plėtros departamentas;
 - Valstybinis pilietinio pasipriešinimo rengimo centras.
- Lietuvos kariuomenė
- Krašto apsaugos sistemos kariniai vienetai ir tarnybos
- Kultūros ministerija
- Kultuuriministeriumi (Kultūros ministerija) allasutused:
 - Kultūros paveldo departamentas;
 - Valstybinė kalbos inspekcija.
- Socialinės apsaugos ir darbo ministerija
- Sotsiaalkindlustus- ja t  h  ive ministeeriumi (Socialinės apsaugos ir darbo ministerija) allasutused:
 - Garantinio fondo administracija;
 - Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnyba;
 - Lietuvos darbo birža;
 - Lietuvos darbo rinkos mokymo tarnyba;

- Trišalės tarybos sekretoriatas;
 - Socialinių paslaugų priežiūros departamentas;
 - Darbo inspekcija;
 - Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba;
 - Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnyba;
 - Ginčų komisija;
 - Techninės pagalbos neįgaliesiems centras;
 - Neįgaliųjų reikalų departamentas.
- Susisiekimo ministerija
- Transporto- ja sideministeriumi (Susisiekimo ministerija) allasutused:
 - Lietuvos automobilių kelių direkcija;
 - Valstybinė geležinkelio inspekcija;
 - Valstybinė kelių transporto inspekcija;
 - Pasienio kontrolės punktų direkcija.
- Sveikatos apsaugos ministerija
- Tervishoiuministeriumi (Sveikatos apsaugos ministerija) allasutused:
 - Valstybinė akreditavimo sveikatos priežiūros veikai tarnyba;
 - Valstybinė ligonių kasa;
 - Valstybinė medicininio audito inspekcija;
 - Valstybinė vaistų kontrolės tarnyba;
 - Valstybinė teismo psichiatrijos ir narkologijos tarnyba;
 - Valstybinė visuomenės sveikatos priežiūros tarnyba;
 - Farmacijos departamentas;
 - Sveikatos apsaugos ministerijos Ekstremalių sveikatai situacijų centras;
 - Lietuvos bioetikos komitetas;
 - Radiacinės saugos centras.
- Švietimo ir mokslo ministerija

- Haridus- ja Teadusministeeriumi (Švietimo ir mokslo ministerija) allasutused:
 - Nacionalinis egzaminų centras;
 - Studijų kokybės vertinimo centras.
- Teisingumo ministerija
- Justiitsministeeriumi (Teisingumo ministerija) allasutused:
 - Kalėjimų departamentas;
 - Nacionalinė vartotojų teisių apsaugos taryba;
 - Europos teisės departamentas
- Ūkio ministerija
- Majandusministeeriumi (Ūkio ministerija) allasutused:
 - Įmonių bankroto valdymo departamentas;
 - Valstybinė energetikos inspekcija;
 - Valstybinė ne maisto produktų inspekcija;
 - Valstybinis turizmo departamentas
- Užsienio reikalų ministerija
- Diplomatines atstovybes ir konsulinės įstaigos užsienyje bei atstovybės prie tarptautinių organizacijų
- Vidaus reikalų ministerija
- Siseministeeriumi (Vidaus reikalų ministerija) allasutused:
 - Asmens dokumentų išrašymo centras;
 - Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyba;
 - Gyventojų registro tarnyba;
 - Policijos departamentas;
 - Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas;
 - Turto valdymo ir ūkio departamentas;
 - Vadovybės apsaugos departamentas;
 - Valstybės sienos apsaugos tarnyba;
 - Valstybės tarnybos departamentas;

- Informatikos ir ryšių departamentas;
- Migracijos departamentas;
- Sveikatos priežiūros tarnyba;
- Bendrasis pagalbos centras.
- Žemės ūkio ministerija
- Põllumajandusministeeriumi (Žemės ūkio ministerija) allasutused:
 - Nacionalinė mokėjimo agentūra;
 - Nacionalinė žemės tarnyba;
 - Valstybinė augalų apsaugos tarnyba;
 - Valstybinė gyvulių veislininkystės priežiūros tarnyba;
 - Valstybinė sėklų ir grūdų tarnyba;
 - Žuvininkystės departamentas
- Teismai [kohtud]:
 - Lietuvos Aukščiausiasis Teismas;
 - Lietuvos apeliacinis teismas;
 - Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas;
 - apygardų teismai;
 - apygardų administraciniai teismai;
 - apylinkių teismai;
 - Nacionalinė teismų administracija
- Generalinė prokuratūra
- Muud avaliku halduse keskasutused (institucijos [institutsioonid], įstaigos [asutused], tarnybos [ametid]):
 - Aplinkos apsaugos agentūra;
 - Valstybinė aplinkos apsaugos inspekcija;
 - Aplinkos projektų valdymo agentūra;
 - Miško genetinių išteklių, sėklų ir sodmenų tarnyba;
 - Miško sanitarinės apsaugos tarnyba;

- Valstybinė miškotvarkos tarnyba;
- Nacionalinis visuomenės sveikatos tyrimų centras;
- Lietuvos AIDS centras;
- Nacionalinis organų transplantacijos biuras;
- Valstybinis patologijos centras;
- Valstybinis psichikos sveikatos centras;
- Lietuvos sveikatos informacijos centras;
- Slaugos darbuotojų tobulinimosi ir specializacijos centras;
- Valstybinis aplinkos sveikatos centras;
- Respublikinis mitybos centras;
- Užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės centras;
- Trakų visuomenės sveikatos priežiūros ir specialistų tobulinimosi centras;
- Visuomenės sveikatos ugdymo centras;
- Muitinės kriminalinė tarnyba;
- Muitinės informacinių sistemų centras;
- Muitinės laboratorija;
- Muitinės mokymo centras;
- Valstybinis patentų biuras;
- Lietuvos teismo ekspertizės centras;
- Centrinė hipotekos įstaiga;
- Lietuvos metrologijos inspekcija;
- Civilinės aviacijos administracija;
- Lietuvos saugios laivybos administracija;
- Transporto investicijų direkcija;
- Valstybinė vidaus vandenių laivybos inspekcija;
- Pabėgėlių priėmimo centras

Luksemburg

- Ministère d'Etat
- Ministère des Affaires Etrangères et de l'Immigration
- Ministère de l'Agriculture, de la Viticulture et du Développement Rural
- Ministère des Classes moyennes, du Tourisme et du Logement
- Ministère de la Culture, de l'Enseignement Supérieur et de la Recherche
- Ministère de l'Economie et du Commerce extérieur
- Ministère de l'Education nationale et de la Formation professionnelle
- Ministère de l'Egalité des chances
- Ministère de l'Environnement
- Ministère de la Famille et de l'Intégration
- Ministère des Finances
- Ministère de la Fonction publique et de la Réforme administrative
- Ministère de l'Intérieur et de l'Aménagement du territoire
- Ministère de la Justice
- Ministère de la Santé
- Ministère de la Sécurité sociale
- Ministère des Transports
- Ministère du Travail et de l'Emploi
- Ministère des Travaux publics

Ungari

- Egészségügyi Minisztérium
- Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium
- Gazdasági és Közlekedési Minisztérium
- Honvédelmi Minisztérium
- Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium
- Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium
- Külügyminisztérium

- Miniszterelnöki Hivatal
- Oktatási és Kulturális Minisztérium
- Önkormányzati és Területfejlesztési Minisztérium
- Pénzügyminisztérium
- Szociális és Munkaügyi Minisztérium
- Központi Szolgáltatási Főigazgatóság

Malta

- Uffiċċju tal-Prim Ministru (Office of the Prime Minister)
- Ministeru għall-Familja u Solidarjeta' Soċjali (Ministry for the Family and Social Solidarity)
- Ministeru ta' l-Edukazzjoni Zghazagh u Impjieg (Ministry for Education Youth and Employment)
- Ministeru tal-Finanzi (Ministry of Finance)
- Ministeru tar-Riżorsi u l-Infrastruttura (Ministry for Resources and Infrastructure)
- Ministeru tat-Turiżmu u Kultura (Ministry for Tourism and Culture)
- Ministeru tal-Ġustizzja u l-Intern (Ministry for Justice and Home Affairs)
- Ministeru għall-Affarijiet Rurali u l-Ambjent (Ministry for Rural Affairs and the Environment)
- Ministeru għal Għawdex (Ministry for Gozo)
- Ministeru tas-Sahħa, l-Anzjani u Kura fil-Kommunita' (Ministry of Health, the Elderly and Community Care)
- Ministeru ta' l-Affarijiet Barranin (Ministry of Foreign Affairs)
- Ministeru għall-Investimenti, Industrija u Teknologija ta' Informazzjoni (Ministry for Investment, Industry and Information Technology)
- Ministeru għall-Kompetittivà u Komunikazzjoni (Ministry for Competitiveness and Communications)
- Ministeru għall-Iżvilupp Urban u Toroq (Ministry for Urban Development and Roads)

Madalmaad

- Ministerie van Algemene Zaken
 - Bestuursdepartement

- Bureau van de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid
- Rijksvoorlichtingsdienst
- Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
 - Bestuursdepartement
 - Centrale Archiefselectiedienst (CAS)
 - Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst (AIVD)
 - Agentschap Basisadministratie Persoonsgegevens en Reisdocumenten (BPR)
 - Agentschap Korps Landelijke Politiediensten
- Ministerie van Buitenlandse Zaken
 - Directoraat-generaal Regiobeleid en Consulaire Zaken (DGRC)
 - Directoraat-generaal Politieke Zaken (DGPZ)
 - Directoraat-generaal Internationale Samenwerking (DGIS)
 - Directoraat-generaal Europese Samenwerking (DGES)
 - Centrum tot Bevordering van de Import uit Ontwikkelingslanden (CBI)
 - Centrale diensten ressorterend onder S/PlvS (kantslerile ja asekantslerile alluvad tugitalitused)
 - Buitenlandse Posten (ieder afzonderlijk)
- Ministerie van Defensie — (Kaitseministeerium)
 - Bestuursdepartement
 - Commando Diensten Centra (CDC)
 - Defensie Telematica Organisatie (DTO)
 - Centrale directie van de Defensie Vastgoed Dienst
 - De afzonderlijke regionale directies van de Defensie Vastgoed Dienst
 - Defensie Materieel Organisatie (DMO)
 - Landelijk Bevoorradingsbedrijf van de Defensie Materieel Organisatie
 - Logistiek Centrum van de Defensie Materieel Organisatie
 - Marinebedrijf van de Defensie Materieel Organisatie
 - Defensie Pijpleiding Organisatie (DPO)

- Ministerie van Economische Zaken
 - Bestuursdepartement
 - Centraal Planbureau (CPB)
 - SenterNovem
 - Staatstoezicht op de Mijnen (SodM)
 - Nederlandse Mededingingsautoriteit (NMa)
 - Economische Voorlichtingsdienst (EVD)
 - Agentschap Telecom
 - Kenniscentrum Professioneel & Innovatief Aanbesteden, Netwerk voor Overheidsopdrachtgevers (PIANOo)
 - Regiebureau Inkoop Rijksoverheid
 - Octrooicentrum Nederland
 - Consumentenautoriteit
- Ministerie van Financiën
 - Bestuursdepartement
 - Belastingdienst Automatiseringscentrum
 - Belastingdienst
 - de afzonderlijke Directies der Rijksbelastingen (Maksu- ja Tolliameti erinevad osakonnad kogu Madalmaades)
 - Fiscale Inlichtingen- en Opsporingsdienst (sealhulgas Economische Controle dienst (ECD))
 - Belastingdienst Opleidingen
 - Dienst der Domeinen
- Ministerie van Justitie
 - Bestuursdepartement
 - Dienst Justitiële Inrichtingen
 - Raad voor de Kinderbescherming
 - Centraal Justitie Incasso Bureau

- Openbaar Ministerie
- Immigratie en Naturalisatiedienst
- Nederlands Forensisch Instituut
- Dienst Terugkeer & Vertrek
- Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
 - Bestuursdepartement
 - Dienst Regelingen (DR)
 - Agentschap Plantenziektenkundige Dienst (PD)
 - Algemene Inspectiedienst (AID)
 - Dienst Landelijk Gebied (DLG)
 - Voedsel en Waren Autoriteit (VWA)
- Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen
 - Bestuursdepartement
 - Inspectie van het Onderwijs
 - Erfgoedinspectie
 - Centrale Financiën Instellingen
 - Nationaal Archief
 - Adviesraad voor Wetenschaps- en Technologiebeleid
 - Onderwijsraad
 - Raad voor Cultuur
- Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
 - Bestuursdepartement
 - Inspectie Werk en Inkomen
 - Agentschap SZW
- Ministerie van Verkeer en Waterstaat
 - Bestuursdepartement
 - Directoraat-Generaal Transport en Luchtvaart

- Directoraat-generaal Personenvervoer
- Directoraat-generaal Water
- Centrale diensten (Keskjalitused)
- Shared services Organisatie Verkeer en Watersaat
- Koninklijke Nederlandse Meteorologisch Instituut KNMI
- Rijkswaterstaat, Bestuur
- De afzonderlijke regionale Diensten van Rijkswaterstaat (Riiklike Ehitustööde ja Veemajanduse Peadirektoraadi kõik kohalikud talitused)
- De afzonderlijke specialistische diensten van Rijkswaterstaat (Riiklike Ehitustööde ja Veemajanduse Peadirektoraadi kõik spetsialiseerunud talitused)
- Adviesdienst Geo-Informatie en ICT
- Adviesdienst Verkeer en Vervoer (AVV)
- Bouwdienst
- Corporate Dienst
- Data ICT Dienst
- Dienst Verkeer en Scheepvaart
- Dienst Weg- en Waterbouwkunde (DWW)
- Rijksinstituut voor Kunst en Zee (RIKZ)
- Rijksinstituut voor Integraal Zoetwaterbeheer en Afvalwaterbehandeling (RIZA)
- Waterdienst
- Inspectie Verkeer en Waterstaat, Hoofddirectie
- Port state Control
- Directie Toezichtontwikkeling Communicatie en Onderzoek (TCO)
- Toezichthouder Beheer Eenheid Lucht
- Toezichthouder Beheer Eenheid Water
- Toezichthouder Beheer Eenheid Land
- Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer
 - Bestuursdepartement

- Directoraat-generaal Wonen, Wijken en Integratie
- Directoraat-generaal Ruimte
- Directoraat-generaal Milieubeheer
- Rijksgebouwendienst
- VROM Inspectie
- Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
 - Bestuursdepartement
 - Inspectie Gezondheidsbescherming, Waren en Veterinaire Zaken
 - Inspectie Gezondheidszorg
 - Inspectie Jeugdhulpverlening en Jeugdbescherming
 - Rijksinstituut voor de Volksgezondheid en Milieu (RIVM)
 - Sociaal en Cultureel Planbureau
 - Agentschap t.b.v. het College ter Beoordeling van Geneesmiddelen
- Tweede Kamer der Staten-Generaal
- Eerste Kamer der Staten-Generaal
- Raad van State
- Algemene Rekenkamer
- Nationale Ombudsman
- Kanselarij der Nederlandse Orden
- Kabinet der Koningin
- Raad voor de rechtspraak en de Rechtbanken

Austria

- Bundeskanzleramt
- Bundesministerium für europäische und internationale Angelegenheiten
- Bundesministerium für Finanzen
- Bundesministerium für Gesundheit, Familie und Jugend
- Bundesministerium für Inneres

- Bundesministerium für Justiz
- Bundesministerium für Landesverteidigung
- Bundesministerium für Land- und Forstwirtschaft, Umwelt und Wasserwirtschaft
- Bundesministerium für Soziales und Konsumentenschutz
- Bundesministerium für Unterricht, Kunst und Kultur
- Bundesministerium für Verkehr, Innovation und Technologie
- Bundesministerium für Wirtschaft und Arbeit
- Bundesministerium für Wissenschaft und Forschung
- Österreichische Forschungs- und Prüfzentrum Arsenal Gesellschaft m.b.H
- Bundesbeschaffung G.m.b.H
- Bundesrechenzentrum G.m.b.H

Poola

- Kancelaria Prezydenta RP
- Kancelaria Sejmu RP
- Kancelaria Senatu RP
- Kancelaria Prezesa Rady Ministrów
- Sąd Najwyższy
- Naczelny Sąd Administracyjny
- Wojewódzkie sądy administracyjne
- Sądy powszechne — rejonowe, okręgowe i apelacyjne
- Trybunał Konstytucyjny
- Najwyższa Izba Kontroli
- Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich
- Biuro Rzecznika Praw Dziecka
- Biuro Ochrony Rządu
- Biuro Bezpieczeństwa Narodowego
- Centralne Biuro Antykorupcyjne

- Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej
- Ministerstwo Finansów
- Ministerstwo Gospodarki
- Ministerstwo Rozwoju Regionalnego
- Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego
- Ministerstwo Edukacji Narodowej
- Ministerstwo Obrony Narodowej
- Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi
- Ministerstwo Skarbu Państwa
- Ministerstwo Sprawiedliwości
- Ministerstwo Infrastruktury
- Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego
- Ministerstwo Środowiska
- Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji
- Ministerstwo Spraw Zagranicznych
- Ministerstwo Zdrowia
- Ministerstwo Sportu i Turystyki
- Urząd Komitetu Integracji Europejskiej
- Urząd Patentowy Rzeczypospolitej Polskiej
- Urząd Regulacji Energetyki
- Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych
- Urząd Transportu Kolejowego
- Urząd Dozoru Technicznego
- Urząd Rejestracji Produktów Leczniczych, Wyrobów Medycznych i Produktów Biobójczych
- Urząd do Spraw Repatriacji i Cudzoziemców
- Urząd Zamówień Publicznych
- Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów

- Urząd Lotnictwa Cywilnego
- Urząd Komunikacji Elektronicznej
- Wyższy Urząd Górniczy
- Główny Urząd Miar
- Główny Urząd Geodezji i Kartografii
- Główny Urząd Nadzoru Budowlanego
- Główny Urząd Statystyczny
- Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji
- Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych
- Państwowa Komisja Wyborcza
- Państwowa Inspekcja Pracy
- Rządowe Centrum Legislacji
- Narodowy Fundusz Zdrowia
- Polska Akademia Nauk
- Polskie Centrum Akredytacji
- Polskie Centrum Badań i Certyfikacji
- Polska Organizacja Turystyczna
- Polski Komitet Normalizacyjny
- Zakład Ubezpieczeń Społecznych
- Komisja Nadzoru Finansowego
- Naczelna Dyrekcja Archiwów Państwowych
- Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego
- Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad
- Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa
- Komenda Główna Państwowej Straży Pożarnej
- Komenda Główna Policji
- Komenda Główna Straży Granicznej

- Inspekcja Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych
- Główny Inspektorat Ochrony Środowiska
- Główny Inspektorat Transportu Drogowego
- Główny Inspektorat Farmaceutyczny
- Główny Inspektorat Sanitarny
- Główny Inspektorat Weterynarii
- Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego
- Agencja Wywiadu
- Agencja Mienia Wojskowego
- Wojskowa Agencja Mieszkaniowa
- Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa
- Agencja Rynku Rolnego
- Agencja Nieruchomości Rolnych
- Państwowa Agencja Atomistyki
- Polska Agencja Żeglugi Powietrznej
- Polska Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Agencja Rezerw Materiałowych
- Narodowy Bank Polski
- Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
- Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych
- Instytut Pamięci Narodowej — Komisja Ścigania Zbrodni Przeciwko Narodowi Polskiemu
- Rada Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa
- Służba Celna Rzeczypospolitej Polskiej
- Państwowe Gospodarstwo Leśne ‘Lasy Państwowe’
- Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości
- Urzędy wojewódzkie
- Samodzielne Publiczne Zakłady Opieki Zdrowotnej, jeśli ich organem założycielskim jest minister, centralny organ administracji rządowej lub wojewoda

Portugal

- Presidência do Conselho de Ministros
- Ministério das Finanças e da Administração Pública
- Ministério da Defesa Nacional
- Ministério dos Negócios Estrangeiros
- Ministério da Administração Interna
- Ministério da Justiça
- Ministério da Economia e da Inovação
- Ministério da Agricultura, Desenvolvimento Rural e Pescas
- Ministério da Educação
- Ministério da Ciência, Tecnologia e do Ensino Superior
- Ministério da Cultura
- Ministério da Saúde
- Ministério do Trabalho e da Solidariedade Social
- Ministério das Obras Públicas, Transportes e Comunicações
- Ministério do Ambiente, do Ordenamento do Território e do Desenvolvimento Regional
- Presidência da República
- Tribunal Constitucional
- Tribunal de Contas
- Provedoria de Justiça

Ruménia

- Administrația Prezidențială
- Senatul României
- Camera Deputaților
- Inalta Curte de Casație și Justiție
- Curtea Constituțională
- Consiliul Legislativ

- Curtea de Conturi
- Consiliul Superior al Magistraturii
- Parchetul de pe lângă Inalta Curte de Casație și Justiție
- Secretariatul General al Guvernului
- Cancelaria primului ministru
- Ministerul Afacerilor Externe
- Ministerul Economiei și Finanțelor
- Ministerul Justiției
- Ministerul Apărării
- Ministerul Internelor și Reformei Administrative
- Ministerul Muncii, Familiei și Egalității de Sanse
- Ministerul pentru Intreprinderi Mici și Mijlocii, Comerț, Turism și Profesii Liberale
- Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale
- Ministerul Transporturilor
- Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Locuinței
- Ministerul Educației Cercetării și Tineretului
- Ministerul Sănătății Publice
- Ministerul Culturii și Cultelor
- Ministerul Comunicațiilor și Tehnologiei Informației
- Ministerul Mediului și Dezvoltării Durabile
- Serviciul Român de Informații
- Serviciul de Informații Externe
- Serviciul de Protecție și Pază
- Serviciul de Telecomunicații Speciale
- Consiliul Național al Audiovizualului
- Consiliul Concurenței (CC)
- Direcția Națională Anticorupție

- Inspectoratul General de Poliție
- Autoritatea Națională pentru Reglementarea și Monitorizarea Achizițiilor Publice
- Consiliul Național de Soluționare a Contestațiilor
- Autoritatea Națională de Reglementare pentru Serviciile Comunitare de Utilități Publice(ANRSC)
- Autoritatea Națională Sanitară Veterinară și pentru Siguranța Alimentelor
- Autoritatea Națională pentru Protecția Consumatorilor
- Autoritatea Navală Română
- Autoritatea Feroviară Română
- Autoritatea Rutieră Română
- Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului
- Autoritatea Națională pentru Persoanele cu Handicap
- Autoritatea Națională pentru Turism
- Autoritatea Națională pentru Restituirea Proprietăților
- Autoritatea Națională pentru Tineret
- Autoritatea Națională pentru Cercetare Științifică
- Autoritatea Națională pentru Reglementare în Comunicații și Tehnologia Informației
- Autoritatea Națională pentru Serviciile Societății Informaționale
- Autoritatea Electorală Permanente
- Agenția pentru Strategii Guvernamentale
- Agenția Națională a Medicamentului
- Agenția Națională pentru Sport
- Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă
- Agenția Națională de Reglementare în Domeniul Energiei
- Agenția Română pentru Conservarea Energiei
- Agenția Națională pentru Resurse Minerale
- Agenția Română pentru Investiții Străine
- Agenția Națională pentru Intreprinderi Mici și Mijlocii și Cooperatie

- Agenția Națională a Funcționarilor Publici
- Agenția Națională de Administrare Fiscală
- Agenția de Compensare pentru Achiziții de Tehnică Specială
- Agenția Națională Anti-doping
- Agenția Nucleară
- Agenția Națională pentru Protecția Familiei
- Agenția Națională pentru Egalitatea de Sanse între Bărbați și Femei
- Agenția Națională pentru Protecția Mediului
- Agenția națională Antidrog

Slovenia

- Predsednik Republike Slovenije
- Državni zbor Republike Slovenije
- Državni svet Republike Slovenije
- Varuh človekovih pravic
- Ustavno sodišče Republike Slovenije
- Računsko sodišče Republike Slovenije
- Državna revizijska komisija za revizijo postopkov oddaje javnih naročil
- Slovenska akademija znanosti in umetnosti
- Vladne službe
- Ministrstvo za finance
- Ministrstvo za notranje zadeve
- Ministrstvo za zunanje zadeve
- Ministrstvo za obrambo
- Ministrstvo za pravosodje
- Ministrstvo za gospodarstvo
- Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano
- Ministrstvo za promet

- Ministrstvo za okolje in, prostor
- Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve
- Ministrstvo za zdravje
- Ministrstvo za javno upravo
- Ministrstvo za šolstvo in šport
- Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo
- Ministrstvo za kulturo
- Vrhovno sodišče Republike Slovenije
- višja sodišča
- okrožna sodišča
- okrajna sodišča
- Vrhovno državno tožilstvo Republike Slovenije
- Okrožna državna tožilstva
- Državno pravobranilstvo
- Upravno sodišče Republike Slovenije
- Višje delovno in socialno sodišče
- delovna sodišča
- Davčna uprava Republike Slovenije
- Carinska uprava Republike Slovenije
- Urad Republike Slovenije za preprečevanje pranja denarja
- Urad Republike Slovenije za nadzor prirejanja iger na srečo
- Uprava Republike Slovenije za javna plačila
- Urad Republike Slovenije za nadzor proračuna
- Policija
- Inšpektorat Republike Slovenije za notranje zadeve
- General štab Slovenske vojske
- Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje

- Inšpektorat Republike Slovenije za obrambo
- Inšpektorat Republike Slovenije za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami
- Uprava Republike Slovenije za izvrševanje kazenskih sankcij
- Urad Republike Slovenije za varstvo konkurence
- Urad Republike Slovenije za varstvo potrošnikov
- Tržni inšpektorat Republike Slovenije
- Urad Republike Slovenije za intelektualno lastnino
- Inšpektorat Republike Slovenije za elektronske komunikacije, elektronsko podpisovanje in pošto
- Inšpektorat za energetiko in rudarstvo
- Agencija Republike Slovenije za kmetijske trge in razvoj podeželja
- Inšpektorat Republike Slovenije za kmetijstvo, gozdarstvo in hrano
- Fitosanitarna uprava Republike Slovenije
- Veterinarska uprava Republike Slovenije
- Uprava Republike Slovenije za pomorstvo
- Direkcija Republike Slovenije za caste
- Prometni inšpektorat Republike Slovenije
- Direkcija za vodenje investicij v javno železniško infrastrukturo
- Agencija Republike Slovenije za okolje
- Geodetska uprava Republike Slovenije
- Uprava Republike Slovenije za jedrsko varstvo
- Inšpektorat Republike Slovenije za okolje in prostor
- Inšpektorat Republike Slovenije za delo
- Zdravstveni inšpektorat
- Urad Republike Slovenije za kemikalije
- Uprava Republike Slovenije za varstvo pred sevanji
- Urad Republike Slovenije za meroslovje
- Urad za visoko šolstvo

- Urad Republike Slovenije za mladino
- Inšpektorat Republike Slovenije za šolstvo in šport
- Arhiv Republike Slovenije
- Inšpektorat Republike Slovenije za kulturo in medije
- Kabinet predsednika Vlade Republike Slovenije
- Generalni sekretariat Vlade Republike Slovenije
- Služba vlade za zakonodajo
- Služba vlade za evropske zadeve
- Služba vlade za lokalno samoupravo in regionalno politiko
- Urad vlade za komuniciranje
- Urad za enake možnosti
- Urad za verske skupnosti
- Urad za narodnosti
- Urad za makroekonomske analize in razvoj
- Statistični urad Republike Slovenije
- Slovenska obveščevalno-varnostna agencija
- Protokol Republike Slovenije
- Urad za varovanje tajnih podatkov
- Urad za Slovence v zamejstvu in po svetu
- Služba Vlade Republike Slovenije za razvoj
- Informacijski pooblaščenec
- Državna volilna komisija

Slovakkia

Ministeeriumid ja muud keskvalitsusasutused, mida nimetatakse valitsuse tegevuse struktuuri ja keskvalitsuse haldusasutusi käsitlevas seaduses nr 575/2001 Coll., mida on täpsustatud hilisemates määrustes:

- Kancelária Prezidenta Slovenskej republiky
- Národná rada Slovenskej republiky

- Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky
- Ministerstvo financií Slovenskej republiky
- Ministerstvo dopravy, pôšt a telekomunikácií Slovenskej republiky
- Ministerstvo pôdohospodárstva Slovenskej republiky
- Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky
- Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky
- Ministerstvo obrany Slovenskej republiky
- Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky
- Ministerstvo zahraničných vecí Slovenskej republiky
- Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky
- Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky
- Ministerstvo školstva Slovenskej republiky
- Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky
- Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky
- Úrad vlády Slovenskej republiky
- Protimonopolný úrad Slovenskej republiky
- Štatistický úrad Slovenskej republiky
- Úrad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky
- Úrad jadrového dozoru Slovenskej republiky
- Úrad pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo Slovenskej republiky
- Úrad pre verejné obstarávanie
- Úrad priemyselného vlastníctva Slovenskej republiky
- Správa štátnych hmotných rezerv Slovenskej republiky
- Národný bezpečnostný úrad
- Ústavný súd Slovenskej republiky
- Najvyšší súd Slovenskej republiky
- Generálna prokuratúra Slovenskej republiky

- Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky
- Telekomunikačný úrad Slovenskej republiky
- Úrad priemyselného vlastníctva Slovenskej republiky
- Úrad pre finančný trh
- Úrad na ochranu osobných údajov
- Kancelária verejného ochranu prav

Soome

- Oikeuskanslerinvirasto — Justitiekanslersämbetet
- Liikenne- Ja Viestintäministeriö — Kommunikationsministeriet
 - Ajoneuvohallintokeskus AKE — Fordonsförvaltningscentralen AKE
 - Ilmailuhallinto — Luftfartsförvaltningen
 - Ilmatieteen laitos — Meteorologiska institutet
 - Merenkulkulaitos — Sjöfartsverket
 - Merentutkimuslaitos — Havsforskningsinstitutet
 - Ratahallintokeskus RHK — Banförvaltningscentralen RHK
 - Rautatievirasto — Järnvägsverket
 - Tiehallinto — Vägförvaltningen
 - Viestintävirasto — Kommunikationsverket
- Maa- Ja Metsätalousministeriö — Jord- Och Skogsbruksministeriet
 - Elintarviketurvallisuusvirasto — Livsmedelssäkerhetsverket
 - Maanmittauslaitos — Lantmäteriverket
 - Maaseutuvirasto — Landsbygdsverket
- Oikeusministeriö — Justitieministeriet
 - Tietosuojavaltuutetun toimisto — Dataombudsmannens byrå
 - Tuomioistuimet — domstolar
 - Korkein oikeus — Högsta domstolen
 - Korkein hallinto-oikeus — Högsta förvaltningsdomstolen

- Hovioikeudet — hovrätter
- Käräjäoikeudet — tingsrätter
- Hallinto-oikeudet –förvaltningsdomstolar
- Markkinaoikeus — Marknadsdomstolen
- Työtuomioistuin — Arbetsdomstolen
- Vakuutusoiikeus — Försäkringsdomstolen
- Kuluttajariitalautakunta — Konsumenttvistenämnden
- Vankeinhoitolaitos — Fångvårdsväsendet
- HEUNI — Yhdistyneiden Kansakuntien yhteydessä toimiva Euroopan kriminaalipolitiikan instituutti — HEUNI — Europeiska institutet för kriminalpolitik, verksamt i anslutning till Förenta Nationerna
- Konkursiasiamiehen toimisto — Konkursombudsmannens byrå
- Kuluttajariitalautakunta — Konsumenttvistenämnden
- Oikeushallinnon palvelukeskus — Justitieförvaltningens servicecentral
- Oikeushallinnon tietotekniikkakeskus — Justitieförvaltningens datateknikcentral
- Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos (Optula) — Rättspolitiska forskningsinstitutet
- Oikeusrekisterikeskus — Rättsregistercentralen
- Onnettomuustutkintakeskus — Centralen för undersökning av olyckor
- Rikosseuraamusvirasto — Brottspåföljdsverket
- Rikosseuraamusalan koulutuskeskus — Brottspåföljdsområdets utbildningscentral
- Rikoksantorjuntaneuvosto Rådet för brottsförebyggande
- Saamelaiskäräjät — Sametinget
- Valtakunnansyyttäjänvirasto — Riksåklagarämbetet
- Vankeinhoitolaitos — Fångvårdsväsendet
- Opetusministeriö — Undervisningsministeriet
 - Opetushallitus — Utbildningsstyrelsen
 - Valtion elokuvatarkastamo — Statens filmgranskningsbyrå
- Puolustusministeriö — Försvarsministeriet

- Puolustusvoimat — Försvarsmakten
- Sisäasiainministeriö — Inrikesministeriet
 - Väestörekisterikeskus — Befolkningsregistercentralen
 - Keskusrikospoliisi — Centralkriminalpolisen
 - Liikkuva poliisi — Rörliga polisen
 - Rajavartiolaitos — Gränsbevakningsväsendet
 - Lääninhallitukset — Länstyrelserna
 - Suojelupoliisi — Skyddspolisen
 - Poliisiammattikorkeakoulu — Polisyreshögskolan
 - Poliisin tekniikkakeskus — Polisens teknikcentral
 - Poliisin tietohallintokeskus — Polisens datacentral
 - Helsingin kihlakunnan poliisilaitos — Polisrättningen i Helsingfors
 - Pelastusopisto — Räddningsverket
 - Häätäkeskuslaitos — Nödcentralverket
 - Maahanmuuttovirasto — Migrationsverket
 - Sisäasiainhallinnon palvelukeskus — Inrikesförvaltningens servicecentral
 - Sosiaali- ja Terveysministeriö — Social- och Hälsovårdsministeriet
 - Työttömyysturvan muutoksenhakulautakunta — Besvärnämnden för utkomstskyddsärenden
 - Sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunta — Besvärnämnden för socialtrygghet
 - Lääkelaitos — Läkemedelsverket
 - Terveysturvan oikeusturvakeskus — Rättsskyddscentralen för hälsovården
 - Säteilyturvakeskus — Strålsäkerhetscentralen
 - Kansanterveyslaitos — Folkhälsoinstitutet
 - Lääkehoidon kehittämiskeskus ROHTO — Utvecklingscentralen för läkemedelsbehandling
 - Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskus — Social- och hälsovårdens produktill-synscentral

- Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimus- ja kehittämiskeskus Stakes — Forsknings- och utvecklingscentralen för social- och hälsovården Stakes
- Vakuutusvalvontavirasto — Försäkringsinspektionen
- Työ- ja Elinkeinoministeriö — Arbets- Och Näringsministeriet
- Kuluttajavirasto — Konsumentverket
- Kilpailuvirasto — Konkurrensverket
- Patentti- ja rekisterihallitus — Patent- och registerstyrelsen
- Valtakunnansovittelijain toimisto — Riksförlikningsmännens byrå
- Valtion turvapaikanhakijoiden vastaanottokeskukset– Statliga förläggningar för asylsökande
- Energi- ja sähkönministeriö — Energimarknadsverket
- Geologian tutkimuskeskus — Geologiska forskningscentralen
- Huoltovarmuuskeskus — Försörjningsberedskapscentralen
- Kuluttajatutkimuskeskus — Konsumentforskningscentralen
- Matkailun edistämiskeskus (MEK) — Centralen för turistfrämjande
- Mittatekniikan keskus (MIKES) — Mätteknikcentralen
- Tekes — teknologian ja innovaatioiden kehittämiskeskus — Tekes — utvecklingscentralen för teknologi och innovationer
- Turvatekniikan keskus (TUKES) — Säkerhetsteknikcentralen
- Valtion teknillinen tutkimuskeskus (VTT) — Statens tekniska forskningscentral
- Syrjintälautakunta — Nationella diskrimineringsnämnden
- Työneuvosto — Arbetsrådet
- Vähemmistövaltuutetun toimisto — Minoritetsombudsmännens byrå
- Ulkoasiainministeriö — Utrikesministeriet
- Valtioneuvoston Kanslia — Statsrådets Kansli
- Valtiovarainministeriö — Finansministeriet
 - Valtiokonttori — Statskontoret
 - Verohallinto — Skatteförvaltningen

- Tullilaitos — Tullverket
- Tilastokeskus — Statistikcentralen
- Valtiontaloudellinen tutkimuskeskus — Statens ekonomiska forskningscentral
- Ympäristöministeriö — Miljöministeriet
 - Suomen ympäristökeskus — Finlands miljöcentral
 - Asumisen rahoitus- ja kehityskeskus — Finansierings- och utvecklingscentralen för boendet
- Valtiontalouden Tarkastusvirasto — Statens Revisionsverk

Rootsi

A

- Affärsverket svenska kraftnät
- Akademien för de fria konsterna
- Alkohol- och läkemedelssortiments-nämnden
- Allmänna pensionsfonden
- Allmänna reklamationsnämnden
- Ambassader
- Ansvarsnämnd, statens
- Arbetsdomstolen
- Arbetsförmedlingen
- Arbetsgivarverk, statens
- Arbetslivsinstitutet
- Arbetsmiljöverket
- Arkitekturmuseet
- Arrendenämnder
- Arvsfondsdelegationen
- Arvsfondsdelegationen

B

- Banverket
- Barnombudsmannen
- Beredning för utvärdering av medicinsk metodik, statens
- Bergsstaten
- Biografbyrå, statens
- Biografiskt lexikon, svenskt
- Birgittaskolan
- Blekinge tekniska högskola
- Bokföringsnämnden
- Bolagsverket
- Bostadsnämnd, statens
- Bostadskreditnämnd, statens
- Boverket
- Brottsförebyggande rådet
- Brottsoffermyndigheten

C

- Centrala studiestödsnämnden

D

- Danshögskolan
- Datainspektionen
- Departementen
- Domstolsverket
- Dramatiska institutet

E

- Ekeskolan
- Ekobrottsmyndigheten

- Ekonomistyrningsverket
- Ekonomiska rådet
- Elsäkerhetsverket
- Energimarknadsinspektionen
- Energimyndighet, statens
- EU/FoU-rådet
- Exportkreditnämnden
- Exportråd, Sveriges

F

- Fastighetsmäklarnämnden
- Fastighetsverk, statens
- Fideikommissnämnden
- Finansinspektionen
- Finanspolitiska rådet
- Finsk-svenska gränsälvscommissionen
- Fiskeriverket
- Flygmedicincentrum
- Folkhälsoinstitut, statens
- Fonden för fukt- och mögelskador
- Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande, Formas
- Folke Bernadotte Akademin
- Forskarskattenämnden
- Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap
- Fortifikationsverket
- Forum för levande historia
- Försvarets materielverk
- Försvarets radioanstalt

- Försvarets underrättelsenämnd
- Försvarshistoriska museer, statens
- Försvarshögskolan
- Försvarsmakten
- Försäkringskassan

G

- Gentekniknämnden
- Geologiska undersökning
- Geotekniska institut, statens
- Giftinformationscentralen
- Glesbygdsverket
- Grafiska institutet och institutet för högre kommunikation- och reklamutbildning
- Granskningsnämnden för radio och TV
- Granskningsnämnden för försvarsuppfinningar
- Gymnastik- och Idrottshögskolan
- Göteborgs universitet

H

- Handelsflottans kultur- och fritidsråd
- Handelsflottans pensionsanstalt
- Handelssekreterare
- Handelskamrar, auktoriserade
- Handikappombudsmannen
- Handikappråd, statens
- Harpsundsnämnden
- Haverikommission, statens
- Historiska museer, statens
- Hjälpmedelsinstitutet

- Hovrätterna
- Hyresnämnder
- Häktena
- Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd
- Högskolan Dalarna
- Högskolan i Borås
- Högskolan i Gävle
- Högskolan i Halmstad
- Högskolan i Kalmar
- Högskolan i Karlskrona/Ronneby
- Högskolan i Kristianstad
- Högskolan i Skövde
- Högskolan i Trollhättan/Uddevalla
- Högskolan på Gotland
- Högskolans avskiljandenämnd
- Högskoleverket
- Högsta domstolen

I

- ILO kommittén
- Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen
- Inspektionen för strategiska produkter
- Institut för kommunikationsanalys, statens
- Institut för psykosocial medicin, statens
- Institut för särskilt utbildningsstöd, statens
- Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering
- Institutet för rymdfysik
- Institutet för tillväxtpolitiska studier

- Institutionsstyrelse, statens
- Insättningsgarantinämnden
- Integrationsverket
- Internationella programkontoret för utbildningsområdet

J

- Jordbruksverk, statens
- Justitiekanslern
- Jämställdhetsombudsmannen
- Jämställdhetsnämnden
- Järnvägar, statens
- Järnvägsstyrelsen

K

- Kammarkollegiet
- Kammarrätterna
- Karlstads universitet
- Karolinska Institutet
- Kemikalieinspektionen
- Kommerskollegium
- Konjunkturinstitutet
- Konkurrensverket
- Konstfack
- Konsthögskolan
- Konstnärsnämnden
- Konstråd, statens
- Konsulat
- Konsumentverket
- Krigsvetenskapsakademin

- Krigsförsäkringsnämnden
- Kriminaltekniska laboratorium, statens
- Kriminalvården
- Krisberedskapsmyndigheten
- Kristinaskolan
- Kronofogdemyndigheten
- Kulturråd, statens
- Kungl. Biblioteket
- Kungl. Konsthögskolan
- Kungl. Musikhögskolan i Stockholm
- Kungl. Tekniska högskolan
- Kungl. Vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien
- Kungl Vetenskapsakademin
- Kustbevakningen
- Kvalitets- och kompetensråd, statens
- Kärnavfallsfondens styrelse

L

- Lagrådet
- Lantbruksuniversitet, Sveriges
- Lantmäteriverket
- Linköpings universitet
- Livrustkammaren, Skoklosters slott och Hallwylska museet
- Livsmedelsverk, statens
- Livsmedelsekonomiska institutet
- Ljud- och bildarkiv, statens
- Lokala säkerhetsnämnderna vid kärnkraftverk
- Lotteriinspektionen

- Luftfartsverket
- Luftfartsstyrelsen
- Luleå tekniska universitet
- Lunds universitet
- Läkemedelsverket
- Läkemedelsförmånsnämnden
- Länsrätterna
- Länsstyrelserna
- Lärarhögskolan i Stockholm

M

- Malmö högskola
- Manillaskolan
- Maritima muséer, statens
- Marknadsdomstolen
- Medlingsinstitutet
- Meteorologiska och hydrologiska institut, Sveriges
- Migrationsverket
- Militärhögskolor
- Mittuniversitetet
- Moderna museet
- Museer för världskultur, statens
- Musikaliska Akademien
- Musiksamlingar, statens
- Myndigheten för handikappolitisk samordning
- Myndigheten för internationella adoptionsfrågor
- Myndigheten för skolutveckling
- Myndigheten för kvalificerad yrkesutbildning

- Myndigheten för nätverk och samarbete inom högre utbildning
- Myndigheten för Sveriges nätuniversitet
- Myndigheten för utländska investeringar i Sverige
- Mälardalens högskola

N

- Nationalmuseum
- Nationellt centrum för flexibelt lärande
- Naturhistoriska riksmuseet
- Naturvårdsverket
- Nordiska Afrikainstitutet
- Notarienämnden
- Nämnd för arbetstagares uppfinningar, statens
- Nämnden för statligt stöd till trossamfund
- Nämnden för styrelserepresentationsfrågor
- Nämnden mot diskriminering
- Nämnden för elektronisk förvaltning
- Nämnden för RH anpassad utbildning
- Nämnden för hemslöjdsfrågor

O

- Oljekrisnämnden
- Ombudsmannen mot diskriminering på grund av sexuell läggning
- Ombudsmannen mot etnisk diskriminering
- Operahögskolan i Stockholm

P

- Patent- och registreringsverket
- Patentbesvärsrätten
- Pensionsverk, statens

- Personregisternämnd statens, SPAR-nämnden
- Pliktverk, Totalförsvarets
- Polarforskningssekretariatet
- Post- och telestyrelsen
- Premiepensionsmyndigheten
- Presstödsnämnden

R

- Radio- och TV-verket
- Rederinämnden
- Regeringskansliet
- Regeringsrätten
- Resegarantinämnden
- Registernämnden
- Revisorsnämnden
- Riksantikvarieämbetet
- Riksarkivet
- Riksbanken
- Riksdagsförvaltningen
- Riksdagens ombudsmän
- Riksdagens revisorer
- Riksgäldskontoret
- Rikshemvärnsrådet
- Rikspolisstyrelsen
- Riksrevisionen
- Rikstrafiken
- Riksutställningar, Stiftelsen
- Riksvärderingsnämnden

- Rymdstyrelsen
- Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige
- Räddningsverk, statens
- Rättshjälpsmyndigheten
- Rättshjälpsnämnden
- Rättsmedicinalverket

S

- Samarbetsnämnden för statsbidrag till trossamfund
- Sameskolstyrelsen och sameskolor
- Sametinget
- SIS, Standardiseringen i Sverige
- Sjöfartsverket
- Skatterättsnämnden
- Skatteverket
- Skaderegleringsnämnd, statens
- Skiljenämnden i vissa trygghetsfrågor
- Skogsstyrelsen
- Skogsvårdsstyrelserna
- Skogs och lantbruksakademien
- Skolverk, statens
- Skolväsendets överklagandenämnd
- Smittskyddsinstitutet
- Socialstyrelsen
- Specialpedagogiska institutet
- Specialskolemyndigheten
- Språk- och folkminnesinstitutet
- Sprängämnesinspektionen

- Statistiska centralbyrån
 - Statskontoret
 - Stockholms universitet
 - Stockholms internationella miljöinstitut
 - Strålsäkerhetsmyndigheten
 - Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll
 - Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete, SIDA
 - Styrelsen för Samefonden
 - Styrelsen för psykologiskt försvar
 - Stängselnämnden
 - Svenska institutet
 - Svenska institutet för europapolitiska studier
 - Svenska ESF rådet
 - Svenska Unescorådet
 - Svenska FAO kommittén
 - Svenska Språknämnden
 - Svenska Skeppshypotekskassan
 - Svenska institutet i Alexandria
 - Sveriges författarfond
 - Säkerhetspolisen
 - Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden
 - Södertörns högskola
- T
- Taltidningsnämnden
 - Talboks- och punktskriftsbiblioteket
 - Teaterhögskolan i Stockholm
 - Tingsrätterna

- Tjänstepensions och grupplivnämnd, statens
- Tjänsteförslagsnämnden för domstolsväsendet
- Totalförsvarets forskningsinstitut
- Totalförsvarets pliktverk
- Tullverket
- Turistdelegationen

U

- Umeå universitet
- Ungdomsstyrelsen
- Uppsala universitet
- Utlandslönenämnd, statens
- Utlänningsnämnden
- Utrikesförvaltningens antagningsnämnd
- Utrikesnämnden
- Utsädeskontroll, statens

V

- Valideringsdelegationen
- Valmyndigheten
- Vatten- och avloppsnämnd, statens
- Vattenöverdomstolen
- Verket för förvaltningsutveckling
- Verket för högskoleservice
- Verket för innovationssystem (VINNOVA)
- Verket för näringslivsutveckling (NUTEK)
- Vetenskapsrådet
- Veterinärmedicinska anstalt, statens
- Veterinära ansvarsnämnden

- Väg- och transportforskningsinstitut, statens
- Vägverket
- Vänerskolan
- Växjö universitet
- Växsortsnämnd, statens

Å

- Åklagarmyndigheten
- Åsbackaskolan

Ö

- Örebro universitet
- Örlogsmannasällskapet
- Östervångsskolan
- Överbefälhavaren
- Överklagandenämnden för högskolan
- Överklagandenämnden för nämndemanna-uppdrag
- Överklagandenämnden för studiestöd
- Överklagandenämnden för totalförsvaret

Ühendkuningriik

- Cabinet Office
 - Office of the Parliamentary Counsel
- Central Office of Information
- Charity Commission
- Crown Estate Commissioners (Vote Expenditure Only)
- Crown Prosecution Service
- Department for Business, Enterprise and Regulatory Reform
 - Competition Commission
 - Gas and Electricity Consumers' Council

- Office of Manpower Economics
- Department for Children, Schools and Families
- Department of Communities and Local Government
 - Rent Assessment Panels
- Department for Culture, Media and Sport
 - British Library
 - British Museum
 - Commission for Architecture and the Built Environment
 - The Gambling Commission
 - Historic Buildings and Monuments Commission for England (English Heritage)
 - Imperial War Museum
 - Museums, Libraries and Archives Council
 - National Gallery
 - National Maritime Museum
 - National Portrait Gallery
 - Natural History Museum
 - Science Museum
 - Tate Gallery
 - Victoria and Albert Museum
 - Wallace Collection
- Department for Environment, Food and Rural Affairs
 - Agricultural Dwelling House Advisory Committees
 - Agricultural Land Tribunals
 - Agricultural Wages Board and Committees
 - Cattle Breeding Centre
 - Countryside Agency
 - Plant Variety Rights Office

- Royal Botanic Gardens, Kew
- Royal Commission on Environmental Pollution
- Department of Health
 - Dental Practice Board
 - National Health Service Strategic Health Authorities
 - NHS Trusts
 - Prescription Pricing Authority
- Department for Innovation, Universities and Skills
 - Higher Education Funding Council for England
 - National Weights and Measures Laboratory
 - Patent Office
- Department for International Development
- Department of the Procurator General and Treasury Solicitor
 - Legal Secretariat to the Law Officers
- Department for Transport
 - Maritime and Coastguard Agency
- Department for Work and Pensions
 - Disability Living Allowance Advisory Board
 - Independent Tribunal Service
 - Medical Boards and Examining Medical Officers (War Pensions)
 - Occupational Pensions Regulatory Authority
 - Regional Medical Service
 - Social Security Advisory Committee
- Export Credits Guarantee Department
- Foreign and Commonwealth Office
 - Wilton Park Conference Centre
- Government Actuary's Department

- Government Communications Headquarters
- Home Office
 - HM Inspectorate of Constabulary
- House of Commons
- House of Lords
- Ministry of Defence
 - Defence Equipment & Support
 - Meteorological Office
- Ministry of Justice
 - Boundary Commission for England
 - Combined Tax Tribunal
 - Council on Tribunals
 - Court of Appeal — Criminal
 - Employment Appeals Tribunal
 - Employment Tribunals
 - HMCS Regions, Crown, County and Combined Courts (England and Wales)
 - Immigration Appellate Authorities
 - Immigration Adjudicators
 - Immigration Appeals Tribunal
 - Lands Tribunal
 - Law Commission
 - Legal Aid Fund (England and Wales)
 - Office of the Social Security Commissioners
 - Parole Board and Local Review Committees
 - Pensions Appeal Tribunals
 - Public Trust Office
 - Supreme Court Group (England and Wales)

- Transport Tribunal
- The National Archives
- National Audit Office
- National Savings and Investments
- National School of Government
- Northern Ireland Assembly Commission
- Northern Ireland Court Service
 - Coroners Courts
 - County Courts
 - Court of Appeal and High Court of Justice in Northern Ireland
 - Crown Court
 - Enforcement of Judgements Office
 - Legal Aid Fund
 - Magistrates’ Courts
 - Pensions Appeals Tribunals
- Northern Ireland, Department for Employment and Learning
- Northern Ireland, Department for Regional Development
- Northern Ireland, Department for Social Development
- Northern Ireland, Department of Agriculture and Rural Development
- Northern Ireland, Department of Culture, Arts and Leisure
- Northern Ireland, Department of Education
- Northern Ireland, Department of Enterprise, Trade and Investment
- Northern Ireland, Department of the Environment
- Northern Ireland, Department of Finance and Personnel
- Northern Ireland, Department of Health, Social Services and Public Safety
- Northern Ireland, Office of the First Minister and Deputy First Minister
- Northern Ireland Office

- Crown Solicitor’s Office
- Department of the Director of Public Prosecutions for Northern Ireland
- Forensic Science Laboratory of Northern Ireland
- Office of the Chief Electoral Officer for Northern Ireland
- Police Service of Northern Ireland
- Probation Board for Northern Ireland
- State Pathologist Service
- Office of Fair Trading
- Office for National Statistics
 - National Health Service Central Register
- Office of the Parliamentary Commissioner for Administration and Health Service Commissioners
- Paymaster General’s Office
- Postal Business of the Post Office
- Privy Council Office
- Public Record Office
- HM Revenue and Customs
 - The Revenue and Customs Prosecutions Office
- Royal Hospital, Chelsea
- Royal Mint
- Rural Payments Agency
- Scotland, Auditor-General
- Scotland, Crown Office and Procurator Fiscal Service
- Scotland, General Register Office
- Scotland, Queen’s and Lord Treasurer’s Remembrancer
- Scotland, Registers of Scotland
- The Scotland Office
- The Scottish Ministers

- Architecture and Design Scotland
- Crofters Commission
- Deer Commission for Scotland
- Lands Tribunal for Scotland
- National Galleries of Scotland
- National Library of Scotland
- National Museums of Scotland
- Royal Botanic Garden, Edinburgh
- Royal Commission on the Ancient and Historical Monuments of Scotland
- Scottish Further and Higher Education Funding Council
- Scottish Law Commission
- Community Health Partnerships
- Special Health Boards
- Health Boards
- The Office of the Accountant of Court
- High Court of Justiciary
- Court of Session
- HM Inspectorate of Constabulary
- Parole Board for Scotland
- Pensions Appeal Tribunals
- Scottish Land Court
- Sheriff Courts
- Scottish Police Services Authority
- Office of the Social Security Commissioners
- The Private Rented Housing Panel and Private Rented Housing Committees
- Keeper of the Records of Scotland
- The Scottish Parliamentary Body Corporate

- HM Treasury
 - Office of Government Commerce
 - United Kingdom Debt Management Office
- The Wales Office (Office of the Secretary of State for Wales)
- The Welsh Ministers
 - Higher Education Funding Council for Wales
 - Local Government Boundary Commission for Wales
 - The Royal Commission on the Ancient and Historical Monuments of Wales
 - Valuation Tribunals (Wales)
 - Welsh National Health Service Trusts and Local Health Boards
 - Welsh Rent Assessment Panels

II LISA
ARTIKLI 2 LÕIKE 8 PUNKTIS A VIIDATUD TEGEVUSTE LOETELU

Juhul kui CPV ja NACE tõlgendamisel on erinevusi, kohaldatakse CPV nomenklatuuri.

NACE Rev. 1 ⁽¹⁾					CPV kood
F JAGU			EHITUS		
Jaotis	Rühm	Klass	Valdkond	Märkused	
45			Ehitus	Käesolev jaotis hõlmab – uute hoonete ehitamist ja seonduvaid töid, ennistamist ja remonttöid.	45000000
	45.1		Objekti ettevalmistamine		45100000
		45.11	Hoonete lammutamine ja lõhkumine; pinnasetööd	Käesolevasse klassi kuulub: – hoonete ja muude rajatiste lammutamine; – ehitusplatside puhastamine; – pinnasetööd: kaevetööd, tagasitäide, ehitusplatsi tasandamine ja profileerimine, kraavide kaevamine, kivide eemaldamine, lõhkamine jne; – ehitusplatsi ettevalmistamine kaevetöödeks: – kattekihi eemaldamine ja muud mineraalidega seotud ettevalmistustööd. Käesolevasse klassi kuulub veel: – ehitusplatsi kuivendamine; – põllumajandusmaa või metsa all oleva maa kuivendamine.	45110000
		45.12	Katsepuurimine ja läbindamine	Käesolevasse klassi kuulub: – katsepuurimine, katseläbindamine ja südamikpuurimine ehituslikel, geofüüsikalistel, geoloogilistel või	45120000

			<p>muudel sellistel eesmärkidel</p> <p>Käesolevasse klassi ei kuulu:</p> <ul style="list-style-type: none"> – nafta- ja gaasipuuraukude puurimine, vt 11.20; – veekaevude puurimine, vt 45.25; – šahtide süvistamine, vt 45.25; – nafta- ja gaasiväljade uuring, geofüüsikaline, geoloogiline ja seismiline mõõdistamine, vt 74.20. 		
	45.2		Hoonete või nende osade ehitamine; insener-tehnilised rajatised	45200000	
		45.21	Hoonete üldehitus ja insenertehnilised tööd	<p>Käesolevasse klassi kuulub:</p> <ul style="list-style-type: none"> – iga tüüpi hoonete ehitamine; insenertehniliste rajatiste ehitamine; – sillad, kaasa arvatud tõstetud maanteed sillad, viaduktid, tunnelid ja metrood; – magistraalorustikud, magistraalside- ja elektriülekanaliidid; – linnatorustikud, linna side- ja elektriliinid; – abitööd linnades; – monteeritavate konstruktsioonide montaaž ja püstitamine objektil. <p>Käesolevasse klassi ei kuulu:</p> <ul style="list-style-type: none"> – nafta ja gaasi toomisega kaasnevad tegevused, vt 11.20; – monteeritavate ehitiste püstitamine omavalmistatud osadest, mis pole betoonist, vt jaotised 20, 26 ja 28; – staadionite, ujumisbasseinide, võimlate, tenniseväljakute ja muude 	<p>45210000</p> <p>välja arvatud:</p> <p>- 45213316</p> <p>45220000</p> <p>45231000</p> <p>45232000</p>

				<p>spordirajatiste, välja arvatud vastavate hoonete ehitamine, vt 45.23;</p> <p>– hoonete seadmestik, vt 45.3;</p> <p>– hoonete viimistlus, vt 45.4;</p> <p>– arhitektuurilised ja insenertehnilised tegevused, vt 74.20;</p> <p>– ehitustööde projektijuhtimine, vt 74.20.</p>	
		45.22	Katusekatete ja sõrestike ehitamine	<p>Käesolevasse klassi kuulub:</p> <p>– katuste tegemine;</p> <p>– katusekatete paigaldamine;</p> <p>– katuste hüdroisolatsioonitööd.</p>	45261000
		45.23	Maanteede, teede, lennuväljade ja spordirajatiste ehitamine	<p>Käesolevasse klassi kuulub:</p> <p>– kiirteede, tänavate, maanteede ning teiste sõidukitele ja jalakäijatele mõeldud teede ehitamine;</p> <p>– raudteede ehitamine;</p> <p>– lennuväljaradade ehitamine;</p> <p>– staadionite, ujumisbasseinide, võimlate, tenniseväljakute ja muude spordirajatiste, välja arvatud vastavate hoonete ehitamine;</p> <p>– tee- ja autoparklate katetele märgistuse tegemine.</p> <p>Käesolevasse klassi ei kuulu:</p> <p>– eelnev pinnase teisaldamine, vt 45.11.</p>	<p>45212212 ja DA03</p> <p>45230000</p> <p>välja arvatud:</p> <p>-</p> <p>45231000</p> <p>-</p> <p>45232000</p> <p>-</p> <p>45234115</p>
		45.24	Vesiehitiste ehitamine	<p>Käesolevasse klassi kuulub:</p> <p>– vundamentide rajamine</p> <p>– veeteede, mere-, jõe- ja huvisadamate (marinade), lüüside jms ehitamine;</p>	45240000

				<ul style="list-style-type: none"> – paisude ja tammide rajamine; – süvendustööd; – veealused tööd. 	
		45.25	Teised eritöid hõlmavad ehitustööd	<p>Käesolevasse klassi kuulub:</p> <ul style="list-style-type: none"> – eri tüüpi hoonete ja rajatiste ehitamisel ette tulevad eritööd, mis nõuavad erioskusi või -vahendeid; – vundamentide rajamine, kaasa arvatud vaiade rammimine; – veekaevude puurimine ja ehitamine, šahtide süvistamine; – tööstuslike teraselementide paigaldamine; – terase painutamine; – müüri ladumine; – tellingute ja töötasapindade paigaldamine ja lahtivõtmine koos rentimisega; – korstnate ja tööstuslike ahjude ehitamine. <p>Käesolevasse klassi ei kuulu:</p> <ul style="list-style-type: none"> – tellingute rentimine ilma paigalduse ja lahtivõtmiseta, vt 71.32. 	<p>45250000</p> <p>45262000</p>
	45.3		Hoonete seadmestik		45300000
		45.31	Elektrijuhtmestiku ja furnituuri paigaldamine	<p>Käesolevasse klassi kuulub:</p> <p>järgmiste süsteemide ja detailide paigaldamine hoonetesse ja teistesse rajatistesse:</p> <ul style="list-style-type: none"> – elektrijuhtmestik ja furnituur; – telekommunikatsioonisüsteemid; – elektriküttesüsteemid; 	<p>45213316</p> <p>45310000</p> <p>välja arvatud:</p> <p>-</p> <p>45316000</p>

				<ul style="list-style-type: none"> – eraantennid; – tulekahjualarmid; – turvahäiresüsteemid; – liftid ja eskalaatorid; – piksevardad jms. 	
		45.32	Isolatsioonitööd	<p>Käesolevasse klassi kuulub:</p> <ul style="list-style-type: none"> – soojus-, heli- ja vibratsiooniisolatsiooni paigaldamine hoonetesse ja teistesse rajatistesse. <p>Käesolevasse klassi ei kuulu:</p> <ul style="list-style-type: none"> – hüdroisolatsioonitööd, vt 45.22. 	45320000
		45.33	Hoone torustikud	<p>Käesolevasse klassi kuulub:</p> <ul style="list-style-type: none"> – järgmiste süsteemide ja seadmete paigaldamine hoonetesse ja teistesse rajatistesse: – torustikud ja sanitaarseadmed; – gaasiseadmed; – kütte-, ventilatsiooni-, jahutus- või kliimaseadmed ja lõõrid; – sprinklersüsteemid. <p>Käesolevasse klassi ei kuulu:</p> <ul style="list-style-type: none"> – elektriküttesüsteemide paigaldus, vt 45.31. 	45330000
		45.34	Muud seadmestikud	<p>Käesolevasse klassi kuulub:</p> <ul style="list-style-type: none"> – teede, raudteede, lennuväljade ja sadamate valgustus- ja signalisatsioonisüsteemid; – abiseadmete ja -detailide jms paigaldamine hoonetesse ja teistesse rajatistesse. 	<p>45234115</p> <p>45316000</p> <p>45340000</p>

	45.4		Hoonete viimistlus		45400000
		45.41	Krohvimine	Käesolevasse klassi kuulub: – hoonete või muude rajatiste katmine seest ja väljast krohvi või stukk-krohviga ning krohivialusvõrgu paigaldamine.	45410000
		45.42	Puitdetailide paigaldamine	Käesolevasse klassi kuulub: – puidust või teistest materjalidest valmisuste, akende ja nende raamide paigaldamine, sisseehitatud köökide, treppide, poesiseseadete jms valmistamine; – siseviimistlustööd, nagu lagede, puidust seinakatete, liigutatavate vaheseinte jms paigaldamine. Käesolevasse klassi ei kuulu: – parketi ja teiste puidust põrandakatete paigaldamine, vt 45.43.	45420000
		45.43	Põranda- ja seinakattematerjalide paigaldamine	Käesolevasse klassi kuulub: – järgmiste materjalide paigaldamine hoonetesse ja teistesse rajatistesse: — – keraamilised, betoonist või tahatud kivist sein- või põrandaplaadid; – parkett ja teised puidust põrandakatted; vaibad ja linoleumpõrandakatted, – kaasa arvatud kummist ja plastikust põrandakatted; – terratso, marmorist, graniidist või kiltkivist põranda- või seinakatted; – tapeet.	45430000
		45.44	Värvimine ja klaasimine	Käesolevasse klassi kuulub:	45440000

				<ul style="list-style-type: none"> – hoonete värvimine seest ja väljast; – insener-tehniliste rajatiste värvimine; – klaasi, peeglite jms paigaldamine. <p>Käesolevasse klassi ei kuulu:</p> <ul style="list-style-type: none"> – akende paigaldamine, vt 45.42. 	
		45.45	Muud viimistlustööd	<p>Käesolevasse klassi kuulub:</p> <ul style="list-style-type: none"> – erabasseinide paigaldamine; – hoonete välispindade puhastamine auru, liivapritsi vms; – muud hoonete lõpetamis- või viimistlustööd. <p>Käesolevasse klassi ei kuulu:</p> <ul style="list-style-type: none"> – hoonete ja teiste rajatiste seest puhastamine, vt 74.70. 	45212212 ja DA04 45450000
	45.5		Ehitus- ja lammutusseadmete rent koos operaatoriga		45500000
		45.50	Ehitus- ja lammutusseadmete rent koos operaatoriga	<p>Käesolevasse klassi ei kuulu:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ehitus- ja lammutusmasinate ja seadmete rent ilma operaatorita, vt 71.32. 	45500000

(1) Nõukogu 9. oktoobri 1990. aasta määrus (EMÜ) nr 3037/90 Euroopa Ühenduse majandustegevuse statistilise liigituse kohta (EÜT L 293, 24.10.1990, lk 1). Määrust on muudetud komisjoni määrusega (EMÜ) nr 761/93 (EÜT L 83, 3.4.1993, lk 1).

III LISA
ARTIKLI 4 PUNKTIS b OSUTATUD TOODETE LOEND SEOSSES RIIGIKAITSE
VALDKONNAS SÕLMITUD LEPINGUTEGA

Ainus käesoleva direktiivi seisukohalt siduv tekst on see, mis sisaldub WTO riigihankelepingu 1. lisa punktis 3, millel põhineb alljärgnev soovituslik loend:

Grupp 25:	Sool, väävel, mullad ja kivimid, krohvismaterjalid, lubi ja tsement
Grupp 26:	Metallimaagid, räbu ja tuhk
Grupp 27:	Mineraalkütused, mineraalõlid ja nende destilleerimissaadused, bituumenained, mineraalvahad, välja arvatud: ex27.10: spetsiaalsed mootorikütused
Grupp 28:	ed kemikaalid; väärismetallide, haruldaste muldmetallide, radioaktiivsete elementide ja gaanilised ja anorgaanilised ühendid, välja arvatud: ex28.09: lõhkeained ex28.13: lõhkeained ex 28.14: pisargaas ex28.28: lõhkeained ex28.32: lõhkeained ex28.39: lõhkeained ex28.50: mürgised tooted ex 28.51: mürgised tooted ex28.54: lõhkeained
Grupp 29:	Orgaanilised kemikaalid välja arvatud: ex 29.03: lõhkeained ex 29.04: lõhkeained ex 29.07: lõhkeained

	<p>ex 29.08: lõhkeained</p> <p>ex 29.11: lõhkeained</p> <p>ex 29.12: lõhkeained</p> <p>ex 29.13: mürgised tooted</p> <p>ex 29.14: mürgised tooted</p> <p>ex 29.15: mürgised tooted</p> <p>ex 29.21: mürgised tooted</p> <p>ex 29.22: mürgised tooted</p> <p>ex 29.23: mürgised tooted</p> <p>ex 29.26: lõhkeained</p> <p>ex 29.27: mürgised tooted</p> <p>ex 29.29: lõhkeained</p>
Grupp 30:	Farmaatsiatooted
Grupp 31:	Väetised
Grupp 32:	Park- ja värvaineekstraktid, tanniinid ja nende derivaadid, pigmendid, värvained, värvid ja lakid, kitt, täiteained ja pahtlid, tindid
Grupp 33:	Eeterlikud õlid ja resinoidid, parfümeeria- ja kosmeetikatooted ning hügieenivahendid
Grupp 34:	Seep, orgaanilised pindaktiivsed ained, pesemisvahendid, määrdeained, tehisvahad ja vahavalmistised, poleerimis- ja puhastusvahendid, küünlad jms tooted, voolimispastad ja stomatoloogiline vaha
Grupp 35:	Valkained, liimid, ensüümid
Grupp 37:	Foto- ja kinokaubad
Grupp 38:	Mitmesugused keemiatooted, välja arvatud: ex 38.19: mürgised tooted
Grupp 39:	Kunstvaigud ja plastmassid, tselluloosi estrid ja eetrid, eelnevatest valmistatud tooted,

	välja arvatud: ex 39.03: lõhkeained
Grupp 40:	Kautšuk, sünteetiline kautšuk, faktised ja kummitooted, välja arvatud: ex 40.11: kuulikindlad rehvid
Grupp 41:	Toornahad (v.a karusnahad) ja nahk
Grupp 42:	Nahktooted, sadulsepatooted ja rakmed, reisitarbed, käekotid jms tooted; tooted loomasooltest (v.a jämesiidist)
Grupp 43:	Karusnahk ja tehiskarusnahk; nendest valmistatud tooted
Grupp 44:	Puit ja puittooted; puusüsi
Grupp 45:	Kork ja korgist tooted
Grupp 46:	Õlgedest, espartost ja muudest punumismaterjalidest tooted, korv- ja vitspunutised
Grupp 47:	Paberi toorained
Grupp 48:	Paber ja papp, paberimassist, paberist või papist tooted
Grupp 49:	Raamatud, ajalehed, pildid jm trükitooted, käsikirjad, masinakirjatekstitid ning plaanid ja joonised
Grupp 65:	Peakatted ja nende osad
Grupp 66:	Vihma- ja päevavarjud, jalutuskepid, piitsad, ratsapiitsad ja nende osad
Grupp 67:	Töödeldud suled ja udusuled ning tooted nendest; tehislilled, tooted juustest
Grupp 68:	Kivist, kipsist, tsemendist, asbestist, vilgust jms materjalist tooted
Grupp 69:	Keraamikatooted
Grupp 70:	Klaas ja klaastooted
Grupp 71:	Pärlid, vääris- ja poolvääriskivid, väärismetallid, väärismetallidega plakeeritud metallid, nendest valmistatud tooted; juveeltodete imitatsioonid
Grupp 73:	Raud ja teras ja neist valmistatud tooted

Grupp 74:	Vask ja vasktooted
Grupp 75:	Nikkel ja nikkeltooted
Grupp 76:	Alumiinium ja alumiiniumtooted
Grupp 77:	Magneesium ja berüllium ja neist valmistatud tooted
Grupp 78:	Plii ja pliitooted
Grupp 79:	Tsink ja tsinktooted
Grupp 80:	Tina ja tinatooted
Grupp 81:	Muud metallurgias kasutatavad mitteväärismetallid ja tooted nendest
Grupp 82:	Mitteväärismetallist tööriistad, terariistad, lusikad ja kahvlid, nende osad välja arvatud: ex 82.05: tööriistad ex 82.07: tööriistad, osad
Grupp 83:	Mitmesugused mitteväärismetallist tooted
Grupp 84:	Katlad, masinad ja mehaanilised seadmed, nende osad, välja arvatud: ex 84.06: mootorid ex 84.08: muud mootorid ex 84.45: seadmed ex 84.53: automaatsed andmetöötlusseadmed ex 84.55: rubriiki nr 84.53 kuuluvate masinate osad ex 84.59: tuumareaktorid
Grupp 85:	Elektrimasinad ja -seadmed, nende osad, välja arvatud: ex 85.13: telekommunikatsiooniseadmed

	ex 85.15: ülekandeaparatuur
Grupp 86:	<p>Raudtee- või trammivedurid, -veerem ning nende osad, raudtee- või trammiteeseadmed ja -tarvikud, mitmesugused mehaanilised liikluskorraldusseadmed (mitte elektri jõul töötavad),</p> <p>välja arvatud:</p> <p>ex 86.02: elektrilised soomusvedurid</p> <p>ex 86.03: muud soomusvedurid</p> <p>ex 86.05: soomusvagunid</p> <p>ex 86.06: remondivagunid</p> <p>ex 86.07: vagunid</p>
Grupp 87:	<p>Sõidukid, v.a raudtee- ja trammiteeveerem, ning nende osad,</p> <p>välja arvatud:</p> <p>ex 87.08: tankid ja muud soomukid</p> <p>ex 87.01: traktorid</p> <p>ex 87.02: sõjaväesõidukid</p> <p>ex 87.03: hooldeveokid</p> <p>ex 87.09: mootorrattad</p> <p>ex 87.14: järelkärud</p>
Grupp 89:	<p>Laevad, paadid ja ujukonstruksioonid,</p> <p>välja arvatud:</p> <p>ex 89.01A: sõjalaevad</p>
Grupp 90:	<p>Optika-, foto-, kino-, mõõte-, kontroll-, täppis-, meditsiini- ja kirurgiainstrumendid ning -aparatuur, nende osad</p> <p>välja arvatud:</p> <p>ex 90.05: binoklid</p> <p>ex 90.13: mitmesugused instrumendid, laserid</p> <p>ex 90.14: kaugusemõõtjad</p>

	<p>ex 90.28: elektrotehnilised ja elektroonika mõõteaparaadid</p> <p>ex 90.11: mikroskoobid</p> <p>ex 90.17: meditsiiniseadmed</p> <p>ex 90.18: mehhanoteraapilised seadmed</p> <p>ex 90.19: ortopeedilised abivahendid</p> <p>ex 90.20: röntgeniaparatuur</p>
Grupp 91:	Kellade tootmine
Grupp 92:	Muusikariistad, heli salvestus- ja taasesitusseadmed, telepildi ja heli salvestus- ja taasesitusseadmed, nende osad ja tarvikud
Grupp 94:	<p>Mööbel ja mööblidetailid, madratsid, madratsialused, padjad ja muud täistopitud mööblilisandid,</p> <p>välja arvatud:</p> <p>ex 94.01A: õhusõidukite istmed</p>
Grupp 95:	Nikerdus- ja voolimismaterjalid ning neist valmistatud tooted
Grupp 96:	Luuad, harjad, puudritupsud ja sõelad
Grupp 98:	Mitmesugused tööstustooted

IV LISA
PAKKUMUSTE, OSALEMISTAOTLUSTE NING IDEEKONKURSSIDE KAVADE
JA PROJEKTIDE ELEKTROONILISEKS VASTUVÕTMISEKS VAJALIKE
SEADMETEGA SEOTUD NÕUDED

Pakkumuste, osalemistaotluste ning ideekonkursside plaanide ja projektide elektrooniliseks vastuvõtmiseks mõeldud seadmete puhul tuleb tehniliste vahendite ja asjakohaste menetluste kaudu tagada vähemalt, et:

- (a) Pakkumuste ja osalemistaotluste laekumise ning ideekonkursside plaanide ja projektide esitamise täpse aja ja kuupäeva saab kindlaks määrata;
- (b) on võimalik tagada, et enne kehtestatud tähtaega ei ole kellelgi ligipääsu eespool osutatud nõuete kohaselt edastatud andmetele;
- (c) kui nimetatud ligipääsukeeldu rikutakse, siis on võimalik tagada, et rikkumine on selgelt tuvastatav;
- (d) üksnes volitatud isikutel on võimalik määrata ja muuta saabunud andmete avamise kuupäeva;
- (e) pakkumuste menetlemise või ideekonkursi erinevatel etappidel võib andmetele või osale andmetest ligi pääseda vaid volitatud isikute üheaegse tegevuse tulemusena;
- (f) volitatud isikute üheaegne tegevus peab võimaldama andmetele ligipääsu alles pärast ettenähtud kuupäeva;
- (g) kõnealuste nõuete kohaselt laekunud ja avatud andmetele on võimalik juurde pääseda ainult isikuil, keda on volitatud nendega tutvuma ja
- (h) pakkumuste autentimine peab toimuma kooskõlas käesoleva lisaga ette nähtud nõuetega.

V LISA
ARTIKLIS 23 OSUTATUD RAHVUSVAHELISTE KOKKULEPETE LOETELU

Kokkulepped on allkirjastatud järgmiste riikide või riikide rühmitustega:

- Albaania (ELT L 107, 28.4.2009)
- Bosnia (ELT L 169, 30.6.2008)
- CARIFORUM (ELT L 289, 30.10.2008)
- Tšiili (EÜT L 352, 30.12.2002)
- Horvaatia (ELT L 26, 28.1.2005)
- Mehhiko (EÜT L 276, 28.10.2000, L 157, 30.6.2000)
- Montenegro (ELT L 345, 28.12.2007)
- Lõuna-Korea - (ELT L 127, 14.5.2011)
- Šveits (EÜT L 300, 31.12.1972)

VI LISA
TEAVE, MIS PEAB SISALDUMA TEADETES

A OSA
TEAVE, MIS PEAB SISALDUMA EELTEATE AVALIKU SEKTORI
HANKIJAPROFIILIS AVALDAMISE TEATES
(millele on osutatud artikli 46 lõikes 1)

1. Avaliku sektori hankija nimi, identifitseerimisnumber (kui see on siseriiklike õigusaktidega ette nähtud), aadress, sh NUTSi kood, telefoni- ja faksinumber, meili- ja internetiaadress, ning täiendavat teavet andva talituse kontaktandmed, kui need erinevad avaliku sektori hankija andmetest.
2. Avaliku sektori hankija liik ja peamine tegevusala.
3. Vajaduse korral märge selle kohta, et avaliku sektori hankija on keskne hankija või et tegemist on muu ühishankega.
4. CPV nomenklatuuri viitenumber või -numbrid.
5. Avaliku sektori hankijaprofiili aadress (URL).
6. Eelteate avaliku sektori hankijaprofiilis avaldamise teate saatmise kuupäev.

B OSA
TEAVE, MIS PEAB SISALDUMA EELTEADETES
(millele on osutatud artiklis 46)

1. IGAL JUHUL ESITATAV TEAVE

1. Avaliku sektori hankija nimi, identifitseerimisnumber (kui see on siseriiklike õigusaktidega ette nähtud), aadress, sh NUTSi kood, telefoni- ja faksinumber, meili- ja internetiaadress, ning täiendavat teavet andva talituse kontaktandmed, kui need erinevad avaliku sektori hankija andmetest.
2. Meili-või internetiaadress, mis pakub piiramatut ja otsest tasuta juurdepääsu kirjeldustele ja mis tahes täiendavatele dokumentidele.
3. Avaliku sektori hankija liik ja peamine tegevusala.
4. Vajaduse korral märge selle kohta, et avaliku sektori hankija on keskne hankija või et tegemist on muu ühishankega.
5. CPV nomenklatuuri viitenumber või viitenumbrid; kui leping on osadeks jaotatud, esitatakse vastav teave iga osa kohta.
6. Ehitustööde hankelepingute puhul ehitustööde peamise asukoha NUTSi kood või asjade ja teenuste hankelepingute puhul peamise tarnekoha või teenuste osutamise koha NUTSi kood; kui leping on osadeks jaotatud, esitatakse vastav teave iga osa kohta.

7. Hanke lühikirjeldus: ehitustööde olemus ja ulatus, asjade olemus, kogus ja maksumus, teenuste olemus ja ulatus.
8. Kui teadet ei kasutata hanke väljakuulutamiseks, eelteates osutatud lepingu(te) hanketeate või hanketeadete avaldamise eeldatav kuupäev või eeldatavad kuupäevad.
9. Teate väljasaatmise kuupäev.
10. Muu asjakohane teave.
11. Märge selle kohta, kas leping on hõlmatud WTO riigihankelepinguga.

II. TÄIENDAV TEAVE, MIS ESITATAKSE JUHUL, KUI TEADET KASUTATAKSE HANKE VÄLJAKUULUTAMISEKS (ARTIKLI 46 LÕIGE 2)

1. Märge selle kohta, et huvitatud ettevõtjad peavad avaliku sektori hankijale teatama oma huvist lepingu või lepingute suhtes.
2. Hankemenetluse liik (piiratud või konkurentsipõhised läbirääkimistega menetlused, dünaamiline hankesüsteem, võistlev dialoog või innovatsioonipartnerlus).
3. Vajaduse korral märge selle kohta, kas:
 - (a) kasutusel on raamleping;
 - (b) kasutusel on dünaamiline hankesüsteem.
4. Asjade tarnimise, ehitustööde tegemise või teenuste osutamise ajakava ja lepingu kehtivusaeg, niivõrd kui need on juba teada.
5. Osalemistingimused, niivõrd kui need on juba teada, sealhulgas:
 - (a) vajaduse korral märge selle kohta, kas riigihange on suunatud erivajadustega inimeste tööhõivekeskustele või kas selle raames tehtavad tööd on suunatud erivajadustega inimeste tööhõiveprogrammidele;
 - (b) vajaduse korral märge selle kohta, kas õigus- või haldusnormidega nähakse ette, et teenust võib osutada üksnes kindla kutseala esindaja;
 - (c) valikukriteeriumide lühikirjeldus.
6. Pakkumuste hindamise kriteeriumide lühikirjeldus, niivõrd kui need on juba teada: madalaim maksumus või majanduslikult soodsaim pakkumus.
7. Lepingu(te) hinnanguline kogumaksumus, niivõrd kui see on juba teada; kui leping on osadeks jaotatud, esitatakse vastav teave iga osa kohta.
8. Osalemishuvist teatamise tähtaeg.
9. Aadress, kuhu osalemishuvist tuleb teatada.
10. Keel või keeled, milles on lubatud esitada osalemistaotlusi või pakkumusi.

11. Vajaduse korral märge selle kohta, kas:
 - (a) nõutakse/lubatakse pakkumuste või osalemistaotluste elektroonilist esitamist;
 - (b) kasutatakse elektroonilisi tellimusi;
 - (c) kasutatakse elektroonilist arveldamist;
 - (d) lubatakse elektroonilisi makseid.
12. Teave selle kohta, kas leping on seotud Euroopa Liidu vahenditest rahastatava projekti ja/või programmiga.
13. Järelevalveasutuse ning läbivaatamise ja vajaduse korral vahendusmenetluse eest vastutava asutuse nimi ja aadress. Täpne teave läbivaatamismenetluse tähtaegade kohta või vajadusel selle talituse nimi, aadress, telefoni- ja faksinumbrid ning meiliaadress, kust sellist teavet võib saada.

C OSA
HANKETEATES AVALDATAV TEAVE
(millele on osutatud artiklis 47)

1. Avaliku sektori hankija nimi, identifitseerimisnumber (kui see on siseriiklike õigusaktidega ette nähtud), aadress, sh NUTSi kood, telefoni- ja faksinumber, meili- ja internetiaadress, ning täiendavat teavet andva talituse kontaktandmed, kui need erinevad avaliku sektori hankija andmetest.
2. Meili-või internetiaadress, mis pakub piiramatut ja otsest tasuta juurdepääsu kirjeldustele ja mis tahes täiendavatele dokumentidele.
3. Avaliku sektori hankija liik ja peamine tegevusala.
4. Vajaduse korral märge selle kohta, et avaliku sektori hankija on keskne hankija või et tegemist on muu ühishankega.
5. CPV nomenklatuuri viitenumber või viitenumbrid; kui leping on osadeks jaotatud, esitatakse vastav teave iga osa kohta.
6. Ehitustööde hankelepingute puhul ehitustööde peamise asukoha NUTSi kood või asjade ja teenuste hankelepingute puhul peamise tarnekoha või teenuste osutamise koha NUTSi kood; kui leping on osadeks jaotatud, esitatakse vastav teave iga osa kohta.
7. Hanke lühikirjeldus: ehitustööde olemus ja ulatus, asjade olemus, kogus ja maksumus, teenuste olemus ja ulatus. Kui hange on osadeks jaotatud, esitatakse vastav teave iga osa kohta. Vajaduse korral kirjeldatakse valikuvõimalusi.
8. Lepingu(te) hinnanguline kogumaksumus; kui leping on osadeks jaotatud, esitatakse vastav teave iga osa kohta.
9. Märkida, kas alternatiivsed lahendused on või ei ole lubatud.

10. Asjade tarnimise, ehitustööde tegemise või teenuste osutamise ajakava ja lepingu kehtivusaeg, niivõrd kui see on juba teada.
 - (a) Raamlepingu puhul raamlepingu kavandatav kehtivusaeg ja kui see on pikem kui neli aastat, vastavad põhjused; sõlmitavate lepingute maksumus, sagedus, arv ja vajaduse korral osalevate ettevõtjate kavandatav maksimumarv, niivõrd kui need on juba teada.
 - (b) Dünaamilise hankesüsteemi puhul märke süsteemi kavandatava kehtivusaja kohta; sõlmitavate lepingute maksumus ja sagedus, niivõrd kui need on juba teada.
11. Osalemistingimused, sealhulgas:
 - (a) vajaduse korral märke selle kohta, kas riigihange on suunatud erivajadustega inimeste tööhõivekeskustele või kas selle raames tehtavad tööd on suunatud erivajadustega inimeste tööhõiveprogrammidele;
 - (b) vajaduse korral märke selle kohta, kas õigus- või haldusnormidega nähakse ette, et teenust võib osutada üksnes kindla kutseala esindaja; viide asjaomastele õigus- või haldusnormidele;
 - (c) ettevõtjate olukorda käsitlevate selliste kriteeriumide loetelu ja lühikirjeldus, mis võivad kaasa tuua kõrvalejätmise, ning valikukriteeriumide loetelu ja lühikirjeldus; võimalikud miinimumnõuded; märke nõutava teabe kohta (ettevõtjate endi kinnitused, dokumendid).
12. Hankemenetluse liik; vajaduse korral kiirendatud menetluse kasutamise põhjused (avatud, piiratud ja konkurentsipõhise läbirääkimistega menetluse korral);
13. Vajaduse korral märke selle kohta, kas:
 - (a) kasutusel on raamleping;
 - (b) kasutusel on dünaamiline hankesüsteem;
 - (c) kasutusel on elektrooniline oksjon (avatud, piiratud või konkurentsipõhise läbirääkimistega menetluse korral).
14. Kui leping jagatakse osadeks, märkida, kas pakkumusi on võimalik teha ühe, mitme või kõikide osade kohta; märkida, kas on piiratud osade arvu, mille suhtes võib ühe pakkujaga lepingu sõlmida. Kui lepingu osadeks ei jaotata, märkida selle põhjused.
15. Piiratud menetluse, konkurentsipõhise läbirääkimistega menetluse, võistleva dialoogi või innovatsioonipartnerluse korral, kui kasutatatakse võimalust vähendada selliste taotlejate arvu, kellele tehakse ettepanek pakkumuste esitamiseks, läbirääkimisteks või dialoogis osalemiseks: taotlejate miinimum- ja vajaduse korral maksimumarv ning objektiivsed kriteeriumid taotlejate väljavalimiseks.
16. Konkurentsipõhise läbirääkimistega menetluse, võistleva dialoogi või innovatsioonipartnerluse korral märkida, kas kasutatakse järjestikuste etappidena

toimuvat menetlust, et vähendada järk-järgult lahenduste või pakkumuste arvu, mille suhtes jätkatakse kas arutelu või läbirääkimisi.

17. Vajadusel eritingimused, mida tuleb arvestada lepingu täitmisel.
18. Kriteeriumid, millest lähtutakse, kui hankeleping sõlmitakse „madalaima maksumuse” või „majanduslikult soodsaim pakkumuse” alusel. Majanduslikult soodsaima pakkumuse kriteeriumid ning nende suhteline osakaal tuleb märkida juhul, kui need ei ole esitatud kirjeldustes või võistleva dialoogi puhul kirjeldavas dokumendis.
19. Pakkumuste (avatud menetluste korral) või osalemistaotluste (piiratud menetluste, konkurentsipõhiste läbirääkimistega menetluste, dünaamiliste hankesüsteemide, võistlevate dialoogide ja innovatsioonipartnerluste korral) laekumise tähtsajad.
20. Aadress, kuhu taotlused või pakkumused tuleb esitada.
21. Avatud menetluste korral:
 - (a) aeg, mille jooksul pakkuja peab säilitama oma pakkumuse;
 - (b) pakkumuste avamise kuupäev, kellaaeg ja koht;
 - (c) isikud, kes võivad viibida pakkumuste avamise juures.
22. Keel või keeled, milles pakkumused või osalemistaotlused tuleb koostada.
23. Vajaduse korral märge selle kohta, kas:
 - (a) lubatakse pakkumuste või osalemistaotluste elektroonilist esitamist;
 - (b) kasutatakse elektroonilisi tellimusi;
 - (c) kasutatakse elektroonilist arveldamist;
 - (d) kasutatakse elektroonilisi makseid.
24. Teave selle kohta, kas leping on seotud Euroopa Liidu vahenditest rahastatava projekti ja/või programmiga.
25. Järelevalveasutuse ning läbivaatamise ja vajaduse korral vahendusmenetluse eest vastutava asutuse nimi ja aadress. Läbivaatamise menetluse täpsed tähtsajad või vajaduse korral sellekohast teavet väljastava talituse nimi, aadress, telefoni- ja faksinumber ja meiliaadress.
26. Teates kirjeldatud lepingu või lepingutega seotud varasema *Euroopa Liidu Teatajas* avaldamise viited ja kuupäevad.
27. Korduva menetluse korral edasiste teadete avaldamise eeldatav aeg.
28. Teate väljasaatmise kuupäev.
29. Märge selle kohta, kas leping on hõlmatud WTO riigihankelepinguga.

30. Muu asjakohane teave.

D OSA
LEPINGU SÕLMIMISE TEATES AVALDATAV TEAVE
(millele on osutatud artiklis 48)

1. Avaliku sektori hankija nimi, identifitseerimisnumber (kui see on siseriiklike õigusaktidega ette nähtud), aadress, sh NUTSi kood, telefoni- ja faksinumber, meili- ja internetiaadress, ning täiendavat teavet andva talituse kontaktandmed, kui need erinevad avaliku sektori hankija andmetest.
2. Avaliku sektori hankija liik ja peamine tegevusala.
3. Vajaduse korral märge selle kohta, et avaliku sektori hankija on keskne hankija või et tegemist on muu ühishankega.
4. CPV nomenklatuuri viitenumber või -numbrid.
5. Ehitustööde hankelepingute puhul ehitustööde peamise asukoha NUTSi kood või asjade ja teenuste hankelepingute puhul peamise tarnekoha või teenuste osutamise koha NUTSi kood.
6. Hanke lühikirjeldus: ehitustööde olemus ja ulatus, asjade olemus, kogus ja maksumus, teenuste olemus ja ulatus. Kui hange on osadeks jaotatud, esitatakse vastav teave iga osa kohta. Vajaduse korral kirjeldatakse valikuvõimalusi.
7. Hankemenetluse liik; Väljakuulutamisetähtaegidega menetluse puhul (artikkel 30) selle põhjendus.
8. Vajaduse korral märge selle kohta, kas:
 - (a) kasutusel oli raamleping;
 - (b) kasutusel on dünaamiline hankesüsteem.
9. Artiklis 66 osutatud kriteeriumid, mida kasutati lepingu või lepingute sõlmimisel. Vajaduse korral märge selle kohta, kas korraldati elektrooniline oksjon (avatud, piiratud või konkurentsipõhise läbirääkimistega menetluse puhul).
10. Lepingu sõlmimise otsuse või otsuste tegemise kuupäev.
11. Iga kontsessiooni andmisega seoses saadud pakkumuste arv, sealhulgas:
 - (a) väikestelt või keskmise suurusega ettevõtjatelt saadud pakkumuste arv;
 - (b) välismaalt saadud pakkumuste arv;
 - (c) elektrooniliselt saadud pakkumuste arv.
12. Iga lepingu kohta eduka(te) pakkuja(te) nimi, aadress, sh NUTSi kood, telefoni- ja faksinumber, meili- ja internetiaadress, sealhulgas:

- (a) teave selle kohta, kas edukas pakkuja on väike või keskmise suurusega ettevõtja;
 - (b) teave selle kohta, kas leping sõlmiti konsortsiumiga.
13. Väljavalitud pakkumuse (pakkumuste) maksumus või lepingu sõlmimiseks arvesse võetava kõige kõrgema ja kõige madalama hinnaga pakkumuse maksumus.
 14. Vajaduse korral lepinguosa suurus ja maksumus, mille suhtes tõenäoliselt sõlmitakse allhankelepingud kolmandate isikutega.
 15. Teave selle kohta, kas leping on seotud Euroopa Liidu vahenditest rahastatava projekti ja/või programmiga.
 16. Järelevalveasutuse ning läbivaatamise ja vajaduse korral vahendusmenetluse eest vastutava asutuse nimi ja aadress. Läbivaatamise menetluse täpsed tähtajad või vajaduse korral sellekohast teavet väljastava talituse nimi, aadress, telefoni- ja faksinumber ja meiliaadress.
 17. Teates kirjeldatud lepingu või lepingutega seotud varasema *Euroopa Liidu Teataja* avaldamise viited ja kuupäevad.
 18. Teate väljasaatmise kuupäev.
 19. Muu asjakohane teave.

E OSA
IDEEKONKURSI TEATES AVALDATAV TEAVE
(millele on osutatud artikli 79 lõikes 1)

1. Avaliku sektori hankija nimi, identifitseerimisnumber (kui see on siseriiklike õigusaktidega ette nähtud), aadress, sh NUTSi kood, telefoni- ja faksinumber, meili- ja internetiaadress, ning täiendavat teavet andva talituse kontaktandmed, kui need erinevad avaliku sektori hankija andmetest.
2. Meili-või internetiaadress, mis pakub piiramatut ja otsest tasuta juurdepääsu kirjeldustele ja mis tahes täiendavatele dokumentidele.
3. Avaliku sektori hankija liik ja peamine tegevusala.
4. Vajaduse korral märge selle kohta, et avaliku sektori hankija on keskne hankija või et tegemist on muu ühishankega.
5. CPV nomenklatuuri viitenumber või viitenumbrid; kui leping on osadeks jaotatud, esitatakse vastav teave iga osa kohta.
6. Projekti põhiomaduste kirjeldus.
7. Auhindade arv ja väärtus.
8. Konkursi laad (avatud või piiratud).
9. Avatud konkursi korral projektide esitamise tähtaeg.

10. Piiratud konkursi korral:
 - (a) osalejate kavandataav arv;
 - (b) juba teadaolevate osalejate nimed, kui neid on;
 - (c) osalejate valimise kriteeriumid;
 - (d) osalemistaotluste esitamise tähtaeg.
11. Vajaduse korral märge selle kohta, kas osaleda võivad üksnes teatava kutseala esindajad.
12. Projektide hindamisel kasutatavad kriteeriumid.
13. Juba väljavalitud žüriiliikmete nimed.
14. Märge selle kohta, kas žürii otsus on avaliku sektori hankijale kohustuslik.
15. Kõigile osalejatele tehtavad maksed, kui selliseid makseid tehakse.
16. Märge selle kohta, kas pärast konkursi lõppu võitjaga või võitjatega leping sõlmitakse või seda ei sõlmita.
17. Teate väljasaatmise kuupäev.
18. Muu asjakohane teave.

F OSA

TEAVE, MIS AVALDATAKSE TEATES IDEEKONKURSI TULEMUSTE KOHTA **(millele on osutatud artikli 79 lõikes 2)**

1. Avaliku sektori hankija nimi, identifitseerimisnumber (kui see on siseriiklike õigusaktidega ette nähtud), aadress, sh NUTSi kood, telefoni- ja faksinumber, meili- ja internetiaadress, ning täiendavat teavet andva talituse kontaktandmed, kui need erinevad avaliku sektori hankija andmetest.
2. Avaliku sektori hankija liik ja peamine tegevusala.
3. Vajaduse korral märge selle kohta, et avaliku sektori hankija on keskne hankija või et tegemist on muu ühishankega.
4. CPV nomenklatuuri viitenumber või -numbrid.
5. Projekti põhiomaduste kirjeldus.
6. Auhindade väärtus.
7. Konkursi laad (avatud või piiratud).
8. Projektide hindamisel kasutatud kriteeriumid.
9. Žürii otsuse kuupäev.

10. Osalejate arv:
 - (a) Väikestest ja keskmise suurusega ettevõtjatest osalejate arv.
 - (b) Välismaiste osalejate arv.
11. Ideekonkursi võitja(te) nimi, aadress, sh NUTSi kood, telefoni- ja faksinumber, meili- ja internetiaadress ning märges selle kohta, kas võitja on väike või keskmise suurusega ettevõtja.
12. Teave selle kohta, kas ideekonkurss on seotud Euroopa Liidu vahenditest rahastatava projekti ja/või programmiga.
13. Teatega hõlmatud projekti(de)ga seotud varasema *Euroopa Liidu Teatajas* avaldamise viited ja kuupäevad.
14. Teate väljasaatmise kuupäev.
15. Muu asjakohane teave.

G O S A
TEAVE, MIS AVALDATAKSE TEATES LEPINGU MUUTMISE KOHTA SELLE
KEHTIVUSE AJAL
(millele on osutatud artikli 72 lõikes 6)

1. Avaliku sektori hankija nimi, identifitseerimisnumber (kui see on siseriiklike õigusaktidega ette nähtud), aadress, sh NUTSi kood, telefoni- ja faksinumber, meili- ja internetiaadress, ning täiendavat teavet andva talituse kontaktandmed, kui need erinevad avaliku sektori hankija andmetest.
2. CPV nomenklatuuri viitenumber või viitenumbrid;
3. Ehitustööde hankelepingute puhul ehitustööde peamise asukoha NUTSi kood või asjade ja teenuste hankelepingute puhul peamise tarnekoha või teenuste osutamise koha NUTSi kood;
4. Hanke kirjeldus enne ja pärast muutmist: ehitustööde olemus ja ulatus, asjade olemus, kogus ja maksumus, teenuste olemus ja ulatus.
5. Vajaduse korral muudatusest tulenev hinnatõus.
6. Nende asjaolude kirjeldus, mis tingisid muutmise.
7. Hankelepingu sõlmimise otsuse kuupäev.
8. Vajaduse korral uue ettevõtja või uute ettevõtjate nimi, aadress, sh NUTSi kood, telefoni- ja faksinumber, meili- ja internetiaadress.
9. Teave selle kohta, kas leping on seotud Euroopa Liidu vahenditest rahastatava projekti ja/või programmiga.
10. Järelevalveasutuse ning läbivaatamise ja vajaduse korral vahendusmenetluse eest vastutava asutuse nimi ja aadress. Läbivaatamise menetluse täpsed tähtajad või

vajaduse korral sellekohast teavet väljastava asutuse nimi, aadress, telefoni- ja faksinumber ja e-posti aadress.

11. Teatega hõlmatud lepingu(te)ga seotud varasema *Euroopa Liidu Teatajas* avaldamise viited ja kuupäevad.
12. Teate väljasaatmise kuupäev.
13. Muu asjakohane teave.

H O S A

SOTSIAAL- JA MUUDE ERITEENUSTE LEPINGUTE HANKETEADETES

AVALDATAV TEAVE

(millele on osutatud artikli 75 lõikes 1)

1. Avaliku sektori hankija nimi, identifitseerimisnumber (kui see on siseriiklike õigusaktidega ette nähtud), aadress, sh NUTSi kood, telefoni- ja faksinumber, meili- ja internetiaadress, ning täiendavat teavet andva talituse kontaktandmed, kui need erinevad avaliku sektori hankija andmetest.
2. Vajaduse korral meili- või internetiaadress kirjelduste ja täiendavate dokumentidega tutvumiseks.
3. Avaliku sektori hankija liik ja peamine tegevusala.
4. Vajaduse korral märge selle kohta, et avaliku sektori hankija on keskne hankija või et tegemist on muu ühishankega.
5. CPV nomenklatuuri viitenumber või viitenumbrid; kui leping on osadeks jaotatud, esitatakse vastav teave iga osa kohta.
6. Ehitustööde puhul ehitustööde teostamise peamise koha NUTSi kood või asjade ja teenuste puhul peamise tarnekoha või teenuste osutamise koha NUTSi kood.
7. Teenuste ning vajaduse korral kaasnevate ehitustööde ning asjade kirjeldus.
8. Lepingu(te) hinnanguline kogumaksumus; kui leping on osadeks jaotatud, esitatakse vastav teave iga osa kohta.
9. Osalemistingimused, sealhulgas:
 - (a) vajaduse korral märge selle kohta, kas riigihange on suunatud erivajadustega inimeste tööhõivekeskustele või kas selle raames tehtavad tööd on suunatud erivajadustega inimeste tööhõiveprogrammidele;
 - (b) vajaduse korral märge selle kohta, kas õigus- või haldusnormidega nähakse ette, et teenust võib osutada üksnes kindla kutseala esindaja.
10. Tähtaeg või tähtajad, mille jooksul tuleb avaliku sektori hankijaga osalemiseks ühendust võtta.
11. Kohaldatava hankemenetluse peamiste osade lühikirjeldus.

12. Muu asjakohane teave.

IOSA
TEAVE, MIS AVALDATAKSE LEPINGU SÕLMIMISE TEATES SEoses
SOTSIAAL- JA MUUDE ERITEENUSTEGA (millele on osutatud artikli 75 lõikes 2)

1. Avaliku sektori hankija nimi, identifitseerimisnumber (kui see on siseriiklike õigusaktidega ette nähtud), aadress, sh NUTSi kood, telefoni- ja faksinumber, meili- ja internetiaadress, ning täiendavat teavet andva talituse kontaktandmed, kui need erinevad avaliku sektori hankija andmetest.
2. Avaliku sektori hankija liik ja peamine tegevusala.
3. Vajaduse korral märge selle kohta, et avaliku sektori hankija on keskne hankija või et tegemist on muu ühishankega.
4. CPV nomenklatuuri viitenumber või viitenumbrid; kui leping on osadeks jaotatud, esitatakse vastav teave iga osa kohta.
5. Ehitustööde puhul ehitustööde teostamise peamise koha NUTSi kood või asjade ja teenuste puhul peamise tarnekoha või teenuste osutamise koha NUTSi kood.
6. Teenuste ning vajaduse korral kaasnevate ehitustööde ning asjade lühikirjeldus.
7. Saadud pakkumuste arv.
8. Hind või hinnavaheemik (minimaalne/maksimaalne).
9. Iga lepingu puhul eduka ettevõtja või edukate ettevõtjate nimi, aadress, sh NUTSi kood, telefoni- ja faksinumber, meili- ja internetiaadress.
10. Muu asjakohane teave.

VII LISA
ELEKTROONILISE OKSJONI KIRJELDUSTES SISALDUV TEAVE
(artikli 33 lõige 4)

Kui avaliku sektori hankijad on otsustanud korraldada elektroonilise oksjoni, kasutatakse kirjeldusi, mis hõlmavad vähemalt järgmist teavet:

- (a) osad, mille maksumust elektrooniline oksjon käsitleb, tingimusel et kõnealused osad on kvantitatiivsed ning neid on võimalik väljendada arvudes või protsentides;
- (b) esitatava maksumuse võimalikud piirangud, mis tulenevad lepingu objektiga seotud kirjeldustest;
- (c) teave, mida pakkujatele elektroonilise oksjoni käigus antakse, ning vajaduse korral teabe kättesaadavaks tegemise aeg;
- (d) asjakohane teave elektroonilise oksjoni pidamise korra kohta;
- (e) tingimused, mis võimaldavad pakkujatel pakkumusi teha, eelkõige pakkumuste tegemisel nõutavad minimaalsed erinevused;
- (f) asjakohane teave kasutatavate elektrooniliste seadmete ning ühenduse korralduse ja ühenduse tehniliste kirjelduste kohta.

VIII LISA
TEATAVATE TEHNILISTE KIRJELDUSTE MÄÄRATLUSED

Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

- (1) „tehniline kirjeldus” – üks järgmistest:
 - (a) ehitustööde hankelepingute puhul eelkõige hankedokumentides sisalduv tehniliste ettekirjutuste kogum, millega määratletakse materjali, toote või asja näitajad, mis võimaldavad neid kasutada avaliku sektori hankija kavandatud viisil; nende näitajate hulgas on keskkonnaohutuse ja kliimanäitajad, universaalnõuetele (sealhulgas puuetega inimeste juurdepääs) vastav projekt ja vastavushindamine, ekspluatatsioonilised näitajad, ohutus või mõõtmed, sealhulgas kvaliteedi tagamise kord, terminoloogia, sümbolid, katsetamine ja katsetamismeetodid, pakendamine, märgistus ja etiketid, kasutusjuhendid, tootmisprotsessid ja -meetodid ehitustööde olulusringi mis tahes etapi jaoks; ühtlasi sisaldavad nimetatud parameetrid ehitustööde projekti ja maksumusega seotud ettekirjutusi, samuti katsetamise, järelevalve ja vastuvõtmise tingimusi ning ehitamise meetodeid, tehnoloogiat ja kõiki muid tehnilisi tingimusi, mida avaliku sektori hankija võib kehtestada vastavalt üldistele või erinormidele, mis seonduvad valmistööde, materjali või ehitise osadega;
 - b) asjade või teenuste hankelepingute puhul kirjeldus dokumendis, millega määratakse kindlaks asja või teenuse nõutud näitajad nagu kvaliteet, keskkonnaohutuse ja kliimanäitajad, universaalnõuetele (sealhulgas puuetega inimeste juurdepääs) vastav projekt ja vastavushindamine, tõhusus- ja kasutusnäitajad, ohutus või mõõtmed, sealhulgas tootele esitatavad nõuded, mis puudutavad nime, mille all seda müüakse, terminoloogiat, sümboleid, katsetamist ja katsetamismeetodeid, pakendamist, märgistamist ja tähistamist, kasutusjuhendeid, tootmisprotsesse ja -meetodeid asja või teenuse olulusringi mis tahes etapis ning vastavuse hindamise kriteeriume;
- (2) „standard” – tunnustatud standardimisorgani poolt korduvaks või pidevaks kasutuseks kinnitatud tehniline kirjeldus, mille järgimine ei ole üldjuhul kohustuslik ja mis kuulub ühte alljärgnevatest kategooriatest:
 - (a) rahvusvaheline standard: mõne rahvusvahelise standardiorganisatsiooni vastu võetud ja avaldatud standard;
 - (b) Euroopa standard: Euroopa standardiorganisatsiooni vastu võetud ja avaldatud standard;
 - (c) siseriiklik standard: siseriikliku standardiorganisatsiooni vastu võetud ja avaldatud standard;
- (3) „Euroopa tehniline tunnustus” – positiivne tehniline hinnang selle kohta, et asi sobib teatavaks ettenähtud otstarbeks, kuna vastab oma omadustelt ehitustöödele esitatud nõuetele ja ettenähtud kasutustingimustele. Euroopa tehnilise tunnustuse väljastab liikmeriigi poolt selleks määratud tunnustusasutus;

- (4) „ühtne tehniline kirjeldus” – tehniline kirjeldus, mis on kehtestatud vastavalt liikmesriigi tunnustatud menetlusele või kooskõlas parlamendi ja nõukogu määruse nr [XXX] (Euroopa standardimise kohta [ja millega muudetakse nõukogu direktiive 89/686/EMÜ ja 93/15/EMÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiive 94/9/EÜ, 94/25/EÜ, 95/16/EÜ, 97/23/EÜ, 98/34/EÜ, 2004/22/EÜ, 2007/23/EÜ, 2009/105/EÜ ja 2009/23/EÜ], mis on avaldatud *Euroopa Liidu Teatajas*) artiklitega 9 ja 10;
- (5) „tehniline etalon” – iga Euroopa standardiorganisatsioonide toode, mis on välja lastud turuvajaduste muutumist arvestavas korras, v.a Euroopa standardid.

IX LISA
AVALDAMISEGA SEOTUD TINGIMUSED

1. Teadete avaldamine

Avaliku sektori hankijad peavad saatma artiklites 46, 47, 48, 75 ja 79 osutatud teated Euroopa Liidu Väljaannete Talitusele ning need avaldatakse vastavalt järgmistele nõuetele:

Artiklites 46, 47, 48, 75 ja 79 osutatud teated avaldab Euroopa Liidu Väljaannete Talitus või avaliku sektori hankija, kui avaliku sektori hankijaprofiilis avaldatakse eelteade vastavalt artikli 46 lõikele 1.

Lisaks võivad avaliku sektori hankijad kõnealuse teabe avaldada internetis avaliku sektori hankijaprofiilis vastavalt punktile 2b.

Euroopa Liidu Väljaannete Talitus annab avaliku sektori hankijale artikli 49 lõike 5 teises lõigus osutatud kinnituse.

2. Täiendava või lisateabe avaldamine

(a) Avaliku sektori hankijad avaldavad kirjeldused ja lisadokumendid täielikult internetis.

(b) Avaliku sektori hankijaprofiil võib sisaldada artikli 46 lõikes 1 osutatud eelteateid, teavet käimasolevate ja kavandatavate hankemenetluste kohta, sõlmitud riigihankelepingute ja tühistatud menetluste kohta ning igasugust muud kasulikku üldteavet, näiteks kontaktaadressi, telefoni- ja faksinumbrit, posti- ja meiliaadressi.

3. Teadete elektrooniliselt saatmise vorm ja kord

Teate elektrooniliselt saatmise vorm ja kord, mille on kehtestanud komisjon, on kättesaadavad internetis aadressil: <http://simap.europa.eu>.

X LISA
ARTIKLIGA 52 ETTE NÄHTUD PAKKUMUSE ESITAMISE ETTEPANEKU,
DIALOOGIS OSALEMISE ETTEPANEKU VÕI HUVI KINNITAMISE
ETTEPANEKU SISU

1. Artikliga 52 ette nähtud pakkumuse esitamise või dialoogis osalemise ettepanek peab sisaldama vähemalt järgmist:
 - (a) viide hanke väljakuulutamise teatele;
 - (b) pakkumuste laekumise tähtaeg, aadress, kuhu pakkumused tuleb saata, ning keel või keeled, milles pakkumused tuleb koostada;
 - (c) võistleva dialoogi puhul konsultatsioonide alustamise kuupäev ja koht ning keel või keeled, mida kasutatakse;
 - (d) viide mis tahes täiendavatele dokumentidele, mis tuleb esitada pakkuja esitatud kontrollitavate andmete tõendamiseks artiklite 59, 60 ja 61 kohaselt või lisada kõnealustes artiklites nimetatud teabele, ning artiklites 59, 60 ja 61 sätestatud tingimuste kohaselt;
 - (e) lepingute sõlmimise kriteeriumide suhteline osakaal või vajaduse korral ka kriteeriumid tähtsuse järjekorras, kui need ei ole esitatud hanketeates, huvi kinnitamise ettepanekus, kirjeldustes või kirjeldavas dokumendis.

Võistleva dialoogi või innovatsioonipartnerluse alusel sõlmitud lepingute puhul ei esitata punktis b osutatud teavet dialoogis või läbirääkimistel osalemise ettepanekus, vaid see esitatakse pakkumuse esitamise ettepanekus.

2. Kui hange kuulutatakse välja eelteatega, teevad avaliku sektori hankijad seejärel enne pakkujate või läbirääkimistes osalejate väljavalimist kõigile taotlejatele ettepaneku kinnitada oma huvi üksikasjaliku teabe alusel asjaomase lepingu kohta.

Kõnealune ettepanek sisaldab vähemalt järgmist teavet:

- (a) tellitavate ehitustööde, asjade või teenuste olemus ja kogus, sealhulgas kõik valikuvõimalused seoses täiendavate lepingutega ja võimaluse korral selliste valikuvõimaluste kasutamise hinnanguline tähtaeg uuendatavate lepingute puhul ning võimaluse korral tulevaste hankekuulutuste hinnangulised avaldamiskuupäevad;
- (b) menetluse liik: piiratud või konkurentsipõhine läbirääkimistega menetlus;
- (c) vajadusel kuupäev, mil asjade tarnimine või ehitustööde tegemine või teenuste osutamine peaks algama või lõppema;
- (d) hankedokumentide taotluste esitamise aadress ja tähtaeg ning keel või keeled, milles need tuleb koostada;
- (e) lepingu sõlmiva asutuse aadress ning tehnilise kirjelduse ja muude dokumentide saamiseks vajalik teave;

- (f) majanduslikud ja tehnilised tingimused, finantsgarantiid ja ettevõtjatelt nõutav teave;
- (g) rahasumma, mis tuleb maksta hankedokumentide saamiseks, ja maksmise kord;
- (h) pakkumuste esitamise ettepaneku objektiks oleva lepingu vorm: ostmine, üürimine, rentimine või liisimine koos väljaostuvõimalusega või nende kombinatsioon ja
- (i) pakkumuste hindamise kriteeriumid ja nende suhtelised kaalud või vajaduse korral selliste kriteeriumide tähtsusjärjestus, kui seda teavet pole ära toodud eelteates või tehnilises kirjelduses või pakkumuse esitamise või läbirääkimiste alustamise ettepanekus.

XI LISA
ARTIKLI 54 LÕIKES 2, ARTIKLI 55 LÕIKE 3 PUNKTIS a ja ARTIKLI 69 LÕIKES
4 OSUTATUD RAHVUSVAHELISTE SOTSIAALSETE JA KESKKONNAALASTE
KONVENTSIOONIDE LOEND

- Konventsioon nr 87 – Ühinemisvabaduse ja organiseerumisõiguse kaitse konventsioon;
- Konventsioon nr 98 – Organiseerumisõiguse ja kollektiivse läbirääkimisõiguse kaitse konventsioon
- Konventsioon nr 29 – Sunniviisilise või kohustusliku töö konventsioon;
- Konventsioon nr 105 – Sunniviisilise töö kaotamise konventsioon;
- Konventsioon 138 – Vanuse alampiiri konventsioon;
- Konventsioon 111 – Diskrimineerimisevastane (tööhõives ja töökohtadel) konventsioon;
- Konventsioon nr 100 – Võrdväärse töö eest mees- ja naistöötajate võrdse tasustamise konventsioon;
- Konventsioon nr 182 – Lapsele sobimatu töö ja muu talle sobimatu tegevuse viivitamatu keelustamise konventsioon.
- Osoonikihi kaitsmise Viini konventsioon ja osoonikihti kahandavate ainete Montreali protokoll;
- Ohtlike jäätmete riikidevahelise veo ja nende kõrvaldamise kontrolli Baseli konventsioon (Baseli konventsioon);
- Orgaaniliste püsisaasteainete piiramise Stockholmi konventsioon;
- Teatavate ohtlike kemikaalide ja pestitsiididega rahvusvaheliseks kauplemiseks nõusoleku saamise korda käsitlev Rotterdami konventsioon, 10.9.1998, ja selle kolm piirkondlikku protokoll.

XII LISA REGISTRID⁴⁶

Liikmesriikide kutse- ja äriregistrid ning vastavad kinnitused ja tõendid on järgmised:

- Belgia: „Registre du Commerce”/„Handelsregister” ja *teenuste hankelepingute puhul* „Ordres professionnels/Beroepsorden”;
- Bulgaaria: „Търговски регистър”;
- Tšehhi Vabariik: „obchodní rejstřík”;
- Taani: „Erhvervs- og Selskabsstyrelsen”;
- Saksamaa: „Handelsregister”, „Handwerksrolle”, *teenuste hankelepingute puhul* „Vereinsregister”, „Partnerschaftsregister” ja „Mitgliedsverzeichnisse der Berufskammern der Länder”;
- Eesti: „Registrite ja Infosüsteemide Keskus”;
- Iirimaa: ettevõtjal võib paluda esitada tõendi, mille on väljastanud „Registrar of Companies” või „Registrar of Friendly Societies”, või kui see ei ole võimalik, siis tõendi selle kohta, et ettevõtja on vande all kinnitanud, et ta tegutseb kõnealusel kutsealal riigis, kus on tema registreeritud asukoht, kindlaksmääratud kohas ja teatava ärinime all;
- Kreeka: *ehitustööde hankelepingute puhul* „Μητρώο Εργοληπτικών Επιχειρήσεων – ΜΕΕΠ” Keskkonna-, maakasutuse planeerimise ja riiklike ehitustööde ministeerium (Υ.Π.Ε.ΧΩ.Δ.Ε); *asjade hankelepingute puhul* „Βιοτεχνικό ή Εμπορικό ή Βιομηχανικό Επιμελητήριο” ja „Μητρώο Κατασκευαστών Αμυντικού Υλικού”; *teenuste hankelepingute puhul* võidakse teenuse pakkuvalt nõuda, et ta esitaks notariaalselt kinnitatud tunnistuse, mis näitab, et antud isik on vande all tunnistanud, et ta tegutseb kõnealusel kutsealal; kehtivates siseriiklikes õigusaktides sätestatud juhtudel I lisas osutatud uurimistegevusega seotud teenuste puhul: kutseregistrid „Μητρώο Μελετητών” ja „Μητρώο Γραφείων Μελετών”;
- Hispaanias “Registro Oficial de Empresas Clasificadas del Ministerio de Hacienda” *ehitustööde ja teenuste hankelepingute puhul*, ja *asjade hankelepingute puhul* „Registro Mercantil” või selles registreerimata isikute puhul tõend selle kohta, et asjaomane isik on vande all kinnitanud, et ta tegutseb kõnealusel kutsealal;
- Prantsusmaa: „Registre du commerce et des sociétés” ja „Répertoire des métiers”;
- Itaalia: „Registro della Camera di commercio, industria, agricoltura e artigianato”; *asjade hankelepingute ja teenuste hankelepingute puhul* ka „Registro delle commissioni provinciali per l'artigianato” või lisaks juba nimetatud registritele „Consiglio nazionale degli ordini professionali” *teenuste hankelepingute puhul*;

⁴⁶ Artikli 56 lõike 2 tähenduses on „kutse- ja äriregistrid” käesolevas lisas loetletud asutused ja kui siseriiklikul tasemel on tehtud muudatusi, siis asutused, millega siinloetletud on asendatud.

- Küpros: *ehitustööde hankelepingute puhul* võib töövõtjal paluda esitada tõendi, mille on väljastanud „Council for the Registration and Audit of Civil Engineering and Building Contractors (Συμβούλιο Εγγραφήςκαι Ελέγχου Εργοληπτών Οικοδομικών και Τεχνικών Έργων)” vastavalt tsiviilehitustööde registreerimise ja auditeerimise ning ehitustöövõtjate seadusele, *asjade hankelepingute või teenuste hankelepingute puhul* võib tarnijal või teenuseosutajal paluda esitada tõendi, mille on väljastanud „Έφορος Εταιρειών και ΕπίσημοςΠαραλήπτης” (ettevõttereister ja ametlik vastuvõtja) või kui see ei ole võimalik, siis tõendi, et ta on vande all kinnitanud, et ta tegutseb kõnealusel kutsealal riigis, kus on tema registreeritud asukoht konkreetses kohas ja teatud ärinime all;
- Läti: „Uzņēmumu reģistrs”;
- Leedu: „Juridinių asmenų registras”;
- Luksemburg: „Registre aux firmes” ja „Rôle de la Chambre des métiers”;
- Ungari: „Cégnyilvántartás”, „egyéni vállalkozók jegyzői nyilvántartása”, ja *teenuste hankelepingute puhul* teatavad „szakmai kamarák nyilvántartása” või mõne kutseala kohta tõend, et asjaomasel isikul on lubatud tegutseda äriettevõtluses või asjaomasel kutsealal;
- Malta: ettevõtja esitab oma „numru ta’ registrazzjoni tat- Taxxa tal- Valur Mizjud (VAT) u n- numru tal-licenzja ta’ kummerc”, ning partnerite või äriühingute puhul Malta pädevate finantsasutuste väljastatud asjaomase registreerimisnumbri;
- Madalmaad: „Handelsregister”;
- Austria: „Firmenbuch”, „Gewerberegister”, „Mitgliederverzeichnisse der Landeskammern”;
- Poola: „Krajowy Rejestr Sądowy”;
- Portugal: „Instituto da Construção e do Imobiliário” (INCI) *töölepingute puhul*; „Registro Nacional das Pessoas Colectivas” *asjade hankelepingute ja teenuste hankelepingute puhul*;
- Rumeenia: „Registrul Comerțului”;
- Sloveenia: „Sodni register” ja „obrtni register”;
- Slovakkia: „Obchodný register”;
- Soome: „Kaupparekisteri”/„Handelsregistret”;
- Rootsi: „aktiebolags-, handels- eller föreningsregistren”;
- Ühendkuningriik: ettevõtjal võib paluda esitada tõendi, mille on väljastanud „Registrar of Companies” ja mis tõendab, et ta on asutanud äriühingu või registreeritud äriregistris või kui see ei ole võimalik, siis tõendi selle kohta, et ta on vande all kinnitanud, et ta tegutseb kõnealusel kutsealal riigis, kus on tema registreeritud asukoht, kindlaksmääratud kohas ja teatava ärinime all.

XIII LISA
EUROOPA HANKEPASSI SISU

Euroopa hankepass sisaldab järgmisi andmeid:

- (a) ettevõtja identifitseerimisandmed;
- (b) tõend selle kohta, et ettevõtjat ei ole lõpliku kohtuotsuse alusel ühel artikli 55 lõikes 1 toodud põhjusel süüdi mõistetud;
- (c) tõend selle kohta, et ettevõtja suhtes ei ole algatatud maksejõuetus- ega likvideerimismenetlust, nagu on osutatud artikli 55 lõike 3 punktis b;
- (d) vajaduse korral tõend selle kohta, et ettevõtja on kantud asukohaliikmesriigi sätete kohaselt kutse- või äriregistrisse, nagu on osutatud artikli 56 lõikes 2;
- (e) vajaduse korral tõend selle kohta, et ettevõtjal on olemas teatav luba või ettevõtja kuulub teatavasse organisatsiooni artikli 56 lõike 2 mõistes.
- (f) Hankepassi kehtivusaeg, mis on vähemalt kuus kuud.

XIV LISA
TÕENDID VALIKUKRITEERIUMIDE PUHUL

I osa: Majanduslik ja finantsseisund

Ettevõtja majanduslikku ja finantsseisundit võib üldjuhul tõendada ühe või mitme järgmise dokumendiga:

- (a) asjakohane pangaäiend või ametialase vastutuskindlustuse tõend, kui see on asjakohane;
- (b) bilanss või bilansi väljavõtted, kui bilansi avaldamine on ettevõtja asukohariigi õiguse alusel nõutav;
- (c) väljavõtte ettevõtja kogukäibest ja, kui see on asjakohane, lepinguga hõlmatud valdkonna käibest kõige rohkem viimase kolme majandusaasta jooksul, sõltuvalt ettevõtte asutamise või tema äritegevuse alguse kuupäevast, kuivõrd sellised andmed käibe kohta on olemas.

II osa: Tehniline suutlikkus

Ettevõtja tehnilist suutlikkust tõendavad dokumendid, millele on osutatud artiklis 56:

- a) järgmised loetelud:
 - i) kõige enam viie aasta jooksul tehtud tööde loetelu koos tõenditega kõige olulisemate tööde rahuldava teostamise kohta; piisava konkurentsitaseme tagamiseks võivad avaliku sektori hankijad vajaduse korral märkida, et arvesse võetakse tõendeid ka rohkem kui viie aasta eest tehtud oluliste tööde kohta;
 - ii) kõige enam viimase kolme aasta jooksul tarnitud asjade või osutatud teenuste loetelu koos nende maksumuse, kuupäevade ja avalik-õiguslike või eraõiguslike saajatega. Piisava konkurentsitaseme tagamiseks võivad avaliku sektori hankijad vajaduse korral märkida, et arvesse võetakse tõendeid ka rohkem kui kolme aasta eest tehtud oluliste tarnete ja osutatud teenuste kohta;
- b) tehniliste töötajate või tehniliste üksuste, eelkõige kvaliteedikontrolli eest vastutavate isikute nimekiri sõltumata sellest, kas nad kuuluvad vahetult asjaomase ettevõtja koosseisu või mitte, ning ehitustööde riigihankelepingute puhul nende isikute nimekiri, kelle poole töövõtja võib pöörduda tööde teostamiseks;
- c) ettevõtja poolt kvaliteedi tagamiseks kasutatud tehniliste seadmete ja meetmete kirjeldus ning ettevõtja teadusuuringute vahendite kirjeldus;
- d) kui tarnitavad tooted või osutatavad teenused on keerukad või erandjuhul eriotstarbelised, kontrollib kas avaliku sektori hankija või avaliku sektori hankija nimel toimiv tarnija või teenuseosutaja asukohariigi pädev asutus kokkuleppe kohaselt tarnija tootmisvõimalusi või teenuseosutaja tehnilist pädevust ning vajaduse korral talle kättesaadavaid teadusuuringute vahendeid ning kvaliteedi tagamiseks kasutatavaid meetmeid;
- e) teenuseosutaja või töövõtja või ettevõtja juhtide haridus ja kutsekvalifikatsioon;

- f) märke keskkonnajuhtimismeetmete kohta, mida ettevõtja saab lepingut täites kohaldada;
- g) tõend teenuseosutaja või töövõtja aasta keskmise töötajate ja juhtkonna liikmete arvu kohta viimase kolme aasta jooksul;
- h) dokumendid töövahendite, seadmete ja tehnilise varustuse kohta, mida teenuseosutaja või töövõtja saab lepingu täitmisel kasutada;
- i) märke selle kohta, kui suure lepinguosa suhtes kavatses ettevõtja sõlmida allhankelepinguid;
- j) tarnitavate toodete puhul:
 - i) näidised, kirjeldused või fotod, mille autentsust tuleb avaliku sektori hankija nõudel tõendada;
 - ii) ametlike kontrolliasutuste või pädevaks tunnistatud ametite koostatud tõendid, mis kinnitavad toodete vastavust, viidates selgesti teatavatele tehnilistele kirjeldustele või standarditele.

XV LISA
ARTIKLI 67 LÕIKES 3 OSUTATUD ELI ÕIGUSAKTIDE LOEND

Direktiiv 2009/33/EÜ⁴⁷

⁴⁷ ELT L 120, 15.5.2009, lk 5.

XVI LISA
ARTIKLIS 74 OSUTATUD TEENUSED

CPV kood	Kirjeldus
79611000-0 ja 85000000 -9 kuni 85323000 -9 (välja arvatud 85321000-5 ja 85322000-2)	Tervishoiu- ja sotsiaalteenused
75121000-0, 75122000-7, 75124000-1; 79995000-5 kuni 79995200-7; 80100000-5 kuni 80660000-8 (välja arvatud 80533000-9, 80533100-0, 80533200-1); 92000000-1 kuni 92700000-8 (välja arvatud 92230000-9, - 292231000, 92232000-6)	Hariduse, tervishoiu ja kultuuri haldusteenused
75300000-9	Kohustusliku sotsiaalkindlustuse teenused
75310000-2, 75311000-9, 75312000-6, 75313000-3, 75313100-4, 75314000-0, 75320000-5, 75330000-8, 75340000-1	Sotsiaaltoetuste teenused
98000000-3	Muud ühiskondlikud, sotsiaal- ja isikuteenused
98120000-0	Ametiühingute teenused
98131000-0	Usuorganisatsioonide teenused

XVII LISA
VASTAVUSTABEL⁴⁸

Käesolev direktiiv	Direktiiv 2004/18/EÜ	
Artikkel 1		uus
Artikli 2 punkt 1	Artikli 1 lõike 9 esimene lõik	
Artikli 2 punkt 2	Artikli 7 punkt a	parandatud
Artikli 2 punkt 3		uus
Artikli 2 punkt 4		uus
Artikli 2 punkt 5		uus
Artikli 2 punkti 6 alapunkti a esimene osa	Artikli 1 lõike 9 teise lõigu punkt a	=
Artikli 2 punkti 6 alapunkti a teine osa		uus
Artikli 2 punkti 6 alapunkt b	Artikli 1 lõike 9 teise lõigu punkt b	=
Artikli 2 punkti 6 alapunkt c	Artikli 1 lõike 9 teise lõigu punkt c	=
Artikli 2 punkt 7	Artikli 1 lõike 2 punkt a	=
Artikli 2 punkt 8	Artikli 1 lõike 2 punkti b esimene lause	muudetud
Artikli 2 punkt 9	Artikli 1 lõike 2 punkti b teine lause	=
Artikli 2 punkt 10	Artikli 1 lõike 2 punkt c	parandatud
Artikli 2 punkt 11	Artikli 1 lõike 2 punkt d	muudetud
Artikli 2 punkt 12	Artikli 1 lõike 8 teine lõik	parandatud
Artikli 2 punkt 13	Artikli 1 lõike 8 kolmas lõik	parandatud

⁴⁸ „Parandatud” (adapted) tähendab, et muudeti teksti sõnastust, nii et kehtetuks tunnistatud direktiivide mõte jäi samaks. Sõnaga „muudetud” (amended) tähistatakse muudatusi kehtetuks tunnistatud direktiivi sätete tähenduses.

Artikli 2 punkt 14	Artikli 1 lõike 8 kolmas lõik	muudetud
Artikli 2 punkt 15	Artikli 23 lõige 1	muudetud
Artikli 2 punkt 16	Artikli 1 lõige 10	muudetud
Artikli 2 punkt 17		uus
Artikli 2 punkt 18	Artikli 1 lõige 10	muudetud
Artikli 2 punkt 19		uus
Artikli 2 punkt 20	Artikli 1 lõige 12	=
Artikli 2 punkt 21	Artikli 1 lõige 13	=
Artikli 2 punkt 22		uus
Artikli 2 punkt 23	Artikli 1 lõike 11 punkt e	=
Artikli 3 lõike 1 esimene lõik		uus
Artikli 3 lõike 1 teine lõik	Artikli 1 lõike 2 punkt d	muudetud
Artikli 3 lõige 2		uus
Artikkel 4	Artikkel 7, artikkel 67	muudetud
Artikli 5 lõige 1	Artikli 9 lõige 1	parandatud
Artikli 5 lõige 2	Artikli 9 lõige 3, artikli 9 lõike 7 teine lõik	muudetud
Artikli 5 lõige 3	Artikli 9 lõige 2	muudetud
Artikli 5 lõige 4	Artikli 9 lõige 9	=
Artikli 5 lõige 5		uus
Artikli 5 lõige 6	Artikli 9 lõige 4	muudetud
Artikli 5 lõige 7	Artikli 9 lõike 5 punkti a esimene ja teine lõik	=
Artikli 5 lõige 8	Artikli 9 lõike 5 punkti b esimene ja teine lõik	=
Artikli 5 lõige 9	Artikli 9 lõike 5 punkti a kolmas lõik Artikli 9 lõike 5 punkti b	parandatud

	kolmas lõik	
Artikli 5 lõige 10	Artikli 9 lõige 7	=
Artikli 5 lõige 11	Artikli 9 lõige 6	=
Artikli 5 lõige 12	Artikli 9 lõike 8 punkt a	=
Artikli 5 lõige 13	Artikli 9 lõike 8 punkt b	=
Artikkel 6	Artikkel 78, artikli 79 lõike 2 punkt a	parandatud
Artikkel 7	Artikkel 12	muudetud
Artikli 8 esimene lõik	Artikkel 13	muudetud
Artikli 8 teine lõik	Artikli 1 lõige 15	muudetud
Artikli 9 punkt a	Artikli 15 punkt a	parandatud
Artikli 9 punkt b	Artikli 15 punkt b	=
Artikli 9 punkt c	Artikli 15 punkt c	=
Artikli 9 punkt d		uus
Artikli 10 punkt a	Artikli 16 punkt a	=
Artikli 10 punkt b	Artikli 16 punkt b	parandatud
Artikli 10 punkt c	Artikli 16 punkt c	=
Artikli 10 punkt d	Artikli 16 punkt d	muudetud
Artikli 10 punkt e	Artikli 16 punkt e	=
Artikli 10 punkt f		uus
Artikkel 11		uus
Artikkel 12	Artikkel 8	parandatud
Artikli 13 lõige 1	Artikli 16 punkt f	parandatud
Artikli 13 lõige 2	Artikli 79 lõike 2 punkt f	parandatud
Artikkel 14	Artikkel 10	muudetud
Artikkel 15	Artikkel 2	muudetud
Artikli 16 lõige 1	Artikli 4 lõige 1	parandatud

Artikli 16 lõige 2	Artikli 4 lõige 2	muudetud
Artikkel 17	Artikkel 19	muudetud
Artikli 18 lõige 1	Artikkel 6	parandatud
Artikli 18 lõige 2		uus
Artikli 19 lõige 1	Artikli 42 lõige 1, artikli 71 lõige 1	muudetud
Artikli 19 lõige 2	Artikli 42 lõiked 2 ja 3, artikli 71 lõige 1	parandatud
Artikli 19 lõike 3 esimene lõik	Artikli 42 lõige 4, artikli 71 lõige 1	muudetud
Artikli 19 lõike 3 teine lõik	Artikli 79 lõike 2 punkt g	=
Artikli 19 lõike 3 kolmas lõik		uus
Artikli 19 lõige 4		uus
Artikli 19 lõige 5	Artikli 42 lõige 5, artikli 71 lõige 3	muudetud
Artikli 19 lõige 6	Artikli 42 lõige 6	parandatud
Artikli 19 lõige 7		uus
Artikli 19 lõige 8		uus
Artikli 20 lõige 1	Artikli 1 lõige 14	parandatud
Artikli 20 lõige 2	Artikli 79 lõike 2 punktid e ja f	parandatud
Artikkel 21		uus
Artikkel 22		uus
Artikli 23 lõige 1	Artikkel 5	muudetud
Artikli 23 lõige 2		uus
Artikkel 24	Artikkel 28 ,Artikli 30 lõige 1	muudetud
Artikli 25 lõige 1	Artikli 38 lõige 2, artikli 1	muudetud

	lõike 11 punkt a	
Artikli 25 lõige 2	Artikli 38 lõige 4	muudetud
Artikli 25 lõige 3	[Vt artikli 38 lõige 8]	uus
Artikli 25 lõige 4		uus
Artikli 26 lõige 1	Artikli 38 lõige 3, artikli 1 lõike 11 punkt b	muudetud
Artikli 26 lõige 2	Artikli 38 lõige 3	muudetud
Artikli 26 lõige 3	Artikli 38 lõige 4	muudetud
Artikli 26 lõige 4		uus
Artikli 26 lõige 5		uus
Artikli 26 lõige 6	Artikli 38 lõige 8	muudetud
Artikli 27 lõige 1		uus
Artikli 27 lõige 2	Artikli 1 lõike 11 punkt d	muudetud
Artikli 27 lõige 3	Artikli 30 lõige 2	muudetud
Artikli 27 lõige 4	Artikli 30 lõige 3	muudetud
Artikli 27 lõige 5	Artikli 30 lõige 4	parandatud
Artikli 27 lõige 6	Artikli 30 lõige 2	muudetud
Artikli 28 lõige 1	Artikli 38 lõige 3; artikli 1 lõike 11 punkt c	muudetud
Artikli 28 lõige 2	Artikli 29 lõige 2, artikli 29 lõige 7	parandatud
Artikli 28 lõige 3	Artikli 29 lõige 3; artikli 1 lõike 11 punkt c	muudetud
Artikli 28 lõige 4	Artikli 29 lõige 4	parandatud
Artikli 28 lõige 5	Artikli 29 lõige 5	parandatud
Artikli 28 lõige 6	Artikli 29 lõige 6	muudetud
Artikli 28 lõige 7	Artikli 29 lõige 7	muudetud
Artikli 28 lõige 8	Artikli 29 lõige 8	=

Artikkel 29		uus
Artikli 30 lõige 1	Artikli 31 esimene lause	muudetud
Artikli 30 lõike 2 esimese lõigu punkt a	Artikli 31 punkti 1 alapunkt a	muudetud
Artikli 30 lõike 2 esimese lõigu punkt b	Artikli 31 punkti 1 alapunkt b	muudetud
Artikli 30 lõike 2 esimese lõigu punkt c	Artikli 31 punkti 1 alapunkt b	muudetud
Artikli 30 lõike 2 esimese lõigu punkt d	Artikli 31 punkti 1 alapunkt c	parandatud
Artikli 30 lõike 2 teine kuni neljas lõik		uus
Artikli 30 lõike 3 punkt a	Artikli 31 punkti 2 alapunkt a	=
Artikli 30 lõike 3 punkt b	Artikli 31 punkti 2 alapunkt b	=
Artikli 30 lõike 3 punkt c	Artikli 31 punkti 2 alapunkt c	muudetud
Artikli 30 lõike 3 punkt d	Artikli 31 punkti 2 alapunkt d	parandatud
Artikli 30 lõige 4	Artikli 31 punkt 3	parandatud
Artikli 30 lõige 5	Artikli 31 punkti 4 alapunkt b	parandatud
Artikli 31 lõige 1	Artikli 32 lõige 1, artikli 1 lõige 5	muudetud
Artikli 31 lõige 2	Artikli 32 lõige 2	parandatud
Artikli 31 lõige 3	Artikli 32 lõige 3	=
Artikli 31 lõige 4	Artikli 32 lõige 4	parandatud
Artikli 31 lõige 5	Artikli 32 lõige 4	parandatud
Artikli 32 lõige 1	Artikli 33 lõige 1; artikli 1 lõige 6	muudetud
Artikli 32 lõige 2	Artikli 33 lõige 2	muudetud

Artikli 32 lõige 3	Artikli 33 lõige 3	parandatud
Artikli 32 lõige 4	Artikli 33 lõige 4	muudetud
Artikli 32 lõige 5	Artikli 33 lõige 6	muudetud
Artikli 32 lõige 6		uus
Artikli 32 lõige 7	Artikli 33 lõike 7 kolmas lõik	=
Artikli 33 lõige 1	Artikli 54 lõige 1; artikli 1 lõige 7	muudetud
Artikli 33 lõige 2	Artikli 54 lõige 2	parandatud
Artikli 33 lõige 3	Artikli 54 lõike 2 kolmas lõik	parandatud
Artikli 33 lõige 4	Artikli 54 lõige 3	parandatud
Artikli 33 lõige 5	Artikli 54 lõige 4	parandatud
Artikli 33 lõige 6	Artikli 54 lõige 5	parandatud
Artikli 33 lõige 7	Artikli 54 lõige 6	=
Artikli 33 lõige 8	Artikli 54 lõige 7	parandatud
Artikli 33 lõige 9	Artikli 54 lõike 8 esimene lõik	=
Artikkel 34		uus
Artikli 35 lõige 1	Artikli 11 lõige 1	muudetud
Artikli 35 lõige 2		uus
Artikli 35 lõige 3	Artikli 11 lõige 2	muudetud
Artikli 35 lõige 4		uus
Artikli 35 lõige 5	Artikli 11 lõige 2	muudetud
Artikli 35 lõige 6		uus
Artikkel 36		uus
Artikkel 37		uus
Artikkel 38		uus

Artikli 39 lõige 1	Põhjendus 8	muudetud
Artikli 39 lõige 2		uus
Artikli 40 lõige 1	Artikli 23 lõige 1	muudetud
Artikli 40 lõige 2	Artikli 23 lõige 2	parandatud
Artikli 40 lõige 3	Artikli 23 lõige 3	parandatud
Artikli 40 lõige 4	Artikli 23 lõige 8	=
Artikli 40 lõige 5	Artikli 23 lõige 4	parandatud
Artikli 40 lõige 6	Artikli 23 lõige 5	muudetud
Artikli 41 lõige 1	Artikli 23 lõige 6	muudetud
Artikli 41 lõige 2	Artikli 23 lõige 6	parandatud
Artikli 41 lõige 3		uus
Artikli 42 lõige 1	Artikli 23 lõiked 4, 5, 6, 7	muudetud
Artikli 42 lõige 2	Artikli 23 lõiked 4, 5, 6	muudetud
Artikli 42 lõige 3	Artikli 23 lõige 7	parandatud
Artikli 42 lõige 4		uus
Artikli 43 lõige 1	Artikli 24 lõiked 1 ja 2	muudetud
Artikli 43 lõige 2	Artikli 24 lõige 3	parandatud
Artikli 43 lõige 3	Artikli 24 lõige 4	parandatud
Artikkel 44		uus
Artikli 45 lõige 1	Artikli 38 lõige 1	parandatud
Artikli 45 lõige 2	Artikli 38 lõige 7	muudetud
Artikli 46 lõige 1	Artikli 35 lõige 1	parandatud
Artikli 46 lõige 2		uus
Artikkel 47	Artikli 35 lõige 2; artikli 36 lõige 1	parandatud
Artikkel 48	Artikli 35 lõige 4	muudetud
Artikli 49 lõige 1	Artikli 36 lõige 1, artikli 79	muudetud

	lõike 1 punkt a	
Artikli 49 lõige 2	Artikli 36 lõiked 2, 3 ja lõike 4 teine lõik	muudetud
Artikli 49 lõige 3	Artikli 36 lõige 4	parandatud
Artikli 49 lõige 4		uus
Artikli 49 lõige 5	Artikli 36 lõiked 7 ja 8	muudetud
Artikli 49 lõige 6	Artikkel 37	muudetud
Artikli 50 lõige 1	Artikli 36 lõike 5 esimene lõik	muudetud
Artikli 50 lõiked 2 ja 3	Artikli 36 lõike 5 teine ja kolmas lõik	parandatud
Artikkel 51	Artikli 38 lõige 6, artikli 39 lõige 2	muudetud
Artikkel 52	Artikli 40 lõiked 1 ja 2	parandatud
Artikli 53 lõige 1	Artikli 41 lõige 1	parandatud
Artikli 53 lõige 2	Artikli 41 lõige 2	parandatud
Artikli 53 lõige 3	Artikli 41 lõige 3	=
Artikli 54 lõige 1	Artikli 44 lõige 1	parandatud
Artikli 54 lõige 2		uus
Artikli 54 lõige 3		uus
Artikli 54 lõige 4		uus
Artikli 55 lõige 1	Artikli 45 lõige 1	muudetud
Artikli 55 lõige 2	Artikli 45 lõike 2 punktid e, f	muudetud
Artikli 55 lõige 3	Artikli 45 lõige 2	muudetud
Artikli 55 lõige 4		uus
Artikli 55 lõiked 5 ja 6	Artikli 45 lõige 4	muudetud
Artikli 56 lõige 1	Artikli 44 lõiked 1 ja 2	muudetud
Artikli 56 lõige 2	Artikkel 46	parandatud

Artikli 56 lõige 3	Artikkel 47	muudetud
Artikli 56 lõige 4	Artikkel 48	muudetud
Artikli 56 lõige 5	Artikli 44 lõige 2	parandatud
Artikkel 57		uus
Artikkel 58		uus
Artikkel 59		uus
Artikli 60 lõige 1	Artikli 45 lõige 3	parandatud
Artikli 60 lõige 2	Artikkel 47	parandatud
Artikli 60 lõige 3	Artikkel 48	parandatud
Artikli 60 lõige 4		uus
Artikli 61 lõige 1	Artikkel 49	muudetud
Artikli 61 lõige 2	Artikkel 50	muudetud
Artikli 61 lõige 3		uus
Artikli 62 lõige 1	Artikli 47 lõiked 2, 3; artikli 48 lõiked 3, 4	parandatud
Artikli 62 lõige 2		uus
Artikli 63 lõige 1	Artikli 52 lõige 1, artikli 52 lõige 7	parandatud
Artikli 63 lõike 2 esimene lõik	Artikli 52 lõike 1 teine lõik	muudetud
Artikli 63 lõike 2 teine lõik	Artikli 52 lõike 1 kolmas lõik	=
Artikli 63 lõige 3	Artikli 52 lõige 2	=
Artikli 63 lõige 4	Artikli 52 lõige 3	muudetud
Artikli 63 lõike 5 esimene lõik	Artikli 52 lõike 4 esimene lõik	parandatud
Artikli 63 lõike 5 teine lõik	Artikli 52 lõike 4 teine lõik	=
Artikli 63 lõike 6 esimene lõik	Artikli 52 lõike 5 esimene lõik	parandatud

Artikli 63 lõike 6 teine lõik	Artikli 52 lõige 6	=
Artikli 63 lõige 7	Artikli 52 lõike 5 teine lõik	=
Artikli 63 lõike 8 esimene lõik	Artikli 52 lõige 8	=
Artikli 63 lõike 8 teine lõik		uus
Artikkel 64	Artikli 44 lõige 3	parandatud
Artikkel 65	Artikli 44 lõige 4	=
Artikli 66 lõige 1	Artikli 53 lõige 1	muudetud
Artikli 66 lõige 2	Artikli 53 lõike 1 punkt a	muudetud
Artikli 66 lõige 3		uus
Artikli 66 lõige 4	Põhjendus 1; põhjenduse 46 kolmas lõik	muudetud
Artikli 66 lõige 5	Artikli 53 lõige 2	muudetud
Artikkel 67		uus
Artikkel 68		uus
Artikli 69 lõige 1	Artikli 55 lõige 1	muudetud
Artikli 69 lõige 2	Artikli 55 lõige 1	parandatud
Artikli 69 lõike 3 punkt a	Artikli 55 punkt a	=
Artikli 69 lõike 3 punkt b	Artikli 55 punkt b	=
Artikli 69 lõike 3 punkt c	Artikli 55 punkt c	=
Artikli 69 lõike 3 punkt d	Artikli 55 punkt d	muudetud
Artikli 69 lõike 3 punkt e	Artikli 55 punkt e	=
Artikli 69 lõike 4 esimene lõik	Artikli 55 lõige 2	muudetud
Artikli 69 lõike 4 teine lõik		uus
Artikli 69 lõige 5	Artikli 55 lõige 3	parandatud
Artikli 69 lõige 6		uus
Artikkel 70	Artikkel 26	muudetud
Artikli 71 lõige 1	Artikli 25 esimene lõik	=

Artikli 71 lõige 2		uus
Artikli 71 lõige 3	Artikli 25 teine lõik	parandatud
Artikli 72 lõiked 1–4, 5, 7		uus
Artikli 72 lõige 6	Artikli 31 lõike 4 punkt a	muudetud
Artikli 72 lõige 7		uus
Artikkel 73		uus
Artikkel 74		uus
Artikkel 75		uus
Artikkel 76		uus
Artikkel 77	Artikkel 66	=
Artikkel 78	Artikkel 67	parandatud
Artikli 79 lõiked 1–2	Artikkel 69	parandatud
Artikli 79 lõige 3	Artikkel 70; artikli 79 lõike 1 punkt a	parandatud
Artikli 80 lõige 1		uus
Artikli 80 lõige 2	Artikkel 72	=
Artikkel 81	Artikkel 73	=
Artikkel 82	Artikkel 74	=
Artikkel 83	Artikli 81 esimene lõik	parandatud
Artikli 84 lõige 1	Artikli 81 teine lõik	muudetud
Artikli 84 lõiked 2–8		uus
Artikkel 85	Artikkel 43	muudetud
Artikli 86 lõige 1	Artikkel 75	parandatud
Artikli 86 lõige 2	Artikkel 76	muudetud
Artikli 86 lõige 3		uus
Artikli 86 lõige 4		uus
Artikli 86 lõige 5	Artikli 79 lõike 1 punkt a	parandatud

Artikkel 87		uus
Artikkel 88		uus
Artikkel 89	Artikli 77 lõiked 3 ja 4	muudetud
Artikkel 90	Artikli 77 lõige 5	muudetud
Artikkel 91	Artikli 77 lõiked 1 ja 2	parandatud
Artikkel 92	Artikkel 80	parandatud
Artikkel 93	Artikkel 82	parandatud
Artikkel 94		uus
Artikkel 95	Artikkel 83	muudetud
Artikkel 96	Artikkel 84	=
I lisa	IV lisa	=
II lisa	I lisa	=; välja arvatud esimene lause (muudetud)
III lisa	V lisa	=
IV lisa punktid a–g	X lisa punktid b–h	=
IV lisa punkt h		uus
V lisa		uus
VI lisa	VII lisa	muudetud
VII lisa	Artikli 54 lõike 3 punktid a–f	=
VIII lisa	VI lisa	parandatud (v.a punkt 4, muudetud)
IX lisa	VIII lisa	parandatud
X lisa punkt 1	Artikli 40 lõige 5	parandatud
X lisa punkt 2		uus
XI lisa		uus
XII lisa	IX lisa	parandatud
XIII lisa		uus

XIV lisa 1. osa	Artikli 47 lõige 1	=
XIV lisa 2. osa	Artikli 48 lõige 2	=; muudetud punktides a, e ja f
XV lisa		uus
XVI lisa	II lisa	muudetud
XVII lisa	XII lisa	muudetud